

Piotr Skarga
O jedności kościoła bożego

Biblioteka źródeł Słownika polszczyzny XVI wieku

Repozytorium cyfrowe tekstów szesnastowiecznych (w jednolitej transliteracji zgodnej z *Zasadami wydawania tekstów staropolskich (projekt)*, Wrocław 1955) – red. P. Potoniec, K. Opaliński

Piotr Skarga *Dzieła*

oprac. Ewa Cybulska-Bohuszewicz, Regina Kozubowska

ISBN 978-83-65832-90-0 (całość)

ISBN 978-83-65832-02-3

1: O Jedności

2: Kościoła Bożego pod ie

3: dnym Pafterzem.

4: Y o Greckim od tey Ie=

5: dności odstąpieniu.

6: Z Przetrogą y vpomináním do

7: Narodow Ruſkich/ przy Grekách ſto=

8: iących: Rzecz krotka ná trzy części

9: rozdzielona. Teras przez K.

10: Piotrá Skárgę/ Zebránia

11: Páná Iezuſowego

12: wydána.

13: Profzę Oycze/ áby byli iedno/ iáko y my ie=

14: dno ieſteſmy. Ioan. 17.

15: W Wilnie/ z Drukárni Ie^go Książę=

16: żęcey [!] Miłości Pá. Mikołaiá Chryſztophá

17: Rádziwiłá Márſzáłká w. W. Kxię Lit. rć.

18: Roku 1577.

strona: Ktv

1: Herb Iego M. Pá. Miko. Chryſzto

2: pha Rádziwi. Książęciá ná Oły=

3: ce y Nieſwiżu. rć.

4: grafika

5: Ze czią Bożą ktorą ſzerzyłz/ w Kátholickiey

6: wierze.

7: Sławá twoiá/ Rádziwile/ niech fię wzgorę

8: bierze.

9: Niechay fię wtydzi Heretyk/ z tey nagro=

10: dy twoiey.

11: A Rádziwiłom nie przczyta obrony ſwoiey.

strona: A2

1: Oświecone=

2: mu Pánu á Pánu Kon

3: ftántemu Książęciu Oftro

4: wfkiemu Woiewodzie Kijow

5: fkiemu/ ec: Pánu

6: mnie miłościwemu

7: łáfki Bożey. ec.

8: **P** Atrząc ná fromotne ro

9: zerwanie ludu Chrześci=

10: áńfkiego tych zwłafzczá cza

11: fow náfzych opłákánych/

12: Oświecone Książę/ każdy Bożą cześć

13: y zbáwienie ludzkie y fławę narodow

14: Chzreściáńfkich [!] miłuiący/ ferdecznie

15: fię vžalić y záłmućić muśi/ iż wtákich

16: niezgodách/ duřz krwią Bożą odkupio

17: nych bez lidzby ginie/ wiara przeřlaw

18: na zelżona/ imię Bogá zařtěpow od fá

19: mjchże Chrzeřćian zbluznione ieřt/ wie

20: le Chrzeřćiańfkich kroleřtw vpádło/ y

21: moc fię á ręká pogáńfka podwyřřzyłá.

22: Y komuřz więcey zgodá y iednoć przy

23: řtoi iáko Chrzeřćianom? ktorým bez

A ij

řpolney

strona: A2v

1: řpolney miłości zwáć fię vcźniámi

2: Chryřtuřowymi nie kazano/(*marg*) Ioán. 13.

3: 14. (-)pokoy

- 3: im zá háłło dano/ mocne á nie rozwią
- 4: záne węzły zgody ich łpolney zawiąza=
- 5: no. Nie mógł być mocniejszy węzeł
- 6: iedności iáko złpoienie członkow w ie=
- 7: dno ciáło/ gdzie niepodobna rzecz áby
- 8: fię wádzić/ ábo członek od członka od
- 9: łtępować/ y głowy łwey łktorey po ży=
- 10: łách y wiązaniu łpolnym żywot y włá
- 11: dzą bierze/ nie łłuchác miał. Włzyłcy/
- 12: powiáda S. Apołtoł/ w iednochmy fię
- 13: ciáło krzcili:(*marg*) 1 Cor. 12. (-)To iest chrzełt S. iest ná
- 14: łze w iedno ciáło łkupienie: ták iż nie
- 15: nábyta ále wrodzona iest chrzełciá=
- 16: nom zgodá. Bo na krzcie S. rodząc fię
- 17: Chrzełciány zaráz fię z iednością ro=
- 18: dzim: á członkami fię *iedne*^{go} ciáłá Chry
- 19: łátufowego y kołciółá iego łtáiem. A iż
- 20: rzeczy mocniejszy nie máłz nád te *łkto*
- 21: *ráfię* [!] rodziem: twardłzj nád to węzeł do
- 22: iedności/ w ktorą fię przyrodzenim Du
- 23: chownym zráłtamj/ zawiązány być nie
- 24: mógł.(*marg*) 1 Cor. 10. (-)A ktemu y iednego chlebá po=
- 25: żywać nam dano/ abyłmy fię/ iáko ten
- 26: że Apołtoł mowi/ włzyłcy iednym chle
- 27: bem łtawáli. Ten chleb nie iest inłzy ie
- 28: dno on przenedrołzly to iest ciáło y

krew

strona: A3

1: krew Pána y Bogá náłzego Iezufa:

2: ktory on nam ná to dał/ áby táká po

- 3: trawą (w ktorey fię wżyłcy w iednę
4: krew obracamy/ y iáko z iedney krwi
5: idący brácia z fobą fię powinowácie=
6: my) zgodę nálzę ípolną zápieczętował
7: y záwiązał: y tákim cudem wżechmo=
8: cności fwey pokazał/ iż miłość brá=
9: terfką á powinowátą miedzy nas iáko
10: rodzoną brácią wżczepić raczył.(*marg*) Ioán. 11. (-)Ná
11: koniec y zá to vmárł Bog ten nálz/ á=
12: by fyny rośprofzone do kupy y iedności
13: zebrał. Czemułz złość y nie ítworność
14: Chrześciáńka ták mocne okowy ípo=
15: łączney iedności y zwiáfki tákiew miło
16: ści rozbija? á ci ktorzy fię do Chryftu=
17: ía odzywáią ták rozdzieleni y niezgo=
18: dni íą? izali rozdzielony íełt Chryftus?(*marg*) 1. Cor: 1.
: Ioan. 19. (-)
19: Izali fię godzi łámác kości Báránká
20: tego? izali przyłtoi **rozdierác** [!] niezłzy=
21: wáną fuknią iego. A iż kázda fektá nie
22: tyło íwego vporu broni/ ále íie teź ie=
23: dna z drugą írodze wádzi y niezgadza:
24: wtym tyło wżytkie zgodne íą/ iż ná ie
25: den kościoł S. Rzymfki biją: czym ía=
26: mym fię wjdáią/ iż íie żadna z nich zo=
27: ítác przed Papieżem/ iáko ínieg przed
28: íłóńcem nie może. Y przeto zgodnie go

2: ny lędzie⁶⁰ ábo woytá fwego. Bo then
3: sam ieden ieft kościół/ ktory kácerftwá
4: potępiáiąc w pośluzenftwie wiary dzie
5: ci fwoie záchowuie/ á rozdziałow za=
6: dnych nie dopuści:(*marg*) 2. Cor. 10 (-)ále wíztkim wymy
7: słow fwoich odstępowáć/ á ná iedney
8: ípolncy wierze v iednego stołu Sakrá
9: mentow S. przeftawáć każe. Ten sam
10: ieft kościół S. iáko mátká wíztkiego
11: Chrześciánftwá/ od ktorey dzieci nie=
12: ípokoyne á niepośluzne odstąpiwízy/
13: do zgody nigdy nie tráfią/ poki fię do
14: mátki nie wrocą. Y kto iedno kościel
15: ne Hiftorye czyta/ najdzie **okowiście** [!] iż
16: wíztki po wízem świecie lekty y krole=
17: ftwá Chrześciánfkie w Papieftwie/ to
18: ieft pod íprawą/ rzádem/ á hetmán=
19: ftwem Biskupá Rzymfkiego były: y od
20: niego odstąpiły. O Heretykách dzisiey
21: ízych/ ielzche ieft świeża y żywa pámięć
22: iż známi byli y od nas wyfzli: Ale o Gre
23: kách wátpić niektorzy prze niewiádo=
24: mość y ftarość śmieią (zwłafzczá mie=
25: dzy Ruśią/ ktorzy zá nimi idą) áby pod
26: íprawą y rzádem Papiefkim y w iedno
27: ści kościoła Rzymfkiego kiedy byli. Tá
28: cy ábo vporni íą/ ábo pífm fwoich Ru=

fkich

strona: A4

1: fkich nie czytáią: ktore świadczá iż

2: Formośemu ábo Chryśtofowi Papie=
3: żom Grekowie naprzod pośłużenśtwá
4: zwykłego oddać zániecháli/ y imie=
5: nia ich z Liturgiey wymázáli/ żadney
6: śłużney przyczyny nie máiąc. Y te^{go} nie
7: wiedzą iż przez te pięćset lat/ práwie
8: co pułtoráftá lat/ zgodę S. odnawia=
9: li: y do tegozfię pośłużenśtwá wracáli/
10: a zafię lekkomyślnie odstępowáli: y o=
11: śtátnie ná ósmym Zborze przed śtem y
12: kilká dzieśiąt lat/ mocniefię bárzo prze
13: łożenśtwo nád sobą Papieśkie wyzna=
14: wży/ z kościołem Rzymśkim ziednoczj
15: li. O czym gdy iá kazánia niektore
16: tu w Wilnie z powinności y pośłużen
17: śtwá S. czynił/ á wiele zakonu Grec=
18: kiego ludzi temu fię przyśłucháło: zdá=
19: ło fię niektórym ábych to był dał ná pi
20: śmie. A ktemu gdy przenawielebniey
21: śzy óciec I. M. X. Wáleryan z łáski
22: Bożey Biskup Wileńki fundownik y
23: dobrodziey Kollegium Wileńkiego
24: podać mi Ruśkie ksiąski raczył/ ná ko
25: ścioł S. Rzymśki piśane: w ktorzych
26: nas z ohidzenia Grekow/ Heretyká=
27: mi y chulę (iáko Słowieńskim ięzy=
28: kiem mowią) ábo bluznierśtwo ná

- 2: innych potwarzy ná Kościół S. nie
- 3: pokalány kładli: vžaliwžyfię nád naro
- 4: dem Ruřkim ták od Grekow zwiedzio
- 5: nym/ á chcąc áby im tákíe potwarzy
- 6: do iedności kościoła Bożego nieprze=
- 7: řzkadzáli/ řtárałem fię oto ábych im
- 8: dał o tym ná piřmie w tych kfiążkách
- 9: řpráwę dořtáteczną: a vpominał ich/ á
- 10: by vpor burzliwych á nie pořłufznych
- 11: Grekow vznawřzy/ odřzczepieřtwa y
- 12: błędow ich nie nářładowáli: ále fię rá=
- 13: cžey do iedności kościoła ř. z ktorey wy
- 14: řzli pod iedną głowę nawyřřze^{řo} á iedne^{řo}
- 15: ná ziemi Chryřtuřowego namięřtniká
- 16: Piotrá Rzymřkiego/ řkupili. Cžego z
- 17: řercá prágniem/ y to pořelřtwo Chry=
- 18: řtuřowe/ o pokoiu y o iedności/ nam te
- 19: řtámentem Pána nářzego oddáney/ ácz
- 20: niegodni/ řpráwuieł: áby owce ro=
- 21: řprořzone/ á wilkom niezgodą wydá=(*marg*) Ioan. 10. (-)
- 22: ne do iedney owczářniey sktorey zdrá
- 23: dá nieprzyiaćioł řwoich wykráđzone
- 24: řą/ řdomáđzone być mogły. To piřa
- 25: nie moie gdy wyriřć miedzy ludzie miá
- 26: řo/ ořobliwem ná to oko miá/ ábych
- 27: ie wářzey Kx. M przypifał dla wiela
- 28: řłufznych przyczyn. Náprzod iř mi

ieřt w

strona: A5

1: ieřt w dobrej pámięći/ gdyř wářzá Kx.

2: M. przy cieie wielkiej pámieći godne=
3: go Szurzego fwego Ianá Chryłtofa
4: Hrábie ná Tarnowie/ kázania kościel
5: nego/ z grzełznych vlt moich/ w Gor=
6: liczney y w Tharnowie/ pilnie flú=
7: chał: y mnieś od nieprzyiaćiol wiary
8: ś. Heretykow bronil: tákeś był zemną
9: zmowić raczył: iześ mię y Kxię. Mál=
10: cherá Dominikaná/ do siebie za Lwo
11: wá ná wolny czás y mieyłce przyzwác
12: á známi o rzeczách zbáwiennych námo
13: wy mieć miał. á iż do tego nie przyśzło
14: á ię chęćią zbáwiennych fkárbow z kto
15: rymi chodziem/ ludziom ie zálecáiąc/
16: y dobrodzieyftwy domu Tharnowłkie
17: go/ y W. Kx. M. pobudzony: zápo=
18: mniećiem tego flowá/ y dobrego fercá
19: W. Kx. M. nie mogł. To co by fię v=
20: łtnie mowić mogło: to w tym piłaniu
21: wálzey Kx. M. połyłam: profzác/ ábyś
22: przeczytác y vważyć raczył: á tym kto=
23: rzy Greckiego odśzczepieńłtwá bronia/
24: á S. nie pokalány kościół Piotrá S.
25: mátkę włyłtkiego Chrześciáńłtwá/
26: weśpołek z heretyki hidzą/ mieyłcá nie
27: dawał: á nam teź cále vcho záchował
28: Obaczyłz wálzá Kx. M. iż prawdá E=

wanie

strona: A5v

1: wánieliey y náuká bogonofnych oy=

2: cow S. przy nas ięft/(*marg*) Mátt. 16 (-)ktorzy ná mo=
3: cney opoce wiary Piotrá S. ftoiem:
4: á iákie ięft niebeśpieczeństwo tych kto
5: rzy ziedności kościelney wychodząc/
6: głowy fię tey co y my nie trzymáią: bez
7: ktorey duchowny y niebieski żywot ípá
8: dác/ ná oddzielone członki/ nie może.
9: Mam ktemu wielką w Pánu Bogu
10: nádzieię/ iż wálzá Kś. M. ferce wielki=
11: mi cnotámi żywotá Chrześciańkiego
12: y miłością ku Pánu Bogu y pobožno
13: ścią włzytkich ípraw ozdobione/ do te
14: go pobudzi: *ábyfię* [!] co o *koło* [!] ziednocze
15: nia Narodow tych Rułkich z kościo=
16: łem Bożym y wybáwieniu ták wiele
17: dułz/ záczeńto/ y ízczefliwie íkończyło.
18: Bo gdy Pan Bog chciał/ przez ty czáfy
19: odłzczepieństwá Greckiego/ zgodę S.
20: wznáwiać: Pány bogoboyne ná to w=
21: zbudzał. A iż wálzá Kś. M: pierwfzym
22: w tym Greckim zakonie/ y rodzáiem
23: wielkich przodkow swoich/ y vprzey=
24: mością ku rzeczom Bołkim y ławą
25: cnot á możnością wielką od Pána Bo
26: gá obdárzony ięfteś/ tę powinność ná
27: łobie nieśiesz/ áby wálzá Kś. M. tich dá
28: row Bożych na to vžjc y ták nimi robić

racyłż

strona: A6

1: racył: iákoby/ ławá Boża y wiary

- 2: Chrześciánkíey rozmnożenie/ á du=
3: łzom krwią Bożą oblányym pomoc fię
4: czynić mogła. Bo tá iest powinność
5: Panow Chrześciánfkich/ ktore Pan
6: Bog moźne y zacne czyni ná to: áby z
7: nich pożytecznięsze zbáwiewieniu ludzkie
8: mu y podnieśieniu imieniá łwego Bo
9: fkiego/ łługi mieć mogł. Wieleby fię zá
10: przykłádem y łtáránim y powagą y
11: mądrością wálzey Kś. M: do tego zie
12: dnoczenia Norodow Rułkich w tym
13: páńłtwie/ o którym fię w trzecíey części
14: mowi/ pomoc mogło. Do czego do=
15: bre iuż Pan Bog poczátki dziwną łprá
16: wą łwoią vcźjnić/ j práwie fundáment
17: záložyc raczył: iż z ofobney łalki łwey/
18: dom wálzey Kś. M. zachodnią łwiá
19: łłością/ ktora ná włchodzie zgálła/ o
20: łwiecáć iuż począł: á okrom I. M.
21: Księźny Kátárzyny corki wálzey Kś.
22: M. y fyná teź łtarłze^{g0} I. M. Kś. Iánu
23: łzá/ do iedności kościoła S. w kto=
24: rym włyłcy łtárzy y bácznięłzy młodzi
25: Grekowie zbáwienia łwego łzukáli/
26: to iest do Rzymłkiey łtolice/ á do ie=
27: dney Chryłtułowej owczárnie/ przy
28: wroćić/ á tą go łalką do innych wiel=

kich

2: cnot/ vcźćić raczył. Z czego wálzá
3: Książęca Miłość wielce Panu Bo
4: gu dziękować/ y to iemu bárzo chwa
5: lić/ y z tego fię wielkiew poľpolitey
6: y domowey poćiechy ſpodziewać/
7: winien ieſteś. Bo tym áni wálzey Kx.
8: M. áni ſwoich zacźnych przodkow ſła
9: wy nie ſkaził/ ále ią przyozdobił: gdy o
10: budwu dziádow ſwoich onych wiel=
11: kich Hetmánow/ iednego z Greckie=
12: go Konſtántyná oycá W. K. M. dru
13: giego z Láćinſkiego koſćiolá Tharno=
14: wſkiego/ idących/ iednę ná ſobie wiá=
15: rę y zgodę ſtárowieczną Grekow z Lá
16: ćinniki vkazał. Y do tego fię poſłużeń
17: ſtwá y głowy/ pod którą wízyſcy Gre=
18: kowie byli/ ſłuźnie á mądrze vciekł. Ie
19: den to był koſćiół y ieden być ma iáko
20: wálzá Kx. M. z tego czytánia zrozu=
21: mieć będziefz raczył. W ták młodych le
22: ćiech/ ták wyſokie y wiela ludziom ku
23: podziwieniu/ dáry Boże/ á zwłáſzczá
24: ták męſka przy rzeczách duchownych/
25: dla ktorych prze miłość Bożą wiele
26: fię ćierpieć ofiáruie/ ſtáteczność: nie
27: bez cudá ieſt opátrźności Bożey nad
28: domem wálzey Kx. M. ktora z vſt nie

winnych

- 2: mina wálzę Kx. M. áby fię też ktemu
- 3: przychylił/ iákoby y fwoie y innych
- 4: wiele/ zbáwienie vbefspieczył. Wielka
- 5: by fię tym y sławna Pánu Bogu/ á
- 6: zbáwieniu ludzkiemu bárzo potrzebna
- 7: posługá wczyniła/ y **więceybyfię** [!] miłość
- 8: y iedność Chrześciáńlka/ zwłászczá w
- 9: tym kroleństwie/ rozmnożyła/ y wielom
- 10: by fię w Narodzie Rułkim nabożne y
- 11: Bogá łzczerze miłujące łumnienie wpo
- 12: koilo. Profze P. Iezuła dla łynow ro=
- 13: łprołzonych/ áby ie w iedno łkupił/ v=
- 14: krzyżowánego: áby łerce W. Kx. M.
- 15: y innych ktorzyby temu pomoc dáć iá
- 16: ká mogli/ do tego S. ziednoczenia ko
- 17: ścielnego wzbudzić raczył: á to dáć co
- 18: ku wielkiej czći Bożey/ y ku zbáwieniu
- 19: dułz drogá krwią Bogá náłzego odku=
- 20: pionych/ y ku sławie włzytkiego wo=
- 21: bec Chrześciáńłtwá / y ku poháńbieniu
- 22: nieprzyaciól wiáry powłzechney/ y ku
- 23: dobremu rzeczy połpolitey/ á więłfzey
- 24: łpolney miłości/ bárzo łłuży. Stym
- 25: fię pilnie y bogomolłtwo moie grze=
- 26: łne w łáłkę W. Kx. M. zálecám. w
- 27: Wilnie 7^go dnia Lutego 1577.
- 28: W. Kx. M.
- 29: Sługá y Bogomodłcá
- 30: Piotr Skárgá zebránia P. Iezułowe^go.

1: Summá Rozdziałów pierw=

2: fzey części.

3: Rozdział.

4: 1. Okrom Kościelney iedności nikt zbáwie

5: nia mieć niemoze.

6: 2. Pierwey o prawdziwym kościele Bo=

7: żym/ niżli o prawdziwym słowie Bożym py

8: tąc fię y wiedzieć potrzebá.

9: 3. Kościół Boży widomy ieft.

10: 4. Kościół Boży łacno po czterech rze=

11: czách poznác/ kto fię iedno dobrym fercem

12: onim pyta y wiedzieć prágnie.

13: 5. Kościół S. práwy/ ieden ieft nie dwa á=

14: ni trzy.

15: 6. Czym fię tá iedność Kościoła Bozego

16: ípaia y wiąże.

17: 7. Ten Páfterz nie ieft tylko Iezus Chry=

18: łtus niewidomy/ ále z Chryftufem Namieft

19: nik teŝ iego widomy.

20: 8. Bez iednego widomego/ wŝytkiego po=

21: wŝeznego Kościoła/ Páfterzá iedność y

22: rząd/ y pokoy kościelny záchowany być

23: nie moze.

24: 9. Chryftus Pan náŝ Piotrá S. iednym y

25: nawyźszym Páfterzem vczynił wŝytkich o=

26: wieczek y báránow fwoich.

27: 10. Rząd ten ktory Pan Chryftus w koście

28: le ŝwym poftánowił z Piotrem S. vmrzeć nie

29: mógł/ ále trfác ma do końcá ŝwiátá.

30: 11. Ná niewŝtyd fałŝerzow tych Haerety=

- 31: kow/ ktorzy mienią/ iż Piotr S. nigdy w
32: Rzymie nie był/ wywody iż był: y on Rzym=
33: lki kościół fundował: y tám vkrzyżowan y
34: vmárł.

strona: A8

- 1: 12. Ná przywileie y nawyższe Páterstwo
2: y Biskupstwo Piotrá S. w kościele Chryštu
3: fowym/ wstąpili právem Bożym Biskupo=
4: wie Rzymlcy/ y zá to ie wzystek kościół Ká=
5: tholicki od starowiecznych czałow miał y ma
6: 13. Biskup Rzymlki od wiekow Apóstol=
7: lkich iż do tego czału zwierzchności fwey od
8: Bogá dáney/ nád wzytkimi po wżem świe=
9: cie Chrześciánlki kościoły vzywał: A iż
10: Grekowie y wchodne kościoły/ y Pátryár=
11: chie/ były iemu iáko fwemu stárlzemu po=
12: służne.
13: 14. Zámknienie tey pierwzey części.

14: Summá Rozdziałow wtorey

15: części.

- 16: 1. Co iest odzłczepieństwo/ á czym rozne
17: od Heretyctwá.
18: 2. Iż nie Lácinnicy od Grekow/ ále Gre
19: kowie od Lácinnikow odstąpili: á iż nawyż
20: szego Páterzá Kościoła wzytkiego Papie=
21: zá nie słucháiąc/ odzłczepieńcy są.
22: 3. Summá w krotkości/ dlaczego y kie=
23: dy Grekowie odstąpili od iedności kościoła
24: Bożego y posłuzieństwá Stolicy Apóstol=
25: lkiey Rzymlkiey.

- 26: 4. Iáko ná wtorym Zborze Bifikupi Cá=
27: rogroccy podwyższác fię/ y nád innymi wícho
28: dnymi Pátryárchy przełożenítwá prágnąc
29: poczęli/ á iáko fię im Dámáfus Papieřz oto
30: záftáwił.
- 31: 5. Iáko ná Czwartym Zborze w Kálce=
32: donie znowu Cárogroccy Bifikupi pierwřze=
33: mi nád Pátryárchámi wíchodnymi być chćie

li: A

strona: A8v

- 1: li: A iáko fię im S. Leo Wielki Papieřz zá=
2: ftáwił.
- 3: 6. Iáko poczwartym Zborze/ Cárogroc
4: ka Stolicá posłufzna byłá Rzymřkiey: y by=
5: li álz do řzółtego Zboru Grekowie w iedno=
6: řci Kořcielney. Y o Ianie Cárogrockim/
7: ktory fię Ekumenickim Pátryárchą piřác
8: począł.
- 9: 7. Iáko Grekowie z Cefarzmi y z Pátry=
10: árchámi/ w Heretyctwo Obrázoborřkie w=
11: padřzy/ od iednořci kořcielney **odřtápiłi [!]** . Y
12: o rozdzieleniu Rzymřkiego Páńřtwá ná dwu
13: Cefarzu.
- 14: 8. Iáko prozno tym/ iřz Páńřtwá
15: řwieckie záchodnie od Cárogrockich Cefa=
16: rzow/ Tyrránow/ y Heretykow odefzli.
- 17: Grekowie dowodzić chćą/ iřz kořciół Rzym=
18: řki od Grekow/ á nie oni od niego odřtápiłi.
- 19: 9. Iáko fię Grekowie od Heretyctwá
20: Monothelitow y Obrázoborcow náwróciłi:

- 21: y ná síodnym Zborze w Nicey z Rzymfkim
22: kościołem **ziednoczyli** [!] .
23: 10. Iáko znowu Grekowie z Cefarzmi
24: íwemi y Phocyufem/ ktory mocą chciał Pá=
25: tryárchą Cárogrockim zoftác/ od iedności
26: íię kościelney odłaczyli: y kácerftwo Mono
27: telickie y Obrázoburfskie ozywili. Y o Bul=
28: gárow do kościoła Rzymfkiego przyftaniu/
29: o co **Grękowie** [!] porużeni/ tu napierwey po=
30: twarne ártykuły ná Rzymfki kościół pífali:
31: A iáko íię záíę ná ófym (iáko Lácinnicy li
32: czą) Zborze ziednoczyli.
33: 11. Iáko Słowieńfskie narody/ między
34: ktoremi íą Polacy y Ruś/ wiarę **święta** [!]
35: Chrześciáńfką przyjęli: á iedni íię do Rzym

fskiego

strona: A*

- 1: fskiego/ á drudzy do Greckiego kościoła obro
2: [ć]ili: A iáko Grekowie znowu odźczepień=
3: [ít]wo frozfsze niżli pierwfsze y dłużfsze záczyli/
4: gdy Lácínfskie Kápłany z Bulgárycy mocą
5: wygnáli.
6: 12. Ktore Artykuły iáko Herefie y ká=
7: cerftwá Grekowie ná Rzymfki kościół kładli
8: 13. Iáko zá Leoná Papieżá dziewiątego
9: Grekowie o przáfný chleb przygániác ko=
10: ściółowi Rzymfkiemu poczęli/ á iáko ie Pa=
11: pieżowie vpomináli y ná Synody y dyfpu=
12: tácy wzywáli.
13: 14. Iáko zátwárdziáli byli Grekowie w

- 14: vporze łwym/ á iáką nieprzyiazń przećiw
15: Lácinnikom pokázowali/ gdy łzli ná zdoby=
16: wánie od Turkow Bożego Grobu. A iáko
17: potym poniewolnie byli z kościołem Rzym=
18: łkim ziednoczeni/ gdy Lácinnicy Cárograd
19: opánowali.
20: 15. O oftátnim świeżym y niedawnym
21: w Florencyey Grekow y Ruśi z kościołem
22: Bożym ziednoczeniu. Y łft wieczney á nie=
23: rozdzielney zgody y ziednoczenia/ y o piáci
24: Artykulech ktore Grekowie wyználi.
25: 16. Iáko o pochodzeniu Duchá S. y od
26: Syná/ Grekom łię dofyć łtáło/ y dofatecznie
27: wywiodło/ ífz to wierna Ewánieliey S. y
28: Kátolická prawdá/ ták ífz ná tym przeftáli/
29: y tofz wyznawáiąc roziechali łię.
30: 17. Przeciw tym ktorzy tego S. Zboru
31: Floręckiego nie trzymáiąc iáko łą winni/
32: vpornie y bezrozumnie mu przyganiáią/
33: iákoby tám Grekowie zniewoleni być do tá
34: kiej vnies mieli: á ífz ieden Márek Biskup
35: Epheski tám nie przyzwałá: á ífz łię więcej

A*

Zborow

strona: A*v

- 1: Zborow czynić o krom łiedmi nie godzi. Y [o]
2: Teftámencie Iozephá Pátiryarchy Cáro=
3: grockiego: y wotowániu Grekow ná oftá=
4: tnim záfiedzeniu.
5: 18. Iáko ná tęn wielki Synod Floręcki
6: (ábo iáko Grekowie zowią Ofmy) Ormiánie

- 7: Iákobitowie/ y Murzynowie/ albo Etyo=
8: piáni byli przyzwáni/ y co fię z nimi spráwiło.
9: 19. Summá listu ziednoczenia Ormian
10: ná tymże ólmym S. Synodzie Floreńckim.
11: 20. Iáko Grekowie do domu przyiácha=
12: wízy/ zá wzburzenim Czerncow proftych á
13: vpornych przez Márká Ephełskiego/ Syno=
14: du S. y iedności Kościelney trzymác nie
15: chćieli/ y w ręce Pogánłkie vpádli/ y o Sido=
16: rze ábo Ifidorze Kiowlkim Metropolićie.

17: Summá Rozdziałów trzeciej

18: Części.

- 19: 1. Iáko Ią niebeśpieczni zbáwienia cí/
20: kiorzy [!] przy Grekách odzłczepieńcách Itoią.
21: 2. Artykuły błędow tych/ ktore fię w
22: Rułkim nabożeństwie náyduią.
23: 3. Iłz o wielkie rzeczy idzie/ á iłz inná wiá
24: rá ielt v Ruśi zá Greki odzłczepionemi idą=
25: cey.
26: 4. Iáko fię Iáródawnością y przodká=
27: mi Iwemi wymáwiác nie mogą/ áni Iárłze=
28: mi Iwemi Duchownemi.
29: 5. Iáko dla trzech przyczyn ktore w koś=
30: ćiele Rułkim fundowane Ią/ trudno fię do
31: brego rzádu y obmyłłania práwego o zbá=
32: wieniu ludzkim Ipodziewác kto ma/ ielli fię
33: z kościołem Rzýmłkim nie ziednoczy.

Iákieby

strona: a*2

- 1: 6. Iákieby pożytki z tego ziednoczenia

- 2: wrosły.
- 3: 7. O łącznym ziednoczeniu/ iżz tylo trzech
- 4: rzeczy potrzebá. A iżz fię o Cerymonie y ob=
- 5: rządki Greckie bać nie trzebá.
- 6: 8. Co do tego ziednoczenia wiele Rufkim
- 7: narodom pomaga/ á co Grekom przelka=
- 8: (dzáło.
- 8: 9. Kto fię o to ziednoczenie ftá=
- 9: ráć nawięcey ma.
- 10: 10. Iáko tego póspolitego ziednoczenia
- 11: Chrześciánin Rufki fwoie zbáwienie miłuiá
- 12: cy czekáć nie ma: ale bez omięłzkánia wynić z
- 13: odłzczepieńftwá winień ieft.
- 14: 11. Zámknienie tey części/ y vpominánie
- 15: Chrześciáńskie/ y o niełzczęściu Cárogroc=
- 16: kiey/ A o Błogosłáwieńftwie Rzymłkiey
- 17: Stolicie.
- 18: grafika

strona: a*2v

- 1: Ośm ábo dziewięć Zborow/ to
- 2: ieft Synodow powłzechnych/ kto
- 3: re wzgodzie y iedności Grekowie
- 4: y włzzytkie włchodne kościóły
- 5: z Láćinniki czynili.

- 6: 1. w Nicyey 318 oycow/ zá Sylweftirá Pa=
- 7: piezá/ á Cefarza Konftántyná wielkiego/
- 8: około roku páńłkiego 328. Ná którym Ar
- 9: ryufz Bołtwo Chryftufowe bluzniácy potę
- 10: piony ieft.
- 11: 2. w Cárogradzie 150 oycow/ zá dozwole=

- 12: niem Dámáfa Pápiezá pod Cefarzem The=
- 13: odoziulfem wielkim/ około roku páńkiego
- 14: 383. przeciw Mácedonie^{mv}Cárogrockie^{mv}
- 15: Pátryárfze ktory bluznił Bołtwo Duchá ś.
- 16: 3. w Ephezie 200 oycow zá Celeftyná Pa
- 17: piezá zá Cefarftwá Theodoziufa wtore⁸⁰/ o
- 18: koło roku Páńkiego 433. Ná ktorym potę
- 19: piony ieft Neftor Cárogrocki Pátryárchá/
- 20: ktory dzielił Perfonę w Chryftuśie á Pán=
- 21: ny Máryey Bogárodzice zwác niechciał:
- 22: 4. w Chálcedonie 630 oycow/ zá Pápiezá
- 23: Leoná wielkiego y Marcíná [!] Cefarzá/ oko
- 24: ło roku P. 454. Ná ktorym potępiony ieft
- 25: Ewthyches Cárogrocki Archimándrytá/
- 26: ktory Bofką y ludzką naturę w Chryftuśie
- 27: zmieszáną kładł.
- 28: 5. w Cárogradzie 163 oycow/ zá Agápetá
- 29: y Wigiliufzá Papieżow/ zá Iuftinianá Ce=
- 30: farzá/ około roku 552. Ná ktorym Anti-
- 31: mius Cárogrocki Pátryárchá potępiony
- 32: ieft/ ktory Neftoryáńskie kácerłtwo w
- 33: znawiał/ á Bogárodzicę bluznił.
- 34: 6. w Cárogradzie 351. ábo wedla innych UWAGA: Brak kartki z trzema dalszymi punktami.

strona: a*3

strona: B

1: O iedności ko

2: ścióła Bożego pod ie=

3: dnym Pafterzem.

- 4: **Y** O Greckim od tey iedno
5: ści odstąpieniu.
6: Z vpominánim y przeštrogą/ do
7: narodow Ruſkich/ przy Grekách
8: łtojących.

9: **Pierwfza Część.**

10: **O jedności Kościoła Bożego.**

11: **Rozdział. 1.**

12: **Okrom Kościelney iedności nikt zbáwie**

13: **nia mieć nie może.**

- 14: **O** Bwołaná y piśmem
15: świętym y kazánim ko=
16: ścielnym y Doktorow S.
17: vćwierdzona rzecz ieſt/
18: ktora ſię tu ná fundáment wŕzytkie=
19: go kładzie: iż łobie żaden o zbáwie=
20: niu wiecznym tuŕzyć nie może ktory

B

ſię

strona: Bv

O iedności

Kościółá Bożego:

- 1: ſię w iedności kościołá Bożego nie
2: zámknie. (*marg*) Luk. 11. (–)Bo iáſne ſą ſłowa Páná
3: náſzego: kto/ práwi/ zemną nie ieſt/
4: przeciw mnie ieſt/ á kto zemną nie
5: zbiera/ ten roſpraſza. (*marg*) 1. Kor. 10. (–) Y Apoſtoł S.
6: mowi: wŕzyłcy w iedno ciáło okrżcze
7: nichmy ſą. Iáko tedy członek żywo
8: tá nie ma/ ktory przy cíele nie trwa:

- 9: ták zbáwienia nie ma/ ktory w ie=
10: dnym cíele kościoła Bożego zroflý z
11: innemi człónki nie ieft. Samá tá ieft (*marg*) Ioan.10/ (-)
12: owczarniá domu Bożego zamczyfta
13: máiąca dzwierze y wrotnego/ ktora
14: ma wftyko od wilkow befpiezeń=
15: ftwo/ z ktorey kto fię wychyli/ ná wil
16: cze zęby pádnie(*marg*) Efái. 26. (-)Samo to ieft miá=
17: ftwo murem mocnym/ obtoczone/ y w
18: fzelákimi do boiu duchowne^{go} potrze=
19: bámi y żywotnością opátrzone/ w kto
20: rym kto fię nie zámknie/ w okrucień
21: ftwo około leżących nieprzyaciół
22: wpádnie. Samá tá ieft łódká w kto=
23: rey potopu vchodzą/ wktorą kto nie
24: wftąpi/ zátopiony będzie.(*marg*) Luk. 15. (-)Sam ten
25: ieft dom oycowfki/ wktorym cíelcá
26: onego vchowánego y tłuftego poży=
27: waią. Tám tylko fá gody/ na kto=

rych

strona: 3

Pirwfa część.

3.

- 1: rych fami wezwáni wefelą fię/ okrom
2: ktorych głód y nędzá pánuie. (*marg*) Mátt. 26.
: Kánti. 2. (-)Tá fa=
3: má ieft winnicá y zamczyftý ogrod
4: páńfkiego kochánia: ná ktory tylko
5: rofa iego z niebá fzczepione ziołká o=
6: żywiáiąca pádnie. Okrom ktorego/
7: nic fię dobrego nie rodzi/ áni zádne

- 8: dobre vczynki/ áni iálmuzny/ ani po
9: łty/ áni męczeństwo/ ná koniec y wjla
10: nie krwie zá Pána Chryštufa nie łtu=
11: ży/ áni iełt pożyteczne. Sam ten rze
12: czony iełt kościół ś. iż okrom nie^{go} za
13: den fię poświęćić y Bogu podobáć
14: nie może. To ziele świątobliwości y
15: wípráwiedliwienia/ winłzym fię ogro
16: dzie nie rodzi. Przed śieniá tego do
17: mu włzytko przekłęctwo z defzczem
18: pádnie.(*marg*) Dáni. 9.
: Ezá. 60. (-) Wnim tylko łamym fwiá=
19: łłość y promienie Boże świecá. O=
20: krom niego Egipłkie ćiemności moc
21: máią. Niegdziefz plág onych frogich
22: Egíptu y gniewu Bożego nie vcho=
23: dzá/ iedno w pocźcie y licźbie ludu I=
24: I=zráelfkie^{go}.(*marg*) Exod. 10. (-)A zámykáiáć tę rzecz/ mo
25: wię z ś. Dawidem. O iako dobro y
26: miło iełt bráćiey/ y iednego oycá Ie=
27: zufa Chryftá/ y mátki iedney kościo/

B ij

łá po=

strona: 4

4.

O iedności

Kościółá Bożego.

- 1: łá powłzechnego dziećiom/ w iedno=
2: ści y zgodzie miełzkáć. Tám mowi
3: świąty Dawid/ dáie Bog błogółá=
4: wieńłstwo y żywot ná wieki.(*marg*) Płal. 132. (-) Tám á

- 5: nie indziej/ to ielt w świętey iedno=
6: ści/ błogofławieńtwo y żywot: á o=
7: krom niey przekłętwo y śmierć wie
8: czna.(*marg*) Tract. 3.
: de fimp.
: Prael. (-)
9: Toż święci Doktorowie ćwierdzą/
10: Lácínfcy y Greccy. Cyprian święty
11: męczennik ták mowi. Mieć Bogá
12: zá oycá nie może/ ktory nie ma kościo
13: lá zá mátkę. Ieffi mógł kto potopu
14: vśc/ ktory w korabiu Noego nie bjł:
15: tedy y ten zguby vydzie ktory w ko=
16: ściele nie będzie. Y niżej náucza/ iż
17: okrom kościoła y iedności iego nic
18: ku zbáwieniu nie służy: By dobrze
19: kto y krew zá Chryštuła rozlal/ tedy
20: być znim/ powiáda/ nie może/ kto=
21: ry w kościelney iedności być niech=
22: ćiał. By w ogniu gorzał/ y bełtyom
23: ku požárćiu dla Chryštuła poruczo=
24: ny był/ nic nie zyłzczę: nie wezmie zá
25: wiarę fwą zápláty/ ále zá fwe niedo=
26: wiárftwo/ karanie odniešie. To s. mę
27: czennik Cypryán. Chryzołtom świę

ty

strona: 5

Część pirwłza.

5.

- 1: ty tákże píłze. Nic/ práwi/ ták Pána
2: Bogá do gniewu nie pobudza/ iáko

3: rozerwanie Kościoła iego.(*marg*) Hom. 11.

: in Epis:

: ad Ephe. (-) Byłmy

4: niezliczone dobre vczynki czynili/ te

5: dy przedlię nie mniefy karani bę=

6: dziem/ iedno iáko oni/ ktorzy ćiało

7: iego tágáli/ gdybychmy zupełność

8: y cáłość kościelną rozrywáli. Ieden

9: święty powiedział (Ná S: Cypryá=

10: ná vkázuie) co fię zda śmieie być rze

11: czono/ á wżákże ieft rzeczo: iż ten

12: grzech (to ieft odłzczepieństwo) y

13: krwią męczeństwa zgładzony być nie

14: może. Powiedzmi profzęćię/ powiáda

15: dla czego męczeństwo podeymuiefz?

16: Y zali nie dla czći Chriftofowej? A

17: iákoż zá Chryftufa żywot dáiefz/ á ko

18: śćioł iego zá ktory on żywot fwoy

19: dał rozrywałz? S. Auguřtyn tákże/

20: Do zbáwienia/ mowi/ y żywotá wie (*marg*) De vnit.

: Eccle.

: cap.16. (-)

21: cznego nikt nie przechodzi/ iedno ten

22: ktory ma zá głowę Chryftufa. A zá

23: głowę go mieć nie może/ ktory w ćie

24: le iego nie ieft/ ktore ieft koććioł.(*marg*) Epi. 152. (-)Y

25: ná drugim mieyfcu: ktokolwiek/ po=

26: wiádá/ od powřzechnego koććioła od

27: dzielony ieft/ by dobrze chwálebniefy

strona: 6

6. O Iedności
Kościoła Bożego.

1: żył/ tym łamym grzechem/ iż ieft od

2: iedności Chrytułowej oddzielony

3: nie może żywotá mieć: ále gniew Bo

4: ży trwa nád nim.(*marg*) 14. Mora

5: lium cap.

6: 2. (-)Grzegorz też S.

7: ták mowi/ święty kościół powfzech

8: ny ták náucza/ iż zbáwiony być nikt

9: wprawdzie okrom niego nie może.

10: Y Koncylium Láteráneńskie/

11: na którym byli y Grekowie z fwo=

12: im Pátryárchą y Biskupy/ ták mo=

13: wi. Ieden ieft wiernych powfzechny

14: kościół/ krom ktorego/ żáden być

15: zbáwion nie może. A ták niech tho

16: będzie zá grunt tym księgom y prze=

17: łtrodze/ ták Heretykom/ iáko łchi=

18: łmatykom álbo odłzczepieńcom/ kto

19: rzy iedność kościoła Bożego rozer=

20: wáli.

21: **Rozdział 2.**

22: **Pierwey o prawdziwym kościele Bożym/**

23: **niżli o prawdziwym słowie Bożym/ py=**

24: **tác się y wiedzieć potrzebá.**

25: **P**łimo święte zowie

26: kościół Boży domem/ á

25: słowo Boże zowie potrá=

26: wá y chlebem/ ktorym fię

domo=

strona: 7

Pierwza część.

7.

1: domownicy iednego gośpodarzá kar

2: miá.(*marg*) 1. Tim. 5.

3: Matt. 4. (–)Skąd obáczyć y naproftízy mo

4: że/ iż pierwey muśi then do=

5: mownikiem gośpodárńkim zo=

6: ftác/ kthorym chlebá iego chce vftá=

7: wicznie poczywác. (*marg*) Galát. 4. (–)Tenże kościoł má

8: ką fię też zowiác/ dáie znác/ iż fię pir-

9: wey z mátki vrodzić y iey dziecięciem

10: zoftác/ toż potym v iey pierśi żyć/

11: y iey dziedzistwá vzywác/ káždy mu

12: śi. pierwey mátkę poznác/ toż dopie=

13: ro chlebá z iey reku prośić potrzebá.(*marg*) 1. Kor: 12. (–)

14: W kościele powiáda Apoštoł poftá=

15: wił Pan B. pierwey Apoštoły/ potjm

16: proroki/ potym Doctory á náuczy=

17: ćiele y pásterze duż ludzkich. Nie in=

18: dziey/ iedno w kościele: znácznie wy

19: rażáiac/ iż okrom kościołá/ żaden

20: prawdziwy náuczyciel być żaden słó

21: wá Bożego/ y zdrowey náuki przy

22: nośić nie może. A ták pierwey ko=

23: ścioł Boży poznác ma/ kto fię o pra=

24: wdziwym y łczyrym słowie Bożym

25: pyta. Bo łkoro kościoł práwi pozna/

25: wątpić o szezności słowá Bożego w

26: nim żadną miarą nie może. A iefli

27: Bogá nie znáią iedno w domu Bo=

B iij

żym

strona: 8

8.

O Iedności Ko. B.

1: żym/ iáko Pfálm mowi: Bog w do=

2: mách iego (to ieft miáltá Bożego) po

3: znány będzie:(*marg*) In Pfál.

: 47.

: Pfál. 75. (-) y drugi: w Zydoftwie/

4: (to ieft w kościele powołanych Bo=

5: żych) znáiomy Bog ieft: pewna ifta

6: rzecz ieft/ kto práwego y szezerego

7: słowá Boże^{go} prágnie/ pierwey dom

8: ten w ktorym znáią Bogá poznać

9: musí.(*marg*) Ezai. 60. (-)Oświeć fię mowi prorok/ o=

10: świeć fię Hierufalem/ á w twey świeá

11: tłości pogánie chodzić będą. Prze=

12: tofz pierwey trzebá do Hieruzalem

13: tráfić/ potym świeátłości Bożey w

14: niey vżyć.(*marg*) Matt. 2. (-)Dlá tegofz ony Pátryár=

15: chy náfze pogáńskie trzy krole gwia

16: zdá pierwey do Hieruzalem/ gdzie

17: im słowo Boże obiawiono/ y pímo

18: prorockie przez vrząd kościelny vka

19: záne było/ niźli do Chryftuía w Be=

20: tleiem leżącego prowadziłá. Aby ká

21: żdy wiedział/ iz słowá Bożego prá=

22: wego miec y vżyć y prawdziwego

23: Chryśtuśa náleść nikt nie może/ kto

24: fię pierwey/ o kościele Bożym nie do

25: pyta.(*marg*) In Pfał.

: 30.

: Conc. 2. (-)Dla tegoż święty Auguśtyn

26: tak náuczał. Iż prorocy powieda o

27: Chryśtuśie dáleko ciemniey á niżli [!] o

kościę=

strona: 9

Pierwśza część.

9.

1: kościele iego prorokowáli/ mni=

2: mam iż to dla tego czynili: Bo wie

3: dzieli Duchem Bożym/ iż przeciw ko

4: ściołowi ludzie powtác/ na części y

5: rozrywác/ y óń fię śwárzyć mieli: á o

6: Chryśtuśie nie tak wielki łpor być

7: miał. Przetoż to iest iásniey opowie

8: dziano/ oco wietśze nieśnalki vrość

9: miály: áby potępieni ci byli/ ktorzy

10: o kościele iáfne proroctwá widzą/ á

11: przedfię z niego vćiekáią. To mowi

12: święty Auguśtyn. A między innymi

13: to co ku náłzey tełz rzeczy służy/ ono

14: v Proroká Ezáialzá znaczne iest pro

15: roctwo o kościele Chryśtuśowym. (*marg*) Efaie. 2. (-)

16: Będzie/ powiáda/ w ośtátnich dniách

17: zgotowaná gorá páńśka ná wierz=

18: chu gor/ y podnieśie fię nád wśzytki

19: págorki/ a zbieży fię do niey wśzytko

20: pogáńśtwo/ y poydzie narodow wie=

- 21: le y rzekną. Podzmy wstąpmy ná go
 22: rę páńfką/ y wdom Bogá Iákobo=
 23: wego/ y náuczy nas drog fwoich/ y
 24: chodzić będziem ściefzkámi iego. Abo
 25: wiem z Syoná wynidzie zakon y fło
 26: wo Boże z Hieruzálem. Pátrzayże
 27: iáko prorok mowi/ iz fłowo Boże

B v

nie

strona: 10

10.

O Iedności K. B.

- 1: nie z inąd wynić ma iedno z Hieru=
 2: zálem. A Hieruzálem co ieft inne^{go}/ ie
 3: dno miáfto y kościół Chryftułow po
 4: wízechny/ ktory iufz nie z famyh tyl=
 5: ko żydow/ ále ze wízytkich narodow
 6: y ięzykow ludzkich zebrány ieft. Kto
 7: tedy pierwey miefzczáninem tego
 8: miáftá nie zoftánie/ fłowá Bożego
 9: mieć y drog Bożych okrom tego do
 10: mu nauczyćfię/ y vcźniem Chryftu=
 11: fowym być nie może.(*marg*) *Libr. 3.*
 : cap. 40. (-)
 12: Y ftáry Ireneufz ták przeciw He=
 13: retykom pífze/ w kościele/ mowi/
 14: poftánowił Bog Apoftoły/ Proro=
 15: ki/ Doktory/ y wízytki inne fłutki
 16: Duchá Bożego: ktorego vcześniká
 17: mi być nie mogą/ ktorzy do kościo=
 18: łá nie idą/ kędy ieft kościół/ thám y
 19: Duch Boży/ á gdzie Duch Boży/ tám

- 20: kościoł/ y wśzytká łáfká: á Duch ieft
21: prawdá. Przeto ktorzy tego Duchá
22: wcześnicy nie łá/ pierśiámi fię they
23: mátki (to ieft kościołá ś.) ku żywo=
24: tu nie karmiá/ áni vżywáią cíchego
25: zrzodłá z cíála Chryśtułowego płý=
26: nącego: ále łobie kopáią łtudnie bło
27: tne/ z rowow ziemfkich y z onego bło

tá

strona: 11

Pierwíza część.

11.

- 1: tá pijá wśmiárdłá wodę: vćiekáiąc
2: od wiáry kościelney/ y odmiátáiąc
3: Duchá áby náuczeni nie byli. To mo
4: wi ten Doktor. A obacz iáko Duchá
5: Bożego y prawdę iego ták z kościo
6: łem łpaia/ iż iedno bez drugiego być
7: nie może: á iż czyłtey wody zdrowey
8: náuki y Ewánieliey nikt nie pije/ ie=
9: dno z cíála Chryśtułowego ktore ieft
10: iáko mowi Apośtoł święty/ kościoł
11: iego. (*marg*) Colos. 1. (-)A ták iáko fię rzekło pierwey
12: o kościele/ niźli o piśmie/ y pińanym
13: łowie Bożjm/ dowiedzieć fię potrze=
14: bá ieft te^{mv}/ ktory zbáwienia fwe^{go} łzu=
15: ka. (*marg*) Kościoł
: pierwey
: niźli pi=
: łmo. (-) Bo tełz pierwey był kościoł niźli
16: pińmo/ ktore fię od Moizelza poczełó:

- 17: á kościół Boży od Adámá: Y wno=
18: wym zákonie także bez pifaney E=
19: wánieliey był przez čás nie máły ko
20: ściół Chryštułow.

21: **Rozdział 3**

22: **Kościół Boży widomy ieft.**

23: **T**En kościół Boży tak

- 24: ieft widmy iż fię znim ro
25: zmowić y iego fię dołożyć
26: káždy może: (*marg*) Matt. 18. (-) Bo íam pan

Iezus

strona: 12

12.

O Iedności K. B.

- 1: Iezus rofkázuiąc brátá niepoślufzne
2: go kościołowi opowiedzieć/ nie ka=
3: zał do nie widomego:(*marg*) Matt. 18. (-)ále do tego kto
4: ry w ćiele widmym ołobę ná łobie
5: kościołá Bożego w wrzędzie porzą=
6: dnym/ noši. (*marg*) Mátt. 5. (-)Ktemu do miáltá ná
7: gorze zbudowánego przyrownał ko=
8: ściół íwoy fyn Boży: ktore fię zákryć
9: nie może: ále raczey ná to poftá=
10: wione ieft/ áby ná nie káždy pátrzał.
11: Íáko świece nie kładą pod ławę/ ále
12: ná świecznik/ żeby świeciłá wżjtkim
13: domownikom. Dlá tegofz y pogánie
14: niewierni ná kościół Boży pátrzyć
15: mogą: (*marg*) Philip. 2. (-)Bo tak mowi Páweł święty
16: o Chrześcíanách onych pirwízych:

- 17: między złym narodem y skáżonym
18: powiáda/ świećicie iáko słońce y
19: miesiąc swiátu/ słowo żywotá w sło
20: bie máiąc. A iefli pogánłtwu ktore
21: do niego przyftác y w nim zbáwienie
22: słwe otrzymác niechce/ táyny kościół
23: Boży nie ieft: dáleko więcey Chrześci
24: áninowi niewidomym być nie może.
25: Przetółz swięty Chryzostom mowi:(*marg*) Hom. 4.

: de verbis

: Ifai. (-)

26: łączniey kto słońce zgásić/ niżli ko=

27: ściół Boży zácmić może. Y Auguštjn

święty

strona: 13

Pierwża część.

13.

- 1: swięty przeciw Heretykom pišząc: iá
2: ko to sá fłepi/ powiáda/ ktorzj ták w=(*marg*) In Epift
3: ielkiey gory nie widzą: ktorzy od swie
4: ce ná swieczniku poštáwioney o=
5: czy kryią. Wsłóncu mowi písmo po=
6: ftáwił przybytek słwoy/ to ieft/ ná iá=
7: słności y widoku. Przybytek iego/ ciá
8: sło ieft iego/ przybytek iego/ kościół
9: ieft iego w słońcu poštáwiony nie
10: wciemności/ ná dniu nie ná nocy. (*marg*) Cont. lit.

: Petilia.

: libr. 2.

cap. 32. (-)

- 11: Y ná drugim mieyfcu. ná wżytkę zie
12: mię/ mowi/ wyfzedł dźwięk ich/ y ná
13: kráie świátá fłowá ich. Z tądże
14: ieft iż kościoł práwi/ nikomu táyny
15: być nie może. Przetofz y ono w E=
16: wánieliey fám Pan mowi: Miáfto
17: ofadzone ná gorze/ zákryć fię nie mo
18: że:(*marg*) Pfal. 18. (-) Co fię y z Pfalmem ftofuie/ w fłoń
19: cu/ powiáda/ położył przemiefzkánie
20: fwoie: to ieft na iáwie y widoku.
21: Ták zbijał Heretyki Auguftyń świę=
22: ty przed iedennáścią fet lat y dáley.
23: Ktorzy toż mowili co też dziefiejfzych
24: lat Heretykowie bárzo głupie y vpor
25: nie plotą: iákoby kościoł Boży nie
26: widomy być miał: Bo tym fámym
27: gdy to niebacźnie ćwieredzą/ frodze

fię

strona: 14

14.

O Iedności K. B.

- 1: fię famiż potępiáią: iż áni wiáry/ áni
2: prawdy/ áni fłowá Bożego/ y zá=
3: dney do zbáwienia nádzieie nie má=
4: ią: poniewáfz kościołá Bożego/ kto
5: ry fám ieft/ iako mowi święty Pá=
6: weł/ podporą y vćwierdzenim praw
7: dy/ zá miŃtrzá y náuczyciela mieć nie
8: mogą. (*marg*) 1. Tim. 3. (-)Bo człowiek od tego fię náu
9: czyć nie może/ kogo nie widzi áni fły=
<http://rcin.org.pl>

- 10: łyzy. Gdyż wiara nie iest tylko z fa=
11: mego objawienia Duchá świętego/
12: ále też y z słuchania/ wedle **Apošto**=
13: **łu** [!] / to vchá.(*marg*) Rom. 10. (-)
14: Y tego nie baczą/ iż ko
15: ściół Boży tu ná ziemi w cíelech iest
16: ludzkich widomych/ á iákośz nie wi=
17: domym być ma/ gdyż ludzie fko=
18: rych ten kościoł zebrány iest cíalá wi
19: dome máią?(*marg*) 3. Reg. 19. (-)A tho co mowią/ iż zá
20: czału Heliałzá kościoł Boży táiemny
21: był: bo o siedmi tyśiącách ludu Bo=
22: żego/ ktorzy fię nie pokłonili Báló=
23: wi nikt niewiedział: omylnie y fa=
24: łyzywie wykrącaią. Bo chociaż sie=
25: dmtysięcy oná zákryta była/ przed
26: fię kościoł Boży w vrzędnikách fwo=
27: ich/ wktorych fię światu wżytkiemu
28: ná oczy stáwi/ zákryty y táiemny y ná

on

strona: 15

Pierwsza część.

15.

- 1: on czas nie był/ wiedział każdy/ y
2: wiedzieć mógł o onym/ wżem znaio
3: mym/ vrzędniku kościelnym He=(*marg*) 4. Reg. 2. (-)
4: liałzu y o iego vczniu Helizeušie/ kto
5: rego y dzieci łamy ktore zá nim **wo**=
6: **łaly** [!] dobrze znály: y o innjch w Ieruzá
7: lem kápłaniech w ktorych fię kościoł
8: Boży sławił/ gdzie písmu y náuce Bo

- 9: żey fchowanie/ gdzie ofiárom y fufz=
10: bie Bożey prawdziwey/ mieyfce od
11: Bogá nánączone było. Acz żaden
12: wżytkich członkow kościoła Boże=
13: go káżdego z ofobná widzieć y o ká=
14: żdym znich wiedzieć nie może/ iáko
15: też y o tych siedmi tyfiácách nie w=
16: fzyfcy wiedzieć mogli/ wżákże o pir=
17: wżyich y przednieyfzych tego ciála
18: członkách/ to ieft o páfterzách y wo=
19: dzách trzody Bożey/ wiedzieć káżdy/
20: y ná nie pátrzyć/ y wnich kościoł Bo
21: ży/ ktorego oni ofobę ná fobie nofzą/
22: oglądác może. O takich Pan rzekł
23: w Ewánieliey iż fwiátu wżytkie=
24: mu świecą/(*marg*) Matt. 5. (-)á zákryćię nigdy iáko
25: miáfto ná gorze nie mogą. A ktoby
26: rzekł. Iákoż kościoł Boży widomy
27: być ma/ ponieważ my w Kredzie wie

rzemy

strona: 16

16.

O Iedności K. B.

- 1: rzemy kościoł fwięty powfzechny:
2: Bo co wierzem tego nie widziem.
3: Tedy ná to niechay wie/ iż my nie to
4: w członkách wiary fwiętey wyzna=
5: wamy y wierzemy/ iż kościoł Boży
6: ieft (Bo to fami ná oko widzim) ále
7: wierzemy/ iż przezeń nas Duch fwię
8: ty vczy/ y wnim do nas mowi/ á iż

- 9: zbłądzić nigdy iego słuchając nie mo
10: zem/ y w iedności iego zbawienie y
11: grzechom odpufzczenie otrzymać ma
12: my.

13: **Rozdział 4.**

14: **Kościół Boży łącno po czterzech rzeczách**

15: **poznać/ kto się iedno dobrym sercem onim**

16: **pyta y wiedzieć prągnie/**

17: **D** Obrze święty Augu (*marg*) Epif. 170.

: ad Senue=

: rinum. (-)

18: Ityn nápifał mowiąc. Lá

19: cno powiáda/ tobie po=

20: znác y obaczyć miałto

21: ná gorze záložone: o którym Pan

22: w Ewánieliey mowi: iż się zákryć

23: nie może. (*marg*) Matt. 5. (-)Bo kościół iest Kátolic=

24: ki/ to iest po wŕzytkim świećie rozla

ny

strona: 17

Pierwŕza część.

17.

ni/

1: o którym niewiádomości żaden

2: mieć niemoże: wŕzakże po tych cze=

3: rzech rzeczách poznaż go y naproŕtŕzy

4: który piłmá nie czyta. Ten iest praw

5: dziwy Kościół Boży/ który ma te

6: czterzy rzeczy: to iest/ Chryŕtuŕowę

7: iedność/ Itárożytną trfáłość/ połpo

- 8: litą powfzechność/ á potomftwo y
9: rodzaj Apoftolki/ ktory Succelſyą
10: zową. A zdrugety ftrony/ to ielt/
11: heretycki y fáłfzywy kościół/ ktory/
12: ma około Boſkich w Chryſtuſie rze=
13: czy/ Rofterki/ Nieuftáwicznoſć/
14: Pokatnoſć/ y Samoſłáńftwo. Kto
15: re ſłowá áby fię komu trudne nie zdá
16: ły/ ták fię obiáſniáią.(*marg*) Pierwłzy
: znak Koſ
: cioła Bo
: żego w
: Chryſtu=
: ſie. (-)
17: Naprzod to ielt/ práwy Kościół
18: Boży/ ktory iáko ieden ielt/ ták teſz
19: ma włobie iednoſć j zgodę: nie pogán
20: ſką áni ſwiecką/ ále Chryſtuſowę/
21: w Bogu/ y w Duchu iego: nie wrze
22: czách ſwieckich widomych/ y tákich
23: ktorych rozumem y wywody doſć
24: może: bo fię ná tákí rozum káždy
25: zgodzić muſi: ále w rzeczách Niebie
26: ſkich/ ktorych nikt nie widziáł/ áni
27: ich obiáć rozumem/ áni wywodem

C

żadnym

strona: 18

18.

O Iedności

Kościółá Bożego.

1: żadnym dowieſć może. Wielki to cud

- 2: iest tak zgodne w Kościele Bożym o
3: Bogu w Troycy iedynym/ y prawym
4: boſtwie [!] y człowieczeńſtwie Chry=
5: ſtuſowym/ o przenaſwiętłym Sá=
6: krámancie [!] / y o innych rzeczach wiel
7: kich/ ſkrytych/ y niebiekich/ ná zie=
8: mi między Kátoliki wyznánie:
9: iż po wſzytkim ſwiećcie co ich iest/ ie=
10: dno ſerce máiąy/ iedno wierzą: iedny
11: wſtá máiąy/ y iedno wyznawáią.(*marg*) Actu 4. (-)Przy
12: wiedz Kátoliká z Indyey/ z Rzy^{mv}/
13: z Hiſzpániey: álic on toż mowi/ co ten
14: ktory fię w Polſzcze wiary ſ. náuczył.
15: Ieden Doktor Kátolicki ná wſchod
16: ſłońcá/ drugi ná zachod: á obádwá
17: toż mowią roznemi ięzyki/ nigdy fię
18: nie znawſzy áni zmowiwſzy. Tenći
19: znak iest/ iż iedenże Duch Święty w
20: nich mowi/ Duch Chryſtuſow: kto=
21: ry ná to dány kościołowi iest/ áby z
22: rozmáitych narodow y ięzykow/ po=
23: gánſtwo do iedney wiary Kátolic=
24: kiej ſkupił: áby wielki poczet ludzi
25: Chryſtuſowych miał/ ſerce iedno/ y
26: dużę iednę/ á Kościół Boży prawym
27: ciáłem Chryſtuſowym/ ktory fię Du

chem

strona: 19

- 1: chem ie^{go} ożywia nązwány być mogł.
- 2: Duch Chryśtułow do kupy y iednoś
- 3: ci wiedzie/ bo ná to przyśzedł/ iáko
- 4: Ian Święty mowi: áby łyny rozpro
- 5: łzone w iedność zebrać mogł/ Duch
- 6: Chryśtułow zbiera nie rośprofza.(*marg*) Ioan. 17.
- 7: Ian. 11. (-)
- 8: Lecż z drugiey łtrony Duch wilka
- 9: onego piekielnego Antychryśtá/ ro=
- 10: łtárgiwa/ y rozdziela/ y wśzelkiey nie
- 11: łtworności przyczyną ielt: iáko pier=
- 12: wśzy Apośtátá y miłtrż wśzytkiey py=
- 13: chy y głowá hárdości/ ktora ząwždy
- 14: niezgody śieie. Bo miedzy hárdemi
- 15: mowi piśmo ząwždy łwary pánuią.(*marg*) Pro. 13. (-)
- 16: Tá táka niezgodá miedzy dziśiey łzy=
- 17: mi Heretyki/ około wiáry świętey
- 18: wyznánia/ ták ielt znáczna/ iż y ła=
- 19: mi tego nie przą. łkoro od Kościołá
- 20: świętego iednego Kátolickie^{go} odłtą
- 21: pilii: ták do iedności tráfić nigdy nie
- 22: mogą/ á tám gdzie łię ná łwoich łyno
- 23: dziech o zgodę łtáráią: niezgody y He
- 24: retyctwá y łect więcęy przyczyniáią.(*marg*) Exo. 32. (-)
- 25: A iáko oni żydowie ná pułzczy gdy
- 26: ćielcá łobie vlali á iednego Bogá łwe
- 27: go odłtąpili: nigdy iednego nie wy=
- 28: znáwali/ áni ták mowili: Owo Bog

strona: 20

20.

O Iedności K. B.

- 1: twoy Izraélu: ále raczey owo Bogo
- 2: wie twoi/ ktorzy cię wywiedli z Egi
- 3: ptu. Tákze y dzisieyfzy Heretykowie/
- 4: wiary iedney Kátolickiey odstąpi=
- 5: wízy/ iedney łobie nigdy vczynić nie
- 6: mogą: ále máią **nędzny** [!] wiár wie=
- 7: le/ y zátymże Bogow wiele. Inny
- 8: Chryftus Zwingliánki/ ktory to mo
- 9: wi: A inny Sáfki/ ktory nie to. Inny
- 10: Nowokrzczęńki/ ktory mowi ták/
- 11: inny Aryánki ktory mowi nie ták. á
- 12: gdyby Bog v wízytkich był ieden/ ie
- 13: dnoby mowili wízyscy. A iáko oni kto
- 14: rzy z hárdości wieżę do niebá w Bá=
- 15: biloniey budowáli/ to karánie od
- 16: niefli/ áby ieden drugiego nie rozu=
- 17: miał:(*marg*) Gene. 11. (-) ták Heretycká hárdóć ktorá
- 18: wzgárdziwfzy przełozone fwoie/ fa=
- 19: mi łobie niebo otwarzác chçą/ tym
- 20: Pan Bog pokárác y wízytkim ich
- 21: głupftwo y ffromotę ná oczy pokázác
- 22: chciál: iż fię nie rozumieią: á ták nie
- 23: ftworni fą/ iż nie tylo iedná fektá z
- 24: drugá woynę wiedzie: ále y w ie=
- 25: dnym **do^{mv}**/ inná fyn inná oćiec/ inná mąż
- 26: inná żoná/ inná czeladká prowá
- 27: dzi. A káždy Miniſter iáko z fwoią

strona: 21

Pierwsza część.

21.

1: głową/ tak też y z swoią wiarą idzie.(*marg*) Libro 4.

: capi. 69. (-)

2: Otychże ftary Ireneus **nápifál** [!] . Tak

3: wiele iest/ powiada/ między nimi ro=

4: żnego rozumienia/ o iednychże ło=

5: wách píma świętego. Niechże się fa=

6: mi pierwey zgodzą/ o tym co w pi=

7: śmie przepowiedziano iest: potym

8: my odpor im dawać będziem. Lecż

9: my iednego y łamego Bogá náuki

10: nálláduiąc/ y wzor prawdy máiąc:

11: iednołz zawnždy o iedney rzeczy mo=

12: wiem. To Ireneus. A tak tá iedność

13: y zgodá wyznánia Kátolickiego/ we

14: wżytkich Kátolikách/ nie omylny

15: znak iest Duchá Bożego y kościoła

16: iego: A te niezgody/ rozerwánia/ y

17: łekty/ pewnym też są znákiem Here=

18: tyctwá y fáłłzu/ y przekłētey Syná=

19: gogi łzátáńfkiey.(*marg*) Drugi

: znak Koś=

: cioła B. (-)

20: Po drugim też znáku także iáśnie

21: poznasz Kościół Boży/ to iest/ po

22: łtáteczney y łtárożytney trfáłości y

23: nieodmienności áni wltánium zácżētey

24: wiary/ y religiey Kátolickiey. Co zbá

25: wiciel w Pietrze S. kościołowi łwe=

26: mu obiecał.(*marg*) Matt. 36. (-)Zbuduję/ mowi/ Koś=

27: ćioł moy ná tobie Opoce: Boś ty o=

C iij

poká

strona: 22

22.

O Jedności

Kościół Bożego.

1: poká/ á bramy piekielne nie przemo

2: gą iego: Y prosiłem zá cię Pietrze/ á

3: by nie wftawáá wiárá twoiá. Krot

4: ko mowiąc/ tá wiárá ktorą w Rzy=

5: mie Piotr ś. łzczepił/ y Páweł ś. ros=

6: łzerzył/ ták łtárożytnie przez pułto=

7: rá tyśiącá lat trwa: iż iey żadne Ty=

8: ráńftwo/ áni Heretyctwo łzkodzić

9: nie może/ áni zwątlili iey mocnych

10: gruntow/ włyfcy Heretykowie/ kto=

11: rzy ná ten kościoł częłto y gęłto pow

12: łtawáli: Aż do tego czáfu iako fię ten

13: Kościoł vgruntował/ kwitnie wiárá

14: iego/ y pełnią fię ná nim obietnice

15: wiernych łłow łyná Bożego: Y łpo=

16: dziwienim wielkim á nie bez iáwney

17: siły Bożey/ ták wiele máiąc nieprzy

18: iaćioł ten Kościoł trwa/ á nigdy

19: fię nie mieni/ áni wftawa. Przetólz

20: Chryzołtom ś. temułz fię dziwuiąc/

21: y tę trwałość zá Bołki cud znáiąc

22: mowi:(*marg*) In Mátt

Cap. 16. (-) To łam Bog dáć może grze=

23: chow odpulzczenie/ á iżby Kościoł

24: który miał być/ między takimi na=

25: wálnościámi/ nie wzrúfzony áni zwy

26: ciężony zoštał. Chryftus páłterz/ á

27: głowá rybołow człowiek wzgárdzo=

ny

strona: 23

Pierwíza część.

23.

1: ny/ przeciw wśzytkiemu świátu mo

2: cnieyfię ftáwił niżli iáki Dyáment.

3: To obiecał co łamemu Bogu służy.

4: A iefliż Chryzostom ś. czterzy ftá ty

5: lo lat po Chryftufie żyjąc/ theyfię

6: trwałości kościoła w którym Piotr

7: człowiek słaiby iefł głowá/ dziwo=

8: wał/ y zá cud to Boży poznawał:

9: dáleko my **wiecey** [!] iuż lat pułtorá ty

10: siącá tę ftárożytność y trwałość ie^{go}

11: znájąc/ boską moc iemu przyczytác/ y

12: zá práwy go kościół przyznác mamy.

13: Zdrugiey ftrony Heretyckie Sy=(*marg*) Izái. 1. (-)

14: nágogi łá wedle proroká iáko kucz=

15: ká przy ogrodzie/ y chłodniczek przy

16: winnicy: który co rok buduią/ á co

17: rok go wiátr rozniešie. Náftawáią

18: Heretyctwá ále prętko giną/ á co Mi

19: nifter y Heretyk/ to nowiná. Za=

20: dney ftárożytności/ żadney trwało=

21: ści z łobą nie niofą. (*marg*) Lib. 1. ca

30 (-)Przetofz o nich

22: dawno Ireneufz nápiśał. Wiele ich

- 23: między nimi y owłzem wżycy chcą
 24: być Doktormi y náuczác/ á odstępu=
 25: iąc od iednego kácerftwá w ktorym
 26: byli/ do innego się vdáią: y od tego
 27: zafię do drugiego idą/ nowinek v=

C iij

cząc

strona: 24

24.

O Iedności Ko. B.

- 1: cząc/ y fami fobie nowe wynálafki
 2: fkladáiąc. Ták iedná fektá drugą
 3: pożeráiąc wżytkie giną/ á wedle A=
 4: poštołá famię iedząc/ fámieię gubią
 5: y nietrwáią. To ták ten Doctor mo
 6: wi. Co tych Heretyckich kuczek y
 7: chłodniczkow wiatr poroznośił. A
 8: gdzie dziś Arriufz/ Eunomiufz/ Be=
 9: rengáriufz/ Donátyftá/ Wiclew/ y
 10: inni. Dawno vftáli. A iefli kto ich
 11: kácerftwá pomorzono ożywia/ ták=
 12: że vftanie. Iákie drzewo/ táká y rofzcz
 13: ká. Przetofz Kátolicka náuká/ fłufz=
 14: nie do rzeki ktora vftáwicznie od wie
 15: ku płynie/ á nie vftáie/ przyrowána=
 16: ná ieft w piśmie.(*margin*) Pfál. 45. (-)Rzeczne mowi
 17: Pfalm: biezenie vwefela miáfto Bo=
 18: ze. A kácerftwo defzczowi gwałtow=
 19: nemu podobne ieft: z ktorego prętko
 20: vlíce y rynfztoki wody ná bierzą y w=
 21: fzytki plugáftwá z miáftá wynofząc/
 22: pędem wielkim rowy y doły czynią:

23: wżákże wnet wftáią/ fuche tylo miey

24: fca á przykre doły zoftáwuią. Bo

25: náuka kácerfka prętko powftáie/ złe

26: go fumnienia ludzi wsię ná bierze/ á

27: zásię prętko wftáie/ á doły takie zoftá

wi

strona: 25

Część pirwfa.

25.

1: wi w ktorých zásię potym flepi ich ná

2: fládownicy/ chcąc czyftą wodę pić/

3: błoto naydą/ á drudzy fzyie w onych

4: rowiech łamią.

5: Po trzećie/ to ieft/ práwi/ Kościół(*marg*) Trzeći

: znak Koś

: ćzoła [!] Bo=

: żego po=

: wżzech=

: ność. (–)

6: Chryftułow/ ktory ma poľpolitą po

7: wżzechność: to ieft/ ifz nie tylko po=

8: wżyckie czáfy iáko fię rzekło/ ále po

9: wżytkich ięzykach y narodach świá=

10: tá wżytkiego rozlany ieft. Bo pro=

11: roctw ieft bez licźby/ ifz nie ieden na=

12: rod/ ále wżyckie narody ludzkie/ (*marg*) Pfal. 2. (–)

13: Chryftułowi zá dziedziftwo dáne być

14: y w iego fię kościele zámknąć/ y ftać

15: fię wżytki iedną owczárnią pod ie=

16: dnym páłterzem miáły. ifz to ieft nie=

17: omylny znak Kościoła Bożego tá

- 18: to powŕzechnoŕć/ y zezwolenie ied=
19: noftáyne narodow y ięzykow wŕzyt=
20: kich. Przetofz ieden ftáry Doktor
21: Vincentius Lirinenŕis ták náuczál.
22: Wkoŕciele powiáda Kátolickim ftá
23: ráć fię pilnie o to trzebá/ ábychmy to
24: trzymáli co wŕzędzie/ y co zówždy/
25: y od wŕzytkich wierzone było. Bo to
26: ieŕt práwie y właŕnie Kátolikom/ iá
27: ko famo imię y wykład iego vkázuie/

C v

strona: 26

26.

O jedności

Koŕcioła Bożego.

- 1: iŕz wŕzytko wobec powŕzechnie zámy=
2: ka. To ták będzie/ ielli poydziem zá
3: powŕzechnoŕcią/ ftárożytnoŕcią/ y
4: zezwolenim narodow wŕzytkich.
5: S. Auguŕtyn tákże mowi: Nieŕlu= (*marg*) De Ago=
: ne Chri=
: ftia: cap:
: 29. (-)
6: chaymy tych ktorzy przá áby Koŕ=
7: cioł S. ieden Kátolicki/ po wŕzytkim
8: ŕwiecie rozlany niebył: ále tylo w A=
9: fryce/ to ieŕt/ v Donátyftow zoŕtal:
10: Ták głuchemi zoŕtáli/ iŕz nie ŕłyŕzú co
11: Prorok mowi.(*marg*) Pŕal. 2. (-)Syn moy ieŕteŕ/ iam
12: ćiebie dziŕ vrodził. Ząday odemnie/
13: á damći narody zá dziedziftwo two

- 14: ie/ á zá dzierzáwę twoię/ okrągi zie=
15: mie. Y wiele/ mowi/ innego píma
16: Ítárego y nowego zakonu/ iawnie
17: vkázuią/ ífz Kościoł Chruftułow po
18: wízytkiego świata ziemi rozfzerzony
19: ieft.
20: Przeciwnym zá obyczáiem kácer
21: Ítwo/ pokátne ieft iednego miáltá á=
22: bo iedney Nácyey y to nigdy nie cá=
23: łey y iednego człowieká wymyfl nie
24: trwały: nigdy to złe naśienie ták pło
25: dne nie ieft/ áby wízytkę rolą páńfką
26: zarázić miáło: nigdy w oczy świata
27: wízytkiego/ to ieft/ ná Koncyliách

prawdy

strona: 27

Pierwíza Część.

27.

- 1: prawdy fwey ktorey nie ma/ nie po=
2: każe: w ciemności y wkácie iednym
3: zwodząc przed światłością fie pow=
4: fzechności Doktorow y páfterzow ko
5: ścielnych kryie. Dla tego fł fłufznie
6: ty fłowá Święthy Auguftyń w pi=
7: śmie fwym zoftáwił.(*marg*) De Sym=
: bolo lib:
: 4. cap. 10.
: 7. 9. (-)
8: Oblubieńcá Chryftułowá (to ieft ko
9: ściół Boży) wízytko trzyma to co zá
10: połag od fwego mężá wzięłá. Czy=

- 11: tam zapis iey małżeńki y przełożę
 12: iy. Słuchaycie/ mowi/ Heretyko=
 13: wie co nápiáno. Trzebá było tego á
 14: by Chryftus wćierpiął y zmartwych
 15: wftał/ żeby w imię iego pokutá opo=
 16: wiedzianá byłą ná odpufzczenie grze
 17: chow wřzytkim narodom.(*marg*) Luk. 24.

Acto. 14. (-) Wřzythki

- 18: narody/ świat iest wřzyftek. Ko=
 19: ścioł cáło trzyma co wziął w poła=
 20: gu od řwego mężá. Każde zebranie
 21: wřzelákiego kácerftwá w káćie śiedzi/
 22: náložnicá iest nie żoná wććiwa. O
 23: kácerftwo Arryáńskie czemu nágra
 24: wař y wřgařz fię/ czemu łobie do czá
 25: řu wiele przyczytařz. Krzywde ma
 26: gořpodyni od ćiebie niewolnice/ wie
 27: le potwarzy ná nie kładzieřz: Aczi zá

łóć

strona: 28

28.

O Iedności

Kościołá Bożego.

- 1: łóć ma ále fię ćiebie nie boi/ oblubie
 2: nicá Chryftułowá Kościoł Kátolic=(*marg*) Galat. 4. 1. (-)
 3: ki. Gdy ná nię weyrzy oblubieniec/
 4: ty wyrzuconá będziefz z dziećmi twe=
 5: mi.(*marg*) Moize. 21. (-)Bo nie będą dziedziczyc řynowie
 6: niewolnice/ z řynmi wolney y prá=
 7: wey małżonki: To Auguřtyn świę=
 8: ty. Tořz fię o dziřieyřzych Heretykách

- 9: nie dawno od Lutrá powftáłych mo
10: wić może. Iefli v nich wiára Káto-
11: licka/ czemu dopiero powftála? cze=
12: mu nie Apoštoła ktorego ále Lutrá
13: ma przodká? czemu o niey świat nie
14: wiedzial? czemu tákiey poganie nie
15: przyięli? czemu o tákiey przodkowie
16: náfzy Polacy y Litwá bálwochwál=
17: łtwo porzuciwfzy niewiedzieli? Iefli
18: ich wiára Kátolicka: cze^{mv} fię ná wfzy
19: łtek świat y wfzytki nácye nie ros=
20: łzerzy? czemu we Włofzech/ w Hiłz=
21: pániey/ w Indyách/ w Grecyey/ y
22: w Azyey mieyfcá nie ma? czemu fię
23: po pogánłtwie po Turcech y Tátá=
24: rzech nie rosłzerzy? czemu łamey ie=
25: dney Niemieckey ziemie przez łath
26: pięćdziesiąt y dálej/ zwoiowác nie
27: może? Bo po dziś dzień łtateczniey=

łze

strona: 29

Pjerwłza Część.

29.

- 1: łze w Niemcech Księłtwá/ y miáłtá
2: Kátolická y Rzymłkiego Kościóła
3: łtárożytná wiára trzymáią. Iefli v
4: nich Kátolicka wiára: Czemu fię z
5: niá pokátách kryią? czemu ná Kon
6: cylium Trydenckie/ ná ktorym ze w
7: łzytkich narodow páłterze y Dokto=
8: rowie zebráni byli/ chociałz ich pozy

- 9: wano nie wskazali? czemu dla niego
10: lli prawdziwa jest/ a niebezpieczeń=
11: ltwá się bali/ gardła fwe^{go} nie náftá
12: wili? Ale znaleźć musi/ iż fwey rze=
13: czy **pokątniej** [!] niedufali/ iż fwe wymy
14: lly/ nie powłzeczność/ nie zezwole=
15: nie **narodach** [!] wżytkich/ nie słowo
16: Boże/ które po wżytkim świecie zá
17: brzmiało/ ale swoie vpodobania ośo
18: bliwie/ przynofzą.
19: Czwarty znak jest Kościoła Chry(*mag*) Czwarty
: Znak
: Ko=
: ścioła
: Bożego
: Succes=
: lya. (-)
20: ltułowego/ Succesllya y potomstwo
21: Apóstolkim rodzaiem porządnym/
22: a nie rozerwáním aż do náłzych wie=
23: kow idące. Bo iż Kościół Boży bez
24: oycow/ Páterzow/ y starłych głów
25: być nie może/ duchowne lynow Bo=
26: żych rodzenie/ pokarm dla nich nie
27: biefki/ słowá Boże^{go} y sakramentow/

y kte=

strona: 30

30.

O Jedności
Kościoła Bożego.

- 1: y ktemu lekárstwo ná chorobę grze=
2: chow/ y ná odpufzczenie ich mieć mu
3: ści. A ktemu iz mocy tey Pálterze
4: mieć od ludzi nie mogą. Bo to íá=
5: mego Bogá ípráwá: tedy íą ábo od
6: íamego Páná Bogá brác/ ábo rodze
7: nim y dziedzíftwem doftáwać muftą.
8: Ták było wftárym zakonie/ Aaron(*marg*) 3. Moíże.
9: 17. y 18. (-)
10: od íamego Bogá moc wziął náká=
11: pláńftwo y náukę ludu Bożego: y cu
12: dem to onym rofkwitnienia rozgi fu
13: chey/ íz go Bog ná kápłáńftwo y íprá
14: wowánia zbáwienia ludzkiego o=
15: brał/ pokazał. íynowie zász íego/ ro
16: dzenim/ y po krwi ítępowanim thęfz
17: moc bráli: ták íz kto z Aronowey
18: liniey po krwi nie ízedł/ ten powoła
19: nia żadnego do kápłáńftwá y do ná=
20: uki ludu Bożego práwa nie miał.
21: Tofz íię wnowym zakonie ftáło/ íie=
22: íefne tylo rodzenie/ w zakonie ducho
23: wnym/ w duchowne íie obroćílo.
24: Wzięli Apoftołowie moc od íamego
25: Chryftufa y Bogá náfzego/ ná íprá=
26: wowanie zbáwienia ludzkie⁸⁰/ ná ka
27: zánie ná czynienie íakrámentow/ na
28: odpufzczenie grzechow/ y to cudy po

kazáli.

- 1: A iż powzięciu wrzędu tego/
- 2: małżeńftwu nie służyli: áni fię godzi=
- 3: ło duchownym zakonie cíielefną
- 4: sukcesyą czynić: moc też oná znimi
- 5: vmrzeć nie mogli: bo Kościoł by bez
- 6: niey zginął: což fię stáło? kładzienim
- 7: rąk dziedzice sobie y potomki/ narod
- 8: swoy zostáwuiąc/ czynili: dáiąc im
- 9: tę moc/ którą łami od Pána Bogá
- 10: mieli/ ná kazánie y sakrámentow
- 11: czynienie y grzechow odpufzczenie:
- 12: ábychmj zá nie mieli łiny postáwione
- 13: zá Książętá swiatá wżytkiego. gdy
- 14: tedy takim potomftwem y sukcesyą
- 15: ieden brał tę moc od drugiego:(*marg*) Pál. 44. (-)y tak
- 16: szło powołánie práwe ná ten wielki
- 17: wrząd: to znák był záwždy napew=
- 18: nieyży Kościoła Bożego/ w ktorým
- 19: to takie potomftwo rodzenie y dzie=
- 20: dzictwo zostáwáło. Y tymfię od ká=
- 21: cerftwá záwždy przodkowie náłzy stá
- 22: rzy bronili. Y tym w Apóstolskim fię
- 23: kościele być słuźnie chlubili.(*marg*) Libro 4.
- : cá 43.
- : Libro. 4.
- : cáp. 63.
- : Lib. 3. ca. 3. (-)Tak
- 24: stáry Ireneusz przeciw Heretykom

25: nápifał. Tych potrzebá/ mowi/ ká=

26: płánow słuchác ktorzy fuccefyá á ro=

27: dzay ábo wstępowanie máiac od A=

poštołow

strona: 32

32.

O Iedności

Kościółá Bożego.

1: poštołow/ iákořmy vkazali/ ktorzy

2: zaráz z fuccefyá/ ná **Bisťupřtwá** [.] dar

3: prawdy pewny wedle vpodobánia

4: Duchá ś. wzięli. A inne ktorzy tey

5: głowney fuccefyey nie máia/ y ná lá

6: dá fię mieyřcách zbieráia/ podeyrzáne

7: y iáko zá Heretyki mieć trzebá: kto=

8: rzy zle trzymáia/ dzielá fię/ pyřni/ y

9: łobie fię łami podobáiaicy ábo iáko

10: przewrotni dla zyřku **fwe**⁸⁰ y prořney

11: chwały to czynia. Ták y Cypryan ś.

12: Męczennik dla tego Korneliuřzá

13: Rzymřkiego Bisťupá prawdziwy ko

14: ściół mieć mieni/ iř po Fábianie po

15: rządznym řtáwieniem fuccedował á=

16: bo nářtápił. *(marg)* Lib. 1.

Epis. 6. (-)Nowáciánuř powiádá/

17: Heretyk przeto w kořciele nie ieřt/ á=

18: ni zá Bisťupá poczytán być moře: iř

19: podánim ś. Ewánieliey y Apořto=

20: łow wzgárdziwřzy/ po zadnym niew=

21: řtepuiać/ łam řiebie pořtáwił. Bo

22: mieć zaden y trzymáć fię. Kořciółá

23: niemoże/ który ordynowany ábo po

24: łtawiony w kościele nie ieft. To Cy=

25: pryán.(*marg*) Depre

: łcriptio.

: Heretic. (-)Ták iefzcze łtárfzy Tertulian

26: ná Heretyki woła. Niechay powiá

27: da vkażą początek y zrzodła. Kościo

przełzłych

strona: 33

Pierwła część.

33.

1: łow swoich/ niech łię rozpytaią wprze

2: łzłych wiekách maiáli łuccefyą od po=

3: czátku idącą/ taką/ żeby pierw=

4: łzy ich Bifikup ábo był który Apołtoł/

5: ábo od Apołtołkich mężow ktorzy z

6: Apołtoły trwáli/ idący/ ktoregoby

7: łobie zá przodká mieli. Bo tak Ko=

8: ścióły Apołtołkie dochody łwoie má

9: ią. łmiernełki kościoł ma Polikár

10: pá/ ktorego Ian ł. połtáwił. Rzym

11: łki ma Klimuntá ktorego Piotr ł.

12: Tymię też w kościele łwiętym Ká=

13: tolickim Augułtyn ł. zátrzymał ták

14: mowiąc.(*marg*) Con. Epi

: łto. Ma=

: łch. cap.

: 4. (-) Trzyma mię w kościele Bo

15: żym wyznánie włzytkich narodów/ y

16: powazność cudy záczęta/ nádzieią

17: vchowána/ miłością rozmnożona/

18: Itárożytnością vćwierdzona: Trzy=
 19: mamie od famey Itolice Piotrá Apo=
 20: Itola/ ktoremu owce Iwoie ku pásie=
 21: niu pan po zmártwychwstaniu zlecił
 22: aż do dzisieyżego Biskupstwa kápła
 23: now sukcesya/ ábo iednego po dru=
 24: gim wstępowanie.(*marg*) Epifto.

: 165.

: et contr.

: Fauftum

: libr. 11.

: cap. 2. (-)Y ná drugim

25: mieyfcu w Rzymfkim kościele wyli=
 26: czáiąc Piotrá ś. potomstwo aż do
 27: Anaftáze^{go}/ ktory za czáfu iego/ Itoli

D

ce Pio=

strona: 34

34.

O Iedności

Kościoła Bożego.

1: cę Piotrowę trzymał/ Heretykom
 2: odpor dáie taką sukcesyą/ á tam ko=
 3: ściół Apoftolki vkázuie/ gdzie się tá=
 4: ka od Apoftołów aż do nálznych czá=
 5: łow sukcesya pokázuye. A tak Here=
 6: tyckie zgromádzenie/ y dzisieyżych
 7: Sáfow/ Luteranow/ Zwingliánow/
 8: Nowokrzeczeńcow Synágogi/ pro=
 9: żnofię Kościołem Bożym pokrywá.
 10: ią. Bo takich oycow zrodzáiu Apo
 11: Itolkiego nie vkázuią/ áni vkázác

- 12: mogą. Przeto famoſłáncy fą ich Mi
13: niſtrowie/ fami fię w vrzędy do kto=
14: rych nic nie máią wmiátáią: fami fo
15: bie moc Boſką do kazánia y czynie=
16: nia ſakrámentow przeczytáią/ kto=
17: rey áni od Bogá wzięli/ áni iey za=
18: dnym prawdziwym cudem pode=
19: przec mogą/ áni iey też potomſtwem
20: rodzonjm/ y dziedzictwem wziąć mo=
21: gli: Poniewáſz fą owi bez oycow/
22: bez przodkow/ bez trádycyi/ y podá
23: nia dziedzictwá y mocy raz od Chry=
24: ſtuſa wziętey. A iáko oni Hieroboá=
25: mite/ z rodzáiu Lewitow Bożych
26: nie idąc/ od ſwieckich pánow táką
27: moc biorą/ iáką fami mieli: Táki y dzi

ſieyſzy

strona: 35

Pierwſza część.

35.

- 1: ſieyſzy Heretykowie/ ſtáwienie fwo=
2: ie na vrzędy Duchowne od pánow y
3: zborow ſwieckich/ ktorzy do tego
4: nic nie máią/ biorą: Przeto błędy ſie
5: ią/ ludzie zwodzą do rozných wiar/
6: y zátym do wiela Bogow vkázuią/
7: żadnego ſakrámentu ná zbáwienie/
8: y ku pożytku duſznemu/ ſpráwić za=
9: dną miárą/ áni dáć bez mocy od Chry
10: ſtuſa przez Apoſtoły podáney/ nie mo
11: gą.

- 12: PomniŹ czytelniku miły/ iáko maŹ
13: práwy KoŹcioł po tych czterzech Źlo=
14: wkách poznáć: A iáko teŹ Heretycki
15: przeciwnymi czterzmi wytknąc maŹ
16: Tych báŹni nie Źluchay/ gdy mowiá:
17: potymci KoŹcioł BoŹj poznáć/ który
18: ma Źzczere Źowo BoŹe/ y prawdziwe
19: Źakrámentow Ewánielickich Źprá=
20: wowánie. Bo to Źá Heretyckie po=
21: krywki/ ktorzy ŹzczerymiŹ Źowém
22: BoŹym zdobiac/ do piŹmá vkázuia
23: ktore Źobie iáko chcá y iáko im trze=
24: bá wykłádáia y rozumieia. IŹ miá=
25: Źto Źłowá BoŹego gdy Źię przypátrzyŹ/
26: nic innego iedno ich wykłády y z fal=
27: Źzowáne rozumienia piŹmá nie nay=

D ij

dziefz

strona: 36

36.

O Iedności

KoŹcioła BoŹego.

- 1: dziefz. W ktorym Źię nikomu ro=
2: zeznáć y Źádzić nie dádzá/ iedno Źami
3: oni rozumni być w Źwym vporze
4: chcá. Tym płaŹczem prawdziwego
5: Źłowá BoŹego/ káŹe Źię kácerŹtwo
6: pokryć moŹe/ bo káŹde z piŹmem idzie:
7: ále koŹciołem/ ták wedle onych czte
8: rzech Źłow opifaŹnym/ Źadne Źię błę=
9: dliwe Źekty pokryć nie mogá. wnet
10: poznalŹ gdy Źię w iednoŹć/ wŹtároŹy=

- 11: tność/ w powłzechność y w sukces=
12: żyją od Apostołów przybierać chcą: iż
13: iako małpá ludzkie száty ábo iako kár
14: lik roślego páchołká suknią náfię bio
15: rą: obaczyłz że to nie iest vbior ich/
16: vplotąfię wnetże w tey sukni/ ábo ią
17: opák włożą/ ábo poştąpic wniewy nie
18: będą mogli.(*marg*) Contra
: Exeico=
: nium lib.
: 1. cap. 29.
: Contra
: Donati.
: lib. 4.
: cap. 19. (-)Auguštyn ś. także He=
19: retykom przygánia/ iż oni po sakrá
20: menćiech/ wierze y pełnieniu przy=
21: kazánia Bożego kościół Boży vka=
22: zowáli. To są ielzczę powiáda/ omyl=
23: ne y niedoştáteczne znáki Kościoła
24: Bożego. Bo okrom Kościoła może
25: być chrzeşt/ iako v Heretykow/ y wia
26: rá/ iako v Schiřmátykow: ale niepo
27: żyteczna/ nie ná zbáwienie. A w ko=

ściele

strona: 37

Pjerwřza Część.

37°

- 1: ściele żaden nie iest/ ktory w iedno=
2: ści/ w miłości/ y wpořpolitowánium
3: wřzytkiego światá nie iest. To ś. Au.

4: Rozdział 5.

5: Kościół S./ prawy/ ieden ieft nie dwa

6: áni trzy.

7: **I**Edná ieft wedle pi=(*marg*) Cánti. 6.

: Galát. 4.

: Ioan. 10.

: 1. Cor. 10.

: Gene. 7. 1.

: Petri 3.

: In Epi. 1.

: ad Cor.

: Hom. 1. (-)

8: Ímá oblubieńcá Chryštufo

9: wá: Iedná Hieruzálem

10: mátká fynow iego: iedná

11: owczarniá owiec iego: iedno ciáło

12: członkow iego: ieden Korab nowe=

13: go Noego: á iáko ś. Chryzostom mo

14: wi/ Kościół iefli Boży ieft/ ieden ieft/

15: nie w Koryńcie tylko/ ále po wřzyt=

16: kim świecie muśi być kościół ieden.

17: Przetofz próżno fię ná tym záfodźić/

18: ábyfmy wiele kościołow łobie prze=

19: íwnych zá prawdziwe znác mieli.

20: Iefli wiele ieft tych ktorzy fię wiára

21: Chryštufową/ y kościołem iego po=

22: krywáią: fami między łobą w rze=

23: czách wierze należytych nie zgodni

24: y roźni fá: wřzyfcy prawdziwym ko=

strona: 38

38.

O Iedności
Kościoła Bożego.

- 1: ściołem być nie mogą. Iedną tylo
- 2: między nimi iest oblubieńcá: á in=
- 3: ne wśzytkie są nierządnicie. Iedną ty
- 4: lo iest owiec Chryštułowych owczár=
- 5: niá: á inne wśzytki iáłkinie są łoter
- 6: Ńkie. Iedno tylo iest żywe Chryštuło
- 7: we ciáło: á inne wśzytkie máłowáne
- 8: są á martwe. Ieden tylo zbáwien=
- 9: ny korab y pewny: á inne wśzytkie są
- 10: rozboynicze/ á nie pewne łodki. Dla
- 11: tegóŃ czućię káždemu/ ktory się chrze
- 12: ściáninem zowie potrzebá: áby o tym
- 13: iednym kościele/ ktory się wyŃŃzey
- 14: opifał/ wiedział/ y vmiał/ się o nim
- 15: Ípráwić y wypytáć. Bo nic trzećiego
- 16: nie máŃz/ iedno ábo iest przy prawdzi=
- 17: wey oblubieńcy/ abo przy nie vcźci=
- 18: wey nierządniczy: ábo iest Chryštuło=
- 19: wym/ ábo Ízátáńfikim człónkiem:(*marg*) 2. Cor. 6.
- Luk. 15. (-) ábo
- 20: wdo^{mv}práwe^{go} oycá vżywa ŃynowŃkie=
- 21: go chlebá/ ábo w głodney Ńtronie v
- 22: kmiećia plewámi się karmi. ábo w=
- 23: siadł w pewny okręt/ w ktorym głę
- 24: bokie y burzliwe Ńwiátá tego y po=
- 25: kus ná nim/ morze przepłynie; ábo

26: wŕprochniãłã łodkã/ w ktorey fię ro

27: zbiwŕzy nã przepãść gŕbokości pie=

kielney

strona: 39

Pierwŕza Część.

39.

1: kielney poydzie. Trzećiego nic być

2: nie może/ iedno to ábo owo. Prze=

3: tofz iefli iefł wiele wiar Chrześciãñ=

4: ŕkich/ y wiele łobie kościołow ro=

5: znych/ iź inny iefł/ iãko tu w Wilnie

6: nã to pãtrzem/ Zwingliãñki / inny

7: Luterŕki/ inny Nowokrzczeńki/ in

8: ny Ruŕki ábo Grecki/ inny Rzymŕki

9: albo Lãciñŕki: ktore iedności z łobã

10: w wyznãniu iedney wiãry y prawdy

11: Bożey y iedney ŕpołeczności w mił=

12: ści Chrześciãñŕkiej nie mãiã (o Cere=

13: moniãch nie mowię/ bo ty w iedney

14: wierze y poŕluźeñŕtwie roźne być mo

15: gã) tedy rzecz iefł pewna/ iź tilo ie=

16: den iefł prãwy Kościół Chryŕtułow

17: miedzy nimi. á inne wŕzytki fãłzywe

18: y tãkie łã/ iãko fię rzekłõ. Ieden tyłõ

19: prawdę ma y mowi/ á inni wŕzyłcy

20: fãłż przynoŕzã y mãiã. Spytałż

21: ktoryź to iefł co prãwdę mowi? ten

22: ktory tãki iefł/ iãko fię wyŕŕzney opifa

23: łõ: á ktory iednym będac/ ma iedność

24: tãkimi trzemi węźłami/ iãko fię teraz

25: powie/ ŕpoionã.

strona: 40

40.

O Jedności
Kościoła Bożego.

1: Rozdział. 6.

2: Czymże ta jedność kościoła Bożego sp=

3: ia y wiąże.

- 4: **N** Apisał Apostoł ś. Pá
5: weł o Heretykách y od=
6: łzczepieńcách: iż nádęci du
7: mą cieiefności łwoyey głó
8: wy się/ powiada/ nie trzymáią:(*marg*) Colof. 2. (-)z kto
9: rey się włzytko ciáło po żyłách yłtá=
10: wách łprawuąc y buduiąc roście ná
11: pomnozenie Boże. W ktorých łłó=
12: wiech iásnie dał znác/ iż iáko to ie=
13: dno ciáło kościoła Bożego iednę ma
14: głowę/ ták też ma y żyły/ łpoienia/ á
15: łtáwy/ ktorými się ieden członek
16: drugiego trzyma: y táką zwiáfką ie=
17: dność się czyni w ludziach/ ktorzy po
18: włzytkim łwiecie y po rozlicznych
19: łtronách miełzkáiąc iednym ciáłem
20: łą kościoła Chryłtułowego. Trzy te
21: dy łą iáko/ żyły y łtáwy ktoremi się w
22: tym cieie łpaiamy/ ktorých ná in=
23: nym mieyłcu tenże Apostoł dotknął
24: mowiąc. Ieden Pan iedná wiárá/

strona: 41

Pierwsza część.

41.

- 1: Ieden chrzešt. Temi fię trzemi rzeczã
- 2: mi w iednym cieie Chrytułowym ie
- 3: dnoczem. Iednym Pánem Bogiem
- 4: y miŕtrem náŕzym/ Iedną ſpolną
- 5: Kátolickã wiárã/ á iednemi ſakrá=
- 6: menty/ ktorych Chrzešt ſ. głowã ieft
- 7: y fortã do innych. Tãk iŕ ten ieft w
- 8: práwey iednoſci koſcielney/ ktory
- 9: ty wŕzytkie trzy rzeczy w łobie náy=
- 10: duie. Miedzy ktorymi to ieft przed=
- 11: nieyŕza/ áby był ieden Pan y ieden ná
- 12: uczyciel náŕz y páŕterz. Bo gdzieby ie=
- 13: den páŕterz nie był/ wiáraby iedná y
- 14: náukã á wyznãnie iedno byc nie mo=
- 15: gło/ ániby były ſakrámentã iedny.
- 16: Ileby páŕterzow było/ tyleby fię wiar
- 17: y náuk roznych náŕzło. Przetoŕ ſam
- 18: náŕz zbãwiiciel powiedziãł. Będzie ie=
- 19: den páŕterz y owczãrniã iedná. Iãko
- 20: by rzec chciãł/ gdzieby iednego pá=
- 21: ſterzã nie było/ iedenby koſciół w ie=
- 22: dney wierze byc nie mogł. A iŕ ten ie
- 23: den Pan j páŕterz á **nãuczycił [!]** náŕz nie
- 24: ieft nam widomy áni fię od **nie^{go}** wiã=
- 25: ry vczyć y **Chrzſtu [!]** ſ. a ſakrámentow
- 26: brãc nie moŕem: muſi miec namie=
- 27: ſtniki ſwoie widome iãkofię zã tym i=

strona: 42

42.

O iedności

Kościoła Bożego.

- 1: dącym rozdziale pokaże/ przez ktore
2: by nas wiary wczyl y sakramenty
3: nam sprawował. między którymi ie
4: den być nawyższy/ dla zgodney nauki
5: y sprawy y porządku/ musi: iakofię
6: w ónym rozdziale objaśni. ztądże
7: iest/ iż wedla tego troygá spoenia/
8: troiacy są ludzie/ ktorzy się zowiąc
9: Chrześciani/ w kościelney spoleczno
10: ści y w iednym cieie Chrystułowym
11: nie są/ Katechumeni albo ogłosze=
12: ni/ Heretycy a odłzczepieńcy. Kate=
13: chumeni/ to iest ci ktorzy się do Chrz
14: tu s. gotują/ iednego pastera y wiá
15: re mają/ ale chrztu s. nie mają: He=
16: retykowie chrzest mają: ale wiary
17: nie mają: a odłzczepieńcy y chrzest má
18: ią y wiare mają: ale głowy iedney y
19: pastera iednego nie mają. przetoż
20: wszyscy ci kościelnymi członkami nie
21: są

22: **Rozdział. 7:**

23: **Ten pasterz nie iest tylko Iezus Chrystus**

24: **nie widomy/ ale z Chrystusem namiestnik**

25: **też iego widomy.**

Dwie

strona: 43

- 1: **D** Wie rzeczy łobie prze
2: ćiwne/ á łtać połpołu nie
3: mogące/ w mądnosci Bo
4: żey porównanie y zgodę
5: nálezły. Iedná iż około
6: rzeczy zbáwiennych á niebieskich łło=
7: wu tylo Chryłtułowemu/ ktore ła=
8: mo nieomyłne iest/ wiára daná być
9: ma: á ná człowieká wtákich rzeczách
10: ktore włzytek rozum ludzki przecho=
11: dżą/ łpuścić łię nikt nie ma. Druga
12: iż pan Iezus **náuczył** [!] nález znikim
13: nie mowiąc/ káždego do ludzipo ná
14: ukę wiary świętey odłyla: iáko
15: Korneliułzá do ł. Piotrá/ y nas włzy=
16: kich do tych co łiedżá ná łtolicy Mo
17: iżelzowey. To łię rzeczy zdádżá tru=
18: dne y łobie przeciwné. Iełli tylo ła=
19: memu Bogu y łłowu iego wiáre dác
20: mam/ wiary nigdy mieć nie będę:
21: Poniewáłz Bog zemną nie gada/ á=
22: ni mię ták vczy/ iáko mnie trzebá. Bo
23: áczkolwiek mi przez proroki y Ew=
24: ánielifty/ piłmo ktorym łłowo łwoie
25: pokrył/ zołtáwić raczył: włzákże go y
26: ia ábo czytać nie vmiem/ abo tego co
27: cżte/ iáko on rzezánieć krolowey.

strona: 44

44.

O Jedności

Kościoła Bożego.

- 1: Kándaces/ nie rozumiem y wiary (*marg*) Acto: 8. (-)
- 2: mieć nie będę/ y błędow fię nie vřtrze-
- 3: gę. Z drugiey ftrony iefli fię do ludzi
- 4: áby mi przeczli y wyłóżyli vdám: w
- 5: teyże boiázni y niebešpieczeńftwie
- 6: zořtáne. (*marg*) Pfal. 115. (-)Bo mię człowiek kázdy kto
- 7: ry wedle piřmá kłamcá ieft/ zwiešć y
- 8: zázwiešć może. Což mam czynić? Ie=
- 9: řli iedno od řamego Bogá y Chryřtu
- 10: řa wiary vczyć fię chcę: nigdy iey mieć
- 11: nie będę. Bo wiárá ieft z řłuchánia/
- 12: do tego ćieleřnego vchá/ ácz nie bez
- 13: ř. Duchá. (*marg*) Rom. 10. (-) A iefli od człowieká vczyć
- 14: fię iey mam: zwiedzenia fię y omyłki
- 15: boię. Iedno mi niebeřpieczne á dru
- 16: gie mi niepodobne. Ludziom nie
- 17: **więřząc** [!] wiary nie mam: Chryřtuřa
- 18: do náuki czękáięc/ rozumu nie mam.
- 19: Bo nie dořwiadczoná rzecz ieft/ áby
- 20: Pan Chryřtuř potym gdy fię nam
- 21: řtał niewidomym/ wiary kogo/ bez
- 22: widomego kápłáná y pořłánćá fwe^{go}
- 23: vczyć miał. Bo y ř. Páwłá ktoremu
- 24: fię ták iáwnie vkazał do Anániařzá
- 25: áby do náuczył wolej Božey odeřłá.
- 26: Te tákáz trwoę y trudnošć mądrošć
- 27: nam Bogá oddaliłá j rozwiázálá: dá

strona: 45

Pierwiza część.

45.

- 1: iąc nam takie ludzie poślánce swoie/
- 2: w ktorych sam Chrystus mowi. O
- 3: ktorych nas vpewnił y obwárował/
- 4: iż ich słucháiąc samego Chrystusa
- 5: słuchamy/ y przetoż záwiedzeni y o=
- 6: szukáni być nigdy nie możemy.(*marg*) Luk. 12. (-)O kto
- 7: rych sam rzekł. kto was słucha mnie
- 8: słucha/ kto wámi gárdzi mną gár=
- 9: dzi. Ták iż oboiáfię w nich rzecz zefzła
- 10: iż náuczyć fię od nich wiáry mogę:
- 11: bo są ludzie widomi/ ktorzy mi do v=
- 12: chá Ewánelią przynieść mogą: y o
- 13: mylić fię ná nich nie mogę. Bo w=
- 14: nich sam Chrystus nie omylna prá
- 15: wda mowi.(*marg*) 2. cor. 15. (-)Iáko Apóstoł powie=
- 16: dział/ iż we mnie Chrystus mowi.
- 17: Ták iż ten ktory pośláncom y namie
- 18: śtnikom Chrystusowym ludziom wie
- 19: rzy: nie ludziom ktorzy záwieść mo=
- 20: gą/ ále samemu Bogu wierzy. y nie
- 21: ludzkie słowo/ ále Boże słowo przyi=
- 22: muie.(*marg*) 1. Tef. 2. (-)Iáko mowi Páweł ś. gdyście
- 23: powiáda przyięli od nas słowo słu=
- 24: chu Bożego/ nie przyięliście go iá=
- 25: ko ludzkie: ále (ták iáko istotnie iest)
- 26: iáko słowo Boże/ ktory to w nas
- 27: śpráwuie iżeście vwierzyli. Ztądże

strona: 46

46.

O Iedności Ko. B.

- 1: ieft/ iż iáko niepodobna rzecz ieft áby
2: kogo Bog zówiesć fałzem y niepra=
3: wdą miał: ták niepodobna ieft/ aby
4: ten ktorego Bog posłał/ y dał mu
5: credens fwoy y pewną pieczęć fwoię/
6: onych do ktorych ieft posłány zá=
7: wieść miał: ábo ci ktorego słucháią
8: omyleni być mogli. Bo iuszby ie nie
9: człowiek ále sam Bog oszukał: ktory
10: im błędniká posłał y słuchać **rofkozál** [!] .
11: A ták wżytká rzecz ná tym ieft kto
12: chce prawdę y słowo Boże mieć/ mu
13: si fię ná práwym namiestniku y po=
14: słáncu Chrystuśowym widomym
15: człowieku dobrze znáć.
16: A ktoby spytał iáko teraz práwego
17: **posłáńcá** [!] Chrystuśowego poznáć?
18: Niech ná to ma náukę z písmá Bo=
19: żego y z Doktorow ś. pewną y daw
20: no vtártą. ktorą wżyłcy przodkowie
21: náłzy ludzie Kościoła ftárego/ ká=
22: cerftwá/ ktore fię fame ślą/ burzyli.
23: Iáko kto fię czyim posłáncem być
24: mieni/ lift ręką iego píłany/ y pie=
25: częć ábo inne pewne znáki vkázuie:
26: ták kto fię od Bogá posłem czyni/
27: musí też znák iáki y dowodny cre=

strona: 47

Część pierwsza.

47.

- 1: dens mieć. Bo mu nikt zgoła wwie=
- 2: rzyć nie ma/ ani winien iest. Dwie te
- 3: dy są w piśmie opisane y zwyczajne
- 4: posłow Bożych pieczęci/ Cudá/ á ro
- 5: dzay ábo sukcesyá. Ták Aaron obrá
- 6: ny od Pána Bogá ná kápłáństwo ná (*marg*) Num. 17: (-)
- 7: uki y spráwowanie zbawienia ludz=
- 8: kiego/ zaráz z Moizelzem wielkie cu=
- 9: dá czynił: y poselstwo iego o sobliwe
- 10: świadectwo Pan Bog dał/ go j łaskę
- 11: iego suchą przez iedną noc rokwie=
- 12: tnioną y owoc ná łobie máiacą vczy
- 13: nił: ták iż o iego wiernym posłaniu
- 14: nikt zwątpić nie mógł. A żeby po
- 15: śmierci iego ludzie bez kápłaná nie
- 16: byli/ dał mu ten ten przywiley/ áby z ro
- 17: dzáiu y sukcesyey/ y z synow ie^g kápła
- 18: ni nástawáli **iedeń** [!] po drugim iż sám
- 19: rodzaj był pieczęcią kápłáństwa ich
- 20: z powołania ná poselstwo Boże/ do
- 21: ludzkiego zbawienia spráwowania.
- 22: Kto się bjc potomkiem Aaronowjm
- 23: nie pokazał/ práwá żadnego do ká=
- 24: płáństwa/ náuki/ y spráwowania
- 25: sakramentow nie miał/ y był od te=
- 26: go wrzędu odrzucon. (Iáko zá czáfu
- 27: Neemiazá.)(*marg*) 2. Efd. 7. (-)ták iż krolowie doftoy=

strona: 48

48.

O Jedności

Kościół Bożego.

- 1: ności tey przyczytac sobie nigdy nie
- 2: mogli. Skadze oni Hieroboamitkie
- 3: kapłany/ za fałszywe y zdradliwe
- 4: proroki/ prawowierny znali: iż z ple
- 5: mienia Aaronowego y zlinijey iego
- 6: y sukcesyey nie fli:(*marg*) 2. par. 13. (-)ale tylo od vrzedu
- 7: swiętego krolewskiego stawieni na
- 8: kapłanstwo byli. Tymze obyczaiem
- 9: w nowym zakonie od Chrystufa Pa
- 10: na nalezego zaczetym/ Apostołowie
- 11: s. posłami sie od Boga mieniac/ po
- 12: felstwo swoie cudami pieczetowali.
- 13: A iż doskonalość zakonu nowego
- 14: nie nioła/ aby sie zónami y cielesnym
- 15: rodziem bawili: moc te **krora** [!] łami
- 16: od Pana Boga/ na poselstwo zbawie
- 17: nia ludzkiego/ wzeli/ duchowne=
- 18: mu swemu rodziowi/ y potomstwu
- 19: przez ręce kładzenie/ y swięcenie ka
- 20: plankie zostawili y polecili. Iako
- 21: polecil a dal te moc Pawel s. Tytu=
- 22: łowi/ a Tytus kapłanom w Kreće
- 23: od niego postanowionym.(*marg*) Tit. 1.
- 24: 2. Tim. 1. (-)Tak iż
- 25: sukcesyą swoię od tych oycow vka=

26: zác muśi: iefli fię przy práwie do ná

27: uki ludzkiej y ípráwówániu fákra=

mentow

strona: 49

Pierwíza część.

49.

1: mentow zoftác chce: Y byłoby to ścze

2: re á práwie ośtátne głupśtwo/ tákie

3: mu pośłowi mieyfce y wiárę dác/ kto

4: ry żadnego práwá ná powołánie fwo

5: ie ták wielkie vkázác nie może/ á śam

6: fię śle: y nie drzwiami idzie/ ále fię

7: zdrádliwie do owczárniey Chryftu=

8: łowey podkopywa. Miáltá y zámku

9: nikt ípráwować nie może/ ktory mo

10: cy od Páná y krolá nie wezmie: á fło

11: wem Bożym y ípráwówáním fákra

12: mentow y zbáwieniem ludzkim śzáfo

13: wác ma káždy/ kto fię nie leni? Co

14: od ludzi iefť/ od ludzi fię bierze: á co

15: od Bogá/ to od Bogá wzięte być mu

16: śi. moc ná kazánie/ Chrzczenie/ y

17: odpuśzczenie grzechow/ nie krolew=

18: fka iefť/ áni od ludzi. przetoż od lu=

19: dzi nikomu daná być nie może/ lecz

20: od famego Bogá ábo świeżo daná/

21: y cudy poćwierdzoná/ ábo więc przez

22: ludzkie podawánie iey iednego dru=

23: giemu íść muśi. A śtátut y píśmo ś.

24: nikogoż wrzędnikiem nie czyni/ áni

25: czynić y ítáwić może. A iáko Pan B.

26: raz ziołko cudownie z niżczego łtwo=

27: rzywłzy/ ná potym ie bez cuda w na=

E

šie=

strona: 50

50.

O Jedności

Kościółá Bożego.

1: śieniu záchowywa: ták iż toż ziołko

2: ktore zimie obumiera/ lećie fię przez

3: naśienie wraca: ták moc ná náukę

4: zbáwienną/ ktora Apoštołom ráz od

5: łamego Bogá daná/ y cudy poćwier

6: dzoná ielt/ w naśieniu łtawienia y

7: święceniá kápłáńłkiego zołtáie/ y

8: śmiercią Apoštołow y innych po nich

9: idących nie ginie: ále zázwdy táz w

10: potomłtwie y w łukcefyey bez nowych

11: cudow trwa. A iáko ten kto chce o=

12: no ziołko y wonność iego mieć co

13: ták rok kwitłó/ o náśieniu fię pyta:

14: ták kto tę náukę y tę moc Bożą ná

15: łpráwowanie łwego zbáwienia/ kto

16: ra byłá w Apoštołech mieć chce/ o ich

17: fię rodzáiu naśieniu/ y potomłtwie

18: przy ktorym ono dziedziłtwo zołtá=

19: wili/ łłufznie pytać ma. Oglądáyże

20: fię ná to ábyś tego za połláncá Boże⁸⁰

21: nie miał/ ktoryć vkázác żadnej tákiej

22: pieczęći łwego prawdziwego połel=

23: łtwá nie mogąc/ łam fię śle: y w łzete

24: cznie fię w vrząd duchowny y w the

- 25: moc/ ktora mu nigdy zleconá/ áni
26: od Bogá przez ludzkie śrzodki poda=
27: ná nie ieft/ wdáie. A ná to co **záádią** [!]

Heretyko=

strona: 51

PierwŹa część.

51.

- 1: Heretykowie mowiac: iż ten Arry=
2: us/ Diofcorus/ Neltoryus/ fteyze
3: sukcefyey Źzli/ y moc taką poŹyłania
4: o íakiey tu mowiem mieli/ á przed=
5: Źię Heretykámí byli/ y wiele ludzi zá=
6: wiedli: taka ieft odpowiedz.(*marg*) Ioán. 13. (-)Wedle
7: náuki zbáwicielá náŹzego/ poŹłaniec
8: nie ieft wietŹzy/ nád tego ktory go po
9: Źłá. Przeto wykracząc nic nie ma/
10: nád wolá tych/ przez ktore poŹłány
11: ieft: to ieft Źtárlzych Źwoich y koŹciołá
12: Bożego/ od ktorego moc bierze. Bo
13: w ten czás poŹłáncy niewiernymi y
14: fałŹzywymi zoŹtáią/ gdy Źię z poŹłu=
15: ŹeńŹtwá y rządu Źtárlzych Źwoich wy=
16: łámuią: á koŹcielną náukę opuŹciw=
17: Źzy/ zá Źwoią głowá Źwowlonie idą.(*marg*) Acto. 15. (-)
18: O takich ApoŹtołowie do Antiocheń.
19: ChrzeŹcian piŹali w ty Źłowá. VŹly=
20: Źzelifmy iż niektorzy z nas wyŹzedwŹzy
21: zátrwożyli **nas** [!] Źłowy Źwemi/ prze=
22: wracáiąc duŹze wálze: kaźac Źie wam
23: obrzezywác/ y zakon chowác: czego=
24: Źmy im nie poruczáli. PoŹłáni byli

25: od Apóstołow y kościoła Bożego/ á=

26: le z kościołem fię/ y ftymi od ktorých

27: pośláni byli/ niezgadziąc/ á wto

E ij

fię wdá=

strona: 52

52.

O Jedności

Kościoła Bożego.

1: fię wdając co im poruczono nie było:

2: swoiey fię głowy á nieftárzých swoich

3: przez ktore Pan Bog do nas mowi/

4: rozumu trzymáli. Y dla tego słufnie

5: od ftárzých zá niewierne poślánce po

6: czytáni byli.(*marg*) Libr. 12.

: con. Fau

: ftum cá=

: pite. 20. (-) Przetoż dobrze Augu=

7: ftyn ś. o gołębicy y kruku ktore był

8: Noe z Korabiá ná wzwiefzczenie

9: śchodzenia wod wyflał/ nápił: iż

10: przez gołębicę/ ktora z Korabia wy=

11: śzedłzy do Korabiá fię wrociłá/ do=

12: brzy á wierni poślánicy fię znaczą: á

13: przez kruká/ zli y niewierni/ tym kto

14: rzy ie wyfláli. ktorzy z Korabiá wy=

15: śzedłzy á moc od kościoła wziąwfzy ná

16: ścierwie fię fwey woley báwią/ á do

17: swoich fię ftárzých nie wracáią. By

18: był Arriufz y Neftoryufz y inni/ y czá

19: fow náfzých przekłety Luter/ ktory

20: ná przodku połyłanie od kościoła

- 21: miał [!] / itářszych swoich Biskupow y
22: kościoła ktory go posłał/ słuchał: aż
23: iego się posłuszeństwá/ synowską po=
24: wolnością/ nie wyłamował: nigdy
25: by był nie zbłądził/ y innych nie zá=
26: wiodł. Głupstwo tedy było onych
27: ktorzy widząc/ iż on od tego kościoła

z ktorego

strona: 53

Pierwsza Część:

53.

- 1: z ktorego wyzedł/ y od ktorego po=
2: słáncem był odstępuie/ á itářsze swo=
3: ie y Páná Bogá w nich zdradza: y to
4: wnośi co mu poruczono nie było: iż
5: mu wwierzyli/ á potępiającym go Bi
6: skupom y wżytkiemu Kościołowi
7: Bożemu mieyfcá nie dali. Ten iest te
8: dy pewnym á nieomylnym posłań=
9: cem Bożym/ ktory od Bogá moc
10: przez potomki Apostolkie podaną
11: od kościoła biorąc/ z kościołem się z=
12: gadza/ y w iego posłuszeństwie y itár
13: szych swoich odpoczywa: Tháki zá=
14: wieść nigdy y zbłądzić (bo kościół
15: słup y podporá prawdy nigdy nie błą
16: dzi) nie może.(marg) 1. Tim. 3. (-)To się w tym rozdzia
17: le dołożyło/ ná obrzydzenie błędu
18: tych Heretykow/ ktorzy pásterzem są
19: mego tylo Chrystuła sobie mieniąc/
20: namiestnikow y posłańcow iego

- 21: bez ktorych nigdy Chryſtus náleZION
22: być nie może/ y wiary fwey w niko=
23: goż nie wlewa/ ſłucháć niechcą. ábo
24: ſię ná nich nie znáiąc/ ſamoſłáńcom
25: duſze ſwoie zá ich zdrádlive ſłowá/
26: przedáią. A drudzu ſobie ie ſami iá=
27: ko chcąc ſtáwiąc/ Hieroboámitow

E iij

onych

strona: 54

54.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: onych náſláduią/ ktorzy z pokole=
2: nia Lewitow káplánow mieć nie
3: mogąc/ obyczáiem pogáńſkim ſami
4: ie ſobie czynili. taką im moc dáiąc
5: iáką ſami mieli: to ieſt ſwiecką y
6: ziemſką/ á práwá żadnego do ducho=
7: wnych ſkárbow y ſzáfowániá ich nie=
8: máiącą.

9: **Rozdział. 8.**

- 10: **Bez iednego widomego/ wſzytkiego po=
11: wſzechnego Kościoła/ Páſterzá/ iedność
12: y rząd/ y pokoy kościelny záchowány być
13: nie może.**

14: **S** Am przyrodzony ro

15: zum to znać muſi/ iż tám

16: dobrze być nie może/ gdzie

17: wiele pánow roſkázuie. Y

18: wſzytko práwie ſтворzenie ná to wo=

- 19: ła/ áby ieden wodz był miedzy wiel=
20: kością y mnoftwem/ ktoregoby wfyz
21: fcy flucháli y zá nim fzli/ y do końcá á
22: fzczęścia fobie náznáczonego/ zá iego
23: rządzenim przychodzili. Widzim/ iá
24: ko Hieronim ś. napifał/ iż y pfzchoły
25: y żorawie/ y zwierz iednego ma wo
26: dzá. z iednego pniá ták wiele gáłęzi y
27: rozg ożywia fię y roście: iedno fłoń

ce

strona: 55

Pirwíza Część.

55.

- 1: ce ná niebie/ wfzytkie gwiazdy o=
2: świeca/ ieden fędzia w iednym mieście
3: ieden krol w iednym kroleftwie rząd
4: czyni.(*marg*) Arift.
: Ethi. (-)Y niemálfz/ iáko to pogánfki ro=
5: zum znał/ lepřzego y pożytecznieyřzego
6: rządu/ miedzy ludzmi nád Monárchią/
7: to ieft iednego nád wfzytkimi władzą.
8: Wtym fpofobie rządzenia/ iáko w na
9: przewybornieyřzym/ pořtáwić chćiał P.
10: Bog fwoy święty kościół: iednego w=
11: fzytkim owcom fwoim dáiać widome= (*marg*) Ioan.
: Ioan. (-)
12: go páfterzá/ y to obiecuiąc iż ieden pá=
13: fterz y iedná owczárniá być miáła: pro=
14: rockim y Ewánielickim pímmem to ftá=
15: nowiać.(*marg*) Ezech. y 37. (-)A poniewálfz Pan nálfz **zbáwi**=
16: **ćil** [!] chćiał mieć miedzy wfzytkim Chrze=

- 17: ściąganiem iedność (bo dla niey ná
- 18: świat przyzedł/ mowi Ian ś. áby fynty
- 19: roprofzone w iedność skupił:(*marg*) Ioan. 1
- : Ioan. 1 (-)y thę ná
- 20: swoim testamentem nam zleca: y o te pil
- 21: nie oycá swego prosi) niepodobna rzecz
- 22: áby tá święta iedność w kościele fię Bo
- 23: żym/ bez iednego nád wżytкими fterfze
- 24: go/ zachować fię miałá. Iáko może być
- 25: kościół Boży ná ziemi iednym ciałem/
- 26: gdy iedney głowy mieć nie będzie? Iáko
- 27: może być iednym domem/ gdyby wiele

E iiij

Gołpo=

strona: 56

56.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: gospodarzow w nim było? Iáko może
- 2: być iedná owczarniá/ bez iednego pálte
- 3: rzá? A tu niech nikt onych głupich He
- 4: retyckich słow nie przywodzi/ ná ktore
- 5: fię poczęści w przefzłym rozdziale powie
- 6: dziáło: Mamy Chrytuśa iednę głowę/
- 7: iednego sprawcę/ iednego gospodarzá/
- 8: iednego pálterzá. Bo fię tu nie mowi
- 9: o pryncypále y o dziedzicznym y przyro
- 10: dzonym pánie y sprawcy nam teraz nie
- 11: widomym: ále fię mowi o iego namie=
- 12: ftniku y połńáncu y prokuratorze win=
- 13: nice iego widomym. Bez ktorego thu
- 14: ná ziemi áni wiáry w Chrytuśa/ áni

- 15: chrztu/ áni sakramentow/ áni náuki
- 16: żadney mieć nie mozem. Poki Chrystus
- 17: Pan Bog nálz widomy to ná ziemi zná
- 18: mi mieřkał/ y w ludzkim przyrodzeniu
- 19: y ofobie nas vczył/ poty iemu Namieřt
- 20: nika y Wikáryego nie potrzebá było. Y
- 21: przeto nawyřłzego Pářterřtwá y kluczy (*marg*) Ioan. 21. (-)
- 22: Piotrowi S. ácz zá żywotá tego obiecał
- 23: ále ich nie oddał/ áż po řmierci řwey. Bo
- 24: řam obyczáiem ludzkim/ iáko ludziom
- 25: trzebá/ widomie wřzytko řpráwował. A=
- 26: le iáko řam v Lukářzá S. w podobień=*(marg)* Luk. 12. (-)
- 27: řtwie mowi. gdy ná weřele odiáchał/ ie

dnemu

strona: 57

Pierwřza część.

57.

- 1: dnemu poruczył czeładkę řwoię/ áby im
- 2: vdawał obroku/ á wiernym był y pil=
- 3: nym ná przyřcie řię Pána řwego oglá=
- 4: dáiąc. Ten namieřtnik/ y Pan řam/
- 5: nie czynią dwu głow/ áni dwu krolow/
- 6: áni dwu miřtrzew/ ále iednę głowę/ ie=
- 7: dnego krolá/ y iednego miřtrzá. Ponie=
- 8: wařł Pryncypał/ á prokurator od pryn
- 9: cypałá mowiąc/ iedná rzecz ieft: Pleban
- 10: á Wikáryi/ ná plebáńřkim mieyřcu řie=
- 11: dząc/ Krol á namieřtnik krolewřki wľa
- 12: dza trzymáiąc/ nie czynią dwu pleba=
- 13: now áni dwu krolow/ ále iednego w v=
- 14: rzedzie y páńřtwie/ ácz dwa řá w ofobie.

- 15: Ieden obecny á drugi dáleki: ieden ro=
 16: lkázuie/ á drugi toż rofkazanie wykony
 17: wá. A iáko duŕza á ciało nie czynią dwu
 18: człowieku/ ále iednego: ták Chryŕtus
 19: á Papieŕz nie czynią dwu miŕtrzew y pá=
 20: ŕterzew/ ále iednego. Bo iáko duŕzá wŕzy
 21: tko ŕpráwuie/ y mowi przez ciało/ á
 22: przedię duŕze nie widzisz/ iedno ciało:
 23: ták w koŕciele ŕwym wŕzytko Chryŕtus
 24: y Duch iego przez wŕzędniki y poŕláńce
 25: ŕwoie ŕpráwuie/ náuczá/ rządzí: á przed
 26: ŕię Chryŕtuŕa nie widzisz/ iedno iego na
 27: mieŕtniká: przez ktorego y wktorym

E v

wedle

strona: 58

58.

O Iedności

Koŕciołá Boŕzego.

- 1: wedle Apoŕtołá Chryŕtus mowi/ Chry=(*marg*) Kor. tимо. (–)
 2: ŕtus rządzí. Iáko y ŕám o ŕwyc poŕláń=
 3: cách powiedział: Kto was ŕlucha mnie
 4: ŕlucha. Iedná głowá w cieie ludzkim
 5: dwoy ma rząd w członkách: Ieden nie
 6: widomy/ przez żyły/ ktore od głowy idą
 7: y wŕzytkimi członkami władną: drugi
 8: widomy przez oczy/ ktore vkázuią gdzie
 9: i iáko ktory członek ruŕzyć ŕię ma. Ták ie
 10: dná głowá Chryŕtus dwoy ma rząd w
 11: koŕciele ŕwoim: ieden táiemny w Du=
 12: chu/ ktory ożywia członki koŕciołá Boŕe
 13: go: á drugi iáwny przez ŕwoie poŕláńce

14: ktorzy łą iáko oczy iuż zwierzchnie te=
15: go tu ciáá/ vkázuiąc wiernym do vchá
16: zwierzchniego/ duchowną wolą/ y ro=
17: fkazanie/ pryncypaá y przyrodzonego
18: á fpolnego páná náfzego. Miedzy ktore
19: mi gdyby ieden nawyźfzy nie był/ wfyt
20: káby fię iedność rozfypáá y wnierząd
21: obrociá. (*marg*) Iedność

: [w]ięcey

: [fi]ę dzier=

: [zy] iedną

: [g]łową

: [n]iż iedną

: [w]iárą. (-)Bo ácz fie tá iedność/ iako fię

22: rzekło/ trzyma iedną wiárą y iednemi

23: Sákrámenty: wízákże więcey fię zádzier

24: żywa iednym páfterzem y iedną głową.

25: Bo bráčia w iednym domu ácz do zá=

26: trzymánia zgody/ máią wiele fpołącz=

27: nych rzeczy/ ktore ich miłość wiążą:

máią

strona: 59

Pierwíza Część.

59.

1: máią ieden stoł v ktorego iedzą/ iednę
2: fkárbnicę/ z ktorey fię bogácą: wízakże
3: ielli iednego oycá y nawyźfzego gofpo=
4: darzá mieć nie będą: prętko fię v stołu
5: powádzą/ y potráwy popfuią/ y do fkar
6: bnice zamki poodbijáią. Ták Chrześciá
7: nie máiąc iednę wiáre/ y iedny Sákrá

- 8: menta/ zadržymać fie wzgodzie długo
9: nie mogą/ iefli iednego páfterzá y náu
10: czyćielá powfzechnego mieć nie będą.
11: přetko wiele wiar zniezgody vroście/
12: přetko fkárby fzcżerych Sákrámentow
13: y prawdziwego fłowá Bożego z fáłfzo=
14: wane y zniřczżone by były.
15: Dla tegořz prorok y krol ř. Dawid (*marg*) Pfál. 13. (–)
16: zgodę y iednořć flawiać mowi: O iáko
17: miła y wdzięczna rzecz ieft bráćiey w ie=
18: dnořci mieřzkáć. ktorá przyrownáiać
19: do wonney mářci/ mowi: iáko wonny
20: oleiek ná głowie Aaronowey/ kthory
21: řpada ná brodę y ná brzegi řzáty iego.
22: Daie znáć/ iż iefli tá iednořć z iedney
23: głowy řpadać nie będzie: nigdy fię zadržy
24: máć nie może. Iáko polać fię wřzytki
25: członki ná ćiele nie mogą/ gdy zwierz=
26: chnia wodá od głowy fię láć nie pocz=
27: nie: y doły fię wodá nie nápełnia/ gdy

z ied=

strona: 60

60.

O Iednořci

Kořćiołá Bożego.

- 1: z iedney gory řćiekáć do nich wodá nie
2: będzie. Ták w iednořci bráćia fię zořtać
3: nie mogą/ gdy tey iednořci z iedney gło
4: wy pochodzácey mieć nie będą. Bo kto
5: będzie niezgodná bráćia iedná y kroćił/
6: gdy iáko ludzie do nieřnáfkow (bez kto=

- 7: rych żywot tę być nie może) przydą?
8: Dwá fię plebani powadzą/ ieden ie Bi=
9: fkup porowna: Dwá fię Bifkupi pogry
10: zą/ ieden ie Arcybifkup zgodzi. Dwá fię
11: Arcybifkupow pofwarzą/ ieden ie Pa=
12: tryárchá poiedna. Dwá Páttryárcho=
13: wie z sobą w niefnalki zaydá/ ieden ie
14: Papielz vkroći. A iefliby iefzyczne dwá Pa
15: pieżowie byli/ końcáby nigdy niezgo=
16: dzie nie było: a iednośćby nigdy miey=
17: fca nie miała y oftać by fię z wiela głow
18: nie mogła. Rząd tu na ziemi kościoła
19: Bożego/ ieft ná wzor onego niebiefkie
20: go: Iáko tám ony Hierárchie Anielkie/
21: do iednego fię Pána Boga ściągáią:
22: ták y to kroleftwo tegołz Pána Boga
23: widomé ná ziemi/ do iednego fię namie
24: ftniká Bożego ściągáć ma. Iáko tám
25: z wielá Aniołow ieden fię vfiec y chor
26: czyni/ z wielá vfcow y chorow iedná
27: Hierárchia/ z wiela Hierarchyi/ iedno

woytko

strona: 61

Pierwła część.

61.

- 1: woytko nád ktorym ieden krol kroluią=
2: cych Chryftus Iezus. Ták Kościoł Bo
3: ży ná ziemi z wiela ludzi czyni iednę ple
4: banią: z wiela plebaniy/ iedno Bifkup=
5: ftwo: z wiela Bifkupstw/ iedno Arcy=
6: bifkupstwo: z wiela Arcybifkupstw/ ie=

- 7: dnę Pátryárchią/ a z wíela Pátryárchyi
8: iedno Papietwo/ ná którym ieden/ iá=
9: ko Hetman nawyźłzy nád wíele Roth=
10: miŕtrzew/ Namieŕtnik wídomy tegoż
11: Chryŕtuŕa co kroluie nád Anioły/ ŕie=
12: dzi. Tenże Pan Bog w ítárym zako=
13: nie porządek (gdzie wízytko ná wzor gor
14: gor=ne⁸⁰ Hieruzálem/ to ieŕt niebiekch Hie= (marg) Exo. 2 (-)
15: rárchyi/ budowác roŕkazał) poŕtano=
16: wił: gdy miedzy wíelem Lewitow/ ie=
17: dny ná kápłáńŕtwo poŕtáwił: miedzy
18: ktorými 24 było wíelkich/ á nád nimi
19: ieden nawyźłzy kápłan/ ktorego wízyt=
20: kim ŕłuchác y ná iego wyroku/ y wyná=
21: laŕku káždemu pod wtrátą zdrowia prze
22: ítáwác roŕkazał. Boby ták nigdy ŕwa=
23: rom y nie zgodam około rzeczy ducho=
24: wnych / końcá nie było. Tymże obyczá=
25: iem Chryŕtus opátrzył koŕcioł ŕwoy/ á=
26: by iednego wízyłcy ŕłucháli/ w rzeczách
27: zwłáŕzcza trudnych á wíelkich: Koŕcioł

też Bo=

strona: 62

62.

O Iedności

Koŕciołá Bożego.

- 1: też Boży do porządnego á wízykowáne= (marg) <...>nty. 6. (-)
2: go woýłká przyrownány ieŕt. w ktorým
3: gdyby dzieŕŕátnikow/ ŕetnikow/ Rot=
4: miŕtrzew/ porucznikow/ y nád wízytki
5: mi iednego Hetmáná nie było/ zwy=
<http://rcin.org.pl>

- 6: ciętwáby nigdyfię ſpodziewać krol nie=
7: mogł. Ták kościół Boży nigdyby czar=
8: tom y Heretykom ſtraźliwy nie był/ gdy
9: by tákiego porządku nie miał. Dla te=
10: goż zacny męczennik Cypryan ſ. thák
11: nápifał:(*marg*) [E]piſt. 3.
: [E]xo. 1. (-)Nie z inąd powftáły kácerſtwá
12: y národziło fię odſzczepieńſtwá/ iedno z=
13: tąd iż kápłaná Bożego nie ſłucháią: á
14: tego nie baczą/ iż muſi być ieden w ko=
15: ſciele do czáfu ná mieyſcu Chryſtuſo=
16: wym kápłan y ſędzia: ktoremu gdyby
17: wedle poſtánowienia Boſkiego/ bráter
18: ſtwo wſzytko poſłuźne było/ niktby
19: przeciw kápłáńſkiemu zebrániu/ nic nie
20: poczynał. żadenby fię nád roſádek Bo
21: ſki/ y zezwolenie ludzkie/ y innych Bi=
22: ſkupow/ ſędziáfię nie ták Biſkupim iá=
23: ko Bożym nie czynił: i żadenby rozer=
24: wánim iedności koſcielney nie tárگاł/
25: y nowegoby ſobie kácerſtwá ſamemuſię
26: ſobie podobáiąc/ nie czynił.(*marg*) [C]ontra
: [L]ucife
: [r]a. (-)Tákże y Hie=
27: ronim ſ. ćwierdzi/ iż koſciółá Bożego

zatrzyma=

strona: 63

Pierwſza część.

63.

1: záttrzymanie ná doſtoynoſci nawyſzſze=

2: go kápłaná zawiſło. ktoremu/ powiá=

- 3: da/ iefli ołobna y nád wżytkiemi na=
4: wyżłza moc daná nie będzie/ tyle w ko=
5: ściele odłzczepieństw będzie/ ile kápła=
6: now ieft.

7: **Rozdział 9.**

- 8: **Chryftus Pan náż Piotrá S. iednym y nay=
9: wyższym Pásterzem vczyńił wżytkich owie=
10: czek y báránow fwoich.**

- 11: **T** En rząd táki przenawy
12: bornieyży Monárchiey P.
13: náż **zbáwičil** [!] / w kościele fwo
14: im poštáwił: gdy łamego ie=
15: dnego Piotrá S. nád inne Apoštoły/ y
16: przy nich przełóżył: y vczyńił go/ gło=
17: wą y pásterzem wżytkich owiec y bárá=
18: now fwoich po łwym zmartwychwłtá=
19: niu: pytáiąc go y doświadczáiąc po trzy
20: kroć/ ieflibygo miłowáł.(*marg*) Ioan. 2 (-) y polecił mu
21: przełóżeńłtwo nád wżytkimi owcami/
22: to ieft nád ludem wżytkim wiernym/ y
23: nád bárány/ to ieft nád wżytkimi prze
24: łózonymi ich/ gdy mówił do niego łá=
25: mego: Pás owce moie: Pás bárány mo=
26: ie. To łá łłowá Ewánieliey y prawdy
27: Chryftułowey/ ták iáłne iż łię żadney

potwarzy

strona: 64

64.

O Iedności

Kościoła Bożego.

<http://rcin.org.pl>

- 1: potwarzy y wykrętnego Heretyckiego
- 2: wykładu nie boią. A drugie niemniey
- 3: iálne one/ gdzie Piotrá S. opoką y ká=
- 4: mieniem zowie/ ná ktorým zbudowác
- 5: miał kościół fwoy/ y iemu famemu klu (*marg*) Matt. 16. (-)
- 6: cze do nieba obiecuiąc/ y dziwną moc
- 7: mu zleciąc/ onego nád inne przekła=
- 8: da/ gdy ták mowi: ia tobie (nie Iano
- 9: wi áni Iędrzeiowi/ ále tobie) mowię i=
- 10: żeś ty opoká/ á na tey opoce zbuduię ko=
- 11: ściół moy. Inne też mieyścá z Ewán=
- 12: ieliey słufznie fię o przełożenítwie Pio=
- 13: trá S. wykładáią (iáko niżej vřlyřyzř z
- 14: S. Auguřtyná) Pierwřze ono/ iż zá fię
- 15: tylo/ á zá Piotrá Pan Chryřtus pobor/
- 16: ktory tylo gořpodarze y oycowie czelá=
- 17: dni plácili/ dáć kazał. (*marg*) Matt. 17. (-)dáięc znác/ iż po
- 18: nim Piotr S. iáko gořpodárz y řtarřzy
- 19: nád innymi być miał. Y przeto fię wnet
- 20: że zá tym vcźniowie o řtarřzym pyćaią.
- 21: Przy wieczery też ořtatniey/ gdy fię
- 22: Apořtołowie tákże/ o řtarřzym pyćaią:(*marg*) Luk. 22. (-)
- 23: Pán obracáięc fię do Piotrá rzekł: Iam
- 24: fię zá cię modlił/ áby twoiá wiárá nie v=
- 25: řtałá/ á náwroćiwřzy fię pořilay brácią
- 26: twoię. Práwie iáko palcem vkázuięc iż
- 27: onego zá řtarřzego mieć chćiał ku **pořile** [!]

niu

- 1: nin [!] bráćiey/ áby fię wiáry iego ftátecz
- 2: nością przeciw szatánłkim náuwalno=
- 3: ściom pokrzepiáli. (*marg*) Matt 12.
- 4: Már. 3.
- 5: Luk. 6. (-)
- 6: Gdy też Mateuż S. Apoštoły miá=
- 7: nuie/ mowi: Pierwŷzy Piotr/ Y inni
- 8: dwa Ewániełiŷtowie ná pierwŷzym go
- 9: mieyfcu nád inne ftáwią/ krom wát=
- 10: pienia pokázuią/ iż on był nád inne
- 11: ftárŷzy. Sam też Pan Iezus ná pier=
- 12: wŷzym powołaniu iego/ Głową go zo
- 13: wiąc/ y to mu imię dáiac Cephás/ bez
- 14: pochyby ftárŷzym go nád inne mieć
- 15: chciał. (*marg*) Ioan. 1. (-)Ktore ták iáfne ŷłowá inaczey
- 16: fię rozumieć nie mogą/ iedno iż Piotr
- 17: S. nád inne iáko głowá widoma y
- 18: namiestnik nawyŷłzy Páná náłzego/
- 19: przełożony iełt/ y wŷzytkiemu kościo=
- 20: łowi zá ftarłzego dáný. W czym potwa
- 21: rzy y wymyłły Heretyckie opułciwŷzy/
- 22: ŷłuchaymy ftároŷytnych y ŷwiętych
- 23: Doktorow Láćinłkich y Greckich/ iá
- 24: ko oni te ŷłowa Chryŷtułowe/ ktore fię
- 25: przywiodły o przełożeńłtwie Piotrá
- 26: S. nád inne/ rozumieli: á zá to mieli
- 27: iż on tymi ŷłowy był dáný opoką y gło
- 28: wą Kościołá wŷzytkiego.
- 29: Hiláriuŷz ŷwiety/ ták Piotrá S. ŷła

strona: 66

66.

O Iedności
Kościoła Bożego.

- 1: wi. (*marg*) In Mat.
- 2: Can. 16. (–)O łzczefliwy fundámencie kościel-
- 3: ny takim dánim iemienia nowego/ y
- 4: godna do takiego budowania opoko.
- 5: ktora łpodnie prawá y piekielne wro
- 6: tá/ y włzytkie zamki śmierci obalałz.
- 7: O błogofławiony wrotny niebieski/
- 8: ktoremu klucze niebieskich przybyt=
- 9: kow ná wolę dáią. Wi[d]ziłz iż tu Pio
- 10: trá S. kościelnym fundámentem we
- 11: dle łłow Pánłkich zowie. (*marg*) Lib. 1. E.
- 12: 1. Trac. 3.
- 13: de simpl.
- 14: Prel: lib.
- 15: 4. Ep. 9. et
- 16: łerm. de
- 17: patienti.
- 18: et in Epi.
- 19: ad Quin. (–)
- 20: Cypryan także męczennik ná wielu
- 21: mieyłc [!] trzyma o Pietrze S. iż ná nim
- 22: zbudowany kościół iest. á choćiałz włzy
- 23: łcy Apołtołowie mieli rowna moc/
- 24: włzakże/ powieda/ iednemu owce pole
- 25: cił/ y ná iednym zbudował Kościół
- 26: łwoy/ dla iedności áby fię od iednego
- 27: poczynála. Dáiąc znác/ iż áczkolwiek

19: Apostołowie w mocy duchowney od=

20: pufzczánia grzechow/ byli rowni: ále

21: wczynieniu rządu/ y w przełożénstwie

22: nie rowni.(*marg*) Matt. 16.

: Ioan. 21. (–) Piotr S. sam ná rządzenie

23: poftáwiony iest. y bez Apostołow/ zu=

24: pełniejszą nád wšytko y nád inne moc

25: wziął/ á bez ktorego innym daná nie

26: iest: á to dla iedności/ ktora bez ied=

27: nego ftárszego być nigdy nie może.

Orygenes

strona: 67

Pierwsza Część.

67.

1: Orygenesták [!] ná iednym mieyfcu o (*marg*) In Mát.

: Hom. 5. (–)

2: Pietrze S. náucza: To co rzeczono

3: Piotrowi/ zda fię iż też to wšytkim rze

4: czono iest/ ktorzy trzy kroć grzełzące

5: karzą/ gdyby ich nie słucháli/ y zwię=

6: zuią ná ziemi/ ofádzáiąc wyftępnego

7: zá iáwnogrzełzniká y pogániná. Ale iż

8: trzeba było áby co więłsze^{go} miał Piotr

9: nád inne/ ktorzy trzy kroć karáli/ prze

10: to iemu ták mowi: Tobie dam klucze

11: krolełtwá Niebiełkiego/ á co rozwią=

12: żelz ná ziemi/ będzie rozwiązano **wnie**

13: **biełsiech** [!] : á co zwiáżełz ná ziemi/ bę=

14: dzie zwiáżano wniebiełsiech. (*marg*) S. Piotr.

: dáne klu

: cze wielu

- ☐ niebio=
☐ low. (-)Przeto
15: nie máła ieft rozność/ iż Piotrowi dá
16: ne fá klucze nie iednego niebá/ ále
17: wielu niebiofow. iż cobykolwiek zwią
18: zał ná ziemi/ związáne ma być/ nie
19: tjlo w iednym niebie/ ále we wżytkich.
20: A do tych ktorych wiele ieft/zwíęzu=
21: iących y rozwiązujących ná ziemi/ ták
22: mowi: aby zwięzowáli rozwiązowá=
23: li/ nie ná niebiofach iáko Piotr/ ále ná
24: iednym niebie. Bo nie fá kákiey dofko
25: náłości/ iáko Piotr: áby ná wżytkich
26: niebiofach zwięzowác y rozwiązowác
27: mogli.(*marg*) In E<...>
☐ Ho<...> (-)Y ná innych mieyfcach tofz
28: ten Doktor náucza.

F ij

Hie

strona: 68

68.

O iedności

Kościółá Bożego.

- 1: Hieronim też S: ták mowi. Ná (*marg*) Lib. 1. co.
☐ Iouinia. (-)
2: Pietrze zbudowál Pan Kościół. co
3: áczkolwiek ná innem mieyfcu ná dru=
4: gich vczynił/ y wżyfcy klucze Krole=
5: ftwá niebiefkiego biorą/ áby lię row=
6: nie ná wżytkich moc kościelna vkrze
7: piá: wżákże dla tego miedzy dwu na=
8: ścią ieden obrány ieft/ áby zá poftá=

- 9: wienim głowy/ odłzczępieńftwom
10: przyczyná nie byłá. To mowi Hiero=
11: nim S. przeciw Iowinianowi/ ktory
12: chcąc ftan Małżeńfki nád dziewiczy
13: wyftáwić/ powiádał iż nie ná Ianie
14: ktorj żjwot pánieńfki wiodł/ ále ná Pie
15: trze ktory w małżeńftwie bjł/ P. Chry=
16: ftus zbudował kościół fwoy. fkąd
17: znác/ iż to ták iáfna rzecz byłá/ iż y
18: Heretykowie to ználi: iż Pan náłz ná
19: Pietrze Kościół fwoy zbudował. Y
20: ná drugim mieyfcu tęże S. Hiero=
21: nim piłze:(*marg*) Lib. 1. co.
: Pelągia. (-)A co Plátonowi/ powiá=
22: da/ z Piotrem/ Iáko on był Kxiążę=
23: ćiem Philozophow/ ták ten był Kxią
24: żęćiem Apoftołow. ná ktorym Koś=
25: ćiół Páńfki trfale fundowány ieft/ iż
26: fię áni nawáłnoścíá rzek/ áni żadne=
27: mi pokufami nie obála. Y żywot

Piotr

strona: 69

Pirwíza Część.

69.

- 1: Piotrá S. opifuiąc/ **Kxiążęćiem** [!] go
2: tákże Apoftólftkim zowie.(*marg*) In Ca.
: thal.
: In Mat.
: Hom. 59. (-)Chryzo=
3: ftom S. ná wielu mieyfc Piotrowi S.
4: zwierzchność nád inne Apoftoły przy

- 5: znawa. Ná ony łłowá pińcząc/ Kto ieft
- 6: więtfzy w kroleftwie niebiełkim/ mo=
- 7: wi: Vczniowie nie co ludzkiego ćierz=
- 8: pieli/ y gorfzyli fię wtym/ ifz Piotrá
- 9: nád inne wŷzytkie przełóżył:(*marg*) In Mát.
- : Hom. 55. (-)Y ná in=
- 10: nym mieyfcu: Iá tobie mowię: tyś
- 11: ieft Piotr/ a ná tobie zbuduię Kościoł
- 12: moy Y indziey/ Iácobá/ mowi/ ná ie
- 13: dnym mieyfcu ograniczył: ále Piotrá
- 14: wŷzytkiego światá miłtrzem/ y Dokto
- 15: rem vczynił. Y iefzcze tęnze S. Chry=
- 16: zołtom:(*marg*) In Ioan.
- : Hom. 87.
- : vltima. (-)Piotr/ powieda/ nad wŷzytki (*marg*) In Acta. (-)
- 17: mi ktorzy fynowfcy fą/ władzą wziął/
- 18: nie ták iáko Moizełz nad narodem ie=
- 19: dnym/ ále nád wŷzytkim światem.
- 20: Cyryllus Alexándryński piŷze gdy (*marg*) In Ioan
- : Libr. 12
- : cap. 64 (-)
- 21: Pan pytał/ A wy czym mię być mie=
- 22: nicie Piotr S: iáko kxiążę y głowá
- 23: innym pierwfzy/ záwołał: Thyś ieft
- 24: Chryftus fyn Bogá żywego. Baczyłz
- 25: iáko Piotrá kxiążęciem y głową in=
- 26: nych Apoštołow zowie. Y ná drugim
- 27: mieyfcu iáko ftárzy Doktorowie znie=

70.

O Iedności

Kościoła Bożego.

1: go przywodzą.(*marg*) Ex libr.

: Thefaur.

: S. Tho.

: in opuśc.

: de erro.

: Grecor. (-)Iáką powiáda/ Chry

2: ftus wziął moc od oycá ná to wżyt=

3: ko co ieft/ áby mu fię wżytko pokło=

4: niło: ták y Piotrowi y iego potom=

5: kom zupełnie zlecił. A nikomu inne=

6: mu iedno Piotrowi Chryftus to co ie

7: go ieft w zupełności nie dał. Ambro=

8: ży S. tákże mowi/(*marg*) De fide

: Petri fer

: 47. (-)Piotr S. iáko do=

9: bry páłterz w obronę wziął trzodę

10: Chryftułowę: áby ten ktory łobie był

11: mdły/ wżytkim ftął fię podporą: á

12: ten ktory fię w pokuście/ gdy był pytá

13: ny záchwiał/ innych w ftáteczności

14: wiáry vgruntował. Tenże fię ná po=

15: krzepienie nabożeńtwá kościołow

16: opoką zowie. ták iáko mu Pan rzekł:

17: Tyś ieft opoká/ á na tey opoce zbudu=

18: ię kościół moy.(*marg*) Catech. 2.

: et 11. (-) Cyryllus tymże łpo

19: łobem Hierozolimłki/ Piotrá S: kșiá

20: żęciem Apoftołskim naywyższym zo=

- 21: wie. Y ná drugim mieyfcu tym go ty=
22: tułem opifuie. Piotr ksiązę Apołtol
23: fkie y naywyższy kościelny kaznodzie
24: iá. Euzebiusz Cefaryifki ták mowi.(*marg*) Libr. 2.
: cap. 14. (-)
25: zá czáfu powiáda Klaudiufzá opátrz
26: ność łálki Bożey przewybornieyfze=
27: go y nawiętfzego nád Apołtoły/ wiel=

kością

strona: 71

Pierwřza Część.

71.

- 1: kością wiáry y załługi cnoty/ ksiązę
2: nád pierwřzemi Piotrá do Rżymu po
3: fłał.(*marg*) Queft ex
: nouo Te
: fte. 9. 75. (-)Auguřtyn S. ták piřze: Zbáwi
4: ćiel/ gdy zá fię/ y zá Piotrá pobor dáć
5: kazał/ zá wřzytkie zápláćil: Bo iáko
6: w zbáwicielu [!] beły wřzytki powody ná
7: uczenia/ ták po zbáwicielu w Pietrze
8: wřzyfcy fię inni zámknęli. Y iego po=
9: ftáwił ich głowá/ áby był páłterzem
10: trzody Páńfkiew. Bo miedzy innemi
11: fłowy mowi vcźniom:(*marg*) Luk. 22. (-) czuyćie á modl
12: ćie fię/ ábyćie w pokufę nie vpádli. á
13: do Piotrá rzekł: owo řzátanowi fię zá
14: chćiáło/ áby was přeřiał iáko přzeni
15: cę: álem ia prořil zá tobá/ áby wiárá
16: twoiá nie vřtawála: á ty náwrocony
17: pořilay bráćiá twoię. W czymże tu

- 18: powiáda/ wátpić? zá Piotrá fię mo=
 19: dlił/ á zá Iákubá y Ianá nie modlił
 20: fię? Iáfna rzecz iest iż fię w Pietrze zá
 21: mykali wśzyfcy. Bo modląc fię zá Pio
 22: trá/ za wśzytki fię modlił. Poniewáż
 23: w przełożonym/ lud fię gáni ábo chwa
 24: li: To S. Auguśtyn. Widziśz iako tu
 25: Auguśtyn S. te oboie mieyfcá w E=
 26: wánieliey/ to iest/ danie poboru/ y mo
 27: dlitwę zá Piotrá o przełożenítwie Pio

F iiij

trá

strona: 72

72.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: trá Świętego/ nád inne Apośtoły mą
 2: drze y wiernie wykłada. Y ná in=
 3: nym mieyfcu mowi: A kto tego nie
 4: wie iż przodkowánie Apośtolśtwá Pio
 5: trá S. nád káżde Biskupśtwo przeło
 6: żone być ma.(*marg*) De Bapt.
 : con. Do=
 : nati: lib.
 : 2. cap. 1. (-)w Apośtole Pietrze/ po=
 7: wiáda/ przodkowánie Apośtolśkie prze
 8: wyżłzáiącą łáfką inne przechodzi.(*marg*) Serm. de
 : fanct. 15. (-) Te=
 9: goż Piotrá S. tenże Auguśtyn S. fun
 10: dámentem kościoła Boże^{go} zowie. Tjś
 11: iest Piotr/ á ná tey opoce zbuduję ko-
 12: ściół moy. Piotrá/ powiáda/ Pán ná

- 13: zwał ośnowaniem kościelnym/ prze=
14: toż słufnie ten fundament Kościół
15: święci: na którym kościelnego budo
16: wania wyfokość powstaie.(*marg*) Retrá. li.
: 1. cap. 21. (-) A iż na ie=
17: dnym mieyfcu/ wykład ten w którym
18: ćwierdzi na wielu miefc// iż na Pietrze
19: zbudowany ieft kościół/ tak obraca/ iż
20: fię o Chryśtuśie toż rozumieć może/ iż
21: na tym zbudowany ieft kościół ktore=
22: go Piotr wyznał: tedy pirwżego roku
23: mieniá nie gáni/ y owżem iż dobre ieft
24: y z Ambroże^{go}/ y zfpolite^{go} kościelne=
25: go rozumienia dowodzi. lecz na wo
26: lą dáie czytelnikowi obierać łobie ztych
27: obudwu wjkładow ktoryby mu fię po:

dobał

strona: 73

Pierwża część.

73.

- 1: dobał. Otoż my ten obieramy iáko z
2: innemi Doctory y z kościołem zgo=
3: dniefzy/ y według textu włáśnieifzy.
4: Nikt tak głupi nie ieft/ áby Pána zbá=
5: wicielá od fundamentu kościelnego
6: odřadzał: ábo iemu tego nieprzyczy=
7: tał iáko princypálowi/ y Bogu náře
8: mu/ w którym opoká ieft zbáwienia
9: nářego: ále řtymto řtoi/ iż iáko Chry=
10: řtus pářterz/ y Piotr pářterz: Chry=
11: řtus řwiatłość řwiátá/ y Piotr řwiá=
<http://rcin.org.pl>

- 12: tłość świata: Chryftus opoká kościel
13: na/ y Piotr opoká kościelna/ ále in=
14: łzym á inłzym łpołobem. Chryftus iá=
15: ko Princypał niewidomy/ á Piotr iá
16: ko łprawcá widomy. Chryftus iáko
17: Pan/ á Piotr iáko namiestnik. Chry
18: ftus do łercá/ á Piotr do vchá/ wiáry
19: y kościołá fundamentem y záttrzymá
20: nim iest/ ták iż ná nim y náuce iego/
21: iáko ná mocney opoce kościół włzy=
22: łtek polegá.
23: Wieleby łię innych y łtárych y młod
24: łzych Doctorow przywieść mogłó/
25: gdybych łię ná łkrocenie tych kłiązek
26: nieogládał. Ná to tylo **odpowiem** [!]
27: co Heretykowie przeciw przodkowá=

F v

niu

strona: 74

74.

O Jedności

Kościółá Bożego.

- 1: niu Piotrá S. nád innemi Apoštoły
2: zámíatáią/ chcąc iáłne słowá S. E=
3: wánieliey wyłzpoćić gdzie mowi/ Mie=
4: dzy Apoštoły S. Pirwłzy Piotr: powiá
5: dáią/ iż iest pierwł[z]y w porządku á w
6: niedoštoyności/ ábo iáko po Láciiie
7: mowiá/ ordine non dignitate. Cho=
8: ćiałz to glozá y przydatek ich/ włzákże
9: y tymi łami łię tępiá/ á prawdę Káto
10: lická bárziew ćwierdzą: Bo gdyż porzą

11: dek tám nie ieft/ gdzie wżycy rowni y
12: iednacy fą. á ftopniow żadnych nie
13: máfz y różności: wedla ich glozy/ Piotr
14: S. ftopień íáki nád inne mieć muśi/
15: iefli porządkiem ma być od innych ro
16: żny. A to nie wliźbie (bo lidzbá fto=
17: pniá y grádum nie czyni) ále wdofto=
18: ieńftwie onym/ ktoremu nád inne da
19: ne ieft/ iż ieft opoká y páfterz kościo=
20: ła Bożego. Tobie mowię Pietrze/ nie
21: wżytkim/ áni tobie Íánie/ áni tobie
22: Íakubie/ ále tobie Pietrze/ iż ná to=
23: bie zbuduię kościół moy. Ktemu iż
24: nie dármo mowi Ewániełiftá/ Pirw
25: fzy Piotr: tedyć muśi być pierwfzy/ abo
26: pirwością powołania/ iż pierwey niżli
27: inni do náuki Chryftufowey powoła=

ny

strona: 75

Pierwfza część.

75.

1: ny był/ ábo íákim doftoieńftwem.
2: Nie pierwością powołania: bo ták
3: Iędrzey S. ktory pirwey ieft od Pá=
4: ná wezwan/ y pierwey náłał Mefya
5: fzá ktorego Piotrowi vkazał pierw=
6: fzym ten być miał. Tedyć pewnie dofto
7: ieńftwem y vrzędem Piotr S. pirw=
8: fzym názwány ieft. A teź kto fię przy=
9: patrzy Ewániełiftom/ naydzie to iż
10: Mátteufz S. nie dla lidzby rzekł pirw

11: ły Piotr/ ále dla doftoieńftwá. Bo rze
12: kły Pierwły Piotr/ miał mowić wto=
13: ry Iędrzey/ trzeći Philip (czego lidzbá
14: potrzebowałá) Lecż tego nie czyni/
15: dáiąc znác/ iż nie dla lidzby rzekł pierw
16: ły Piotr/ ále dla doftoieńftwá. Kte=
17: mu ná pierwłym mieyfcu włyfcy trzey
18: Ewánieliftowie Piotrá kładá/ á ná
19: wtorem y trzećim włyfcy rozno. (marg) Matt. 10.

: Mar. 3.

: Luc. 6. (-)Lu=

20: káfz S. ná wtorem mieyfcu liczy Ię=
21: drzeiá/ á Márek S. Iákubá. Ná
22: trzećim Márek S: kładzie Ianá/ á
23: Lukáfz Iákubá/ á Mátteufz Philipá.
24: A iednák włyfcy ná pierwłym miey=
25: fcu Piotrá. To znác iż fię nie ná lidz=
26: bie áni porządek w liczeniu/ ále ná do
27: doftoyność [!] Piotrá S. y przodkowá=

nie nád

strona: 76

76.

O Iedności

Kościoła Bożego.

1: nie nád inne oglądáli/ gdy ná pirw
2: łym mieyfcu Piotrá S. položyli. A
3: to co z Cypryáná S: przywodzą gdzie
4: mowi/ iż włyfcy Apoftołowie byli ro=
5: wni/ ná to fię iufz wyżłzey przy iego
6: świádectwie powiedziáło. Y íam to
7: ná tymże mieyfcu wykłáda/ iż dla ie=

- 8: dności y rządu czynienia/ iednego
- 9: nawyższe⁸⁰ w kościele Bożym potrzebá.
- 10: Co mowią/ iż ná Koncylium Hiero
- 11: zolimfkim przodkowania Piotrá S. (*marg*) Acto. 15. (-)
- 12: nieznác/ mylą fię: Y owfzem znáczne
- 13: ieft. Bo mowi pímo/ było długie ga=
- 14: danie y wątpienie około obrzezánia:
- 15: álz Piotr S. iáko pierwzy y przełożo=
- 16: ny powftawfzy/ Dekret vczynił/ y wątp
- 17: pienie rozwiązał/ mowiąc: Wiećie
- 18: Bráćia/ iż mnie zdawná Bog obrał
- 19: ná náukę Pogánfką. rc. Y zámyka/
- 20: áby od zakonu wolność byłá/ á obrze
- 21: zánie odrzucone było. Do ktorego de=
- 22: kretu/ iż nieco przydáie Iákub S. Zy=
- 23: dom fwoim ktorych był Bifkupem/
- 24: nieco iefzcze vgadzáiąc: tymfię przeło=
- 25: zeńftwo Piotrá S. niepfuie. Bo rádę
- 26: dobrą ftárfzy u od młodfzych/ gdy do=
- 27: bra ieft/ przyimuie.

A iż

strona: 77

Pierwza część.

77.

- 1: A iż pímo mowi: Połáli Apoftoło=
- 2: [wie] do Sámáryey Piotrá: nie iáko
- 3: [niż]fzego połáli (Bo y rownego tym
- 4: obyczáiem pošyłác fię nie godzi) ále
- 5: iáko do pošlugi Bożey gorętfzego/ y
- 6: do oney rzeczy fpofobniefzego/ y tám
- 7: gdzie go byłá więtfza potrzebá. nie ro

- 8: Íkazując/ ále rádząc. Íako też y Se=
 9: nat wyfyla Krolá ná woynę/ nie íá
 10: ko niższego/ ále íako tám wedle rády
 11: ich potrzebnieyżego.
 12: Ná koniec ono bárzo íáfne pífmo (*marg*) Ioan. 21. (-)
 13: o zleceniu owiec Chrytułowych Pio=
 14: trowi/ ktore ich nabárziew bodzie/
 15: chćieliby fwym martwym wykładem
 16: zágłufzyć/ gdy mowią. Na tym miey
 17: Ícu powiadáiąc troiákim wyznánim
 18: miłości/ troiákie záprzenie Piotr S.
 19: nágradza. Dobrze/ niech ták będzie.
 20: A coż zátym? śmiejąli mowić/ że mu
 21: Pan przytym páfterstwá owiec fwo=
 22: ich nie zleca? To próżno Pan rzekł:
 23: Pás owce moie/ Pás bárány moie?
 24: Nie próżno. Bo zá wyznánie y do=
 25: świadczenie miłości/ w tym mu fię
 26: miłować y miłość ku łobie okázowác
 27: rofkázuie/ aby páłł y Ípráwował ow

ce iego

strona: 78

78.

O Jedności

Kościoła Bożego.

- 1: ce iego. Tu mu ósobnie ziścił ono co o
 2: łobnie obiecał nád inne. Tobie nie ía
 3: nowi/ áni Íákubowi/ dam klucze
 4: Krolestwá niebiełkiego. ktora obie=
 5: tnicá íż łamemu służyłá/ łamemu fię
 6: też z íścić miálá. Y przetołz nád inne

- 7: wietfzã nã nim miłość wyçiąga/ kto=
8: remu teź wietfzy vrząd zlecã. Nie ielt
9: tedy wãtpliwa rzecz/ z Ewãnielijey y
10: z fłowã Bożego tãk iãlnego/ y zwy=
11: klãdu á rozumienia Doktorow S. y
12: Kościołã wŕzytkiego/ iź Pan nãłz Pio=
13: trã S. ftãrzym nãd inne Apoŕtoły/ y
14: iedynym pãłterzem wŕzytkich bãrã=
15: now y owiec ŕwoich/ to ielt/ wŕzytkie=
16: go powŕzechnego kościoła wczynił. Y
17: to chçiał mieç/ áby pod iednym ŕpraw
18: cã y namiestnikiem ŕwoim/ iedność
19: ŕię y zgodã kościołã Bożego trzymałã
20: y iãko na opoce wtwierdzãłã.

21: **Rozdział 10.**

22: **Rząd ten ktory Pan Chryŕtus w kościele**

23: **ŕwym poŕtãnowił z Piotrem S. vmrzeç nie**

24: **mogł/ ale trfãç ma do koñcã ŕwiãtã**

25: **M**owiç to/ iź tylo Piotro=
3

26: wi ŕamemu ten przełożeńŕtwã

27: Pãłterŕkiego przywiley ŕluzył/

strona: 79

Pierwŕza Cześć.

79.

- 1: á znim vmãrł/ nic innego nie ielt/ ie=
2: dno iãkoby rzekł/ iź z Piotrem S. po=
3: rzãdek vmãrł/ y iedność kościołã Bo
4: żego. áby iãkoby iuŕz owce Chryŕtuŕo=
5: we zginãç miãły/ ktore bez pãłterzã y

6: iedney głowy widomey być nie mogą.

7: Mowi Páweł S: Dał Pan Chryftus (*marg*) Ephe. 4. (–)

8: do kościoła fwego Apoštoły/ Ewán=

9: ieliſti/ Doktory/ Pálterze: nie ná czás

10: ieden/ ale áż do ſkończenia ſwiętych:

11: to ieft/ do oſtátneho Chrześciániná/

12: ktory fię ná końcu ſwiátá vrodzi. Dá

13: leko więcey tęt ieden Pálterz nawyż=

14: ſzy/ bez ktorego iedność kościoła być

15: nie może/ trfać muſi. Przetoż nigdy

16: Piotr/ y opoká/ y klucznik á ſzafarz/

17: kościołowi Bożemu vmrzeć nie może.

18: Boby z nim owce vpádły y głodem po

19: márły. Szymon Gálileyczyk z Bethlá

20: idy/ brát Jędrzeiow vmárł: ále Piotr

21: do Páná vczyniony y ták názwany/

22: nigdy vmrzeć nie może. Bo iefli inni

23: Apoštołowie potomki ſwoie z tą mo=

24: cą ktorą ſami mieli zoſtáwili: á iako

25: Piotr S. ktorego moc była wietſza/ y

26: kościołowi potrzebnieyſza/ zoſtáwić

27: iey potomkom ſwym y kościołowi nie

miał?

strona: 80

80.

O Iedności

Kościoła Bożego.

1: miał? A co ieſzcze więcey/ te przywile=

2: ie/ ktoremi Pan S. Piotrá nádał/

3: więcey ſłużą potomkom iego y czaſom

4: po Apoſtołkim zeſciu náſtępującym/

- 5: á niźli onym/ gdy tu ná świcie Apo=
6: ńtołowie żyli.(*marg*) Rom. 8. (-)Bo oni S. Apońtołowie
7: y towarzysze Piotrowi/ máiac one pir
8: wiańki Duchá S. mniey páńterńtwá
9: Piotrá S. potrzebówáli/ iako na=
10: wyższy Końciółá Bożego po wńzytkim
11: świcie budownicy/ ktorzy zábłádzić
12: niwczym nie mogli. Lecź po nich in=
13: ni wńtepuiąc Bńkupi/ ktorzy ták do=
14: ńkonáńego Duchá nie mieli/ im dáley
15: ńię od czáńow Apońtońńkich odńadzáli/
16: tym więcey páńterńtwá y rządu Piotro
17: wego potrzebówáli. áby około wyzná
18: ńia wiáry S. y náuki/ bez tey opoki
19: nie pochybili/ á do rozerwáńia iakie=
20: go bez iedney głowy nie przyńzli. Prze
21: tońz przywileie y zwierzchnońć ńtońice
22: Piotrá S. im dáley w látá końciół S.
23: pońńępowańł/ tymńię iáńńiey y więcey
24: pokázowáć y wynurzác poczęły. Bo
25: imńię więcey końciół ńzerzyńł/ á do tego
26: domu ludzi rozmáitych y narodow
27: ńieńtwornych náńbierańł/ y ku rozerwá

niu

strona: 81

Pierwńza częńć.

81.

- 1: niu iákiemu ńkńáńiańł: tym więcey te=
2: go Páńterzá iednego nawyźńżego/ kto=
3: ryby iednońć czynińł/ á nie ńtwornońci
4: krocińł/ potrzebowańł. Nie ták ńię zá

- 5: czału Apoštołow/ tu ielzczę ná ziemi ży
6: wiących pokazáło/ co to ielt Piotro=
7: wá opoká y Pálterstwo/ iáko zá czału
8: Arryufzá/ Neftorá/ Mácedoniufzá/ y
9: gdy sie iufz kościoł ták szeroko rozkrze=
10: wił/ á tákimi kácerftwy rozrywác po
11: czał. Dopiero bárzo znác było/ iáko ni
12: zey wflyszyfz/ co to ielt opoká Piotro=
13: wey wiáry/ á co to Pálterza miec ied=
14: nego/ ktoryby koncylia skłádał/ nie=
15: zgodne Biskupy iednał/ Kácerftwá
16: vkázował y potępiál/ á z podány wiá
17: ry brácią pošilał. Dopiero one fłowá
18: ná Koncyliách fłyfzáne były:(*marg*) Chalce=
: do. concii.
: Sextae
: genera=
: lis act.
: 18. (-)Piotr
19: przez Leoná mowi: Czernidłošmy wi
20: dzieli/ á Piotráłmy przez Agátóná mo
21: wiącego fłyfzeli. Bo Piotrá S. potom
22: kowie/ byli zázwdy y będa/ wiáry S.
23: powodem/ zátzymánim/ y obronie=
24: nim/ álz do tego czału/ przeciw wlyzt=
25: kim nawáłnošciam odšzczepieńftwá y
26: kácerftwá. Co mowi P. Piotrowi. Daj
27: pošilek bráciey: To się więcey w po=

82.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: tomkách piotrowych/ niżli w łamym
- 2: S. Pietrze/ który miał bracią tak mo
- 3: cnie Dvchem S. poślona/ pokazało.
- 4: Gdy oni kxtał y formę wiary podá=
- 5: ney mocnie trzymáiąc/ innym do
- 6: prawdy Ewánieliey S. drogę vkázo
- 7: wáli y vkázuią/ iáko fię niżej powie.
- 8: A tak bez tego Piotrá y namiestniká
- 9: Chrytułowego/ święty Kościół nig=
- 10: dy być nie może. A iako Pryncypał
- 11: Chrytus Iezus/ y głowá niewidoma
- 12: nigdy nie vmiera: tak też łprawcá ie=
- 13: go/ y głowá widoma zówždy być mu=
- 14: si. który iż iełt śmiertelny/ inne iáko
- 15: dzieći duchownym rodzenim po łobie
- 16: zoltáwuie. którzy po vmárłych y do=
- 17: czelnych páłterzách/ docześnie włtępu
- 18: ią/ á lidzbę onemu iednemu pryncypa
- 19: łowi/ y nigdy nieumierájącemu Pálte
- 20: rzowi náłzemu/ z łwego włádárłtwá
- 21: oddáią. Dla tegołz Papież nie zowie
- 22: fię Potomkiem Chrytułowym/ bo po
- 23: tomek iełt po zmárłym/ á Chrytus
- 24: iáko pryncypał/ żywy iełt/ wieczny
- 25: Pálterz náłz: ále fię zowie Wikáryim
- 26: y namiestnikiem iego. Lecż fię zowie
- 27: Piotrowym potomkiem. Bo ponim

strona: 83

Pierwsza Część.

83.

1: iáko po zmárłym y docześnym Pálte=

2: rzu owiec Chrytułowych/ porządną

3: sukceſya docześnie wltępuie.

4: **Rozdział 11.**

5: **Ná niewſtyd fałszerzow tych Heretykow/**

6: **ktorzy mienia/ iż Piotr Święty nigdy w**

7: **Rzymie nie był/ wywody iż był:y on Rzym**

8: **ſki Kościół fundował:/ y tám vkrzyżowan**

9: **y vmárł:**

10: Przełożeńftwie y przo

11: tkowaniu Piotrá S. nád

12: innemi Apoſtoły/ á iż ieden

13: nawyżłzy Pálterz widomy

14: wkościele Bożym/ potomek Piotrow/

15: być muſi/ ſpárći piſmem: Haeretyko=

16: wie/ do oſtátney fię á prawie deſpe=

17: ráckiey obrony vćiekli: prząc tego/

18: iż Piotr S. nigdy w Rzymie nie był/

19: przeto ſamo iż tego miánowicie wpiſ

20: mie ſ. niemáłz. Czuiąc to dobrze iż poki

21: to ſtoi/ iż Piotr S: w Rzymie vczył y

22: vmárł/ poty Stolicy S. Rzymſkiey

23: y mocy iey od Bogá przez S. Piotrá

24: dáney/ zátłumić nigdy nie mogą: á

25: ieſliby to obálili/ ná wſzytkimby fię

26: im około vpadku (iáko oni mowią)

27: Papietwá/ to ieſt/ wiáry od Apoſto

strona: 84

84.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: łow Piotrá y Páwła fundowaney/ po=
- 2: wiodło.
- 3: Tym szátan zwątlíč wśzytkę moc
- 4: duchowną Stolicę Rzymfkiey chcąc/
- 5: śmiech z siebie/ iáko Pfalm mowi/
- 6: pokazał/ á łácnieyśzą nam drogę do
- 7: śwego pohánbieniá wczynił. Bo łác=
- 8: nieyby tym Haeretykom Słońcá pól=
- 9: cem dośiác/ łácnieyby im wśzjtki Chrze
- 10: ściánfkie kxięgi y owłzem wśzytko
- 11: Chrześciánłtwo wygubić/ á niźli tę
- 12: prawdę około byćia Piotrá S. w Rzy
- 13: mie z fałżowác/ y z kxiąg ią wśzytkie=
- 14: go świátá/ y z pámięci ludzkiey wy=
- 15: głądzić. Co iedno od Apoštołow Chrze
- 16: ściánłtwá było/ co iedno Doktorow/
- 17: y Hiftorykow kościelnych y świeckich
- 18: y Chrześciánfkich piśało/ wśzyscy to
- 19: prawie iednemi wfty zgodnie ćwier=
- 20: dzą: á ten niełtátek y niewłtyd Here=
- 21: tycki/ wśzytkiemu świátu y wśzyt=
- 22: kim świętym Bożym/ męczennikom/
- 23: Biskupom/ Doktorom/ mátáctwo
- 24: łromotne zádáiac (rozumiey cny czy=
- 25: telniku) do częgo przyśzli/ á iáko się im
- 26: dufać maż. Vkáż nam/ powiádáia/

27: z Dzieiow Apoſtołſkich tak iáśnie/ iá=

ko

strona: 85

Pjerwſza Część.

85.

- 1: ko o S. Páwle píſmo ieſt/ iż Piotr S.
2: był w Rzymie. Iakoby iuſz nic ſię ná
3: ſwiećie więcey nie dziáło/ iedno co
4: ieſt w dzieiách Apoſtołſkich wypifano:
5: ábo iákoby áni Iędrzey/ áni Philip/ á=
6: ni ſwieći inni Apoſtołowie/ nie byli
7: w Azyey/ w Indyey/ w Grecyey/ w
8: Hiſzpániey/ przeto iſz tego wdzieiách
9: Apoſtołſkich niemáſz. O nie znoſne
10: głupſtwo: Kronikę ſwiata wſzyt=
11: kiego w Dzieiách Apoſtołſkich mieć
12: chca/ ktore tylo niektore ſpráwy krot
13: kich lat/ zwłáſzczá ſwiętego Apoſto=
14: ła Páwła zámykáią: inne rzeczy/ ko=
15: ſćielnym Kronikarzom y Doktorom
16: zoſtáwuiąc. Lecż ci obrotni węzowie/
17: gdy co złego o Papieżu y duchowień=
18: ńtwie mowić chca/ wnetże do kronik
19: y Hiſtorykow bieżą/ prawdę im przy
20: znawáiąc/ ktorą nie w piſmie ſwię=
21: tym/ ále w kronikach náyduią.
22: My áczkolwiek ſię ná tym nie ſa=
23: dziem/ áby nam ná byćie S. Piotrá
24: w Rzymie/ wowodow z piſmá potrze=
25: bá (bo to z ſwiádectwá wſzytkiego
26: ſwiátá Doktorow y Hiſtorykow ko=

27: ścielnych/ iásniey niż w łożcu ma=

G iij

my

strona: 86

86.

O Jedności

Kościoła Bożego.

- 1: my) wżákże y ná tym nam nie zeydzie
2: iż z piłmá świętego wywieść to mo=
3: zem. Iednák tych przeliż krnąbrnych
4: ludzi/ tym pierwey podkam. Niech v
5: każą z piłmá S. kto Rzymłki kościół
6: w wierze Chryłtułowej fundował?(*marg*) Rom. 1. (-)
7: kto Rzymian wiary náuczył pierwey
8: niżli Páweł S. do nich piłł/ y pier=
9: wey niżeli do Rzymu przyiechał/ á
10: gdzie iáko Piotr S. y Páweł/ żywo
11: tá tego dokonał? Czego iefli z piłmá
12: nie pokażą/ niechlię też o bytności
13: Piotrá S. w Rzymie wywodow z pi=
14: łmá S. nie vpominaią: á poniewałz
15: w tey mierze rzucić fię do Hiftorykow
16: y do wżytkiego świata świadectwá
17: mułz/ czemułz im wiary nie dáią?
18: Ale my nád potrzebę y to z piłmá S.
19: popieramy iż Piotr S: był w Rzymie.
20: Bo łam w liście łwym pierwłzym kto
21: ry w Rzymie piłł/ ták mowi: Poz=
22: drawia was kościół/ ktory iefł w Bá=
23: biloniei: Rzym názwáł Bábilonią/
24: pod figurą gdzie pierwey wżytkiego
25: bálwochwálłtwá głowá byłá:(*marg*) Serm in

: natal. B.

: Petri et

: Pauli. (-) który za

26: czałem/ iako mowi Leo S. z mięzką=

27: nia Dyabelskiego y z Babilonem/

stał

strona: 87

Pierwsza część.

87.

1: stałem miastem świętym y ludem wy=

2: brany y krolewskim kapłanstwem.

3: Ten wykład y rozumienie piśm te

4: go zostawił Papias Hierapolitański/

5: uczeń Iana S. Ewangelisty/ który

6: sam to od S. Iana/ albo od samego

7: Piotra S. słyszeć mógł/ iż z Babilonem

8: w tym liście Piotr S: Rzym/ w którym

9: y pisał/ nazwał:(*marg*) Lib. 2.

: cap. 15.

: in Cital.

: in vita s.

: Marci

: Nicep. li.

: 2. cap. 15 (-) o czym wielcy są świad

10: kowie/ Euzebiusz Cefaryński/ Hiero=

11: nim S. y Nicephor Grecki: którzy to

12: tak cwiędzą/ iż tak Papias/ to słowo

13: Piotra S. wykladał/ a iż w Rzymie

14: ten iest pisał.

15: Widziszże iż y piśma święte: bytność

16: Piotra S. w Rzymie dowiesć się [mo/](http://rcin.org.pl)

- 17: że [!] . Ale iásnieyfzy wywod ieft z Dokto=
 18: row S. y Hiftorykow/ y ſwiátá wſzyt
 19: kiego ſwiádectwá/ z ktorych tu prze
 20: ich niezbedny vpor/ niektore włożyć
 21: muſzę: inne bez lidzby opuſciwfzy:
 22: Naprzod Egefyppus práwie ſtary (*marg*) Lib. 3. de
 : bello Iu
 : dáico cá.
 : 2. (-)
 23: y wnet po Apoſtolech będący koſciel=
 24: ny Hiftoryk wypifał/ iáko Piotr S. y
 25: Páweł w Rzymie Symoná Czárno=
 26: kxiężniká zwoiowawfzy/ tám zá czá=
 27: ſu Neroná Koronę męczeńfką odnie=

G iij

ſli

strona: 88

88.

O Iedności

Koſcioła Bożego.

- 1: ſli. Y tám onę Hiftoryą powiáda/
 2: ktorą S. Ambroży z niego w iednym
 3: kazaniu ſwoim położył. iáko gdy go
 4: Chrzeſciánie do tego áby z Rzymu v=
 5: chodził/ á iefzcze ſię dla koſcioła Boże⁸⁰
 6: záchował/ (*marg*) Inter e=
 : piſt. 32. et
 : 33. (-) przywiedli/ przed bramą
 7: Láćinſką/ Pan Iezus mu ſię vkazał.
 8: A Piotr S: Páná ſwego poznawfzy py
 9: tał go/ Pánie gdzie idzieſz: A Pan od
 10: powiedział/ idę do Rzymu ábych był

- 11: drugi raz vkrzyżowan. A Piotr S. po
12: rozumiał iż to nań przymowká byłą
13: á čás iego przyfzedl [!] / áby fię to ziściło/
14: co mu był Pan o iego śmierci przepo=
15: wiedział. Y wrociwfzy fię do Rzymu/
16: á ono widzenie wiernym oznaymiw=
17: łzy/ rychło potym krzyżową śmiercią
18: świadectwo dał Pánu y prawdzie ie=
19: go tamże w Rzymie/ weśpołek z Pá=
20: włem S.
21: Klemens Alexándryifki/ iáko tho(marg) Libro 6:

: Stroma=

: rum.

: In Ca=

: thal. łub

: verbo

: Clemens

: Alexan. (-)

22: przywodzi y Hieronim S: świadczy iż

23: Márek Ewánieliftá Piotrá w Rzy=

24: mie łłucháiąc/ prołzony od Rzymian

25: Ewánielią łwoię nápiłal/ kthorą

26: Piotr S. oglądawłzy/ pochwalił y

27: poćwierdził.

Ireneus

strona: 89

Pierwłza część.

89.

1: Ireneus ktory żył około roku 181(marg) Libr. 3.

: cap. 1. et.

: 3. (-)

- 2: wyznawa kościel Rzymfki od Pio=
3: trá y Páwła S. fundowány ieft/ y do
4: niego w káždey wátpliwość około
5: wiary odzywác fię każe. Támże Bifku
6: py Rzymfkie wylicza Piotrá S: kła=
7: dąc pierwfzego.
8: Tertulian ktory żył około roku(*marg*) De prae=
: fcrip.
: Háeret. (-)
9: 214 ty słowá ma: **Maz** [!] Rzym powiáda
10: zkąd my teź moc mamy: Szczęśliwy
11: to Kościół w ktory wżytkę náukę zá
12: raz ze krwią swojá Apoštołowie wla=
13: li: gdzie Piotr S. męce Pánfkiey zro=
14: wnány/ á Páweł ześciem Ianá koro=
15: nowány ieft. Gdzie Apoštoł Ian we
16: wrzącym oleiu smáżony y w ogniu v=
17: topionj/ gdj żadnej szkody nie odnioł/
18: ná wygnánie ná wyfep wypędzony
19: ieft.(*marg*) Libr. 2.
: cap. 15. 25. (-)
20: Euzebius Cezáryifki kościelny Hi
21: ftoryk ná kielu mieifc powiáda: iż Ne=
22: ro w Rzymie Piotrá S. vkrzyżowác
23: kazał a Páwła S. ściąc.
24: Gáius iefzcze ftárfzy Hiftoryk Ko=
25: ścielny teź świadczy/ ktorego teź ten
26: że Euzebius świádectwo przywodzi
27: ná tym mieifcu vkazánym:

strona: 90

90.

O Iedności
Kościoła Bożego.

- 1: Dyonizy Korintfki tey prawdy po
2: maga: iż w Rzymie Piotr S. vcząc v=
3: krzyżowány ieft.(*marg*) Epif. 3.
: lib. 1. (-)
4: Cypryan S. męczennik/ łtolicę
5: Rzymfką zowie łtolicą Piotrá ś. Smie
6: ią powiáda/ Heretykowie do łtolice
7: Piotrowey vćiekác fię/ do Kościoła
8: przodkuiącego/ zkąd iedność kápłán=
9: łka záczeńá fię. Y ná innńzych wielu
10: mieifc.
11: Chryzofom S. ná iednym miey=(*marg*) In Epift
: ad Rom. (-)
12: łcu ták piłze. Nie ieft ták iáfne niebo/
13: gdy fię łłonecznemi promieńmi oświe
14: ca/ iáko Rzymfkie miáłto/ dwiemá te
15: mi pochodniámi (to ieft Piotrem y
16: Páwłem) włzytkiey ziemi świećąc.
17: ztámąd Páweł wzięt będzie/ ztám=
18: tąd Piotr: vważcie łobie ná co Rzym
19: pátrzyć będzie: gdy Páweł z Piotrem z
20: grobu onego powłtáiąc przeciw Pá=
21: nu wzgorę wynidá. Iáká rożá Rzym
22: pośle Chryftułowi. Iákiemi dwiemá
23: koronámi ozdobiło fię to miáłto: o iá
24: ko dwiemá temi złotemi łáncuchy przj
25: bráne ieft. iákie to ma zrzodłá. Przetóć

26: ia zdumiewam fię nád thym miálfem.

27: Nie prze doftátek złotá/ nieprze ony

budowá=

strona: 91

Pierwłzá Część.

91.

1: budowánia ktore ma/ áni dla inney

2: rzeczy/ ále iż ma ony łupy kościelne.

3: Ambroży tákże w kazánium fwym(*marg*) Sermon. 66

: Tom. 3.

: żył około

: roku 345. (-)

4: o Pietrze S. y Páwle ták mowi. Ie=

5: dnego dniá męczeństwo vćirpieli/ áby

6: zaráz obádwá do Chryftuła przyfzli.

7: ná iednym mieyfcu/ áby ktoremu z=

8: nich ná Rzymie niefchodziło: pod ie=

9: dnym przenáfládownikiem/ áby row

10: nym okrucieńftwem byli ściśńieni: A

11: ták dzień dla wjługi/ miejfce dla chwa

12: ły/ przenáfládownicá dla (doświadcze

13: nia) cnoty ich dánj im bjł. á ná ktorjm

14: że mieyfcu męczeństwo/ powiáda/ wy

15: ćierpieli? w mieyście Rzymłkim/ kto=

16: re ma głowę y pánowanie nád naro=

17: dámi. Dla tego/ áby tám gdzie byłá gło

18: wá bálwochwalftwá/ głowá święto=

19: bliwości odpoczywáła: gdzie pogán=

20: łkie Książetá mięfzkáły/ áby tám ko=

21: ścielne książetá przebywáły. To fą fło

22: wá Ambrożego S.

23: Hieronim też S. tak o Pietrze ś.(*margin*) 1 Cáthá:

⋮ fcrip. (–)

24: piłze. Piotr S. ná zburzenie Symoná

25: Magá ízedł do Rzymu/ y tám dwádzie

26: ściá lat y pięć ítolicę Kápłáńfką trzy=

27: mał/ áż do oítátneho roku Neroná

to ieft

strona: 92

92.

O Iedności

Kościoła Bożego.

1: to ieft czternaítego/ od ktorego vkrzy

2: żowan ieft z obroconą głową do zie=

3: mie. Bo powieðał/ ízem tak iáko Pan

4: moy záwiefzon być nie godzien: Po=

5: grzebion ieft w Rzymie ná Wátycá=

6: nie wedle drogi gdzie triumphy czy=

7: niono/ gdzie go wízytko miáło ław=

8: nie czći.(*margin*) Epi. 165.

⋮ ad Gene=

⋮ rofum

⋮ Contra

⋮ literas.

⋮ Petiliani

⋮ libr. 2. ca.

⋮ 58. (–)

9: Auguítyn S. wylicza Bilkupy

10: Rzymfkie/ y kładzie pierwżzego Pio=

11: trá S. Y ná drugim mieyfcu tak mo

12: wi do Heretyká: A coć winná ítolicá

13: Rzymfka/ ná ktorey S. Piotr íedział

- 14: y ná ktorey Anáftázus dziś siedzi. Y
- 15: ná innych wiele mieíf.
- 16: Optatus prawie ták ftáry iáko S.(*marg*) Libr. 2.
- : contra
- : Párme=
- : nianum. (-)
- 17: Auguštyn ták mowi. Záprzec fię nie
- 18: możelz Heretyku/ y to dobrze wiefz iż
- 19: w mieście Rzymfkim Piotrowi ś. pier
- 20: wíza ftolicá Bífkupia podaná ief. Ná
- 21: ktorey siedziála głowá wżjtkich Apo
- 22: ftółow Piotr Cephás rzeczony/ áby w
- 23: nim iedność ftolice od wżjtkich zácho
- 24: wána była.
- 25: Athánáfus/ Piotr S. powiáda/(*marg*) In Apo=
- : logia de
- : fuga fua. (-)
- 26: y Páweł/ gdy wšlyfzeli iż w Rzymie mę
- 27: czeńftwo podiác mieli/ z rádością tam
- 28: fzi.

Dorothe=

strona: 93

Pierwíza Część.

93.

- 1: Dorotheus powiáda/ Piotr S. (*marg*) In Sy=
- : nopfi. (-)
- 2: wodz Apoštołow pierwízy w Rzymie
- 3: káznodzieiá/ gdzie vkrzyżowány y po=
- 4: grzebiony ief.
- 5: Láctáncius/ Chryftus powiáda/(*marg*) Libr. 4.
- : Cap. 21. (-)

- 6: śchodząc/ oznaymił wczniom swoim
7: rzeczy wszystkie przyfzłe/ ktore Piotr y
8: Páweł w Rzymie opowiadáli/ y to
9: ich przepowiadanie dla pamięci nápi=
10: łane iest. Y niżej gdy ie/ powiáda/
11: Nero pozábijał/ Wespézyanus imię y
12: narod żydowlki zgładził/ y to wczynił
13: co oni powiedzieli.
14: Epiphánius/ w Rzymie/ powiáda/ (*marg*) Haereft 27. (-)
15: byli naprzod Piotr y Paweł Apósto=
16: łowie y Biskupi.
17: Prudencius/ w Rzymie powiá=(*marg*) In hym=
: no. S.
: Lauren=
: tij. (-)
18: da/ iuż dwa kroluią Apóstolkie kśią
19: żetá/ ieden náuczyciel pogánftwá/ á
20: drugi pierwszą łtolicę trzymájący/ kto
21: ry zwierzone łobie bramy wieczności
22: zámyka.
23: Leo S. wielki/ Piotr powiáda(*marg*) In nata=
: li Petri
: et Pauli
: fermo. 1.
: in Pfal.
: 116. (-)
24: Kśiążę Apóstolkie ná zamek Rzym=
25: łkiego páńftwá był posłány.
26: Theodoretus/ wielki Piotr/ po=
27: wiáda/ z Hieruzalem aż do Rzymkie

strona: 94

94.

O Iedności
Kościoła Bożego.

- 1: go miáftá przyłzedł.
2: Prołper w łwych wierłzách/ Rzym (*marg*) De ingra
: tis. (-)
3: powiáda łtolicá iefł Piotrowá.
4: Grzegorz wielki/ Piotr/ mowi/
5: podniołł łtolicę Rzymłką/ ná ktorey (*marg*) Lib. 6.
: Epif. 37. (-)
6: żywotá tego łkończęć raczył.
7: Opułzczám wiele innych łtárych ł.
8: Doktorow y Hiftorykow. Ci ktorem
9: przywiodł łą ták łtárzy/ iż namłod=
10: łzemu iefł bliłko tyłsiác łát. Opułzczám
11: inne od tyłsiácá łát/ młodłze bez lidz=
12: by. Opułciłęm teź y one S. męczen=
13: niki Papieże/ ktorzy ná tey łtolicy łie
14: dzác to łwiadczyli: Niech Heretyko
15: wie pytáią/ Grekow/ Ormian/ In=
16: dyanow/ Murzynow/ y gdzie iedno
17: łławá Chrzełciańłkiey wiáry zálzłá/
18: włzyłcy ich nie włtydliwe kłámłtwo/
19: ktorým przą tego/ áby Piotr S. ni=
20: gdy w Rzymie nie był/ háńbić y im
21: łie brzydzić będą. Nie naydziełz iedne
22: go kołcielnymi łię Hiftoryámi báwią=
23: cego/ ktoryby tego łmiał przeć. A
24: przedłię Heretycki vpor przekonác łię

25: nie da: á bez rozumu y bez wftydu w=

26: łzelkiego ćwierdzić to śmieią/ czego

27: im wftykiego światá świadectwo

nie

strona: 95

Pierwŕza Część.

95.

1: nie dopuści. Iákoby mowili/ iż łłoń=

2: cá ná świecie niemáfz. Do takiego v=

3: poru przyfzli.

4: Báwią fię ná łłabych niektórych (*marg*) Gál. 2. (–)

5: dziećinnych wymyłłow páięczynách/

6: mowiąc/ oto Piotr z Páwłem miał

7: zmowę/ áby on tylo żydom á Páweł

8: pogánom Ewánielią rozgłafzał. Nę=

9: dzne ich piłmá rozumienie y Egipfka

10: łlepotá. Nie widzą iż Piotr S. na=

11: przod pogány w Korneliušie onym

12: pogáninie nawracác y náuczáć począł. (*marg*) Act. 10.

13: Act. 15. (–)

13: Nie łłyfzą co mowi ná Koncylium

14: Hierozolimfkim: wy wiećie/ powiáda/

15: bráćia/ iż mnie Bog ná to obrał zdaw

16: ná/ áby przez vftá moje pogánie przy=

17: ięli Ewánielią y wierzyli. A iákoż ten

18: fałfz ftác może/ ktorým powiádaią iż

19: Piotr S. pogánftwá nigdy nie vczył/

20: iedno żydy? Zmowá oná z Páwłem ś.

21: ná ktorey fię głupie fadzą/ tylo ná czás

22: trwác miála/ poki było trzebá/ áby

23: Piotr ś. ná wzor P. Iezuía (ktory tylo

- 24: żydom kazał/ którym pierwey Ewán
25: ielia połłaná ieft) od żydow nie odcho
26: dził/ poki iefzcze pogrzebiona Syná=
27: gogá nie byłá/ y obrzezanie iefzcze nie=

iakie

strona: 96

96.

O Jedności

Kościółá Bożego.

- 1: iákie mieifce miało.
2: Lecż y drugi nie mniefy słáby y wy
3: krętny wywod ich/ y v naproftłzych/
4: chybá zállepionych mieyfca mieć nie
5: może/ gdy mowią. Páweł S. Pio=
6: trá S. w Rzymie nie záftał/ á tak ni=
7: gdy w Rzymie nie był. Acż tego dzie=
8: ie Apoftolłkie v S. Lukałzá niemowią
9: nigdziełz áby go nie záftał: wżákże by
10: go dobrze ná ten czas nie záftał/ iáko
11: ná rozśiewaniu słowá Bożego po in=
12: nych krolełtwách zábáwionego/ mo=
13: żeli kto ztąd iuz wierzyć/ przeto iż go
14: tám raz nie záftał/ iż nigdy w Rzymie
15: Piotr S. nie był? Y dzieię ołádzi tá=
16: kie głupie wymyłły ich: iż połzli ná o=
17: nego/ ktory wdefzcz z Rzymu wyiá=
18: chawłzy/ y po roku wdefzcz tákże wiá=
19: chawłzy/ mniemiał/ áby cały rok w
20: Rzymie defzcz łzedł.
21: Co fię dotycze oblicżania lát/ kto
22: rych Piotr S: był w Rzymie/ ktore gdy

- 23: computuią Heretykowie/ wżytki Hi=
24: łtoryki kościelne/ y S: Doktory w hań
25: bie zořtáwić chcą: á z řwym fię fałżem
26: popifać: A ono przewrotne zmyłły ich/
27: iednym łłowem ich łamych w hańbie

pozosta=

strona: 97

Pierwřza część.

97.

- 1: zořtáwuią [.] . Acz innym wżytkim S.
2: męczennikom y Doktorom kościel=
3: nym od wřze^{go} światá rozłławionym/
4: ále ofobliwie Hieronimowi S. śmie=
5: ią máćtwo zádáwác w tym/ iż nápi
6: łal/ że roku wtore^{go} pánowánia Kław
7: diuřá Cefarzá Piotr S. Rzymłką łto=
8: lice/ náuką řwoiá wřzczepił: ná ktorey
9: 25 łat siedział/ aż do ořtátneho roku
10: Neroná Cefarzá: vkázuiąc iákoby to
11: fałż był łtego/ iż Piotr S. w tym czá=
12: sie/ to iest w tych dwudzieřtu y piąći
13: lećiech/ był w Hieruzálem/ y w innych
14: wřchodnych kráinách/ iáko dzieie A=
15: pořtolłkie świadczą. Nie baczą tego
16: nędznicy/ iż Hieronim S. nie mowi o
17: wřtáwicznym mięřzkániu Piotrá S. w
18: Rzymie: ále pierwřze iego przyřćie z w
19: torym złacza. Bo dwa kroć Piotr S.
20: do Rzymu przychodził: pierwřzy raz
21: zá Kławdiuřzá/ gdy tám ięřcze przed pi

- 22: fanim y przyścim Páwła S. wiárę S.
23: łzczepił/ iáko świadczy Chryzostom ś.
24: y Theodoretus Cyri/(*marg*) In Epift
: ad Rom. (-)ná lift do Rzy=
25: mian. gdzie będąc czterzy látá/ gdy ży
26: dy z Rzymu wygániác kazał Klawdi
27: ufz/ wftąpić muśiał: y tym czáfem záfie

H

w Hieru=

strona: 98

98.

O Jedności

Kościółá Bożego.

- 1: w Hieruzálem był y wfchodne kráiny
2: náviedzał/ Rzymfkiego Kościółá Bi
3: łkupftwo przez inne/ co ieft Kletá y Li
4: ná łprawuiąc/ ták iáko mógł ná on
5: czas. Drugi raz záfie łzedł do Rzymu
6: Piotr S. zá czáfu Neroná y długi
7: czas tám łtrawił/ y męczeńfką Koro=
8: nę wespół z Páwłem S. ołtátnie^{go} ro
9: ku panowánia Neronowe^{go} odnioł.
10: Iáko fię iuz wyżłzey pokazało. Kto
11: fię temu dwoiemu iego byćiu w Rzy=
12: mie y wyciekánium Piotrá S. do inych
13: kościołow połługi/ w tych dwudziestu
14: y piáci lat przypátrzy: á iáko w nieby=
15: tności łwey przez inne vcźnie łwe/ Bi
16: łkupftwo Rzymfkie łprawował: łacno
17: włzytki Hiftoryki y S. Doktory poro=
18: wna y pogodzi. Iednák nie láda pro=

- 19: żność ielt/ ná pytaniu fię punktow cza
20: low/ ktore w tak ftarych dzieiach tak
21: pewnie być nie mogą/ ani łą w piśmie
22: oznaczone bawic/ á rzecz łamę opu=
23: ścić. Wfzyfscy mowia/ iż Piotr S. był w
24: Rzymie: ále kiedy y ktorego dnia y go
25: dziny/ á kto tak dwornie á niepotrze=
26: bnie wyliczyć może? Wiele rzeczy w pi
27: śmie S. ktorych fię roku y dnia pewne

go

strona: 99

Pierwfa Część.

99.

- 1: go/ nie dopytał: a ieden tak około
2: czału mowi/ á drugi owák. A kto kie
3: dy pewnie fię wywiedział ktorego fię
4: dnia **zbawicil** [!] náłz národził? ledwie fię
5: o roku pod Augułem Cefarzem domy
6: ftaią Doktorowie/ y to nie iednáko: á
7: więc przeto iuż národzenie páńłkie nie
8: pewne będzie? Tákze j o trzech krolách/
9: kiedy y ktorego roku do Bethleem
10: przyfzli/(*marg*) Mátt. 2. (-)pewności żadney nie małz: á
11: więc przeto mowić kto ma/ iż fię ni=
12: gdy w Betleem v iáltek Chryfufowi
13: nie poklonili?(*marg*) Dánie. 9. (-)tákze o Dánielá Proro.
14: ká **tegodniách** [!] iefzcie ich nikt doftáte
15: cźnie nie wyliczył/ kiedy fię poczęły y
16: kiedy fię dokonały: á więc przeto mo
17: wić kto ma/ iż fię nie dokonały ani po
18: częły? Boże **te^{go}** nie day. Toż mowiem

- 19: o S. Pietrze/ kiedy/ ktorego dnia/ ro=
 20: ku/ godziny do Rzymá przyzedł/ cho=
 21: ciabj w tjm dołtátecznej pewności nie
 22: było/ á coż ná tym? á więc przeto mo
 23: wić kto ma iż nigdj w Rzymie nie błj?
 24: Głupi to vpor. Poniewáľz wżyľtek
 25: świát woła/ iż Piotr S. w Rzymie v=
 26: czył wiary S. y krzyżowá śmierciá v=
 27: marł: kiedy ktorego dnia/ roku/ go=

H ij

dziny

strona: 100

100.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: dzyny/ nie potrzebna to dworność.
 2: Máley rzeczy po tych pletliwych lu=
 3: dziách y tuś my w Wilnie po Zwin=
 4: gliánfkich Miniłtrách chćieli (gdj tym
 5: ludzie lekkie/ á żadney ołtrożności oko
 6: ło łwego zbáwienia nie máiące/ zwo=
 7: dzili) żeby nam tylo iednego łtárego
 8: kościelnego Doktorá/ ábo iákiego wiá
 9: ry godnego Kátolickiego Hiłtoryká
 10: vkazáli/ ktoryby to mowił/ co oni
 11: niewłtydliwie pleść śmieią/ áby Piotr
 12: S. nigdy w Rzymie nie był: á náko=
 13: niec żeby tylo iákiego nie podeyrzá=
 14: nego w kácerłtwie Hiłtoryká dáli/ kto
 15: ryby nápił/ gdzie indziej á nie w Rzy
 16: mie/ y iáko Piotr S. męczeńłtwo pod=
 17: iáł/ y żywotá dokonał: Ale woleli z

- 18: płácu wćiekác/ á niźli fię tego podiąć:
19: woleli wítá zámknąc á niźli o tjm dálej
20: mowić. Aponieważ im o iedne^{go} świád
21: ká takiego ná to trudno y nie podo=
22: bno ieft/ gdzie y iáko okrom Rzymu
23: Piotr S. żywotá dokonał: á my ich
24: ták wiele przywodziemy iefzcze więcey
25: przywieść mozem/ iż nie indziej iedno
26: w Rzymie krzyżową **śmierćia** [!] złzedł:
27: niechże zá fáłszerze poczytáni będą/ á

nam

strona: 101

Pierwŕza Część.

101.

- 1: nam Kátolikom przy ták iálnym
2: świátá wŕzytkiego świádeŕtwu wiára
3: iáko przyŕtoi daná będzie/

4: Rozdział. 12.

- 5: Na przywileie y nawyźŕze Páterŕtwo y Bi=
6: ŕkupŕtwo Piotrá S. w kościele Chryŕtuŕo=
7: wym/ wŕtąpili práwem Bozym Biŕkupo=
8: wie Rzymŕcy/ y zá to ie wŕzytek kościół Ká=
9: tholicki od ŕtarowiecznych czáfow
10: miał y ma.

- 11: **I**Eŕli moc tá ktorą dał
12: Chryŕtus Apŕtołom w ko-
13: ściele iego zoŕtála (iakoź zo
14: ŕtác muŕiála. Bo bez niey
15: niktby zbáwienia y wiáry nie miał.)
16: tedy przy tych była y ieft/ ktorzy ná

- 17: ich mieyfcá porządnie wftępowali. kto
 18: rem oni iáko duchownym fynom fwo
 19: im to dziedzictwo y fkarb zoftáwowá
 20: li/ y ná nie iáko potomki fwoie wle=
 21: wáli. A iáko tá moc/ którą miał Ian
 22: S. przy Ephefkim fię Bifkupie zoftá=
 23: łá/ ták teź tá którą miał Piotr S.
 24: przy Rzymfkim fię Bifkupie zoftáć
 25: muśiáłá. Boby bez niey kościoł/ bez
 26: głowy widomey/ bez páfterzá powfze
 27: chnego/ bez rządu/ bez iedności zoftáł.

H iij

gdyby

strona: 102

102.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: gdyby kto ná Piotrá S. przywileie
 2: wftąpić niemiał/ któryby opoką był (*marg*) Luc. 22.
 3: Matt. 16 (-)
 4: wyznánia wiáry wftzytkiemu kościo=
 5: łowi/ poćwierdzáiącá bráćią. Ná kto
 6: regoby fię klucze wftzyfcy ogládáli/ kto
 7: ryby owce Chryftufowe do kupy zbie=
 8: rał/ niezgodne krocił/ y wátpliwości
 9: około relijey (Bo nie zawždy Koncy=
 10: lia zebráne być mogá) dáná mocá ro
 11: ftrzygał. Bez tákiego mowię wrzędni
 12: ká/ niepodobna rzecz kościołowi być y
 13: trwáć. Tákiego/ ábo po wftzytkim
 14: świece nie máłz áni było (co kto by

- 15: Źzedł/ y śmierć á zgubę kościołowi Bo
16: zemu przyczytać by musiał (ábo ľam
17: ieden ieľt Rzymľki Biľkup. Bo wľzyt
18: ki wieki iemu á nie innemu/ wľzyľcy
19: S. oycowie y zwyczały Kościołá przez
20: puľtorá tyľsiácá lat vćwierdzony/ to
21: przyczytá y ćwierdzi/ iż ľtolicá Rzym
22: ľka ieľt ľtolicá Piotrá S. nád wľzytki=
23: mi kościoły przodkuiąca: á iż ná niey
24: śiedzący/ ieľt páľterzem/ oycem y my=
25: ľtrzem [!] wľzytkiego Chrześciáńťwá.
26: Przeto wyrokow y wyznáńia o tey ľto
27: licy y przywileiách iey/ ták oycow S.

iaćko

strona: 103

Pierwľza Czeľć:

103.

- 1: iaćko z Borow powľzechnych ľłuchay
2: my.
3: Naprzod ľtáry Ireneus ták mowi.(*marg*) Lib. 3.
: cáp. 3. (-)
4: vkázuiąc wielki y ľtárowieczny y wľzyt
5: kim znáiomý y od przeľławnych Apo=
6: ľtołow Piotrá y Páwłá fundowány y
7: poľtánowiony Kościoł Rzymľki/ y to
8: podáńie ktore mu od Apoľtołow/ y ob
9: wiefzczoną ľudziom wiáre przez wľte=
10: powáńie y ľukceľfýá Biľkupow aż do
11: nas przychodzącá: háńbiem wľzyt=
12: kich tych ktorzy z prozney chwały/ y
13: ľlepoty y zľęgo wyrozumienia ináczey

- 14: wciąż nie trzeba. Do tego kościoła prze
15: silniejsze przodkowanie/ wszystkie się
16: kościoły wciekać mają: to jest wszyscy
17: zewsząd wierni/ w którym to podą=
18: nie/ które jest od Apostołów zawsze za
19: chowane jest. To mówi Ireneus. A
20: bacz jako kościół S. Rzymski/ nie ty
21: lo od Piotra S. fundowany być mie=
22: ni/ ale go też ma za przodkujący Ko=
23: ściół/ y za mistrza innych wszystkich ko
24: ściółow. Toć stary a w pułtoru lat
25: po Chrystusie będący Doktor kościel
26: ny tak pisze.
27: Cyprian S. o kościele Rzymskim

H iij

tak

strona: 104

104.

O Jedności

Kościół Bożego.

- 1: tak też mówi. (marg) Epis. 3. (-) Fałszywego Biskupa po
2: stawiający y sobie (odczepieńcy) śmieją
3: się przewozić do stolicy Piotrowej/ do
4: kościoła przodkującego/ z którego ie
5: dność kapłanka poszła/ y tam lifty
6: odczepieńców y niezbożnych ność. (marg) <...>ibr. 1. (-)
7: Nie pomnię iż to są ci Rzymianie/ kto
8: rych wiara za Apostolskim w stawie=
9: nim pochwalona jest/ do których nie
10: dowiarstwo przystępu nie ma. Obacz
11: jako y ten męczennik zna przełożen=
12: stwo kościoła Rzymskiego nad inne=
<http://rcin.org.pl>

- 13: mi/ y początek w nim iedności/ wyzna
14: waiąc zá głowę go ma: od ktorey fię ie
15: dność ciála poczyna. A co więcey/ to
16: świádectwo y prorocctwo znáczne v=
17: czynił/ iż Rzymfka ftolicá Piotrá S.
18: zábłądzić nigdy nie może: ponieważ
19: do niey niedowiárftwo przyftępu nie
20: ma.
21: Athánáfi S: y z innemi Bifkupy z
22: Egiptu pifząc do Márká Papieżá pro
23: fząc áby mu Koncylium Niceńskie ná
24: pifane poftał (bo wftytkie księgi Ká=
25: tolickie/ powiáda/ Arryanowie byli
26: popalili) ták mowi: Ządamy/ po=
27: wiáda/ ábychmy to od ftolice y kościo

strona: 105

Pierwiza część.

105.

- 1: ła wáfzego ktory ieft mátką y głową
2: wftytkich kościołow ku pośileniu y o
3: chłodzie wftytkich prawowiernych
4: przez ty pofty ninieyfe otrzymáli. Y
5: do Liberyufzá Papieżá z tymifz Bifku=
6: py pifząc onego vniuerfałem ábo po=
7: wfechnym Pátryarchą zowie.
8: Tákże do Felixá Papieżá pifząc z w=
9: fzytkim Synodem Alexándryifkim ná
10: ktorym byli Bifkupi z wftytkiego Egi
11: ptu z Thebáidy/ z Libijey/ ták mowią.
12: Dla tego przenabłogofławieńfzy oy=

- 13: cze/ iż przodkowie náfzy y my od A=
 14: poftolſkiej Stolice wáfzey ſwiętey po=
 15: moc bráli: y ftáraniachmy wáfzego o
 16: nas doználi/ do tey fię nawyźfzey fto=
 17: lice Apoftolſkiej vćiekamy wedle
 18: praw kościelnych/ ábychmy ztąd po=
 19: moc mieli/ z kąd przodkowie náfzy/
 20: ftáwienie y náukę/ y podporę bráli.
 21: Do niey fię iáko do mátki vćiekamy.
 22: Y niżey. Heretykowie nas/ powiádá
 23: iá/ ſcífkáią y męczyć fię grożą/ iefli
 24: ná ich błędy nie przyzwolem. Czego
 25: my bez wiadomości wáfzey/ czynić nie
 26: chcemy. Bo tak práwá Kościelne v=
 27: kázuią/ áby bez Biſkupá Rzjmfkie^{go} nic

H v

o głow=

strona: 106

106.

O iedności

Kościoła Bożego.

- 1: o głównieyfzych rzeczách ftánowiono
 2: nie było. Y niżey. Dla tego was y
 3: przodki wáfze/ to iefť Apoftolſkie Bi=
 4: ſkupy/ ná nawy[z]fzym zamku Pan
 5: Bog poftáwił: y ftáranie wam o
 6: wſzytki kościoły zlecił: ábyście nam
 7: pomoc dáli/ y nas bronili. Bo wam
 8: iefť wſzyćiek fąd Biſkupow polecony.
 9: Bo wiemy/ iż ná wielkim Niceńfkim
 10: trzyftá y ósmnaście Biſkupow fyno=
 11: dzie/ od wſzytkich iednoftáynie vćwier

12: dzono ieft. áby fię Koncilia bez dozwo
13: lenia Rzymfkiego Biskupá nie zbyrá=
14: ły/ áni żaden Biskup potępiony był.
15: Aczkolwiek takie kościelne wftawy/ y
16: innych wiele rzeczy potrzebnych/ od
17: Heretykow/ ktorzy nas wftawicznie/
18: przenafláduią y zgubić chcą/ popalo=
19: ne fą y zgubione/ dla tego żeby nas lá
20: ćniey włowić mogli. Y niżej/ Tákże
21: od tychże przerzeczonych oycow mo=
22: wią poftánowiono ieft iednoftáynie:
23: ieśliby ktory Biskub [!] / podeyrżány
24: miał rozfládek fwego Mitropolitá/ á
25: bo teyże prowincyey Biskupow: áby
26: do wálzey Rzymfkiey ftolice appello=
27: wał. ktorey od famego Paná moc ieft

daná

strona: 107

PierwŹa część.

107.

1: daná zwiázania y rozwiázaniá ofobli
2: wym przywileiem nád inne. Y niżej
3: Tyś ieft kacerftwá wŹelákiego/ y wŹy
4: tkich nieŹpokoynych Źędziá/ iáko KŹiá
5: żę y Doktor y głowá wŹytkiey práwo
6: wiernej náuki/ y nie pokaláney wiáry.
7: Poty fą Źłowá S. Athánázego z inne=
8: mi Biskupy iego Pátryárchiey Alexán
9: dryŹkiey. Obácz wierny czytelniku/
10: iáko Źtáry to Doktor/ y iáko nie Źam
11: tylo/ ále imieniem wŹytkiego wielu

12: krolestw duchowieństwá/ ty przywile
13: ie Piotrá S. kościołowi przyznawa.
14: A iż czyni wzmiankę Koncylium pier
15: wżego Niceńkiego/ iáko na nim oy=
16: cowie S. trzyftá y olmnáście/ tęż moc
17: w Rzymfkim Bifkupie ználi/ y to mu
18: przypifali/ co od famego Chryftufa
19: miał: tedy fię tu przypátrz co mowią.
20: Iż ty Kanony prawdziwe tego Kon
21: cylium Niceńkiego Heretykowie po
22: pálili/ á to co im wádziło wymiatáli.
23: Zwłafzczá one/ ktore moc nád Bifku=
24: py y zwierzchność Rzymfkiemu Bi=
25: fkupowi przyznawály: Bo ta ftolicá
26: iáko złodzieiom vrząd woytowfki/ na
27: więcey Heretykom wadzi/ y tey fię o=

poki

strona: 108

108.

O Iedności

Kościoła Bożego.

1: poki ná ktorey fię rozbiiáią/ y ktora
2: ich błędy nawięcey tępi/ bárzo wiáru-
3: ią. Tedy fię nie dziwuy iż teraz wtych
4: Kánoniech Koncylium Niceńkiego
5: tego ták iásnie nie máłz. wżákże to by
6: ło y to tu Bifkupi znáią y w Rzym=
7: fkich autentykách zoftáło. ktore Iu
8: lius papież po zmárłym Felixie tymże
9: Bifkupom wypifawfzy pošyła. ktory
10: zmjślic ábo przydáć nic nie mogli: bo by

11: mu łprośność máctwá j łrom tjch kto
12: rzy łami ná tymże Koncilium byli/ á
13: łwieżą pámięć tych Kanonow mieli/
14: tego nie dopuściłó. Przed tymi nie
15: mogł nic zmyłłáć. Zwłázczá w tym
16: co łami znáią y łwieżą pámięcią y łwo
17: ią przytomnościá/ iż ták byłó/ łwiad=
18: czą. to iest iż ná vznánie przywile=
19: iow kościołá Rzymłkie^{go} tákíe Kano=
20: nj ná Niceńłkim Koncjlium były. kto
21: rych byłó 70. iáko łwiadczy tenże A=
22: thánázius do Márká Papieżá písząc: á
23: teraz fię ich tyłó 20. náyduie.(*marg*) <...>n Re=

⌚ [f]ripto

⌚ [c]ontra o=

⌚ [r]ienta=

⌚ [l] es pro

⌚ [A]thana=

⌚ [si]o et ce=

⌚ [t]eris. (-)Między

24: ktoremi łiedmidziełsiát ten bjł 18. ták

25: iáko Papiełz Iulius písząc do/ włcho=

26: dnych Błłkupow wypífuie: łłowá łą

27: tego to Kanonu: Włzyłcy Błłkupi w

łprá

strona: 109

Pierwłza Część.

109.

1: łpráwach wíęłłzych niechay wolnie

2: do łtolice Apółłłłkiey áppelluią y do

3: niey fię iáko do mátki wćiekáią. Bo

- 4: roffłdkowi iey/ wŕzytki celnieyŕze ŕprá=
5: wy kościelne ŕtáre poŕtánowienia A=
6: poŕtolŕkie záchowáli.
7: S. Ambroży ná liŕt S. Páwła do (*marg*) Super
: cap. 2.
: 1. ad Ti=
: mote. (-)
8: Tymotheuŕzá piŕząc ták mowi: gdyŕz w
9: ŕzyŕtek ŕwiát Boży ieŕt koŕciół/ wŕzák
10: że Koŕciół fię zowie domęm [!] Bożym (*marg*) Libr. 3.
: de Sa=
: cram.
: cap. 1. (-)
11: ktorego dziŕŕ ŕprawcą ábo rektorem
12: ieŕt Dámáfus (Biŕkup Rzymŕki) Y ná
13: innych mieyŕcách wielkie ŕwiádeŕtwo
14: dáie Rzymŕkiemu koŕciółowi.
15: S. Chryzoŕtom tákże o Pánie ná= (*marg*) Libr. 2.
: de facer=
: dotio. (-)
16: ŕzym mowiác: dla czegoŕz on rozlał
17: krew ŕwoię/ powieda? Dla tego zá=
18: prawdę áby owce ŕwe pozyŕkał: około
19: ktorych ŕtáránie Piotrowi y Piotro=
20: wym potomkom polecał Y gdy miał
21: ten S. Chryzoŕtom od Biŕkupow wiel
22: kie vbliŕzenie/ y nieznoŕne krzywdy z=
23: tym duchowieńŕtwem/ ktore przy nim
24: ŕtátecznie ŕtało/ będąc Pátryárchą (*marg*) Nicepho=
: rus lib. 13.

ca. 19. (-)

25: Cárogrockim/ odzywał się do rozłątku

26: y śprawiedliwości Biskupa Rzymskie

27: go iako się niżej namieni.

Hieronim

strona: 110

110.

O Jedności

Kościoła Bożego.

1: Hieronim S: mieszkając w fchodnych [!]

2: krajach/ gdzie się rozliczne kacerstwa

3: Arryańskie szereżyły a do siebie go cią=

4: gnęły/ famym się wyznaniem łtolice

5: Rzymskiey cieszył y od kacerstwa bro=

6: nił/ tak pizząc do Dámáfa Papieża.

7: Ná trzy części rozdzielił się fam Ko=

8: ścioły: ciągną mię wszystkie strony do

9: siebie(marg) Epif. 58. (-) A ia wołam/ ten moy iest kto

10: ry z łtolicą Piotrową trzyma. Mele=

11: cius/ Witalis/ y Paulinus mienią się

12: mieć społecność ztobą: wierzełbych

13: gdyby to ieden mówił: lecz ábo dwa

14: mataią/ áby wszyscy. Przeto cię pro=

15: sze/ oznaymi mi przez list twoy łkim

16: łam w Syryey w wierze społecność

17: mieć mam. Y w drugim liście do te=

18: gofz. Chciałem się łtolice Piotrowey y

19: wiary Apostołskimi wsty wyłowioney

20: poradzić y brąc obrok duży mey. Y ni

21: żey mowi. Ia za pierwszego łobie nie

22: májąc iedno Chrytuła/ z tobą się to

- 23: ieft z łtolicą Piotrową łpaiam: Ná tey
24: opoce wiem iż kościół zbudowany ieft.
25: Kto okrom do^{mv}te^{go} báránká pożywa
26: niezbożny ieft. Y ná inych wielu miefc.
27: O gdyby na ten mądry Hieronimá ś.

rozłą=

strona: 111

Pierwłza Część.

111.

- 1: rozłądek pámiętáli cí/ ktorzy dziś w
2: tym rozerwaniu łyłzą/ iż ich kážda łe=
3: ktá ktorych łię námnożyło/ do łiebie
4: ciągńie: żeby ták mowali: z Piotrem ś.
5: y ztolicą [!] iego trzymam/ nikt mię od
6: tey łtárowieczney opoki wiáry nie o=
7: derwie.
8: Augułtyn S. w kościele Rzym=(*marg*) Epif. 162. (–)
9: łkim/ piłze/ ząwždy Apołtolskiej łto=
10: lice przodkowánie trwáło/ zkąd E=
11: wánielia do Afryki przyłzłá. Y ná in=
12: nych wielu miefc
13: Optatus Milewitánłki: Ná łtoli=
14: cy Rzymłkiej/ powiáda/ łiedziáłá gło (*marg*) Con. Do.
15: Lib. 2. (–)
16: wá Apołtołow Piotr/ áby z iedney łto
17: lice iedność łię w włzytkich záchowá=
18: łá: áby inni Apołtołowie káždy łię z
19: łwoiá nie dzielił. Aby ten był odłzcze=
20: pieniec y grzełznik/ ktoryby przećiw
21: tey iedney łtolicy inną połtáwił. A
22: tak iedná ieft łtolicá/ ktora ieft pier=
<http://rcin.org.pl>

- 22: wíza wpołagu/ ná ktorey pierwízy sie=
23: dział Piotr/ ponim Linus/ Clemens/
24: Anácletus. rć. Dziś siedzi ná niey Sy
25: ricius/ ktory nam towarzyszem iest/
26: íktorym známi świat wízyftek przez
27: poípolitowanie formátow w iednego

towarzy=

strona: 112

112.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: towarzysztwa ípołeczności zgadza íię.
2: A wy (Heretykowie Donátyfowie)
3: vkáźcie/ zkąd íię wáfzą ítolící wízczeńá?
4: Ták tą ítolící ítárzy Doktorowie He=
5: retyki burzyli.(*marg*) In Epíf.
: ad Rena=
: tum pre=
: íbit. (-)
6: **Theodorytus** [!] / ítolící Rzymfka/ po=
7: wíada/ trzyma rządzenie wízytkich
8: kościołow wízytkiego światá/ Y prze
9: inne przyczyny/ y prze te/ íż byłą záv=
10: źdy od ímrodow Heretyckich prozna/
11: á nikt ná niey nie siedział ktoryby zle
12: o wierze S. trzymał.
13: Opufzczam przez lidzby świadec=
14: twá íwiętych męczennikow/ Bífku-
15: pow Rzymfkich/ Anákletá/ Ewáry=
16: ítá/ Alexándrá/ Sixtá/ Piuífa/ Wí=
17: którą/ Zepheryná/ Márcellá/ Ewze=

- 18: biego/ Melchiádá: ktorzy ná tey łto=
 19: licy śiedząc tego vczyli/ y tę náukę y
 20: podánie od przodkow łwoich Apołto=
 21: łow mieli: iż Rzymłki kościoł od Chry
 22: łtuła zá przedni y głowę włzytkim po=
 23: łtáwiony iełt. Y tey prawdy y náuki
 24: gárdłem y krwią łwoią poprówili.
 25: ktorych świątobliwości żaden am=
 26: bicyey y fałżu przyczytác/ bez wielkie=
 27: go grzechu y nie włtydu niemoże. O=

pułzczám

strona: 113

Pierwłza część.

113.

- 1: pułzczám y ony ktorych łię świątobli=
 2: wość/ gdy ná tey łtolicy śiedzieli po w
 3: łzytkim łwiećie włławiłá: to iełt Dá=
 4: máła/ Leoná wielkiego/ Grzegorzá
 5: wielkiego/ Mikołáiá wielkiego. O=
 6: pułzczám y inne młódłze łwiádki/ kto=
 7: rzy włzyłcy iednomyłłnie/ łwiádectwo
 8: przed Bogiem y łwiatem włzytkim
 9: łtolicy Rzymłkiew dáiá/ iż ná niey łie=
 10: dzący/ łá prawdziwi Piotrá S. potom
 11: kowie: bez ktorych/ iáko bez opoki/ wiá
 12: rá by Chrześciáńłka vpádác mułiáłá/
 13: rozerwánia y niezgod by łię námnoży=
 14: ło: ktorey káždy kto łię owcą Chryłtu=
 15: łowá mieni/ podległ y łłuchać z Bo=
 16: żego rołkazánia winien iełt.
 17: Idę do łwiádectwá S. powłzech=

18: nych zborow/ ná ktorých ile było Bi=

19: łkupow y Doktorow/ tyle świádkow

20: iełt: ktorzy wżytki te przywileie Bi=

21: łkupow Rzymłkich przyznawali.

22: Báciiłimny iáko pierwze Niceńłkie

23: Koncilium/ przełóženłtwo to zá świá

24: dectwem Athkánázego y wżytkiego E

25: giptu y Libiey Biskupow/ Rzymłkie=

26: mu Biskupowi przyczytá: áby się bez

27: iego wiadomości w kościele Bożym

I

w rze=

strona: 114

114.

O Jedności

Kościoła Bożego.

1: w rzeczách wietłzych y wierze należy=

2: tych/ nic nie dziáło. Stądże vrołł on

3: Kanon ábo práwo wżytkiemu świá=

4: tu rozłławiono/ ktore y Grekowie czę

5: łto przywodzą/ iáko niżej włlyłyzłz: (*marg*) Theodo=

: retus So=

: zomenus

: Socrateł

: Nicephr. (-)ilz

6: kościelny zwyczaj z łtarádawná to

7: ma/ áby się bez woley Biskupá Rzym=

8: łkiego żadne Koncylium zbierác nie

9: mogłó.

10: Iełzcze y wtym Niceńłkie pierwłze prze

11: łóženłtwo Rzymłkiego Biskupá nád

12: inne włtáwiłó/ iż od Sylwełtrá Papie

13: zá te^{go} wŕzytkiego/ co poŕtánowili/ po=

14: ćwierdzenia žádaia. Iákofz Sylweŕter

15: odpifuie y poćwierdza.(*marg*) Tom.

: Conci. (–)

16: Ná wtorym Zborze Cárogrockim/

17: bárzo znácznie przełożeńŕtwo nád

18: wŕzytki Biŕkupy oycowie oni wyználi

19: gdy pierwŕze mieyŕce chcąc dáć Pátry=

20: árŕze Cárogrockiemu/ ták mowia:

21: Niechay ma Cárogrocki Biŕkup(*marg*) Cano. 2.

: vel 5. (–)

22: czeŕć przodkowánia po Rzymŕkim Bi

23: ŕkupie: poniewaŕz ieŕt nowy Rzym.

24: Skąd káŕdy baczy/ iŕz Oycowie ŕwie=

25: ći naypierwŕze mieyŕce Rzymŕkiemu

26: Biŕkupowi zoŕtáwuia/ y przodkowá=

27: nie iego nád wŕzytkimi/ y nád tymŕze

Cárogroc

strona: 115

Pierwŕza czeŕć.

115.

1: Cárogrockim Biŕkupem znaia: y ná=

2: deń nikogofz przełoŕyć nie ŕmieia.

3: Acŕ tego przełożeńŕtwá Biŕkupá Cá

4: Cá=rogrockie^{go}/ nigdy Dámáfus Papieŕz y

5: inni poćwierdzić niechćieli/ ále wpo=

6: ćwierdŕeniu tego Koncyŕim/ to záw

7: ŕdy wymowáli/ niehcąc áby ŕię nád

8: inne Pátryarchy proŕney cŕći prágnie

9: nim wynoŕŕ.

- 10: Ná trzećim w Ephezie ielźcze znáčz=
 11: niey przełożeństwo to Rzymńkiego Bi
 12: łkupá pokazáło fię/ iż ná nim Alexán=
 13: dryifki Pátryarchá Cyryllus/ pierw=
 14: łzym prezydentem był/ dla tego/ iż
 15: trzymał mieyfce Celestyná Papieżá/
 16: ktorego tám łwym namiestnikiem
 17: czjniąc (iáko Grecki Ewágryus piŕze)
 18: ná to Koncylium od siebie poŕłał: y
 19: przy nim Arkádego y Proiectá Biłku=
 20: py z Philippem Káplánem.(*marg*) Lib. 1.
 : cap. 4. (–) A co ielź=
 21: cze więcey/ pierwey Papież Celestyn
 22: w Rzymie Nełtora/ Heretjká/ prze
 23: ćiw ktoremu Koncjlium Ephełskie zło
 24: żone było potępił. y znáią to S. Oyco=
 25: wie tego zboru/ iáko tęże Ewágry=
 26: us ná tymże mieyfcu piŕze/ iłz przymu=
 27: łzeni ták prawem kościelnym/ iáko też

I ij

y liŕtem

strona: 116

116.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: y liŕtem Celestyná Papieżá z płáčzem
 2: do ták łrogiego **dękretu** [!] ná Nełtorá
 3: vczynionego/ przywiedzieni fą y przy
 4: mułzeni. Skąd dobrze znáč możeńł/
 5: czytelniku/ iáko łobie ći Oycowie prze
 6: łożeństwo y przodkowánie Świętey
 7: Stolicy Rzymńkiey vwážáli: iż ná łam

- 8: lift Celestyná Papieżá/ iáko Itárszego
- 9: fwego/ Neftorá Cárogrockiego Bi=
- 10: fkupá potępili.
- 11: Ná czwartym w Kálcedonij wfyzy=
- 12: fcy fześćfet S. oycow powfzechnym y v=
- 13: niuerfalnym Pátryárchą/ Leoná Pa=
- 14: pieżá názwáli: y tym go tytułem pod=
- 15: czćili/ y iego ftolicę Piotrá S. być fto
- 16: licę znali.(*marg*) Gregori=
- : us ma=
- : gnus lib.
- : 4. indic. 13
- : Epift. 32.
- : et 36. (-)Y nań iáko ná mieyfcu y v=
- 17: rzędzie Piotrá S. siedzącego/ gdy ie=
- 18: go wyznanie wiary/ w liście wftyfzeli/
- 19: ták záwołáli: Piotr przez Leoná prze
- 20: mowił. A coż moze być ná wyznanie
- 21: zwierzchności Biskupá Rzymfkiego
- 22: znáczniey/ od wftyckiego fwiátá Bis=
- 23: kupow powiedziano? A co iefzcze wię=
- 24: cey/ chociafz tám poftáńcy byli Leoná
- 25: Pápieżá/ ktorzy ná pierwszym miey=
- 26: fcu fiedzieli/ y napierwey fię podpifali (*marg*) Act. 3. (-)
- 27: przedfię wftyfcy fwięci oycowie oni

vczynili

strona: 117

Pierwfa Część.

117.

1: vczynili dekret/ áby poćwierdzenie te=

2: go wftyckiego/ co fię na onym zborze

- 3: dziąło/ od Leoná Papieżá żądane by=
 4: ło: w którym liście ty fłowá mowią.
 5: Cokolwiek iest dobrego w fyniech/ do
 6: oycow fię obráć: á tak cię profiemy/
 7: ábys twoim wyrokiem fąd náíz vcźcił:
 8: á iáko my dobrego prágnąc/ ná tofmy
 9: fię zgodzili/ tak twoiá zwierzchność/
 10: niech fynom to/ co przyftoi dołoży. To
 11: fą fłowá fześci fet trzydzieści Bifku=
 12: pow/ ktoremi iáwnie zwierzchność
 13: Papiefką nád fobą/ fynmi fię iego czy=
 14: niąc/ y oycowfką mu cześć dáiąc/ wy
 15: znawáią. Leo wielgi poćwierdził
 16: wżytko co tám około wiáry S. práwe
 17: go wyznánia/ przy iego poslech poftá
 18: nowili. okrom tego/ iż Cárogrockie=
 19: go Pátryárchę nád inne wíchodnie
 20: Pátryárchy pierwłzym po Rzymfkim
 21: poftawić chćieli: iáko fię w wtorey
 22: części pokáże. Onego też tutułu/ Vni
 23: uerfalis/ przijác niechćiał S. Leo/ kto
 24: rym go vcźčili: nie iżby takim nie był/
 25: á więcey mu przyczytáli niźli miał
 26: w wrzędzie fwym/ y nawyźłzym páfter
 27: ftywie kościoła Bożego: ále iż zpokory

I iij

fitymfię

strona: 118

118.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: fitymfię/ popiłowác y chłubić niechćiał.

- 2: Ná piątym w Cárorodzie wielce
3: fię też zwierzchność Papieża Rzymkie
4: go pokazála: gdj Agápetus Papież An
5: tymá Pátryárchę Cárorockie^{go} here
6: tyká wyrzucił/ á ná ie^{go} mjiełce łam łwą
7: ręką będąc w Cárorodzie Mene w=
8: ładził/ ktory imieniem włzytkiego zbo
9: ru ták mowi.(*marg*) Act. 4. (-) My łtolice Apołtolłkiew
10: náłładuiem y iey połłuzni iestelmy iá=
11: ko miłość wálzá wie: y ktorzy zniá łpo
12: łeczność máią/ my też znimi łpolek
13: mamy: á ktore oná potępiłá/ my też
14: potępiamy.
15: A na łzołtym tákże Cárorodzie
16: Koncylium/ gdj łił Agátoná był czy=
17: tan/ ktorym Monothelity potę=
18: piál/ ták iáko ná czwartym zborze w=
19: łzyłcy krzyknęli: iż to ták przyimowá=
20: li iáko od Piotrá kłiążęciá Apołtol=
21: łkiego/ y iáko głos Duchá S. Y prze=
22: to tákże rzeczono iest: **Chárteż my [!]** y
23: czernidłó widzieli/ alesmy Piotrá
24: przez Agátoná mowiącego łyłzeli.(*marg*) Act. 18. (-)
25: Tákże byli od Papieża prezydentámi
26: Theodor^{us} y Georgius kápłani y Ian
27: Diakon/ ktorzy fię ná pierwłzym miey

łcu

strona: 119

- 1: łcu ták podpifali: Namiełtnicy Aga=
2: toná przenachwalebnieyřzego y vni=
3: werfalkkiego ábo powřzechnego Pa=
4: pieżá miáłtá Rzymu. Cifz S. oycowie
5: łzołtego zboru/ piřząc do Agátóná Pa
6: pieżá ták mowią:(*marg*) *Conc.*
- : Tom. 2 (-) My do ćiebie iáko
7: do tego/ ktory trzymalř przodkowá=
8: nie łtolice w kościele po wřzřtkim łwie
9: ćie rozřzerzonym/ ktory łtoiř ná mo=
10: cney łkále wiáry/ to co fię dziać ma
11: odnořim: y liřt wyznánia nářzego kto
12: ry wálze oycowłkie błogolławieńłtwo
13: do Cefarzá połłáło/ ták iáko od křię=
14: żęćiá Apołłolłkiego czytáliřmy.
15: Tenże zbor S. y ná tym mieyřcu y
16: ná drugim wyznawa/ iř Bifkup Rřzm (*marg*) *Sexta*
- : *Gener.*
- : Act. 18. (-)
17: łki Agato/ iełł potomkiem Piotrá S.
18: Křiężęćiá Apołłolłkiego.
19: Ná łiodnym tákże Synodzie w
20: Nicey/ tymże łpołobem czytamy/ iř
21: przyięty iełł liřt od wřzřtkich oycow o=
22: nych Papiężá Adryaná/ piřanuy do
23: Tháráłego Cárogrockiego Pátryár=
24: chy: w ktorym napřzod niřli ná on
25: Synod przyřwolić miał/ tego po wřzyt
26: kich Bifkupow włchodnych chce/ áby
27: Synod fałřzywy Cárogrocki przećiw

strona: 120

120.

O Jedności

Kościoła Bożego.

- 1: obrazom zháńbili y fkázili. Potym im
2: moc dáie ná czynienie synodu. Y tám
3: ty fłowá przed wśytkimi czytáne fą y
4: przyięte/ ktore do **Thátałego** [!] Cárogro
5: ckiego Pátryárchy piŕze: Stolicá Pio=
6: trá S. po wśytkim świećie przelożeń=
7: ftwo máiac świeći/ y wśytkich kościo
8: łow Bożych głową ieft.(*marg*) Act. 2.
: Epift. A
: [d]ryani
: [a]d Tha=
: [r]afium. (-) Przeto y Piotr
9: S. Apoštoł z rofkazánia Bożego/ Ko
10: ściół rządząc nic nieopuścił: ale pow=
11: fzytkim świećie przodkowanie miał/ y
12: ma. Dla tego z ftolicą náfzą błogofłá
13: wioną Apoštołską/ ktora ieft głową
14: Kościołow Bożych/ rad bych áby
15: świętobliwość wálzá práwym fię fer=
16: cem y myflą fpoiłá rc. Ten liŕt przyię=
17: ty ieft y pochwalony ná tym zborze
18: głofy wśytkich tám będących.
19: Opufzczám to co fię ná ofmym zbo=
20: rze działo w Cárogrodzie/ przeciw Pho
21: cyufowi zá Ignácem/ co fię niŕzey ná=
22: mieni. Y co ná dziewiątym w Floren=

- 23: cyey ktory Grekowie ołmym zowią.
24: bo fię też niżey łzerzey o tym włpo=
25: mni. Opułzczam innych bez lidzby
26: świaćkow Koncyliy Prowinciálłkich
27: y wielkich/ á práwie też Generálłkich

na za=

strona: 121

Pierwłza Część.

121.

- 1: na zachodnych łtronách czynionych: y
2: bez lidzby Doktorow innych kościel=
3: nych mężow náuką y świaćtobliwo=
4: ścią włzemu świaćtu znáiomych: kto=
5: rzy włzyłcy Rzymłkiego Biłkupá zá po
6: tomka Piotrá S. y iedynego nawiz=
7: łzego námiełtniká Chryłtułowego zá
8: głowę kościółow włzytkich y páłterzá
9: powłzechne^{go}/ y łtolice ie^{go} zá opokę Ko=
10: ściółá Boże^{go} znáią/ zowią/ y vczą. Przy
11: łtępuie do te^{go}/ áby fię pokázáło iáko tey
12: mocy y zwierzchności nád włzytkimi.
13: świaćá włzłkie^{go} Biłkupj/ Rzymłki Bi
14: łkup záwždy vzywał aż do tego czáfu.

15: Rozdział 13.

- 16: Biłkup Rzymłki od wiekow Apołtolłkich áłz
17: do tego czáfu zwierzchności łwey od Bogá
18: dáney/ nád włzytkimi po włzem świećie
19: Chrześciáńłskimi kościóły vzywał. A iłz Gre
20: kowie y włchodnie kościóły/ y Pátryárchyie/
21: były iemu iáko łwemu łtárfzemu połłufzne.

- 22: **N** A starzszego wżytkie=
23: go kościoła Bożego/ trzy
24: ołobliwe powinności fą od
25: Chryftuła włożone. Pier=
26: wża/ áby wiary S. y iey wyznániá y
27: náuki niebiefkiey był opoką/ pośile=(*marg*) Matt. 16. (-)

I v

nim

strona: 122

122.

O Jedności

Kościółá Bożego.

- 1: nim/ y vkrzepczeniem/ vkázuiąc co
2: wiará/ á co niewiárá: co náuká Chry=
3: ftułowá/ á co kąkol Heretycki. Druga
4: áby z strony kluczy/ poślufznym á prá
5: wowiernym do mocy kościelney y íprá
6: wowánia zbáwienia ludzkiego/ do
7: ízáfunku skárbow Bożych otwarzał/
8: á złe niefpokoyne y Heretyki karał: á
9: mocy kápłáńfkiey y do skarbow Chry=
10: ftułowych wrotá im zázwierał/ y one
11: iáko wilki z owczárniey Bożey wyga=
12: niał.(*marg*) Ioan. 21. (-) Trzečia/ áby iáko páłterz owce
13: do kupy zganiał/ pokoy miedzy niefpo
14: koynymi czynił/ zgodę S. fundował/
15: Koncylia y Synody íkładał/ porząd=
16: ku w kościele Bożym pilnował/ á ie=
17: dność ś. zázchowác we wżjtkich vmiał:
18: Ty wrzędy Piotrá S. y nawyżłzego
19: pałterzá w kościele Bożym/ iáko Pa

- 20: pieżowie/ to iest Biskupowie Rzym=
21: fcy zawnzdy odprawowali/ á zaden fię
22: infzy Biskup wmiotác wnie nie śmiał
23: áni mogł: chcę to w krotkości poká=
24: zác zwiela dzieiow kościelnych máło
25: co wybieráiąc/ á do dálżzego czytánia
26: tych ktorzy fię tym báwić mogą/ odfy
27: łáiąc. Bo tego iest bez lidzby przez tę

pułtorá

strona: 123

Pierwřza Część.

123.

- 1: pułtorá tyfiácá lat gdzie Biskup
2: Rzymřki mocá łobie od Bogá ná łtoli=
3: cy Piotrowey dáńá/ wřzytkiego świá
4: tá Biskupy (nie tylo Greckie y wřcho
5: dne) łtáwił/ y zmiátał z łtolic ich: y do
6: wyznánia wiáry ś. on przodkiem/ y
7: wodzem był/ Koncylia łkładał y po=
8: ćwierdzał/ y bez niego nic fię nigdy o
9: koło wiáry po wřzytkim świećie łtáno
10: wić nie mogło.(*marg*) Lib. 3.
: Cáp: 3. (-)
11: Naprzod wielgi y łtary świádek
12: Ireneus/ ktorzy zył około roku páń=
13: páń=fkie^{go} 181 (wyłłowiwfzy kościół Rzym
14: łki y to powiedziawřzy/ iż do tego ko=
15: ściołá przeřilnieyfze przodkowánie ie
16: go/ wřzytki kościóły/ to iest wřzyfcy
17: wierni/ wćiekác fię máią/ około náuki
18: y podánia Apoftolłkiego) to przykła=
<http://rcin.org.pl>

- 19: da/ iż zá czáfu Klemenfa Papieža v=
20: czniá Piotrá S. gdy w Koryncie w
21: Grecyey między brácią Chrześciány
22: wielka fię niezgodá wŕzczęłá/ kościoł
23: powiáda/ Rzymfki nápiŕał przemo=
24: cny liŕt Korinczykom do pokoju ie
25: zgániáiąc y napráwuiąc wiárę ich/ y o
26: znáymuiąc im to świeże/ ktore od A=
27: poŕtołow mieli/ podánie. Ztych ŕłow

y ztego

strona: 124

124.

O Jedności

Kościółá Bożego.

- 1: y ztego niepodeyrzánego ŕwiádká/ ká
2: źdy baczyć może/ iáko Rzymfkiemu
3: kościołowi/ greckie poŕtuŕzne **beły** [!] ŕko
4: re od Apoŕtołow za Klemenfa: iż
5: Rzymfki Biŕkup liŕt im táki piŕał iá=
6: ko páŕterz: o nie fię iáko o ŕwoie owce
7: ŕtáriáiąc/ y one do kupy zgániáiąc/ y ná
8: práwuiąc wiárę ich/ iáko práwy Piotr
9: vkázuiąc im/ iáko wierzyć mieli y ktorá
10: ieŕt náuká Apoŕtołfka.
11: Potym rychło zá czáfu Wiktorá
12: Papiežá męczenniká około roku 196 (*marg*) Euse. li.
: 5. cap. 23.
: 24. (-)
13: gdy nie ná ieden dzień wielkiey no=
14: cy ŕwiećili/ áni iednáko poŕtu wiel=
15: kiego poŕcili Chrześciánie/ zwłáŕzczá

- 16: z Azyey z żydy w łobotę święcąc/ z in
17: nymi fię kościoły nie zgadzáli/ y z
18: Rzymfkim/ ktory z innemi wŕzytkiemi
19: w niedzielę wielkanoc święcił: (marg) Pátrz iá=
: ko Rzym=
: fki koś=
: cioł gło=
: wá ieft
: od wicto=
: rá Mę=
: czenniká
: názwany (-)Wi=
20: ktor piśał do Azyanow y Biskupow
21: onych/ áby fię wtym święcie z innemi
22: zgadzáli: rofkázuiąc im to/ y te dáiąc
23: przyczyny/ iż nie przyŕtoi áby fię człon
24: ki z głową zgádzác nie miály: y gro=
25: zieł im wykłéćim y odcięćim od koś=
26: ciołá: Co y vczyńił/ gdy poŕłufzni być
27: niechćieli. Toć znác iż nawyźfzym był
28: Pafterzem wŕzytkiego kościołá/ Bi=

strona: 125

Pierwŕzá Część.

125.

- 1: fkup Rzymfki ktory fię do głowy/ á
2: ich do członkow przyrowná/ ktory
3: táki rząd czynił po wŕzytkim Chrze=
4: ściáńftwie do zgody kupiąc/ a nie po=
5: ŕłufzne y niezgodne karząc.
6: Wiem co około tego Heretykowie
7: fzemerzą/ przywodząc z Ireneufzá y E=

- 8: wzebiego Hiſtoryká/ iż to ſkwápliwie v
 9: czynił S. Wiktor Papież: y wiele mu
 10: Biſkupow w tym przyganiáło/ iż ták
 11: wykłął wiele kościołow/ y od ciáá ie=
 12: dnego odciął: Mogłóć fię to zdáć ták
 13: ná on czás niktorym/ iż to ſkwápliwie
 14: vczyinił: wſzákże żaden tego mowić nie
 15: śmiał/ áby to nád práwo/ powinność/
 16: y vrząd ſwoy/ w cudzy fię wtrąciáiąc
 17: vczyinić miáł. A iż nie tylko vrzędow=
 18: ne/ ále y práwe á święte było to S. Wi
 19: ktorá rofkazánie/ á nie ſłuſzne Polikrá
 20: tá y innych Azyáńſkich Biſkupow z=
 21: przeciwiwienie: to potym czás okazał y
 22: Koncylium Niceńſkie: ktore Rzym=
 23: ſkich Biſkupow ſtánowienie pochwa=
 24: láiąć/ wſzytkim w ten dzień rofkazało
 25: wielkanoc święcić/ iáko Rzymſki ko=
 26: ſcioł święcił. Táki piérwſzy Ni=
 27: ceńſki Synod do kościoła Alexándryi

ſkieoAlexándryiſkiego

strona: 126

126.

O Jedności

Kościoła Bożego.

- 1: ſkiego/ á Grecki Theodoretus ten liſt
 2: w hiſtoryey ſwoiey kładzie: Wieccie/
 3: powiáda/ iż on ſpor/ o wielkieynocy
 4: mądrze vſpokoiony ieſt ták/ áby wſzy
 5: ſcy bráćia y ci ktorzy ſą ná wſchod
 6: ſłońcá y my y wy/ wſzyſcy zgodnie

- 7: Rzymian náfládowáli/ y tego czáfu
8: ktorego y oni święćili.(*marg*) Li. 1.
: ca. 9. (-)Przypátrż fię
9: tym słowam/ iáko w nich ganić nie
10: śmieią poštěpkow Papieżow/ ktorzj in
11: ne kościoły o taką niezgodę wykłina=
12: li. áni tego mowią/ áby z łpoštáno=
13: wienia Niceńfkiego zboru to czynić/
14: ále ráczey z náuki y náfládowánia
15: Rzymfkie^{go} kościoła/ winni byli. Wie
16: dzieli záprawdę/ iż právem Bożym
17: kościoł Rzymfki innym wżytkim głó
18: wą był y wzorem.
19: Po Niceńfkim pierwfzym Koncyli=
20: um wřhodni Břkupowie Arryánřcy
21: Ewzebi^{us}/ Theognin^{us}/ Theodor^{us} y in=
22: ni zrzucili z łtolice S. Athánáze^{go} Ale=
23: Ale=xándryifkie^{go}/ y Páwłá Konřtántyno=
24: polfkiego/ y inne právowierne: y ná
25: pífali list do Iuliufzá Papieżá/ oznáy=
26: muiąc mu to/ áby ná ich on dekret
27: przyzwolił: y mowią te słowá: Iefli

tego

strona: 127

Pierwřza Część.

127.

- 1: te^{go} nie vczyniřz/ á onym więcey będziefz
2: zgdzał niřli nam: tobie fię łprzeći=
3: wim ná potym/ y pořłufzni was nie
4: będziem.(*marg*) In Epi=

- 1: ftoła ori=
2: entalium
3: ad Iuli=
4: um Pa=
5: pam tom
6: Conc. 1. (-) zkąd bacż/ mądry czyteln=
7: ku/ iż y ci Arryánscy Biskupi ználi z=
8: wierzchność Papiešką/ w tym iż wie
9: dzieli/ że ich połtępki mocy bez niego
10: nie miály: á w tym ielzczę znáczniey/
11: iż mowią/ poślufzni cię dáley nie bę=
12: 10: dziem: To znác iż poślufzni byli.(*margin*) Theodor.
13: Trip. lib.
14: 4. cap. 6.
15: Sozome=
16: nus lib. 3.
17: 7. cap. (-)
18: 11: Co im odpisał Iulius á iako mocy
19: 12: íwey y przełożeńítwá vżył/ niech Grec
20: 13: ki Hiřtoryk kořcielny powie. Euzebi
21: 14: us Arryánin/ y iego towarzysze ípifa=
22: 15: ne ná Athánázego potwárzy Iuliufzo
23: 16: wi Rzymřkiemu Biskupowi pořłáli
24: 17: powiáda Theodoretus/ ktory kořciel
25: 18: nego práwá nálláduiąc/ rořkazał áby
26: 19: łami do Rzymu przyiecháli/ wielebne
27: 20: go teř Athánázego ná řąd práwnie
28: 21: pozwał/ ktory ná pozew Papieřki przy
29: 22: iechał/ ále iego potwarcy do Rzymu
30: 23: iáchác niechćieli/ wiedząc iż fię tám

24: ich matáctwo okdryć [!] miało.

25: Iełliby Papieżá świát wżyftek zá

26: Ítárfzego w kościele Bożym nie miał/

27: iákoby ná pozwy iego Ítawáli y áp=

pellacye

strona: 128

128.

O Jedności

Kościoła Bożego.

1: pelácyie do niego czynili w rzeczách ko

2: ścielnych wietfzych: ábo tey mu Iu=

3: risdikcyey dopuścili/ którą y łami

4: Heretykowie przyznawali.

5: O tych áppelácyách do Rzymfkiey (*marg*) Epift. 4.

: 1. l[i]br. 1. et

: Epift. 3.

: libr. 1. (-)

6: Ítolice Piotrá S. iefzcze Ítárfzy S. Cy

7: pryán świadczy/ iż Bázylides y Már=

8: cyalis z Hiłzpániey od innych Biłku=

9: pow potępioni áppellowáli do Ste=

10: phaná Papieżá/ná on čás iefzcze

11: gdy Papieże pod Tyrány práwie w=

12: niewoli ich żyli. około roku páńfkiego

13: 252. A iż także y Felicisłimus z Afry=

14: ki potępiony áppellował do Korneli=

15: ufzá Papieżá/ tenże Doktor námie=

16: nia. Drugi także Hiłtoryk Grecki So=(*marg*) Trivar

: libro 4.

: cap. 9. et

: 19. (-)

- 17: krates piełze: iż włchodne Bifkupy Iu
18: lis Rzymfki przez lift łwoy zgromił/
19: iż śmieli przez iego wiadomości Sy=
20: nod czynić: przywodząc prawo kościel
21: ne/ ktorym fię obwárowáło/ áby nic
22: ná Synodziech bez wiadomości Rzym
23: łkiego Bifkupa wáznego y mocnego
24: nie było. To nie omyłne świádectwo/
25: iż ko[ś]cioł wżyłtek od Apołtołow ie=
26: łzcze/ znał tę zwierzchność Bifkupá

Rzym=

strona: 129

Pierwła Część.

129:

- 1: Rzymfkiego/ iż bez niego czynić Syno
2: dow y łtánowić nic niemogli. Słowá
3: łą tego Hifteryká kościelnego Grec=
4: kiego: Do Antyochiey/ powiáda/ ná
5: Synod zebrało fię Bifkupow dziewięć
6: dziełát.(*marg*) Trip. lib.
7: 4. cap. 9. (-)Włzakże tám Máximá Hie
7: rozolimfkiego nie było/ ktory fię tego
8: obáwiał áby go nie ołzukáli/ żeby ná
9: potępienie Athánázego przyzwolił. (*marg*) Prawo ko
10: ścielne/
11: áby bez
12: Papieżá
13: Synod
14: niebył. (-)
15: Nie było też tám y Iuliufa wielkiego
16: Rzymu Bifkupá/ ani żadnego połłán

- 12: cá iego. gdyłz práwo kościelne ták ka
 13: że/ áby okrom zezwolenia Rzymńkie=
 14: go Biskupá Koncylia nie były.
 15: Theodoryt Biskup Cyry/ do Leoná
 16: Papieżá ták piŕze po Grecku: Iesli Pá=
 17: weł/ powiáda/ trąbá Duchá S. vćiekł
 18: się do Piotrá/ áby tym ktorzy w Anty
 19: ochiey o zakonie gadáli/ wątpienie ro
 20: łtrzygnione y rozwiązáne przyniołł:
 21: dáleko my więcey podłemi będąc/ do
 22: łtolice Apóstolŕkiej vćiekamy się/ áby=
 23: ście náłzym ránóm lekárłtwo podáli.
 24: Bo wam przyłtoi we włzytkim mieć
 25: przodek. Y niŕzey/ Ia zkazánia łtoli=
 26: ce Apóstolŕkiej/ oczekiwam: y pokor=
 27: nie próŕzę świątobliwóści wálzey/ áby

K

mnie

strona: 130

130.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: mnie bronila/ iáko tego ktorym do łą
 2: dowey wálzey łtolice łpráwiedliwey áp
 3: pellował: á żebyście mi tego dozwoli=
 4: li/ żebych do was przyiáchał/ y náukę
 5: moię nic się od Apóstolŕkiej nie odłtrze=
 6: laiącą pokazał. To łą iego łłowá. Spo
 7: twarzon był o kácerłką náukę. wczym
 8: iáko się do łtolice Papiełskiej wedle z=
 9: wyczáiu vćieka/ y iey się rosłádkowi
 10: porucza zacny ten y wielce náuką w

- 11: ławiony Biskup/ to każdy baczyć mo
12: że: czego by nie czynił/ gdyby Pá=
13: piełka łtolicá tych ołobnych przywile=
14: iow wżemu kościołowi znáiomych
15: nie miáła.
16: Ták y Chryzostom S. Pátryárchá(*marg*) Około ro
: ku 410. Niceph.
: lib. 13.
: cap. 31. 32.
: 33. 34. (-)
17: Konftántynopolłki/ iáko łami Gre=
18: kowie piłżá/ vkrzywdzony do Inno=
19: cencyuřzá Papieřzá vćiekł się. Ktore=
20: go gdy Pátryárchá Alexándryiłki The
21: ophilus z innemi złemi Biskupy/ zna
22: mowy Ewdoxyey Cefarzowey/ z łto=
23: lice iego/ fałřzywy Synod złożywřzy/ z=
24: rzućili:(*marg*) In vitá
: Chriřořto
: mi. (-)záłtáwił się zá nim Innocency
25: us Papieřz (iáko piłřze Metáphrá=
26: łtes y Nicephor) y połłał połły łwoie
27: do Konftántynopola. ktorych gdy

Ewdo

strona: 131

Pierwřza część.

131.

- 1: Ewdoxya táiemnie poładzác y z wřzjt
2: kiego złupić kazáła/ y łwoy vpor prze
3: wiodłá: iż S. Chryzostom wypędzo=
4: ny był/ y od onych złych Biskupow z

- 5: fwey fwołice zrzucony/ y potym ná wy=
6: gnaniu rychło vmárł: Innocencius
7: Papież/ práwá fwego y zwierzchno=
8: ści vzył: y ná Biskupy y ná Cefarzá Ar
9: kádyufa y żonę iego/ nápiłał lift kła=
10: twy fwey frogiey/ ktory sámifz Gre=
11: kowie w Hiftoryą włożyli. Y ma fię/
12: ták od fłowá do fłowá.
13: Głos krwie brátá mego (piŕze ták(*marg*) Niceph.
: lib. 13.
: cap. 34. (-)
14: Innocentius Papież do Cefarzá Ar=
15: kádyufa) Ianá woła do Bogá prze=
16: ćiw tobie Cefarzu: iáko niekiedy krew
17: Ablowá wołała przeciw Kaimowi: á
18: bez pomŕty żadną miarą być nie może.
19: Nie ták mi iufz óń idzie/ bo wiem ifz
20: fię ná dobre mieyfce doŕtał/ ácz y to
21: ieŕt niezmierna ſzkodá/ iáko o duŕze wá
22: ſze/ y tych ktorzy z iego mądrey y Bo=
23: ſkiey náuki/ ogłodzeni fą. Bo nie tyl=
24: ko Koŕcioł Konŕtántynopolſki/ ále
25: ſwiát wŕzytek ná onym ſłodkim ięzy=
26: ku ſzkoduie: y nieiáko óſieroćiał.(*marg*) Iud. 16. (-)Wła
27: Ínie ćię tá Dálilá żoná twoiá ogoliła/

K ij

grze=

strona: 132

132.

O Jedności

Koŕcioła Bożego.

- 1: grzechow do ſwoich grzechow przyczý

2: niáiąc. (*marg*) Papież
: Cefarzá o
: s Chryśtofo
: má wy
: klina. (-)A ták ia naymnieyźy y grzeźz=
3: ny (ktoremu ſtolicá wielkiego Apoſto
4: łá Piotrż zwierzoná ieſt) odćinam cię/
5: Cefarzu/ y odmiátam y żonę twoię/
6: od przyimowánia niepomázanych tá=
7: iemnic Páná Chryſtuſa Bogá náſzego:
8: y káźdego Biſkupá y Kxiędzá kościołá
9: Świętego/ ktoryby wam śmiał ie po
10: dáć/ od tego czáfu gdy ten liſt kłátwy
11: tey moiey przedczćicie/ ſkázuię áby tá=
12: ki ſwoię doſtoyność ſtrácił. A ieſli iá=
13: ko ludzie możni kogo do tego zniewo=
14: lićie: á práwo wam od zbáwićielá wá=
15: ſzego poſtánowione/ przez S. Apoſto
16: ły/ przeſtápićie: wiedzćieſz otym/ iſz
17: ná ſtráźliwym dniu ſádnym/ gdzie ni=
18: kogółz zácność ſwiátá tego nie obro=
19: ni/ á táiemnice wſzytki ſerdeczne od=
20: kryte będą/ zá wielki grzech poczýta=
21: no to wam będzie.(*marg*) Papież
: ſkłáda Pá
: triár. Cá
: rogrockie
: go y Ale=
: xándry=
: ſkiego. (-)Arſacyuſa ktore=

- 22: goście ná łtolicy Ianá wielkiego po=
23: łtáwili/ y po śmierci fkládamy ze włzyt
24: kimi Biłkupy/ ktorzy do niego przy=
25: łtáli: áby imię iego wpoczét Biłku=
26: pow piłane nie było. Bo tego łtanu
27: nie godzien ten/ ktory Biłkupłtwo

cudzołó=

strona: 133

Pierwłza Część.

133.

- 1: cudzołóstwem pomázál: A iefzcze nád
2: to coś my Theophilá (Pátryárchę A
3: lexándryiłkiego) złożyli/ wyklinánie
4: nań kłádziemy/ y włzytko przekłę=
5: łtwo/ y od Chrześciánłtwá odcięcie.
6: To nie łáćinnik ktory/ ále Gre=
7: czyn/ á co więcey ten/ ktory iuz po
8: oddzieleniu Grekow od Stolicy Apo=
9: łtolskiej Hiftoryą piłál/ y nie był prá=
10: wym przyiacielem łtolicy Rzymłkiej/
11: ták prawdą ściśniony piłác y wyznác
12: muśiał: iż Biłkup Rzymłki nawyż=
13: łzym iefł łędzią włzytkich Biłkupow y
14: Pátryárchow: ktore fkládác z łtolice
15: y tákó od Bogá połtáwiony Páłterz
16: kárác ie może. Dwu Pátryárchow tu
17: z łtolice fkláda/ á żaden tego nie gáni/
18: áni śmiał kiedy mowić/ áby to nie
19: práwnie/ nie vrzędownie czynił/ ábo
20: łobie moc brác miał/ ktoreybj niemiał:
21: ále raczey włzyłcy wierni Katholicy

- 22: chwalili te poštěpki y iego dekretá/ ia
23: ko fwego ftárfzego y wrzczách ducho
24: wnych/ y kościelnych nawyźłze^{go} łędzie
25: go fwego przyimowáli.
26: Wiele innych/ zwłafzczá Konftánty
27: nopólkich Pátryárchow/ Papieź mo

K iij

cą fo=

strona: 134

134.

O Jedności

Kościółá Bożego.

- 1: cą fobie od Bogá dáną z ich ftolic fklá-
2: dał/ gdj przyczynę dáli. (marg) Ewagri
: 9 Lib. 1.
: cap. 4 (-)Przed tym niź
3: li trzeci Zbor w Ephezie złożony był/
4: Celestynus Papieź wyklął/ y złożył Ne
5: ftoryuła Pátryárchę Cárorockiego
6: Heretyká/ iáko fię wjźłzey wlpomniáło.(marg) Zonáras
: Plátiná
: In vitis
: et in libro
: Pontifi. (-)
7: Ieft bárzo znáczna rzecz ták od Grec
8: kich iáko y Lácińfkich Hiftorykow ná
9: pifana: ktora władzą y zwierzchność
10: Papiefką/ zwłafzczá nád Konftántjno
11: polfkim Pátryárchą/ poćwierdza.
12: Gdy miáło być zezwáne Koncylium
13: piąte w Konftántynopolu przeciw
14: Theodorowi y innym vcźniom Ew=

- 15: thychęła (ktorzy zwąć panny czyłtey
16: Bogárodzicą niechćieli/ y inne błędy
17: ćwierdzili/ iákoby Bołtwo ná krzyżu
18: ćierpiáło/ zkąd Theopáfchity zwáni by
19: li) iáchał łam ofobą łwoią Agapet Pa
20: piełz do Konftántynopolá/ y niźli fię
21: Biłkupi ziecháli/ gdy náłafł Antyma
22: Pátryárchę Konftántynopolłkiego w
23: tymże błędzie Ewtychego/ nie miełzka
24: iąc z łtolice go y z Pátryárchołtwá wy
25: rzucił/ y przekłáł. Ten Antymus był
26: bárzo miełym człkiem Cefarzowi Iu
27: łtynianowi y źenie iego Theodorze:

y záltáwo=

strona: 135

Pierwłza Część.

135.

- 1: y záltáwowáli fię zań pilnie/ groźąc y
2: odpowiedáiąc Papieżowi: á on bełpie
3: cznie powiedział: **Mniemiałem** [!] ábych
4: do Iułtynianá Chrześciáńłkiego pá=
5: ná przyechác miał: ále widzę/ źem ná
6: Dioklecyaná tráfił: y ściągńáwłzy łzy (*marg*) Papież
7: łzyie ná=
8: łtáwił Ce
9: łarzowi. (–)
10: ię/ rzekł: wolę tey głowy zbyć/ á niźeli
11: ná tey łtolicy Heretyká ćierpieć.
12: Tymi łłowy y duchem Boźym Ce=
13: łarz łkrułzony/ y łam fię od kácerłtwá
14: vpámiętał/ y przefłkadzác mu w rzą=

12: dzie kościelnym niechciał.(*margin*) Papież

: Cárogroc

: kiego Pá

: triar. zło=

: żył. (-)A Agápet

13: Menę nieiákiego łam fwią ręką po=

14: święcił/ y ná mieyfce Antymá ná

15: łtolicę Konftántynopolńką w oczách

16: Cefarzá Iuftynianá władził: Támże

17: łam ten Papież w Konftántynopolu

18: vmárł: ná ktorego mieyfce gdy wftą

19: pił Silwerius/ Cefarzowa zmiękczyw

20: łzy mężá Iuftyniana Cefarzá/ łtáráá

21: fię znowu o to/ áby Sylweryus Papież

22: przywrocił ná łwe mieyfce Antymá/ á

23: zrzucił Menę. Y pifała lifty do Pa=

24: piezá o to go żądáiąc.(*margin*) Lib. Pon

: tificali in

: vita Syl=

: uerij. (-)Gdj lift przeczedł

25: rzekł: O tę rzecz **wmrzeć** [!] mam/ á tego

26: nigdy nie vczyńię. Y odpifał iey/ iż ia

27: Heretyká dla łwey złości przekłętego/

K iij

nigdy

strona: 136

136.

O Jedności

Kościółá Bożego.

1: nigdy ná tę łtolicę nie przywrocę. Tu

2: obacz/ cny czytelniku: gdyby był ko

3: ściół włyftek y świat włyftek zwiierz=

4: chności Papieſkiej nád Pátryárchą
5: Konſtántynopolſkim y innemi nie
6: znał/ trzebáz ſię było oto ták modlić
7: Cefarzowi/ ktory wſzytko miał w fwey
8: ręce y mocy/ y famego Papieżá ná on
9: czás? iákoſz ich o to dwu vmęczono/
10: to ieſt Marciná y tego Sylweryuſa.
11: Potym Cefarzowa zmowiła ſię znie=
12: iákim Wigiliuſzem Archidyakonem
13: koſcioła Rzymſkiego: obiecuiąc mu
14: do Papieſtwá dopomoc/ iedno żeby
15: iey przyrzekł Antymá przywrocić. O
16: biecał y ręką ſię ſwoią podpifał. A o=
17: ná przez Belifáriuſza Hetmáná/ po=
18: twarzywſzy Silweryuſa wygnála z
19: Rzymu/ y ná wygnanie w cudzą ſtro=
20: nę poſłála. ná ktorym w kilká mie=
21: ſięcy Sylweryus iáko męczennik Bo
22: ży z nędze vmárł. Zá przyiáźnią Cefa
23: rzá Wigilius Papieżem zoſtał: vpomi
24: nał mu ſię obietnice Cefarz y z żoną:
25: lecz iuż on ná tey S. ſtolicy ſiedząc/
26: Duchem Bożym y Piotrá S. iáko o=
27: poká práwey wiáry odmieniony/ ták

Cefarzo=

strona: 137

Pierwſza część.

137.

1: Cefarzowey odpifał: Vchoway mię te
2: go Boże/ abych ia to com zle y głupie
3: obiecał z więtlzym grzechem wykonać

4: miał. żadną miarą nie przyzwolę/ á=
 5: bych miał przywrocić potępionego y
 6: wyklętego Heretyká: Aczkolwiek ie=
 7: ftem niegodnym potomkiem Piotrá
 8: S. y nie takim iáko byli przodkowie
 9: moi/ Agápetus/ y Silweryus/ ktorzy
 10: tego Heretyká wyklęli/ wżákże tego
 11: nie vczynię. Tym rozgniewána nie=
 12: wiáltá/ rofkazála poimác Papieżá/ y
 13: przywieść do Konftántynopolá mo=
 14: wiąc: chybá mu w kościele/ Piotrá S.
 15: przepuścić/ ále go w innych wżytkich
 16: poimaycie: y poimány był w kościele
 17: S. Cecyliey: Przyiąłgo/ Cefarz Iufty=
 18: nian ná przodku z wielką czćią: lecz
 19: gdy mu fię obietnice vpominał/ vká=
 20: zuiąc mu podpis ręki iego/ á on tąż
 21: ftátecznością te^{go} fię vczynić zbraniał/
 22: abj miał ná ftolicę Koⁿftantjnopolfką
 23: Antimiego Heretyká przywrocić: bić
 24: go kiymi kázał/ y włoczyć w powrozie
 25: po wżytkim mieście. A Papież ćierz=
 26: pliwie znořząc mowił: wienceiem ie=
 27: łzcze záflużył zá grzechy moie. Potym

K v

ná więzie

strona: 138

138/

O Jednoii

Kościoła Bożego.

1: ná więzienie długie dány był: w kto=

- 2: rym kilá lat siedząc był záfię ná ftoli=
3: cę fwoię przywrocony: á iednák Here
4: tyka Antymá ná ftolicę Konftántyno
5: polfką nie przywrocił. Obácźże tu
6: ielli Pátryárchowie Konftántynopol
7: fcy pod poľufzeńftwem Papielkim nie
8: byli: a iáko Cefarzowie poki Bogá
9: ználi/ á ná Piotrá S. pomnieli/ poty za
10: dną mocą fwoią/ nád wolą Papielką
11: Bifkupá Konftántynopolfkiego po=
12: dáć niechćieli áni mogli.
13: Tákże zá czáfu Pelágiufzá okoľo ro=
14: ku 580. y Grzegorzá S. Papielzá/ kto
15: rego y fami Grekowie fwięcá/ Ian
16: Konftántynopolfki Pátryárchá/ gdy (*marg*) Platina
: in vita
: Bonifa=
: cili 2.
: Volater. (-)
17: fobie tytuľ ten przywłafzczył vniuer=
18: falis Pátryárcha y Pelagius go o tę
19: hardość wykłáľ/ y Grzegorz go s. fwo
20: ią pokorą fkrocił/ y po tym Phocas
21: Cefarz tego mu tytuľu zákazaľ/ przy=
22: znawáiąc ftárodawne Apoftofkie
23: przywileie kościoľowi Rzymfkiemu/ á
24: by był iako przedtym głową wftytkich
25: kościoľow.
26: Tenże S. Grzegorz do Teffalonicen(*marg*) Lib: 2.
: Epiftol. (-)

27: kiego Biskupa/ który zawsze był

prze

strona: 139

Pierwsza Część:

139.

1: prze dalekość Wikaryim y namiestni

2: kiem Papieskim dla wchodnich ko=

3: ściołow y innych Greckich/ piŕze záká

4: zuiąc: áby przj Ianie Konftántjropol

5: ŕkim nie ŕtali/ który ŕobie niezbożnie

6: tytuł powŕzechny Pátryárchá przypi=

7: ŕał/ mowiąc: iż to bez przyzwolenia

8: ŕtolice Apóŕtolŕkiej żadney mocy nie

9: ma. A iákożby ten ták ŕwięty człek

10: rofkázowác miál Grekom/ ktorzy mu

11: nie podlegli/ á toby ŕobie co iemu nie

12: przyŕtało tyráńŕkim obyczáiem przy=

13: czytał?

14: Tenże S. Grzegorz piŕze do iedne=(*marg*) Lib. 7.

: Epift. ad

: Ioan. Sy

: racus. (-)

15: go Biskupa w te ŕłowá. O koŕciele/

16: powiáda/ Konftántynopolŕkim nikt

17: nie wátpi/ iż ŕtolicy Apóŕtolŕkiej pod=

18: legł. Co wyznawa y Bogoboyny Ce=

19: ŕarz/ y ŕam brat náŕz Ewzebius tego

20: miaŕtá Biskup/ nigdy ŕię te^{go} nie przy.

21: Widziŕz iż po żeŕciu Ianá onego hár

22: hárde^{go} Ewzebius Konftántynopolŕki Bi

23: kłup pośluzny był Rzymfkiemu Papie

24: żowi: á onego tytułu/ o który przodek

25: iego był wyklęty/ nie vzywał.

26: Potym w kilkánaście lat Pyr=

27: rhus Konftántynopolfki Páttryar=

cha ftał

strona: 140

140.

O Jedności

Kościoła Bożego.

1: chá ftał fię Heretykiem Mákárego

2: Antyoehenfkiego náfládując: (*marg*) Zonaras

: in vita

: Conftan=

: tis Nepo=

: ris Hera=

: clii. (-)y prze=

3: to był z ftolice tey wyrzucony. na kto=

4: rą gdy fię zwroćić chciał/ obłudnie po

5: kutuiąc fzedł do Rzymu do Papieżá

6: Theodorá około roku 640. y przed

7: nim fię wftytkiego fpráwił y kácer=

8: ftwá fię zárzekł/ y był od tego Theodo

9: rá ná ftolicę Konftántynopolfką

10: przywrocony. Ná ktorey potym fie=

11: dząc gdy fię zle záchował/ á do tegofz

12: fię kácerftwá iáko wieprz do błotá

13: wroćił/ od tegofz Papieżá zrzucón był.

14: Ná mieyfce Pirrhá/ wftąpił Pá=(*marg*) Plátina

: in vitá

: Mart. 1.

: Leo 9.

: cap. 10.

: ad Mi=

: chae. (-)

15: weł Biskup Cárogrocki/ który toż ká

16: cerftwo Monotelitow wzbudził. te=

17: go Márcin pierwszy Papież wyklął.

18: A iż był Cefarzá Konftánfa wtorego

19: zwiodł/ kazał o to Papieżá Marcíná

20: poimác: y o to go/ iż tego Páwła Here

21: tyká z ftolice Cárogrockiey złożył/ ná

22: wygnanie pośłał. ná którym/ iáko S.

23: męczennik vmárł. ten Marcín S. v

24: czyniwfzy w Rzymie fynod 105 Bi=

25: fkupow trzech Pátryárchow Konftan

26: tynopolfkich Heretykow Monotheli

27: tow/ to ielt Sergiufa/ Pyrrha/ y Pá=

włá

strona: 141

Pierwfa część.

141.

1: włá po łobie wftępuiących przeklął/ y

2: ich im doftoyność Pátryárchowfką y

3: Biskupią odiał. To widzifz iż dla Iu=

4: risdikciey fwey nád Biskupem Cáro

5: grockim Papieżowie gárdło kładli/ á

6: męczeńfką koronę od złych Cefarzow

7: Cárogrockich odnořili.

8: Ielt ielzczę v Zonáry Greckiego Hi

9: ftoryká to piřano: iż gdy Pátryárcho

10: wie Konftántynopolřcy trzy ieden

- 11: po drugim wespół z Cezarzmi Kon
12: stantynopolickimi w kacerstwo obra=
13: zoborkie wpadli/ powiada iż ie Pa=
14: piezowie zwłazczą Grzegorz trzeci wy
15: klęli/ prze onę niepobożność.(marg) Czerzey
: Patriar.
: Carogro.
: Háereti=
: ci obrazo
: borce. (-) Aż ná
16: koniec Páweł Pátryárchá/ ktory też
17: tego kacerstwa Cezarzom pomagał/
18: począł się vpamiętywać/ y Pátryár=
19: chostwo z siebie zkládác. Gdy go Ce=
20: farz pytał czemuby to czynił: odpowie
21: dział/ Boże bych był nigdy ná tey fto
22: licy nie siedział: ponieważ się stał ro=
23: zdział między nią y innymi kościoły
24: Kátolickimi. Iesli tych błędow Syno
25: dem Kátolickim nie poprąwiem/ á ko
26: ścielna się nam iedność nie wroci zgi
27: nęlichmy/ zbáwieni być nie możem.

Ia zá

strona: 142

142.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: Ia zá to com zgrzeszył plącze y żáluie
2: y do miłosierdzia Bożego vciekam:
3: Obáč iáko łobie klątwe Papielką y
4: wyrzucenie z kościoła ważył. ktora

- 5: gdyby od przełożonego nie była/ y od
6: zwierzchnego wrzędu/ zá nicby nie fta
7: lá.
8: Rychło potym zá czáfu Mikołaiá(marg) Platiná
9: Leo 9.
10: cap. 22.
11: ad Mi=
12: chae. (-)
9: Papieżá około roku 858. gdy fię Pho
10: cyus bez święceniá kápłáńkiego zá
11: przyiázníá Cefarzá Konft. mocą w=
12: dárł ná ftolicę Cárogrocką/ á Igná=
13: cego zniey wypchnął/ Ignácy fię do
14: Rzymfkiego Bífkupła Mikołaiá v=
15: ciekł: ktory Phocyufa wyklął/ y po=
16: fłáwízy fwoie pofty do Konftántyno=
17: polá/ kościół S. Zophiey tak długo
18: zámknąć y zápieczętować kazał/ ażby
19: fię iego dekretom dofyć ftáło: á Igná=
20: cy ná ftolicę fwoię był przywrocon. (marg) Kościół
21: s. Zophi
22: ey w Ca=
23: rog. Pa=
24: pieżowie
25: pieczęto=
26: wáli. (-)
21: O czym po nim Adryan wtory zło=
22: żył Synod w Cárogrodzie/ ten ktory
23: Lácinnicy ómym zowią (Bo Greko=
24: wie Florencki we włofzech czyniony o

- 25: Imym miánuią) ná ktorym znowu o=
26: brázoborce y Monothelity trzyftá o=
27: śmdzieśiát y trzy Biskupy(*marg*) Plátiná
: in vita
: Adr. 2. (–) potępiwfyzy

strona: 143

Pierwfa Część.

143.

- 1: Phocyufa z ftolice Cárogrockiey zru
2: cono/ á Ignácego przywrocono we=
3: dle listow Papiełkich.
4: Odpufzczám inne bez lidzby swiá=
5: dectwa/ ktorych fię też y we wtorey czę
6: ści przyczyni: Ktore Iurisdycyą Pa
7: pieżow y namiestnikow Piotrá S. Bi
8: łkupow Rzymłkich dowodnie pokázu
9: ią: ztych ktore fię położyły wzywánie
10: práwá y zwierzchności páłterskiey nád
11: włzytkim kościołem Bożym Bisku=
12: pow Rzymłkich/ káždy nie vporny po
13: znać może/ á vpornemu y tyle łtokroć
14: świadectwá nie pomoże. zámykáiąc
15: iuż tę część mowię

16: **Rozdiał. [!]** 14.

17: **Zámknienie tey pierwfwey części.**

- 18: **Z**amykáiąc the krotką
19: rzecz/ około iedności kościo
20: ła Bożego/ zrozumieć
21: mogł/ cny czytelniku/ łtego

- 22: co fię dowodnie przywiodło: iáko
 23: Pan Bog w mądrym á dziwnym rzá
 24: dzeniu kościoła fwego/ tę ftolicę Pio=
 25: trá S. ftolicę Rzymfká chciał mieć aż
 26: do tego czáfu/ zá matkę iedności ko=

ścioła

strona: 144

144.

O Jedności

Kościoła Bożego.

- 1: ścióła fwego/ zá zamek wiáry Kátoli=
 2: ckiey/ zá podporę prawdy obiáwio=
 3: ney/ zá skárbnicę táiemnic niebiefkich/
 4: zá opokę nie zwyciężoną y łódkę nigdy
 5: wiátry żadnymi nie pogrążoną: w
 6: ktorey kto fię ná on brzeg wieczney
 7: oyczyzny przewozi/ nigdy żaden nie
 8: dowiárftwem y Heretyctwem pogrą
 9: żony być nie może. Bez tey ftolice iá
 10: ko członek bez głowy/ káždy wiáre ś.
 11: tráćić y vmrzeć w niedowiárftwie mu
 12: śi: od tego Piotrá Rzymfkiego y pá=
 13: fterzá wżytkich owiec Chryftufowych
 14: kto odstąpi/ do prawdy Bożey nie
 15: tráfi. By nie tá ftolicá S. iużby Chrze
 16: ściáńftwo z Heretyctwá obroćiło fię
 17: w pogáńftwo: iáko to iuż wielom fię
 18: wfchodnym narodom/ ktore od niey
 19: odstąpiły/ przydáło.
 20: Bez tey ftolice Rzymfkiey y vft Pio
 21: trá f. wielkie zgromádenia Bifku=

- 22: pow/ iáko owce bez páfterzá błędzili.
 23: Bez tego Rzymfkiego Piotrá/ w Afry
 24: ce zá Cypryaná S. więcey niż óśmdzie
 25: siąt Biskupow/ błąd około chrztu po
 26: łtánowili: á ná Ariminfkim zebraniu
 27: o pięćset Biskupow bez tey głowy z=

wieść lię

strona: 145

PierwŹza Część.

145:

- 1: wieść lię Arryanom y fáłŹ w wierze v
 2: czynić dáli.(*marg*) Trip. lib.
 : 4. cap. 9. (-) w Antyochiey dziewięć=
 3: dzieśiát Biskupow kácerstwo počwir
 4: dzili/ dla tego iáko mowi Grecki So
 5: krates/ iż tám Biskupá Rzymfkiego
 6: áni iego posłá nie było: Tákże w Phi=
 7: lippopolu/ wielgifię/ poczet Biskupow
 8: z iáchał/ ále iáko wojłko bez Hetmáná
 9: poráżony niewiernością y skresl fáłŹ popr fáłŹzem
 10: kácerfkim zoftal.(*marg*) Nicep.
 : Lib. 9.
 : cap. 12. (-) W Cárorodzie
 11: tymże łpołobem/ włchodne kościoły
 12: chcąc z łwemi zbor czynić bez Papie=
 13: zá/ iáko owce bez páfterzá/ w błędy
 14: przyźli: y Monothelickie y obrázo=
 15: borłkie kácerstwo/ ktore rychłó zá wo
 16: dzem potomká Piotrá S. przekłęli/
 17: poštánowili. Y gdziekolwiek bez tey
 18: opoki Duchowni co o wierze z [Rrolmi \[!\]](http://rcin.org.pl)

19: y pány Chrześciańskimi ftánowić
20: chćieli/ w błąd wpádli: ták iż nie dár
21: mo Stephan on Grecki (ktorego
22: Grekowie zá wielkiego świętego má=
23: ią) gdy bączyl iż fię Pátryarchá Cá=(*marg*) Conc. Flo
: rentino.

: Act. 7. (-)

24: rogrocki z innemi kościoły ná vczy=
25: nienie wielkiego Synodu zbierał/
26: śmiał fię znich/ y nic im dobrego nie
27: tułzył/ y gromił ie mówiąc: Iáko wy=

L

bez

strona: 146

146.

O Iedności

Kościoła Bożego.

1: bez rofkazania nawyższego Biskupá/
2: y bez namiestniká iego Synod zebrać
3: y czynić możecie? Iákoby rzekł/ zle fię
4: wam inne bez niego powiodły/ y ná
5: tym pobładzicie/ á do wiary práwey
6: bez tłumacza Piotrá Świę: Biskupá
7: Rzymśkiego nie trąfićie. Doznało w=
8: fzytko Chrześciańftwo/ iż nikt grun=
9: towniey w náukę prawdy Chryftufo=
10: wey nie trąfił/ iedno tęt ktory ná fto=
11: licy Piotrá S. y vrzędzie powfzechne=
12: go páfterftwá siedział. Przetofz do tey
13: że Rzymśkiey ftolice ząwždy wfzytko
14: Chrześciańftwo około wjznánia práw
15: dy wiary Chryftuflowey vćiekáło/ iey

- 16: famey dufało/ ná iey rozładku/ iáko
- 17: ná vściech Piotrá S. przeftáwáło:(*marg*) Sextá
- : Synno. A
- : ctio. 3. (–)
- 18: Ták iz wŕytki Koncylia powŕzechnie (*marg*) Trip.
- : Theo. lib
- : 9. cáp. 2.
- : conc. To.
- : 1. Synod
- : 2 Gener.
- : In codi=
- : ce de fum
- : ma Trini
- : et fide Cá
- : tol. (–)
- 19: zá Papieŕkim wyznaniem ízli/ y iego tłu
- 20: máczem Piotrá S. zwáli. Y Cefarzo=
- 21: wie Chrzeŕciánŕcy/ iáko Grácyany y
- 22: inni miedzy onym rozmáitým rozer=
- 23: wánim Heretyckim/ te Biŕkupy zá
- 24: Kátholiki y práwowieŕne mieli/ kto=
- 25: rzy z Papieżem ípołeczność trzymáli.
- 26: Y Iuŕtynian do Ianá Papieżá pi=
- 27: ízác: nic/ powiáda/ około rzeczy koŕ=

ćielnych

strona: 147

Pierwŕza część.

147.

- 1: ćielnych (by dobrze były łácne/ o kto=
- 2: rych roznoŕć ieŕt) bez wiadomoŕci
- 3: ŕwiátobliwoŕci wálzey ítánowić nie

- 4: dopuŕzczamy. Bo wy głową iesteście
5: wŕzytkich kościołow ŕwiętych. Y ná
6: drugim mieyŕcu/ wŕtawiamy/ powie=
7: da/ iż wedle poŕtánowienia czterech
8: Synodow/ naywyŕŕzy ŕtárego Rzy=
9: mu Papieŕz/ pierwŕzym iest nád wŕzyt=
10: kimi kápłany. (*marg*) Collátio=
: ne 9. tit. 6
: vel Con=
: ŕtitutio=
: ne 131. (-)Ták chciał Pan Bog
11: mieć/ ták chciał nawyŕŕzy Páŕterz náŕz
12: Chryŕtuŕ Iezus/ áby rząd kościoła
13: iego/ poŕŕuŕzeńŕtwem á pokorą kwit=
14: náł: aby zgłowy iedney namiestniká
15: iego ná ziemi/ błogóŕwienŕtwo ie=
16: go ná członki ŕpadáło. (*marg*) Act. 3. (-) O iáko dziwne
17: á naboŕne ŕá ŕłowa ŕzeŕŕifet y trzydzie=
18: ŕŕci oycow zboru czwartego do Leoná
19: Papieŕza: Tyŕ/ powieda/ náuki y wiá=
20: ry iáko złotem przepletáney tkánice z
21: ŕzáty Chryŕtuŕowey zroŕkazánia te=
22: goŕ zakonodawce/ áŕz do nas przy=
23: chodzącey/ dochował: y iesteŕ nam
24: tłumáczem Piotrá S. poŕtáwiony/
25: ktory błogóŕwienŕtwo wiáry iego/
26: ná wŕzytki przywodziŕz. Tyŕ zgromá=
27: dzenia náŕzego ŕtarŕzym był nád námi

148.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: iako głowá nád członkami. rć. Te łą
2: łłowá świátá wżytkiego Biskupow
3: do Papieżá. To tákie dziwne á gorą=
4: ce nabożeństwo/ ku tey łtolicy Rzym=
5: łkiey tych łżeściłet trzydzieści oycow
6: S. pokornych onych y połłufznych/ á
7: zgody/ pokoiu/ iedności Chrześcián
8: łkiey Duchem Bożym oświeconych
9: miłofnikow náuczyło nas: ábyłmy
10: błogofławieństwa wiáry Chryłtufo=
11: wey/ łtey głowy potomká Piotrá S.
12: y namiestniká Chryłtułowego Papie=
13: żá/ ná nas łpadáiącego iako drogie=
14: go wonnego oleyku z głowy Aaroná
15: nawyżłzego Biskupá/ czekáli: á przy
16: tey głowie/ iako członki żywotá łzu=
17: káli: y ná łonie mátki tey/ przykłádem
18: wżytkich S. łtárych oycow odpoczy=
19: wáli. wiedząc iż tá łamá łtolicá/ ied=
20: ności kościelney y miłofci Chrześci=
21: áńłkiey/ bez ktorey nigdy zbáwieni być
22: nie możem/ łtrożem/ powodem/ y
23: obrońcą iest.(*marg*) [I]oan. 17.
: [I]oan. 14. (-)Bez ktorey/ niezgodá/
24: rozerwánie y odłzczepieńłtwá/ pánu=
25: ią/ y krolełtwá Chrześciánłkie giną:
26: ták iż iest rzecz doświadczoná/ iż nie
27: tylo duchowne błogofławieństwo

strona: 149

PierwŹza Część.

149.

- 1: ztey nam głowy iedney łpada/ ále teŹ
- 2: y Źwieckie. Bo ktore fię kolwiek Chrze
- 3: Źciańłkie pánłtwo y kroleŹtwo od tey
- 4: głowy y iednoŹci łtolice Piotrá S. od
- 5: dzielił/ nie tylo w rozmáite kácer=
- 6: łtwá y niedowiárłtwá á zgubę dułzną/
- 7: ále teŹ z wniewolá á rękę pogánłką
- 8: wpáđł/ ábo łamo zniłzczało. LecŹ
- 9: ktore mocniey fię tey łkály trzyma/
- 10: łrfa zniá wełpołek/ á Źadna go przy=
- 11: godá nie obáli. Ná koniec to tylo v=
- 12: wáłz v łiebie/ cny czytelniku/ iákoby
- 13: tho nie tylo Biłkupi Źwiátá włzyt
- 14: kiego y Zbory Źwięte/ ále y Cefarze
- 15: włzyłcy ChrzeŹciańłcy/ ćierpieć y tego
- 16: dopuŹcić mogli? gdy PapięŹowie/ Pá
- 17: tryárchy z vręđow łkładáli/ dołto=
- 18: ieńłtwá im prze ich záwinienie bráli/
- 19: do łiebie włzytkiego Źwiátá duchow=
- 20: ne łády y áppellácy obracáli/ gdy ná
- 21: koniec y Cefarłtwá przenoŹili/ od ie=
- 22: dney nácyey do drugiey: gdy nie tylo
- 23: nád wolá panow Źwieckich/ Biłkupy
- 24: y Pátryárchy koŹciołom dawáli: ále
- 25: gdy y łame Cefarze/ gdy byli koŹcioł=
- 26: wi BoŹemu łzkodliwi/ z Cefarłtwá
- 27: łkładáli: ná pánłtwá koronowáli/ Kro

strona: 150

150.

O Iedności

Kościoła Bożego.

- 1: le y inne wyklináli/ im korony bráli.
- 2: iákoby to/ mowię/ świat wżyftek
- 3: Chrześciański wytrfał/ gdyby w Pa=
- 4: pieżach mocy Bożey tak wielkiej/ y
- 5: zwierzchności nád wżytkim Chrześci
- 6: áńftwem/ to iest owcámi Chryftufo=
- 7: wemi/ nie znał? Iákoby wżdy zebraw
- 8: fzy fię społém Duchowni z świeckimi/
- 9: Papięstwá dawno nie zgubili/ y mocą
- 10: nie wytráćili? gdyby łobie z hárdości/
- 11: á zprożney świeckey czći/ y zTyránniej
- 12: iákiej/ taką moc Pápieżowie przypifo
- 13: wáli? lecz tego nigdy nie vczynili/ áni
- 14: mogli/ áni vczynią. A gdy Cefarze nie
- 15: ktorzy zli tego fię ważyć chćieli/ wży=
- 16: fcy zle zginęli. A tá łodká płynie y fły=
- 17: nie: Tyráńftwá wżytki y Heretyctwá
- 18: przetrfałzy/ iáko mocna fkalá/ łtoi.
- 19: Ktemu iż czas wżytki zákryte y táiem
- 20: ne rzeczy otwarza/ y wynurzyć fię złe
- 21: zá czáfem muśi/ y to co nie iest z Bogá
- 22: nie trfa: iefliby w tym vrzędzie Pa
- 23: piefkim iáka fię niepobożność y obłu=
- 24: dność á Hypokryzya táilá/ iufzby fię
- 25: ludziom przez lat tak wiele wynurzy
- 26: lá/ á iufzby dawno zginęła. Lecz gdy

27: widziem/ iż przez ták dawny á długi

czas

strona: 151

Pierwíza część.

151.

- 1: czas więcey fię tá łtolicá y włzytki ony
2: iey od Syná Bożego dáne przywileie
3: pokrzepiáią y roftą: náproftłzy to olą
4: dzi/ iż z Bogá ielt/ á iż świat włzytek
5: przez pułtorá tyfiácá lath niepráwoś
6: ci w Papiestwie nie nálazł/ ktoreyby
7: łłufznie z łtrony iey vrzędu przygánić
8: mogł: iedno iłz co Bog rzekł to trfa:
9: Bramy piekielne nie przemogą iey.(*marg*) Mátt. 16. (-)Y
10: iści fię łłowo iego: Nieuftanie wiárá
11: twoiá.(*marg*) Luc. 22. (-) Y pełni fię obietnicá iego: Po
12: łilay brácią: y zniłkąd do tego czáfu
13: połłku do wiáry S. nie mamy/ ie=
14: dno z Rzymu. By nie Rzymłki ko=
15: łcioł/ iuzby chrześciánie dawno z he=
16: retyczawłzy łpogánieli/ iáko fię to
17: iuz drugim przydáło: iuzby Ewánie=
18: lia w básni fię Ezopowe/ iákom rzekł/
19: obrociłá. Przeto zá tę S. łtolicę
20: Rzymłką próś zemną wełpołek Páná
21: Bogá/ cny czytelniku/ mowiąc: Opo
22: kę wiáry twey Pánie y Boże náłz Iezu
23: Chryłte y mátkę włzytkiego Chrześci=
24: áńłtwá/ y głowá wydómá owczárnie
25: twoiey/ przełławná Piotrá twego łto
26: licę Kołciół S. Rzymłki/ rácz pod=

27: nieść á wyfoce włławić. á náwroć do

L iiii

namie

strona: 152

152.

O Jedności

Kościółá Bożego.

1: namieltniká twego páłterzá páłte=

2: rzow ná ziemi/ włzytki bárány y ow=

3: ce twoie/ y zgromadz ie pod iedną la=

4: łkę rządu twego. Ten zamek łtrażey

5: y obrony wiáry Kátolickiey/ zátrzy=

6: may przy rámieniu mocnym two=

7: iż aż do końcá. Niech prawdá

8: twoiá ná wieki y obietnice twoie łly=

9: ną od narodu aż do narodu: áby mo

10: dlitwá twoiá łkutek miáłá: a tá wiá=

11: rá tego Piotrá nigdy nie włtáiąc/ po=

12: łiláá bráćią/ y w łwięym twym

13: pokoiu y iedności/ bez ktorey

14: łiebie y zbáwienia łwe^{go} nikt

15: nie naydzie/ włzytko Chrze

16: łciáńłtwo záchowác mo

17: głá.

18: Amen.

19: grafika

20: Wtora Część.

21: O Greckim od Iedno=

22: łci Kościółá Bożego y łtolice

23: Apołtolłkiey/ odłłá=

24: pieniu.

25: Przedmowá.

- 26: **S**lyfzałeś i Iedności
27: Kościoła Bożego/ wierny
28: y Bogu miły czytelniku/
29: iáka/ y iáko potrzebna iest/
30: á náczym fię nawięcey wípiera/ á iáko
31: fię iednym Piotrem Rzymfkim iáko
32: głową wiąże y fpaia: przy ktorym po
33: wfzytkim świecie Chrześcíanie/ iedno
34: mowią/ iedno wierzą/ y w iedney fię
35: fpołeczności y miłości bráterfkiey
36: Chrześcíańfkiey záchowuią: okrom
37: ktorego rozdziały/ niefnafki y rozer=

L v

wania

strona: 154

154.

Odftąpienie Grekow
od Kościoła Boże.

- 1: wánia być mułzą: Teraz wflyfzyfz zkąd
2: tey iedności nawiętsze y nafzkodliw=
3: fze rozftárgnienie vroflo. Grekowie
4: wielką á frogą ránę w tym iednym
5: cieie Chryftułowym/ odcinánim wie=
6: le człónkow od niego/ vczynili. Kto=
7: rych odzczępieńftwo długo trwało/
8: częfto fię goiło/ záfwdy fię odnawia
9: ło/ wiele narodow záfwiódło/ y nie ty
10: lo wierze S. ále rzeczy pófpolitey świe
11: ckiey Chrześcíańfkiey/ niezmierną v=
12: tratę vczyniło. Ktorzy w vporze ná=
13: koniec zoftáiąc/ w ręku y niewoli po=

- 14: gánłkiey zołtáli/ y wrotá Turkom do
15: Chrześciánftwá otworzyli/ iáko niżej
16: vłlyfyzł. A iż Schizmá/ to iest odłzcze=
17: pienie w kościele vczynili/ flufnie fię
18: ichże ięzykiem Schifmátjki/ to iest od=
19: łzczepieńcy zowią. Acz potym ná pokry
20: cie vporu niepołufzeńftwá fwe⁸⁰/ przy
21: czjnj łzukáiąc/ inną łobie wiárę vkowa
22: li: á chcąc Láćinłki kościół potwarzác
23: łami w kácerłtwo y Heretyctwo vpá=
24: dli. Przetoż na przod co iest odłzczepień
25: łtwo/ á co iest Heretyctwo połuchay.

26: **Rozdział 1.**

27: **Co iest odłzczepieńftwo/ á czym rozne od**

28: **Heretyctwá.**

Apo=

strona: 155

Wtora część.

155.

- 1: **A** Połtoł wielki Páweł
2: S. funduiąc v Grekow wiá (*marg*) 1. Cor. 1. (-)
3: rę S. gdy ie łkłonne ielzcze
4: ná poczátku wiáry do hár=
5: dołci/ y do nie zgody á rozerwánia kto
6: re zniey rołtą/ być baczył: pilnie ich
7: prołił y vpominał piłząc do Koryn=
8: tow miáłtá w Grecyey ná on czás prze
9: dniefzego/ áby iedno mowili/ iedno
10: rozumieli/ á odłzczepieńftwá ábo łchi=
11: zmow miedzy łobą nie czynili. Wi=

- 12: dział Duchem Prorockim/ iż im y ná
- 13: potym tego vpominánia było potrze=
 14: bá/ y iáko ná koniec w tym odźcže=
 15: pieńftwie zoftác y zginác mieli.(*marg*) 1. Cor. 12. (-) Y vká
- 16: zował im z podobieńftwá ná cíele ludz
 17: kim/ táká iedność y zgodá w kościele
- 18: Bożym być ma: Bo iáko człónki w ie
 19: dnym cíele odźzczepieńftwá mieć nie
 20: mogą/ ále fię ieden drugiego mocnie
 21: trzyma/ y ieden drugiego broni: tak
 22: też y w iedności kościoła Chryštufo=
 23: wego/ narody Chrześciáńskie y wŷzy=
 24: ŷcy wierni być iáko iedno cíáło winni
- 25: fą. (*marg*) Celes. 2 (-)Y ná drugim mieyfcu tenże Apo=
 26: ftoł/ ták Schifmátyká ábo odźzczepień
 27: cá opifał: ktory/ powiáda/ nádęty

prozną

strona: 156

156.

Odftąpienie

'Grekow od K. B.

- 1: prozną dumą cíeleśności fwey głowy
 2: fię nie trzyma: zktorey wŷzytko cíáło
 3: po żyłach y wiązaniu fprawuiąc fię y
 4: buduiąc/ roście ná pomnozenie Boże.
 5: W tych ŷłowiech co ieft odźzczepień=
 6: ftwo y iáka ŷzkodá zniego/ opifać ra=
 7: czył: Bo ieft człónkow od głowy/ kto
 8: rey fię pierwey trzymáli/ odftąpienie.
 9: A tę ŷzkodę ma/ iż człónki iderwáne
 10: ŷpołeczności z głową nie máiac/ á żyły

11: y wiązanie łtargáne máiąc/ żywe być
12: y budowania á rozmnożenia w Bogu
13: mieć nie mogą. A tu nie mowi Apo=
14: łtoł S. o głowie tyło niewidomey: kto
15: rá ielt Pan y Bog náłz Chryłtus Ie=
16: zus: ále też y o widomey/ przez którą
17: nam do vchá Bołka náuká y obroná
18: od kácerłtwá idzie. Bo iáko fię wyž=
19: łzey pokazáło/ bez widomey głowy ie=
20: dná wiárá y ieden kościół/ być nie mo
21: że. káždy łobie wiárę z prozney dumy
22: myfli łwych wymyflác/ y iedność cíá=
23: łá tego nie rozdzielnego tárgác będzie
24: iefli w połłufzeńłtwie S. pod iedną
25: głową y namieltnikiem Chryłtufo=
26: wym rozumu łwego nie vkroći: O
27: czym fię w pierwłzey częłłci dołyc mo=

wiło

strona: 157

Wtóra częłłć.

157.

1: wiło. Przetolłz tácy żywotá w Bogu/
2: ktory od głowy idzie/ mieć nigdy nie
3: mogą. Bo iáko ná członki zdrowie
4: włzytko y władza z głowy łpada: ták
5: przez łtárlże y namieltniki Chryłtufo=
6: we/ iáko nacžynie łálki iego y łpraw=
7: ce á łzáfarze táiemnic iego/ ktorzy moc
8: máią grzechow odpulłżczenia na zie
9: mi/ zbáwienie dułżne/ ná członki y
10: owce ich pochodzi.(*marg*) 1. Cor. 4.

- 10: Ioan. 21.
- 11: Matt. 18. (-)miedzy ktorými
- 12: 11: Iżáfármí táíemnic Bożych ieden mu=
- 13: 12: śi być náwyższy Piotr/ iáko głowá w=
- 14: 13: Iżytkich: iáko Ię wyższy pokazáło.(marg) Trzy żyły
- 15: 14: kościel=
- 16: 15: ney iedno
- 17: 16: ści. (-)
- 18: 17: A iż trzy Ią iáko żyły/ ktorými Ię
- 19: 18: człónki duchowne w iednym cíele ko=
- 20: 19: ściołá Bożego Ipaiaią (to ieft ieden pá
- 21: 20: Isterz/ iedná wiárá/ y iedny Iakrámen
- 22: 21: tá/ wedle Apoštołá/ ktory do iedno=
- 23: 22: ści nas vpomináiąc/ y wczym tá ie=
- 24: 23: dność należy/ y czym Ię czyni wkázu=
- 25: 24: iąc/ mowi:(marg) Eph. 4. (-)ieden Pan/ iedna wiá=
- 26: 25: rá/ ieden chrzešt) ten tedy ieft w cíe=
- 27: 26: Ie tym y wtey kościelney iedności/ kto
- 28: 27: ry wIżytko to troie ma/ to ieft iedne=
- 29: 28: go Páná/ á PáIsterzá Chryštuá nie
- 30: 29: widomego/ weIpołek z namieItnikiem
- 31: 30: Iego widomym/ w ktorým Chryštu=

Ia mo

strona: 158

158.

Od Iłápienie /
Grekow od K. B.

- 1: Iá mowiáć^{go} Iłucha: y iednę wiárę y ie
- 2: dnj Iakrámentá. Pretoż [!] cí Ią SchíIiná
- 3: Iłkowie/ ktorzy Iłó [!] / iednę wiárę Ipolná
- 4: ze wIżytkimi Kátoliki Chrześciáni má

- 5: ią: ále iednej głowy y iedności od Chry
- 6: ftuła rofkazaney w poftużenftwie nie
- 7: máią: A to fą Heretykowie ktprzy oboj
- 8: gá nie máią/ ani wiáry/ áni iedności
- 9: przy głowie iedney widomey. A dla te
- 10: gofz káždy Heretyk ieft odfzczepieniec:
- 11: Bo fię od iedności y głowy odfzczepia:
- 12: ále nie káždy odfzczepieniec/ ieft Here=
- 13: tyk. Bo wiárę dobrą Katolicką/ ácz o
- 14: krom nádzieie zbáwienia (poniewálf o
- 15: krom iedności kościelney zbáwienia
- 16: niemáż) mieć może.(*marg*) Odfzczepię
- : niec rzad
- : ko ieft bez
- : kácer=
- : ftwá. (-)Aczkołwiek odfzcze
- 17: pieniec rzadko ieft bez kácerftwá. Bo
- 18: ná obronę pychy/ y fwej woley tákiey y
- 19: odstápienia fwego/ muśi fobie iáką
- 20: náukę vkowác. ábo tę fámę/ iz iedne=
- 21: go powfzechnego wfzytkiego kościo=
- 22: łá páfterzá fłuchác wfzytkim owcom
- 23: Chryftułowym nie trzebá/ áni go
- 24: Chryftus wfáwił. Toby iuz była kaccer
- 25: fka náuká. Chybá żeby tak mowił ábo
- 26: myflił. Wiem iz ieden muśi być ftár=
- 27: fzy páfterz/ y ftárfa głowá od Chryftu
- 28: fa poftánowioná nád wfzytkimi Chrze

- 1: ściány/ wżákże ia poślufzen iemu być
2: niechę/ acz to wżjtko wierzę co on ná
3: ucza: Toby było tylo famo odźczepień
4: ftwo. Lecz trudno długo ma trwác fa=
5: mo odźczepieńftwo/ ábj fię do niego ká
6: cerftwo nie przymieźzáło. Bo gdzie gło
7: wy nie máłz á práwego poślufzeńftwá/
8: włáfnemu páfterzowi/ přętko owcá
9: zábłádzi.

10: **Rozdział. 2.**

- 11: **Iż nie Lácinnicj od Grekow/ ále Grekowie**
12: **od Lácinnikow odstąpili: á iż nawjźszego Pá**
13: **fterza kościoła wżytkiego Papieżá nie słu**
14: **cháiąc/ odźczepieńcy fą/ ták iáko członki od**
15: **głowy oddzieleni.**

- 16: **G** Dyż to ieft nieomylna
17: prawdá/ iż kościelna ie=
18: dność/ y rząd/ y pokoy/ bez
19: iednego nawyźszego wżyt=
20: kiego kościoła páfterzá być nie może:
21: á iż ten ieft Piotr S. y Rzymfcy Bifku
22: pi potomkowie iego/ iákołz ie zá takie
23: miał kościół wżyftek Boży/ y wżyt=
24: kie ośm zborow wielkich/ y inni wży=
25: fcy po świećie Bifkupi/ iáko fwym ftar
26: fzym y Grekowie z świętymi ftárymi
27: przodkámi fwymi poślufzni przez dzie=

więć

160.

Odstąpienie

Greków od K. B.

- 1: więćset lat y dąley (iako fię niżey po=
- 2: każe) byli: nikt wtym wątpić nie mo=
- 3: że/ iż teraz Grekowie y wżyfcy tego
- 4: stárzszego kościoła Bożego nie słuchá=
- 5: iący/ y pod iednością głowy iego/ y ná
- 6: opoce wyznánia iego/ wiary fwey w
- 7: Chryftusie nie buduiący/ áni mocy y
- 8: błogofławieńtwá od niego ná ducho
- 9: wne pafterstwo nie bierzący: odźcże=
- 10: pieńcy są/ y od Kościoła fię Bożego z
- 11: swym złym oddzielili.
- 12: Kiedy dwa łobie są rowni w iednym
- 13: iákim páństwie/ gdy fię pogniewáią/
- 14: ták ten od te^{go}/ iáko y drugi od drugie
- 15: go odstąpił: bo łobie rowni byli: Ale
- 16: kościół Grecki nigdy Rzymfkiemu ro
- 17: wny nie był: ząwždy wżyfcy Greko=
- 18: wie y stárzy oycowie S. przodek y z=
- 19: wierzchność stolicy Rzymfkiey Pio=
- 20: trá S. dawáli/ y iey posłuzzeństwo czy
- 21: nili. Przeto mowić fię krom wielkie=
- 22: go vporu nie może/ áby Rzykfki ko=
- 23: ściół od Greckiego odstąpił: v ktore=
- 24: go nigdy w posłuzzenstwie nie był. Bo
- 25: iáko Chore/ Datán/ Abiron/ zśchac
- 26: ki łobie czyniąc od Aaroná fię nawyż=
- 27: szego Kápłaná oddzielili/ nie Aaron

strona: 161

Wtóra część.

161.

- 1: ktory był stárfzym ich/ od nich fię od=
- 2: dzielił: (*marg*) Num. 16: (-)Ták Grekowie ktorzy Pa=
- 3: piezǎ zá stárfzego swego zǎwzdy ználi/
- 4: od nas przytymże stárfzym stoiących/
- 5: y od zwierzchności od Bogá poftáno=
- 6: wioney/ odstǎpili: á nie my od nich.
- 7: **Aponieważ** [!] moc kázda od Bogá iest/
- 8: kto fię mocy sprzećiwi/ Bogu fię we=
- 9: dle Apoftolǎ sprzećiwi:(*marg*) Rom. 13. (-) w wielki
- 10: grzech wpádli Grekowie/ mocy fię tey
- 11: Piotrá S. y Bożey sprzećiwiǎjąc. O
- 12: to ich tylo spytam: Przez dziewięćset
- 13: lat iáko y Rufkie pińmǎ świadczą/ aż
- 14: do Chrjstofa Papieżǎ byli Grekowie
- 15: z swemi Pátryárchǎmi pod poftużeń=
- 16: stwem stolicy Rzymfskiew/ y Papieżǎ
- 17: iáko zá głowę swoię wyznǎwali: gdy
- 18: Papież odstǎpił/ iáko oni mowią/
- 19: przełożony od poddanych/ głowǎ od
- 20: człónkow swoich: iáko człónki żywe
- 21: bez głowy zoftǎć mogli? Sǎmi fię/ zá=
- 22: prawde/ tym Apoftolǎkim podobień=
- 23: stwem potępiǎją/ iż bez Papieżǎ/ to
- 24: iest bez głowy/ nie tylo iedności ko=
- 25: ścielney/ ále y żywotǎ mieć w Bogu
- 26: nie mogǎ. A poniewǎż odstǎpienie
- 27: głowy od człónkow śmierć iest: mu=

strona: 162

162.

O O dftapieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: śiałby kościół vmrzeć á zginąć ná zie=
2: mi (co ieft rzecz niepodobna) gdyby
3: Papiesz zbłądzić ábo odstąpić miał. A
4: ielli rzeką: Inąśmy sobie głowę wżyt
5: kiego kościoła/ to ieft Pátryárchę Cá
6: rogrockiego/ poftáwili: tedy ich ípy=
7: tám/ którą to mocą y právem vczy=
8: nić mogli? Bo moc tá przełożeníftwá
9: nád wżytkim kościołem Bożym/ ábo
10: muśi być od łamego Chryftuła przez
11: Apoftoła ktorego daná/ ábo przez S.
12: powfzechne zbory Pátryárchom Cá=
13: rogrockim przypifaná/ ábo więc ią łá
14: mi łobie łwowlonie przywłáfczyli. Od
15: Bogá iey przez Apoftoły mieć nie mo=
16: gli: bo ná łtolicy Cárogrockiey/ áni
17: Piotr S. áni żaden Apoftoł nie łie=
18: dział. y owłzem ná wtorym zborze (iá=
19: ko Theodoret Grecki pífze) nowo
20: łzczepioną winnicą łię zowie.(*marg*) Trip. lib.
: 9. cap. 14. (-)Nie ma
21: iey też od żadnego powfzechnego zbo=
22: ru/ iák ich Grekowie ósm liczą: bo
23: żaden z tych ósmi/ kościołowi Rzym
24: łkiemu wniczem nigdy nie przygá=
25: nił/ áni mu tey zwierzchności (ktorą
26: miał od Bogá przez Piotrá S.) nie od

27: iął/ áni odiać mogł: ále raczy wżyt=

kie

strona: 163

Wtóra część.

163.

- 1: kie ty Synody zgodnie Papieżá za pá
2: łterzá wżytkiego Chreściáńtwa y za
3: głowę swoię/ iáko się już pokazało/
4: wyznawali. A tak sami się Cárograd
5: cy Pátryárchowie swowolnie y wżete
6: cznie fałszywą y málowaną głową
7: wżytkiego kościoła/ czynić chcieli.
8: Co tak być może/ iáko gdyby ręká głó
9: wą się vczynić chciáła: która z przyro=
10: dzenia ręká iest. Stolicá Piotrá S.
11: právem Bożym ná zwierzchności ko
12: ścióła wżytkiego [!] poładzona/ żadnym
13: ludzkim právem trácić swoich przy=
14: wileiow nie może: ále iáko przyrodzo=
15: na głowá trwa/ y trwáć będzie przy
16: członkách kościoła Bożego/ chociaż
17: się od niey niektóre członki ná zgubę
18: swoię odzłczepiely. A iák o [!] przez dzie=
19: więćlet lat wedle wyznánie Grekow
20: zábłádzić nigdy nie mogła/ tak aż do
21: końca swiátá wedle Chryśtuśowej o=
22: bietnice/ wiárá iej nie wftanie.(marg) Luc. 22 (-) Wielki
23: by to był wżczypek wżzechmności [!] /
24: mądrości y prawdzie Chryśtuśowej
25: żeby kościołowi swemu/ błędliwą á
26: nieftáteczną głowę dáć: miał : która je

27: śliby po dziewięćset lat śtárością zgłu=

M ij

piąłá

strona: 164

164.

O Odstąpieniu

Greków od Kościo. B.

1: piąłá/ ábo vmárła: tedyć było trzeba

2: znowu S. Piotrowi z niebá posłánym

3: być/ á śtolicę y opokę y przełożeń=

4: śtwo kościołá wśzytkiego w Cárógro=

5: dzie záłożyć y fundowác.

6: Ná oftátek choćiałz poddáni przeło

7: żonego śwego śądzić nie mogą/ iednák

8: záłobę ná którym z tych siedmi ábo o=

9: śmi Synodách/ pierwey ná Rzymłką

10: śtolicę vczynić/ y w oczách wśzytkiego

11: świátá przyczyny pokázác Grekom

12: przyłtało: niżli od śtárowiecznego po

13: śłufzeńłtwá y iedności kościelney/ ták

14: pierzchliwie odstępowác mieli. Lecż

15: nigdy ná żadnym zborze iedney na=

16: mnieyśzey przyczyny/ ná kościoł Apo=

17: śtolłki nie pokalány/ wynaleść nie mo

18: gli: ále w kącíe potwarzáiąc/ przed

19: Synody vciekáli/ á zboru fię powłze=

20: chnego/ iáko winni śędziego/ bali. Y

21: ofmy (ná którym potwarzy fię śwoich

22: wśtydzili/ y kościoł Rzymłki oczyści=

23: li) rádżiby zátłumili/ gdyby mogli.

24: A to co mówią: podniebney iełt kościo

25: łowi zołtác przy czterzech Pátryár=

26: chách/ iáko przy pocźcie więtfzym/ niżli

27: przy iednym Papieżu: áczby to nie dzi

wno

strona: 165

Wtóra część.

165.

1: wno nie było/ iż więćza część od mniej

2: łzey odftąpiwłzy/ może przy fałżu zo=(*marg*) Exo. 23 (-)

3: ftác: wedle piłmá/ ktore vpomina/ á=

4: byłmy tłumy ludzi ná złe nie náłłádo=

5: wáli: Y w piśmie ieft/ iż dzieśięć po=

6: **kołenia** [!] Izraelá/ odftąpiło od iedne=

7: go Ieruzálem:(*marg*) 3. Reg. 12. (-) wřakże Kościół Boży

8: przy Ieruzálem y nawyźłzych kápła=

9: nách w Ieruzálem/ zdwoygiem tyło

10: pokolenim zoftál/ á ony dzieśięć po=

11: kolenia odřczepieńcámi á potjm Here

12: tyky y bálwochwálcy zoftáli. Ktemu

13: to ieft rzecz płonna/ áby zaráz z Cáro=

14: grockimi inni trzy Pátryárchowie od

15: ftąpili. Bo długo Ierozolimfki/ Ale=

16: xándryifki Antyofki z ftolicą Rzym=

17: łką łpołeczność trzymał po odftapie=

18: niu Cárogrockiego/ aż gdy fię telz o=

19: ni zá mocą złych Cefarzow Cárogroc=

20: kich płowác pocźęli/ y rozmaitych ká=

21: cerftw náłłádownác/ w ręce pogánłkie

22: wpádli y zniřczęli do tego czáfu.

23: Ták iż fię śmieie może rzec/ okrom

24: Grecyey w ktorey gęftłzy łą Chrześci=

25: ánie/ więcy teraz w iednym Arcybi=

26: ĩkupłtwie Łácińńkım Chrześcián=

27: łtwá/ niźli pod wśzytkimi trzemá Pa=

M iij

tryár

strona: 166

166.

O Odftápieniu

Grekw od Kość. Bo.

1: tryárchámı w ziemiách wńchodnych

2: przy Alexándryey/ Antyochiey/ y Ie=

3: ruzálem pod Turkiem. Bo tám ieśli

4: co Chrześcián zoftáło/ tedy bárzo má=

5: ło prawowiernych: wśzytko Neftory=

6: ani/ Iakobite/ Ormiánie/ Ewty=

7: chyani. A teź vpadek tych Pátryár=

8: chyı Pan Bog nágradzał do kościołá

9: łwego y iedności Apoftolńkiey łtoli=

10: ce/ Niemce/ Szwedy/ Czechy/ Pola

11: ki/ Węgry/ Litwę/ Zmudz/ Ruś przy

12: wodząc. A potym zá náłzych wiekow/

13: Indyany/ nowá Hiłzpániá/ Bráfilia=

14: ny/ y inne pierwey nie znáıome áni łły

15: cháne narody/ y krolełtwá ná wńchod

16: łłońcá y ná zachod niezliczone przy=

17: wieść do wiáry S. y Rzymńkiego Pio

18: trá łieci y łodzi/ ráczył. Gdzie łię za

19: morzem dáleko/ aż práwie/ iáko mo=

20: wiá/ ná innym łwiecie/ Rzymńki ko=

21: łcioł roźłzełzył/ y zagony pułcił: ták

22: iź tam więcey iuź Chrześciánńtwá w

23: iedności kołcielney/ niźli we wśzyt=

24: kich wńchodnych kołciołách/ y w Gre

- 25: cyey teraz iefł. Przeto niech Greko=
26: wie o tych Pátryárchiách/ iuż prawie
27: nie tylo w Heretyctwo/ ále w pogán=

ítwo

strona: 167

Wtora część.

167.

- 1: ítwo obroconych/ niepewnymi fię á
2: proźnemi wieściámi nie karmiá. má
3: łe iuż tám znáki Chrześciáńtwa: By
4: fię iefzće Pan Bog nád námi zmiło=
5: wał/ á tym pozofłáym przy kościele
6: Rzymłkim krolełtwom/ zgodę łzczefłi
7: wá dał/ áby ie z ręku pogánłkich wybá
8: wili. Vpádli práwie iáko oznych w I=
9: zráelu dzieśięć pokolenia/ ty czterzy
10: Pátryárchie: á łamo fię Ieruzálem/ to
11: iefł Rzym łtolicá Piotrá S. głowá
12: kapłáńłtwa y Chrześciáńłtwa włzyt=
13: kiego zołłáá/ y zołłoi [!] do końcá świa
14: tá/ wedle obietnice y modlitwy Chry
15: łtułowey: Modliłem fię zá cię Pietrze
16: áby wiárá twoiá nie włtawáá.(*marg*) Luc. 22. (-)

17: **Rozdział 3.**

18: **Summá w krotkości/ dla częgo y kiedy Gre**

19: **kowie odłłápiłi od iedności Kościołá Bo=**

20: **żęgo y poślufzeńłtwa Stolicę Apofłolłkiej**

21: **Rzymłkiej.**

22: **C** Zterzy fię przyczyny náj

23: duiá/ dla ktorych Greko=

- 24: wie od iedności Kościoła
25: S. y poślufzeńftwá głowy
26: fwey Piotrá Rzymfkiego odstąpili
27: Pierwfza/ hárdóć y prozney czći prá=

M iiii

gnie

strona: 168

168.

O Odstąpieniu

Grekow od K. B.

- 1: gnienie Pátryarchow Cárorockich
2: ktorzy máiąc wielkie Cefarfkie miá=
3: fto/ y głowę wŕzytkie^{go} Pańftwá ſwie
4: ckiego/ a w nim ftoлицę Bífkupią no
5: wą: nád inne Pátryárchy wícho=
6: dnie/ to ieft nád *Alexándryifkie*^{go} w E
7: ipćie/ nád *Antyofkie*^{go} w Syryey/ nád
8: Ierozolimfkiego w ziemi S. pierwfzy
9: mi bjć: j onę pod fwoią mocą y władzą
10: mieć chćieli. O co wielkie niepokoie
11: y trudnoći/ iáko możni y fławą pier=
12: wŕzego w pańftwie Rzymfkim miáftá
13: podnieſieni/ w kościele Bożym czyni
14: li. Wczym gdy fię im mocnie Papie=
15: żowie ſprzećiwili/ á do tego im ni=
16: gdy przyść nie dáli: woleli od poſłu=
17: ſzeńftwá kościoła Rzymfkiego odstą=
18: pić/ á fwey myfli dołyć czynić.
19: Wtora przyczyná/ kácerftwá czę=
20: fte y iadowite/ ktore fię w Grecyey á
21: zwłáfcza w Cárogradzie/ á co iefzcze

- 22: gorzey od łamychże Pátryárchow/ ro
- 23: dziłj. (*marg*) Leo 9.
- : Papa ad
- : Micháe.
- : Conftan=
- : ti. cap. 8. (-)Więcey niż dziewiędziesiąt ká=
- 24: cerftw z Grecyey/ y z tych tám łtron ná
- 25: łkázenie/ y otrucie prawdy Kátolic=
- 26: kiey wyfzło: łktorymi kościół Rzym=
- 27: łki walczyć zówždy á one zátłumiąć

muśiał

strona: 169

Wtóra część.

169.

- 1: **muśiał** [!] : á więcey niż piętnaście Here=
- 2: tykow iádowitych ná łtolicy Cárogro
- 3: ckiey aż do łódemego zboru łiędziáło/
- 4: ktorzy zówždy łię odrywąć od łtolice
- 5: Apoftołłkiey/ y połfuźeńłtwá iey mu=
- 6: łieli: y ták gęłtym rozerwánim/ Gre=
- 7: ki rozmaítymi kácerłtwy nápoione/
- 8: przyuczyli/ iż ták łłłonni byli do tár=
- 9: gania iedności kościelney/ z ktorey łię
- 10: ná koniec w wielkim vporze wyłóczny
- 11: włzy/ pogińłi.
- 12: Trzećia przyczyná/ Tyráńłtwo z=
- 13: miefzáne z Heretyctwem Cefarzew Cá
- 14: rogrockich: ktorzy nawięcey przed
- 15: łódnym zborom Monothelickie ábo
- 16: Ewtychyáńłkie kácerłtwo wznawiá-
- 17: iąc/ y obrázoborłkie poczynájąc/ mo=

- 18: cą ie w Grecyey y po wżytkich pán=
 19: łtwách przez lat sześćdziesiąt rozmna=
 20: żáli: wiele Chrześcian Kátolikow/
 21: iáko oni pogánscy Decyufzowie y Dy=
 22: oklecyanowie/ morduiąc/ y krew ich
 23: rozlewáiąc. Czemu gdy fię Papieżo=
 24: wie iáko mogli śprzećiwili/ y one wy=
 25: klinali: tym fię od iedności świętey ko
 26: ścielney dzielili. Czwartá á oštátnia
 27: przyczyná/ pomstá Cefarzow Cáro=

M v

groc=

strona: 170

170.

O Odstąpieniu

Grekow K. B.

- 1: grockich/ ktorzy fię nád Kościołem
 2: y iednością świętą iego/ y nád Papie
 3: żmi mścić chćieli/ te^{go}/ iż od nich świec=
 4: cj zachodni pánowie/ z śwjmi państwy
 5: y Księstw/ prze ich kácerstwo y okru
 6: cieństwo odstąpili: y innego łobie Ce=
 7: sarzá Rzymłkiego/ ktorego im Papież
 8: trzeći Leo w Rzymie koronował/ to
 9: ięft Károła wielkiego/ Krolá Fráncu
 10: łkiego/ poštáwili. Co oni vczynić mu
 11: śieli y było im to wolno/ gdy wiarę ś.
 12: záchowác/ á od kácerstwá ią obronić/
 13: y mężnieyfię pogánstwu/ ktore z puł=
 14: nocy ná nie przychodziło/ bronić fa=
 15: mi łiebie y wiáry świętey chćieli. Prze
 16: to iedność kościoła Bożego y ducho=

- 17: wny wnim porządek/ nic cierpieć nie
 18: miał: iáko fię niżej dołoży. Dla tegoż
 19: Cefarze Cárogroccy Pátryárchom
 20: íwym zákazowáli/ áby Papieżowi po=
 21: łufzni nie byli: chcąc fię tym ábo nád
 22: Lácinniki mścić/ ábo pánstwo fobie
 23: świeckie ná zad przywroćić. Wfzák=
 24: że wiele kroć vpamiętawfzy fię/ iedná
 25: li kościoły wfchodne/ y do posłufzeń=
 26: ítwá ítolice Piotrá S. przywodzili.
 27: Pierwfze z iednoczenie było/ tych nie

licząc

strona: 171

Wtóra część.

171.

- 1: licząc ktore aż do ízoftego zboru byli/
 2: na síodnym zborze iuż pod dwiemá
 3: Cefarzmi/ Károlem wielkim zacho=
 4: dnym/ á Konftántynem ízoftym z
 5: mátką **Irenę** [!] / wfchodnym: gdzie zá
 6: Papieżá Adryaná pierwfzego y Tárá=
 7: íego Cárorockiego Pátryárchy/ ko=
 8: ściół Grecki ziednoczył fię z Rzym=
 9: íkim: y przyznál fię do głowy íwey y
 10: ítáfzego íwego/ od ktorego był odftá=
 11: pił. Co fię działo o koło roku 772/ á
 12: iáko drudzy liczą 792. Potym fię czę=
 13: íto odrywáli y iednáli/ iáko niżej vfły
 14: ízyfz. A oítátnie ná Koncylium Flo=
 15: renckim roku pánfkiego 1438 ktore
 16: Grekowie ólmem zborem zowia/ zná

- 17: cznie się bárzo przy obecności Pátry= [!]
18: chy [!] Iozephá/ y Cefarzá Ianá Páleo=
19: logá Cárogrockich/ ziednoczyli/ y po=
20: łufzeństwo kościołowi Rzymłkiemu
21: oddáli. od ktorego iuż oftáttnie odstą=
22: piwłzy/ frogą kaśń Bożą w rękách y
23: niewoley pogáńłkiey/ (czego się žal Bo
24: że) odniefli/ gdzie iuż o tey vniefy ftá=
25: nowić nic nie mogą.
26: Toc ieft łummá przyczyn Greckie=
27: go od iedności kościoła Bożego odstą

pienia

strona: 172

172. O Odftąpieniu
Grekow od K. B.

- 1: pienia/ á to włzytko/ iáko się działo/
2: iuż się teraz z koncyliá ábo iáko Ruś
3: mowi z Soborow S. oycow/ ktore z
4: Greckie^{go} ięzyká przełożone są/ z Hiftory
5: kow więcej z Greckich niż z Lácińłkich
6: y z innych Doktorow kościelnych/ wy
7: wodnie y prawdziwie pokaże

8: **Rozdział 4.**

- 9: **Iáko ná wtorym Zborze Biskupi Cárogroc**
10: **cy podwyfzác się y nád innymi włchodnymi**
11: **Pátryárchy przełożenístwá prágnác poczę=**
12: **li/ á iáko się im Dámáfus Papiefz oto záftá**
13: **wił.**

- 14: **I** Ako łkoro Konftán=

- 15: tyn wielki pierwfzy z Cefa=
16: rzow Rzymfkich y Monár=
17: chow swiátá wŕzytkiegd [!] /
18: Chrześciánin/ Chryftuŕowi fię Bogu
19: práwemu y zbáwićielowi swiátá y
20: krolowi nád krolmi pokłonił: a od
21: Sylweŕtrá Papiežá Rzymfkie⁸⁰ ochrczo
22: ny/ gorącym ŕługá Páná náŕzego Ie
23: zuŕa Chryftuŕa/ y wielgim wiary ś.
24: obrońcá y po wŕzytkim swięćie roz=
25: mnożyćielem zoŕtał: Rzymu ktory bjł
26: głowá y pánem swiátá wŕzytkiego
27: Sylweŕtrowi y Papiežom Chryftuŕo=

wym

strona: 173

Wtóra część.

173:

- 1: wym nawyźlzym ná swiećie namie=
2: ŕtnikom poŕtał/ á ŕam fię do Bizan
3: cium to ieŕt do Konŕtántynopolá/ ábo
4: iáko Słowieńki náŕz ięzyk zowie/ do
5: Cárorodu/ ktory leży w Grecyey/ dla
6: přeŕŕzego wŕchodnich pańŕtw nieprzy
7: iációłom odporu/ přenoŕć począł.
8: Tedy mniemáli Grekowie/ áby fię do
9: nich pánŕtwo Rzymfkie přenioŕło/ y
10: tym ŕobie gorne myŕli czynili: chcąc
11: Rzymŕká y Láćinŕká ŕlawę/ ktorey
12: nie bárzo ŕprzyáli/ záćmić: á ŕwego ię
13: zyká y národu ŕlawę podnieŕć. Lecž
14: Ceŕarzowie wŕzyŕcy bárzo dŕugo niech

15: cieli się zwąc Greckimi/ iedno Rzymki
16: mi Cesarzmi: y ięzykiem Rzymkim/
17: to iest Łacinkim/ państwo ono swia=
18: ta prawie wżytkiego fprawowali/ y
19: wiare S. rozmnożyli/ y w kościołach
20: go przy nabożeństwie swoim vzywá=
21: li/ y im prawá swoie Cesarfkie y fady
22: fpifali.
23: Gdy się tedy Cárograd wielce pod=
24: nioł y w sławił/ á stał się głową w=
25: szytkiego Cesarftwá Rzymfkiego: Bi=
26: fkupi niektorzy Cárogroccy/ á prá=
27: wie wietfza część takich była/ powagą

y zwierz=

strona: 174

174.

O Odstąpieniu

Greków od K. B.

1: zwierzchnością miásta/ y łaskę Cesa=
2: rzow tám mieszkájących/ y prozną á
3: nádętą myflą swoią fkułzenii: bráli to
4: przedsię y to im zázdy w głowie
5: tkwiało/ iż tám ma być głową ducho
6: wieńftwá/ gdzie się przenioflá głową
7: świeckiego pánowania Rzymfkiego/
8: to iest w Cárogradzie: ktory wielkim
9: y Cesarfkim miástem y nowym Rzy=
10: mem zwany był. Dla tegoż nie ocho=
11: tnie Pápieżowi stárego Rzymu/ podá
12: nego y stáradawnego posłufzeńftwá
13: czynili/ gdy iuż oną wielmożnością

- 14: miáfta Cárogradu gorne myfli bráli:
15: wízákże żaden z nich nigdy ták nie má
16: dry y bezrozumny nie był/ żeby fię nád
17: Papieża y ftóry Rzym ftolicę Piotrá
18: S. podnośíc/ y nád nią przelożeń=
19: ftwo fię mieć mienił: To ich więcey
20: boláło/ iż Alexándryiſkiego w Egi=
21: pćie/ y Antyoſkiego w Syryey/ y Hiero
22: zolimſkiego w ziemi S: ty wíchodne
23: Pátryárchy/ ktorzy im w ftawie
24: świeckiey dáleko byli podleſzy/ przed
25: łobą ná pirwízych mieyfcách widzieli.
26: Y vpátrzywſzy czáły ná wtorym zbo=
27: rze/ gdzie fię byli do Cárogradu zá po

zwole=

strona: 175

Wtóra część.

175.

- 1: zwolenim Dámáfa Papieża (iáko fię (*marg*) Lib. 5.
: cap. 9. (-)
2: z Greckiego Hiftoryká Theodorytá
3: pokazuie) łami wíchodni 150 Biſkupi
4: bez záchodnich Lácinſkich/ ná wyzná=
5: nie wiáry o Duchu S. przeciw Máce
6: Mácedonie^{mv} Biſkupowi Cárogrockie^{mv} z iá
7: cháli:(*marg*) Około ro
: ku 383. (-)gdzie máiąc przytomnego Ce=
8: łarzá Theodoſego/ Nektárius nowo
9: ná Cárogrocką ftolicę poładzony/ zá
10: przyczyną Cefarzá/ ktory tey ftawy y
11: czći mjáftu łamemu życzył/ tákí łobie

12: dekret v onych 150 oycow ziednał. (marg) Conc. 1.

: Conftan.

: cap. 4. (-)

13: Niechay j ma Biskup Cárogrocki

14: przodkowánie czći po Rzymłkim Bi

15: fkupie: przeto iż iełt nowy Rzym.

16: Ten tedy dekret łacno łobie z iednáli/

17: wteⁿ czás/ gdj nikt nie bjł z zachodnjch

18: Biskupow y innych Pátryárchow kto

19: rjby się łprzećiwł: połłow też ładnjch

20: tám Papielkich nie było. A iż ono po

21: łtánowienie ich/ y wiáry wyznánie o

22: Duchu S. bez Papielá y innych Bi=

23: fkupow zachodnych/ mocy nie miało:

24: połłáli oni oycowie wtorego zboru

25: do Rzymu do Pápielá Dámáfa:(marg) Tripar.

: Lib. 9.

: cap. 16. (-)ktory

26: w tenze czás z Biskupj zachodnymi y z

27: Piotrem Alexándryłkim Pátrjárchą

miął

strona: 176

176.

O Odłtápieniu

Grekow od K. B.

1: miał wielki zbor w rzymie/ áby ono

2: co wyználi y połtánowili/ poćwierdzo

3: no było.(marg) Hieron.

: in Chron.

: Ifidor in

: Damaso

1: Hugo Et
2: heriang.
3: Libr. 3.
4: cap. 16.
5: de spir. 5 (-)Tedy Papież Dámáfus z o=
6: nym zborem Rzymfkim/ wŕzytko co
7: fię wiary wyznánia o koło [!] Duchá S.
8: dotkło poćwierdził. ono tylo ŕlowo
9: wyłóżywŕfzy/ gdzie Zbor wtory mowi
10: od oycá pochodzącego/ áby fię rozu=
11: miało y od ŕyná/ y iż ŕpolne ieŕt oycu z
12: ŕynem Duchá S. iáko od iednego po
13: czątku/ pochodzenie. Ná czym wŕzy=
14: ŕcy y wŕchodni przeŕtáli/ iż oboie wy=
15: znánie y to krotkie od oycá/ y to zwy=
16: kładem y od ŕyná/ dobre/ ŕwięte/ chwá
17: lebne y Kátolické ieŕt. Y ták ŕtym wy
18: znánim ŕiedm wŕzytkich Zborow czy
19: nili: dopiero po ŕiodnym zborze po
20: piąćifet lat/ j dáley/ Grekowie odrywá
21: nia fię od koŕcioła Rzymfkiego/ przy=
22: czyny ŕzukáiąc/ Lácinfkiemu Koŕcio=
23: łowi w tym przyganiác poczęli/ iáko
24: fię niżej powie. To fię dla tego tu przy
25: pomniało: ábyŕ wiedział tych tru=
26: dnoŕci z Greki początek.
27: Poćwierdziwŕfzy Dámáfus wŕzytko
28: to ná co fię im był z iáchać kázał/ to

- 1: ięft około wyznánia wiáry: tego po
2: czym nic ná onym zborze nie było/
3: to ięft około rządow kościelnych y po=
4: dniesienia *Cárogrockie*⁸⁰ Bifkupá nád
5: inne Pátryarchy/ nigdy poćwierdzić
6: niechćiał: przeto iż fię to pierwżemu
7: Niceńskiemu wielkiemu zborowi prze
8: ćiwilo/ ktory rząd ftárodawny ko=
9: ściołow Bożych od Apoštołow poftá=
10: nowiony/ y ná czterzy Pátryárchie r o [!]
11: *zdzielony* [!] / vznál y pochwalił. miedzy
12: ktorymi/ po Rzymfkiey Piotrá S: y
13: pierwżey ftolicy/ od ktorey fami po
14: ćwierzenia *fwę*⁸⁰ poftánowienia/ iáko
15: fię wyżłzey pokazało/ od Silwestrá zą
16: dáli/ wyniesli Alexándryifką/ Antyo
17: fką/ Hierozolimfką/ iáko przednieyfze
18: y pierwże Apostolskie ftolice: áby fię
19: do nich y do rządzenia ich inne kościo
20: ły odzywály. Ten rząd ftárodawny
21: Apoštołfki niechćiał Dámáfus Pa=
22: pież/ áby fię płowác miał: á nowá pią
23: ta Pátryárchia/ o ktorey ná pierw=
24: łzym Nicenskim zborze nic było nie
25: łychác/ ftárodawny rząd kościel=
26: ny wzrufzác by y miefzác miála. A nie
27: przez innego/ iedno prze prozną chwá

strona: 178

178.

O Odfłąpieniu

Grekow od K. B.

- 1: łę y ámbicyą Cárorockickich Biskupow:
- 2: ktorzy innym pierwłzym Pátryár=
- 3: chom czći dawney vwłoczyć/ á łobie ią
- 4: przywłafzczác chćieli. Przypátrrze fię
- 5: tu kázdy/ iż o Cárorockiey łtolicy ná
- 6: pierwłzym zborze Nicenłkim nic było
- 7: nie łłychác: iefzczę ábo iey nie było/ á=
- 8: bo miedzy prołtymi Biskupy młoda
- 9: byłá/ á dopiero po Nicenłkim zborze
- 10: wynořić fię y proźney czći łzukác poczę
- 11: łá. Dla Konłtántyná wielkiego/ do=
- 12: brodzieiá kořciolow łwiátá práwie w
- 13: łzytkiego/ vcźynili to byli Papieźowie/
- 14: iż miáłto ie⁸⁰ (w ktorjm fię ták bárzo ko
- 15: chał/ y nowym ie Rzymem zwác ka=
- 16: zál) Metropolitańłką dołtoynořcią
- 17: vcźćili/ y inne przywileie dołtoieńłtwá
- 18: nád przyległymi Biskupy dáli. Lecź
- 19: oni ná tym nie przełtáiac/ włchodne
- 20: Pátryárchy pod łobą mieć/ y ich daw=
- 21: no zálłuzoną od Apołtołow dołtoy=
- 22: nořć ná fię przenieřć do Cárogradu
- 23: chćieli. Skąd fię teź pokázuie/ iż
- 24: Cárorocką łtolicę nową ná on
- 25: czás zwáli/ ciź łami wtorego zbo=
- 26: ru oycowie.(*marg*) Trip. lib.
9. cáp. 14. (-)Bo ták iáko Theodore=

27: tus Grecki kładzie/ pifali do Dámáfa

w ty

strona: 179

Wtóra część.

179.

1: w ty słowá. Wyrwálifmy/ powiáda/

2: z páłzczeki lwiey kościoł nowy Cáro=

3: grocki/ Heretycki błuznierftwy pod

4: kopány. Dáiąc znác/ iáko ná tey fto=

5: licy śiedział wielki Heretyk Appoliná

6: ryftá Máxim Cynik/ á iáko ná począt

7: ku iefzcze fwego nowego fzczenia

8: to niefzcześnie miála/ iż ná niey wiele

9: y częfto Heretykow śiedziáło:ktorzy

10: Greki rozmaitymi iády kácerfkimi zá

11: razáli y do odfzczeniaftwá y ofobnych

12: rozumow burzliwych przyzwyczáili.

13: To fię mowi dla tego/ áby káždy znał/

14: iż fię Cárogrocka ftolicá w ftárożytno

15: ści Apoftolfkiey/ nie tylo z Rzymfká/

16: ále áni z Antyofká/ áni z Alexándry=

17: fká równác nigdy nie moglá. Y nie

18: dla tego iá ci wtorego Zboru oycowie

19: S. vzcíc chćieli/ áby ná niey kiedy kto

20: ry Apoftoł ábo Ewánieliftá śiedział

21: y onę fundował/ iáko ty czterzy:

22: ále iż nowe miáfto y głowę świeckiego

23: páńftwá/ kwoli Cefárzom tjm/ ozdobić

24: chćieli. Bo famiż dokładáią przyczy=

25: ny/ dla czego by to mieć chćieli/ iż ieft

26: powiádáią nowy Rzym: to ieft/ iż

27: ieft w tym mieście/ ktore ieft głową

N ij

pán=

strona: 180

170.

O Odftąpieniu

Grekow od K. B.

1: pánftwá świeckiego/ iáko pierwey

2: był Rzym ftáry.

3: Lecż Dámáfus ná to przyzwolić ni

4: gdy niechćiał: bez ktorego nigdy fię

5: przytym co prágnęli Bifkupi Cáro=

6: groccy/ zoftać nie mogli. (marg) Leo 1. E=

: piŃt. 55.

: ad Pulche

: riam Au

: guftam. (-)Y przetoŃz

7: Dámáfa poŃlucháli/ á onego dekretu

8: nie vzywáli/ áni miał żadney mocy/ á

9: niŃię nád Pátryárchy inne przekłádác

10: śmieli. iáko fię niŃey ieŃzcie iáŃniey

11: pokáże. Widzieli PapieŃzowie Du=

12: chem Prorockim y Duchem Piotrá ś.

13: iŃ to cŃci prozney prágnienie BiŃku=

14: pow Cárorockich/ wielkie niepoko=

15: ie w koŃciele BoŃym vczynić miáło/

16: iáko fię to po tym pokazáło. Przeto

17: tę ifkre na przodku gásili/ ábyfię ízko

18: dliwy wŃyŃtkiemu ChrzeŃciánŃtwu o=

19: gien Ńniey nie wzniećił.

20: **Rozdział 5.**

21: **Iáko ná cŃwartym Zborze w Kálcedonie**

<http://rcin.org.pl>

22: znowu Carogroccy Biskupi pierwszymi

23: nád Pátryárchámi **wchodnymi** [!] być chcieli.

24: A iáko się im S: Leo wielki Papież zá=

25: ftáwił/ y wnośić nie dopuścił.

Po w=

strona: 181

Wtóra część.

181.

- 1: **P**O wtorym zborze w fze
2: śćidzieśiąt lat/ był czwárty
3: w Kálcedonie:(*marg*) Act. 16. (-)tám ná o=
4: ftátnim śiedzeniu/ Anátho
5: lius Cárogrocki Biskup y z Cefarzem
6: Márcyánem ná to oyce one przy=
7: wodził/ áby ftolicę Cárogrocką pier=
8: wíżą po Rzymfkiey vczynono/ á on v
9: morzony dekret wtorego Zboru ozy=
10: wiono: wnet się temu fprzećiwili po
11: fłowie Papiefcy/ Páfcháfius y Lucen
12: cius Biskup/ opowiedáiąc iż tego nie
13: máią w poruczeniu/ y owfzem mocnie
14: się o to záftáwić chcą: ponieważ się to
15: fprzećiwi Kanonom Niceńskim/ y
16: ieft z vblizenim zacnych y wielkich
17: trzech ftolic/ ktore Koncylium Ni=
18: ceńskie w fwey powadze záchowáło.
19: á iż to vczyni niepokoy/ y różnice w
20: kościele Bożym. Duchem to S. mo=
21: wili: Bo tá była pierwsza przyczyná
22: ták wielkiego rozerwánia/ ktora z

- 23: tey tákíey hárdości Biskupow Cáro=
24: grockich vroflá. A gdy tym połom
25: Papielkim przywudzono Kanon wto
26: rego Zboru ftu y pięćdziesiąt oycow:
27: ná to ták powiedzieli Anátolemu: Ie

N iij

łiście

strona: 182

182:

O Odfłapieniu

Grekow od Kość. Boż.

- 1: łiście to ná wtorym Zborze otrzymá
2: li/ á czegoż ná tym prośicie? A ielli=
3: ście y po wtorym Zborze tego nie mie
4: li/ á czemu teraz nowe rzeczy wno=
5: śicie/ á tego fię domagácie czegoście
6: nigdy nie mieli? Ná to nic powie=
7: dzieć nie mogli. y z tąd znác/ iz Ka=
8: non wtorego Zboru mocy nie miał
9: przez przyzwolenia Papielkiego. Po
10: tym gdy fię Zbor czwarty skończył/
11: prośili wżyfcy oycowie święci Leoná
12: Papiieżá/ áby to co oni poftánowali po
13: ćwierdził. Tedy im ták odpifuie: chwa
14: łac wżytko y poćwierdzáiąc co prze=
15: ćiw Heretykom Neftoremu y Ewty=
16: chefowi/ broniąc S: wiary y łzczerości
17: iey/ poftánowali: ále tego ná końcu do
18: kłada: Vpominam/ mowi/ świętobli
19: wość wálżę/ około Niceńłkich nie=
20: wzrufzonych dekretow/ áby fię kościołj
21: przy swoich práwách ták iáko oni trzy

- 22: Itá y ósmnaście oycow z ducha S. po
23: Itánowili/ záchowáły. (*marg*) Leo ma=
: gnus E=
: piŃt. 61.
: ad Conc=
: Chálcedo
: nen. (-)Niech nic cu=
24: dzego złoŃliwa pychá nie požáda: á z
25: vblizenia drugiego/ niech Ńwego pod
26: niefienia nie Ńzuka. Bo iákokolwiek
27: myŃl hárda Ńwym pochlebŃtwem Ńobie

pomoc

strona: 183

Wtóra część.

183.

- 1: pomoc chce/ y ná vmocnienie zŃey żą
2: dŃzey Ńwoiey przyzwolenia Ńwiętych
3: Zborow Ńzuka: przedŃię to waŃno nigdj
4: nie będzie/ co Ńię z Kanony oycow S.
5: NiceńŃkich nie zgodzi: ktorych práwá
6: iáko Ńtolicá ApoŃtoŃŃka czŃci/ z piŃania
7: mego/ ktorymem wŃŃłowanie y **žadá**=
8: **nie** [!] BiŃkupá Cárogrockiego odrzućiŃ/
9: ŃwiątobliwoŃć wáŃzá zrozumieć moŃze:
10: y poznáć/ iŃ ia/ zá pomocá Pána náŃze=
11: go/ y Kátholickiey wiáry/ y oycow=
12: Ńkiego podánia ŃtroŃem ielŃtem. To Ńą
13: Ńłowá S. Leoná do Zboru czwartego
14: wktorych znácznie nieprzyŃtoyne pod
15: niefienie BiŃkupá Cárogrockiego vká
16: zuie: á temu Ńię Ńamemu Ńprzećiwa/

- 17: co przeciw Kanonom Niceńskim/ y z=
18: ubliżeniem innych kościołów dżiaćby
19: się miało.
20: Kuśił się potym Cárógrocki Biskup
21: przez Cefarzá Márcyaná v Leoná Pa
22: pieżá/ áby mu to czego prágnął pozwo
23: lił: á onego nád Alexándryjskiego y
24: Antyoskiego Pátryárchę pierwłzym
25: po sobie vczyńił. Y połłali obádwa/ to
26: ieft Cefarz y Anátolius Cárógrocki/
27: połły swoie do Rzymu/ Lucyaná Bi=

N iiij

fkupá

strona: 184

184.

O Odśtąpieniu

Greków od Koś. Bo.

- 1: fkupá y Bázylego Dyakoná o to pilnie
2: profząc. (*marg*) Leo 1. E.
3: piśt. 53. (–)Ale Leo S. ták naprzod Aná=
4: tolemu odpisuie: miedzy innemi sło=
5: wy mowi: Zadney nigdy mocy to
6: mieć nie będzie/ cokolwiekbj od náwię
7: szey wielkości ludzi przeciw Niceń=
8: skim Kanonom poştánowiono było.
9: Nie służne y szkodliwe to rzeczy/ ktore
10: się świętym wśtáwom śprzećiwiáią: Tá
11: kie podniesienie y hárdóć/ zámieszá=
12: nie y niepokoy kościoła wśzytkiego
13: przynieśie: ktora ták zle vżywác chce
14: Synodu (gdzie się bráćia tylo ná śprá
14: wy świętey wierze służące ziącháli/ y

- 15: tego co było trzebá fkończyli) iż go ná
16: fwoie przyzwolenie/ ábo łagodnością
17: ábo po tráchem przymufza. Przetofz
18: brácia náfzy od ftolice Apoftolfkiey po
19: fláni/ ktorzy mym imieniem pierwfe
20: mieyfce ná Synodzie mieli/ dobrze fię
21: nieprzyftoyne mu żądaniu fprzećiwili:
22: iáwnie te^{go} nie dopufzczáiąc/ o co fię py
23: chá nowe rzeczy wnofzająca kuślá. Y
24: niemoże nikt o ich fprzećiwieniu wą=
25: pic: ponieważ y íam fię wliście na nie
26: żáluiefz/ iż fię twoiemu wśilowaniu
27: fprzećiwili. wczym mi ie bárzo zálecaż

gdy

strona: 185

Wtóra część.

185.

- 1: gdy to piífelz: ále ná íamego íiebie íkár
2: żyfz/ íżeś ich fluchác niechćiał. rzeczy
3: fię nieprzyftoyney domagałz/ á pro=
4: żno tego prágniefz/ czegoć nigdy nie
5: dozwolą: y co tobie íamemu zdrowo
6: nie íeft/ ná to nigdy zezwolenia mego
7: nie otrzymałz. Nie day Boże tego w
8: íumnienie moie/ ábych íá tákiey złey
9: chćiwości pomagác miał. y owfzem zá
10: mym ítáráním/ y tych wízytkich kto=
11: rzy nie gornie o íobie rozumieią/ ále po
12: kornym zezwaláią/ obálić fię ma.(*marg*) Rom. 12 (-) Y ni
13: żey mowi: Przeftay káždy ná íwym/ á
14: íáko kto może w miłofćiefię Bożey roz=

- 15: przełtrzeniay. łktoreyby więtfzy poży=
16: tek miał Bifkup Cárogrocki/ gdyby
17: fię ráczey pokory trzymał/ á próżną
18: fię pychą nie nádymał:(*marg*) Złote Du=
: chá ś. sło=
: wá prze
: vftá Leo=
: ná. (-) Nie gornie o
19: łobie trzymay/ Bráćie/ ále fię boy/ á
20: iufz dáley Pánom fię Chrześciáńłkim
21: y ich świętym vřzom nie przykrzy.
22: Mam to zá pewne/ ilz fię im więcey po
23: korą/ á niżeli podnieřienim řpodobafz.
24: Y niżey: Niechcę áby fię co vwlokło
25: dořtoieńřtwu řtolicy Alexandryřłkiey
26: ktore łobie przez Márká Ewánieliřtę
27: vcznía Piotrá S. zářłużyłá. złoř Dyo

N v

řcorá

strona: 186

186.

O Odřtąpieniu

Grekw od Ko. Bo.

- 1: řcorá niechay řwiáťłóřci ták zacńego
2: kořciołá nie zácńia. Antyofki teź ko=
3: řćioł/ w ktorym fię napřzod zá kazá=
4: nim Piotrá S: imię Chrześciáńłkie zá
5: częło/ niechay trfa w oycowłkim po
6: rządzku: á trzećie mieyřce máiać/ nie=
7: chaj podleřřza/ niřzli pierwej/ nie będzie.
8: Y ná koniec ták liřt zámyka: Vpomi=
9: namćię Bráćie w Bogu/ ábyř tę pro

- 10: żną pyche/ y części próżney prągnienie
- 11: złożył/ á w miłości fię **Bożey** [!] zapałił:(*marg*) 1. Kori 13 (-)
- 12: która gdy fwyh rzeczy nie szuka/ ro=
- 13: zumiey iáki grzech ma kto cudzego po=
- 14: żąda.(*marg*) Apok. 3. (-) Pomni ná ono pífmó: Trzymay
- 15: to co wręku małż/ áby drugo nie wziął
- 16: części twoiey. Bo iefli rzeczy tobie nie
- 17: dozwolonych szukać będziefz/ íam cię
- 18: vczynek twoy/ pokoiu powfzechnego
- 19: kościoła/ zbáwi. Bráth y ípolny Bi=
- 20: íkup náżz Lucyanus/ y náżz Bážyli
- 21: us Dyakon/ ile wnich było pilnie to
- 22: íprawowali coś im polecił: ále iż nie
- 23: ísłużney rzeczy chcieli/ íprawić nic nie
- 24: mogli. Poty święty Leo.
- 25: Iáko to fłowá prawie Piotrá
- 26: mężnego/ á tego **kory** [!] / fię czuł być
- 27: páłterzem/ y íprawcą kościoła Boże=

go

strona: 187

Wtóra część.

187.

- 1: **żego** [!] . y tu fię podziwuy czytelniku/ á
- 2: poznay przodkowánie Biskupá Rzym
- 3: íkiego. Iefli íobie Anátoli v Koncyli
- 4: um on przywiley ziednał/ áby był pier
- 5: wízym po Rzymfkim/ czemuż o przy=
- 6: zwolenie Papieżá prośił/ y Cefarzá
- 7: nań náprawował? wiedział to świat
- 8: wízytek/ íż nic ná Koncylium wažno
- 9: nigdy nie było/ ná co ítolicá Rzymfka

10: łwego zezwolenia nie podałá. Lecz y
11: Cefarzowi/ ktory fię zá Anátolim Cá=
12: rogrockim Bifkupem wftáwiał/ tym=
13: że mężnym fercem odpifuie/ y z tego
14: fię o co prosił wymawia.
15: Po fzczeńliwym/ powiáda/ dokonániu
16: tego ná co fię było ták wielkie zebrá=
17: nie (ná Synodzie Kálcedońfkim) ká=
18: płanow ftáło:(*marg*) Leo 1. E
: piŃt. 54. (-) dziwuię fię Cefarzu y zá=
19: łuię/ iz pokoy kościoła powfzechnego
20: od Bogá przywrocony/ zás znowu
21: Duch ámbicyey ábo hárdości pfuie. Y
22: nizey: Zchrześciánfkim y práwie nabo
23: żnym y práwowiernym Cefarzem mo
24: wię: Anatolius Bifkup/ gdy cudzą
25: krzywdą vrość chce/ íam íwey cnoćie
26: vwłoczy. Zyczę miáftu *Cárogrockie*^{mv}
27: íławy. wielkiey/ zá obroną Bożą/ niech

fię w pá=

strona: 188

188.

O Odftąpieniu

Grekow od Kość. Bo.

1: íie w pánowániu wálzjm długo wefeli:
2: ále ináczey idą rzeczy duchowne/ á ina
3: czey świeckie:(*marg*) Pátrz íá=
: ki tu duch
: prorocki
: w Leonie
: Papieżu. (-) Okrom oney opoki/ kto

- 4: rą Pan ná fundáment założył/ żadne
- 5: fię budowanie nie zoftoi. Swe tráci kto
- 6: cudze^{go} prágnie.(*marg*) Mát. 16. (-)Niech ma ná tym do
- 7: fyc Anátolius/ iż zá pomocą wáfzą á zá
- 8: przyzwolenim moim/ Biskupem tá=
- 9: kiego miáltá zoftał. Niechże ná kro=
- 10: lewłkim mieyfcu przelátanie: Bo z nie
- 11: go ftolice Apóftolſkiej vczynić nie mo
- 12: że. (*marg*) Pátrz iá=
- : ko bez
- : przyzwo=
- : lenia Pa=
- : piełkiego
- : nie mogł
- : być Bifku
- : pem Caro
- : grockim
- : Anátoli
- : us. (-)A nigdy fię te^{go} niechay niełpodzie=
- 13: wa/ áby fię zkrzydą innych podno=
- 14: śić miał: Przywileie kościołow od oy
- 15: cow świętych y wielebnego Zboru Ni
- 16: ceńłkiego vcwierdzone/ płowác fię za=
- 17: dną złością nie mogą: áni fię za=
- 18: dnym wznowieniem odmienić mogą.
- 19: O co zá pomocą Chryftułową wier=
- 20: niem fię ftárác winien. Bo mi to fzá
- 21: farłtwo zleczone iełt. Moyby grzech
- 22: był/ gdybych ia to płowác dopuścił/
- 23: co fię ná Niceńłkim Synodzie ná rząd

- 24: kościoła wŕzytkiego [!] / z Duchá Boże=
 25: go poŕtánowiło. Więcey łobie poży=
 26: tek wŕzytkiego domu Bożego ważyć
 27: mam/ á niżeli iednego brátá wolą.

Wiem

strona: 189

Wtóra część.

189.

- 1: Wiem iż wyfoce zacna łáfká wá-=
 2: łzá/ o pokoy kościelny y iedność łtárá
 3: nie ma: proŕzę ábyście <...>e złą chę[ć]
 4: [ku] iedności chrześciánŕkiew/ y pokoio=
 5: wi przeciwną tłumili: á ná nie nigdy
 6: nie zezwaláli/ y to prágnienie brátá
 7: mego Anátolego (ktore iemu/ będzie
 8: li w nim trwał/ łzkodzić będzie) kroći=
 9: li. áby łławy wálzey y czáfow wálzych
 10: nie pŕował/ á łam więłszym niźli przod
 11: kowie ie^{go} być niechciał. Y niżej: Przy
 12: łtoi to łławie wálzey/ y wierze wálzey/
 13: ábyście ták hárdóść y czći prágnienie
 14: łkruŕzyli/ iákoście zá pomocą Bożą ká
 15: cerłtwo zwalczyli. Chrześciánŕkie to y
 16: krolewŕkie dzieło: Niech Biłkup ojcow
 17: łłucha/ pokoiowi z gadza/ prawá ko
 18: łcielne chowa nie przjłtojnie niewjkra
 19: cza: áby łię zá łwym niepokoiem od po
 20: włzechnego kościoła nie odciał. Ná ko
 21: niec tym zámyká/ iż Lucianus Biłkup
 22: y Báfilius Diakon poŕelłtwo pilnie
 23: łpráwowáli. y łifty oddáli/ ale prze

- 24: rzecz nie słuźną nic nie s̄prawili
25: Toż piŹe do Cefarzowey Pulchery=
26: ey/ ktorey tenże Anátolius o przyczy=(*marg*) EpiŹt. 55 (-)
27: nę w tey rzeczy do Papieżá v̄zywał:

gdzie

strona: 190

190: O OdŹtápieniu
Grekow od Koś. Bo.

- 1: **gdzie** [!] tego dokłádá: Iż Źie próżno te=
2: go vpomina o co chociaź Źię kto przez
3: lat ŹeŹdzieŹiát Źtárał/ ále tego nigdy
4: nie otrzymał. Y proŹi ieŹ tákże/ áby
5: hardoŹ Bifkupá Cárogrockiego há=
6: mowála.
7: Tác była pierwŹzá przyczyná rozer=
8: wánia koŹciołow/ y oddzielenia Źię od
9: poŹłuzeniŹtwa PapieŹkiego y iednoŹci
10: od ChryŹtuŹa rofkazáneŹ/ y od Apo=
11: Źtołow zácżęteŹ: o ktoreŹ tu tákŹie pro
12: roctwá ten wielki Leo PapieŹ/ Du=
13: chem Bożym czyni. To ielt/ próżneŹ
14: cżci prágnienie y hárdoŹ Bifkupow
15: Cárogrockich: ktorzy iŹz pierwŹze miá
16: Źto y głowę páńŹtwa wŹzytkiego wŹcho
17: dnego mieli/ pierwŹzy teź być/ á wŹzyt
18: kiemu duchowieńŹtwa wŹchodnemu
19: rofkazowác chćieli. A teŹ ich hárdoŹci
20: ŹprzeŹiwiliŹię/ iáko baczem Papieżowie
21: y rozŹzerzyc Źię im nie dáli: y pychę ich
22: kroćili poty/ poki/ iáko niżej wŹŹyŹyŹ/

- 23: Cefarze Cárrogroccy Kátolikámi byli/
 24: á Páná Boga fię bali. Lecż gdy náftá=
 25: li Heretykowie/ Cefarze y inni niezbo=
 26: żni/ zgoła fię znimi Pátryárchowie Cá
 27: rogroccy z poślufzeńtwa Rzymfkiego

kośció

strona: 191

Wtóra część.

191.

- 1: kościoła wyłamáli. ácz fię zaś częfto
 2: wracáli. Tę to ieft Leo Papież pierw
 3: lży/ ktorego kościół święty prze wiel=
 4: gą świątobliwość żywotá iego wiel=
 5: kim nazwał/ y święto ie^{go} w kwietniu
 6: święci. Tę od Attyle biczem Bożym
 7: názwanego tyránná/ włófką ziemię
 8: świątobliwością/ wymową swoią y
 9: cudem obronił. Bo Attylá/ gdy go o
 10: pokoy prosił/ widział zá nim mężá w
 11: Biskupim vbierze/ zmieczem ftoiące=
 12: go: ktorym mu groził/ ieśliby vczynić
 13: tego niechciał o co Leo S. prosił:
 14: ktorego fię zląknąwfzy/ nie iáko czło=
 15: wieká/ ále iáko Anioła ábo ktorego
 16: zniebá świętego/ wżytko vczynił co
 17: kazał.

18: Rozdział 6.

- 19: Iáko po czwartym Zborze/ Cárrogrocka
 20: Stolicá posłufzna była Rzymfkiey: y byli
 21: áfz do szoftego Zboru Grekowie w iedności
 22: kościelney. Y o Ianie Cárrogrockim/ ktory

23: **fię Oekumenickim Pátryárchą hárdzie y nie**

24: **przyftoynie pifać począł.**

25: **Z** Gromiony Anátolius

26: vćichł: y inni po nim długo

27: łkromni byli y pośłużni łtoli

28: cy Rzymłkiey. Bo ná pią=

tym

strona: 192

192.

O Odśtąpieniu

Grekow od K. B.

1: tym Zborze w Cárogradzie około Ro=

2: ku 552. Antymá Cárogrockiego Pá

3: tryárchę/ Agápetus Papiełz nád wo=

4: łá Iuftyńianá Cefarzá z łtolice zrzucił

5: iáko Heretyká: y łam obecnie Menę

6: Kátholiká ręką łwá poświęcił y połtá

7: wił/ co fię w pierwłzey części w 13. ro

8: zdiáłe námieniło. Ałz po piątym Zbo=

9: rze Ián Cárogrocki Biłkup/ z wiel=

10: kiej hárdości y włzeteczności/ pifać fię

11: począł Oecumenicus Pátryárchá/ to

12: iełt/Generálłki ábo powłzechny Pá=

13: tryárchá: na pokoy/ iedność/ y świę=

14: te píłmo y połtánowienia Zborow

15: wielkich/ y ná pokorę Chrześciáńłką

16: nie pámiętaiąc. Vpominał go o tę ták

17: rzecz nową y niełłychaná/ Pelagi^{us} Pa

18: piełz: á gdy przełtác tego tytułu y há=

19: dości niechćiał/ wykláł go y włztyki

20: ná to zezwalájące. Po ktorým gdy ná
21: łtał Grzegorz wielki (ktorego Greko=
22: wie łami święcą/ iáko wielkiego świę
23: tego) pokorą łwoią hárdóść Ianá Cá
24: rogrockiego łkrocił/ y pifać łię poczał
25: Gregorius feruus feruorum Dei: łłu=
26: ga łług Bożych. łprzećiwł mu łię y pi=
27: łanim rozmáitým/ vkázuiąc mu

grzech

strona: 193

Wtóra część.

193.

1: grzech iego/ ktorým włzyłtek kościoł
2: gorzył/ iáko łię też w pierwłzey części
3: włpomnáło.(*marg*) Gregori.
: lib. 4.
: epis. 32.
: 36. 8. (-)Acžkolwiek łię ten Ián
4: Cárogrocki v S. Grzegorzá obma=
5: wiał/ iż nie ták ten tytuł rozumiał/
6: áby zwierzchnóści Kościoła Rzym=
7: łkiego nád łobą nie znał/ y owłzem
8: podległým łię być znał Papieżom (iá=
9: ko S: Grzegorz łam włpomina lib. 7
10: Epifł. 74) włzákże mu tego nigdy S:
11: Grzegorz dopuścić niechćiał/ áby miey
12: łce hárdóści do wiela złego y nie poko=
13: iow nie vczył: á innym Pátýrýr=
14: chom ktore pod łwoię moc ćifnáł/ krzy
15: wdá łię nie działá. Až potým tego Ia
16: ná y inne Cárogrockie áby łie tak nie

- 17: pifali/ Cefarz Phokás wfkromił: y prá
 18: wo nápifał/ áby wedle ftárowiecznych
 19: kościenych [!] praw/ ftolicá Piotra S.
 20: náwyżłżą zwierzchność nád wżytki=
 21: mi Pátryárchi miała.
 22: A iż fię Grzegorz S. y inni po nim
 23: vniuerfalnym abo powfzeczny B=
 24: fkupem pifać niechćiał: chociaż mu
 25: ten tytuł czwarty Zbor dawał: to czy
 26: nił z pokory. Nie iżeby fię Pálterzem
 27: wżytkiego kościoła y Bifkupow wżyt

O

kiego

strona: 194

194.

O Odfłapieniu

Grekow od K. B.

- 1: kiego chrześciánłtwá być nie czuł (bo
 2: Iuridykcyą swoię ná wżytki rością
 3: gał/ iáko káždy z iego łiftow obaczyc
 4: może) ále áby wzor pokory ná łobie
 5: pokazał.
 6: Trwála tedy iedność Grekow z ko
 7: ściółem Rzymłkim y do łzołtego Zbo=
 8: ru y dáley: á ta hárdóć Ianá tego
 9: Patryárchy vgałła/ iż po nim włtępu
 10: iący poślufzni byli kościołowi Rzym=
 11: łkiemu. Po łzołtym Zborze/ około ro
 12: ku páńłkiego 713 zá Grzegorzá wtore
 13: go Papieżá/ y zá Cefarzą Philippusá
 14: Bárdyánjm názwanego/ nowe fię nie
 15: pokoie z kościoła Cárogrockiego y od

16: rywánia od iedności kościelney záczeń=

17: ły/ z tákich przyczyn/ iáko iuż wły=

18: łzym.

19: Rozdział 7.

20: Iáko Grekowie z Cefarzmi y z Pátryárchá

21: mi/ w Heretyctwo obrázoborskie w pádszy

22: od iedności kościelney odstąpili/ y zás się

23: ná Siodmym Zborze z iednoczyli. Y o ro=

24: zdzieleniu Rzymfskiego páństvá ná dwu Ce=

25: farzu.

26: **T** Ak wielga w tym czásie o

27: koło roku Páńfskiego 707.

28: zgodá byłą miedzy Rzymfskim

strona: 195

Wtora część.

195.

1: y Greckim kościołem po łzoftyn Zbo=

2: rze/ iż Iuftyńián wtory Cefarz (iáko

3: piłze Paulus Dyakonus y Plátyná)(*marg*) Paul. Di=

: ac. lib. 8.

: in vitá

: Philipici (–)

4: prosił vprzeymie Papieżá Konftánty

5: ná/ áby do niego do Nycomedyey zá

6: morze przyiáchał/ chcąc go tylo wi=

7: dzieć/ á iáko nawyżłzego ná ziemi Chry

8: ftułowego namieftniká vczić.(*marg*) Plátina

: in vitá

: Conftan

: tin. Pape (–) Y iá=

- 9: chał do Cefarzá Papież przez Cáro=
 10: grod/ gdzie był bárzo ławnie od fyná
 11: Cefarłkiego Tyberyuła/ y od Pátryár=
 12: chi Cárorockiego Cyruła/ przyięty:
 13: ifz zproceffýami przeciw iemu wyfzli áfz
 14: do ómega kámieniá. Tofz w Nikome
 15: dyey Grekowie vczynili. Gdzie Iu=
 16: łtynian Cefarz ták Papieżá przywitał
 17: iż pierwłzy z Cefarzow do nog fię iego
 18: porzućiwłzy/ prze wielką vcźciwość ku
 19: nawyźłzemy ná ziemi Chryłtułowe=
 20: mu namiełtnikowi/ nogi iego cáło=
 21: wał. A tu obáčz cny czytelniku/ zkąd
 22: fię tá pokorá ku Pánu náłzemu zbáwi=
 23: ćielowi (ktorego ólobę nawyźłzy ká=
 24: płan potomek Piotrá S. nośi) poczę=
 25: łá: ifz nie od ktorych podłego łtanu lu
 26: dzi/ ále od Monarchow śwíatá włzyt
 27: kiego: ktorzy chcąc tego vcźćić/ z kto

O ij

rego

strona: 196

196.

O Odłtápieniu

Grekow od K. B.

- 1: rego ręki Páńłtwo mieli/ łługi iego/
 2: á zwłáfczá **pierwłze^{go}** ná ziemi káplaná
 3: poniženim takich ófob fwoich/ iáko
 4: y Dáwid S. czćili.(*marg*) Plátiná
 : in vitá
 : **Adryani.** (–) Tofz vczynił potym
 5: Károlus wielki Cefarz Hádryanowi

6: pierwzemu. Przeto niemáią fię z cze=
7: go hárdzy Heretykowie gorfzyć/ kto=
8: rych czeńć Chryřtuřowá (w řługách y v
9: rzednikách iego) boli.
10: Potym rychło wpádło Cefarřtwo w
11: ręce złego człeká Heretyká/ ná imię
12: Philippiká. ktory będąc innemi kácer
13: řtwy zięty/ pierwřzym był Obrázobor
14: cą y płowác w kořćielech obrázy po=
15: czał. Cyrufa Pátryárchę Cárorockie
16: go/ ktory mu fię řprzećiwił/ wygnał:
17: á ná iego mieyřce Ipámmená mnichá
18: kácermiřtrzá wřadził. Y piřał do Rzy=
19: mu rořkázuiąc Pápieřowi y wřzytkim
20: Rzymiánom/ áby obrázy wkořćiołách
21: popalili y popuřtořzyli. Lecź fię tęmu
22: Konřtántyn Papieř ták mocno řprze=
23: ćiwił/ iřz y řiřtow Cefarřkich przyimo=
24: wác nie kazał: y vczyniwřzy Synod w
25: Rzymie/ kácerřtwo Obrázoborřkie po
26: tępił.
27: Po Philippiku był Anářtázus Arte=

mius

strona: 197

Wtóra część.

197.

1: mius rzeczony/ y po nim Theodofius
2: Kátolikowie/ obádwa bárzo krotko
3: przyřzło Cefarřtwo do Leoná trzećie^{go}:
4: ktory nie tylo kácerřtwo Obrázobor
5: řkie wznowił/ ále dla niego wiele Grec

6: kich Kátolikow y kápłanow pomę=

7: czył: mocą ie go tego ćifnąc/ áby bálwo

8: chwálltwá/ iáko on mowił zdziśieyfzy

9: mi Heretykámí/ przeštáli/ á obrázy wy

10: rzucáli.(*marg*) Zonáras

: in vitá

: Leo 3.

: Láonicuf (-)y vczyńił wyrok po wšzytkim

11: páńítwie Rzymśkim/ áby wšzędzie obrá

12: zy/ pod gárdłem máiętnością burzo

13: no. Ktory wyrok gdy przyšzedł do Rzy

14: mu Grzegorz wtory/ ktory był na

15: mieyfce Konštántego wštąpił/ mo=

16: cnie fię o to záłtáwił/ áby w tey mierze

17: żaden Cefarzá nie ťluchał. Y wšzytki

18: zachodne košćioły zátrzymał/ iż ná ie^{go}

19: vpominánie/ kácerťtwem fię onym z=

20: brzydžili y obrázy w košćiołách zácho=

21: wáli. (*marg*) Platina

: in vitá

: Grego. 2. (-)Gdy nie mogli Cefarz nic we

22: Włofzech wygrác/ wšzytkę Grecyą

23: (gdzie był obecnym) záráził onym ká

24: cerťtwem. A wypędziwšzy Germaná

25: Pátryárche Carogrockiego Kátoliká

26: poštáwił ná ťtolicy oney Anáštážego

27: Heretyká/ z ktorym zebrawšzy ťchac=

198.

O Odstępnienu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: kę Biskupow wŃchodnych w Cárogro
2: dzie/ którą siódmym Zborem prze=
3: klęci oni Heretykowie zwąc chćieli/ ká
4: cerstwo vchwalili j rozmnożyli. Bo Bi
5: Ńkupi oni/ iedni z omjlności/ drudzj z
6: vporu j kwoli Cefarzom obrázoborŃkie
7: y Ewthychiáńskie/ około iedney wo=
8: ley w ChryŃtuŃsie/ kácerstwo iuż ná Ńzo
9: Ńtym Zborze potępiene poćwirdzili.
10: Y cźterzy Pátryárchow Cárogroc=
11: kich ieden po drugim w tym kácer=(*marg*) Zonárás (-)
12: Ńtwie byli/ y ono rozmnażáli. to iest A
13: náŃtázyus/ KonŃtántyn/ Nicetás y
14: Páweł/ ktory Ńię przed Ńmiercią vpá=
15: miętał. iáko piŃze Zonárás Grecki: A
16: Grzegorz Papieź wtory vpominać Pá
17: tryárchy y Cefarzá y inne wŃchodne
18: Biskupy nie przeŃtał y przez piŃanie y
19: przez poŃły Ńwoie/ áby onych błędow
20: kácerŃkich y rozerwánia KoŃcioła Bo
21: żego/ zániecháli.(*marg*) Plátiná
: in uitá
: Greg. 2. (-)Lecz Cefarz y Pátry
22: árchowie Cárogroccy/ poŃły Papie=
23: Ńkie/ poimáć y zwiázáć fromotnie ka=
24: záli: y záziewione ná dálekie oŃtrowy/
25: iáko práwe ChryŃtuŃŃowe męczenniki/
26: niezbożnie pomorzyli. Ták RzymŃki

27: kościół dla tej zgody/ do której Gre=

ki przy=

strona: 199

Wtóra część.

199.

- 1: ki przywoził/ y dla obrony ich od ká=
2: cerftwá/ wiele Papieżow y ludzi świę
3: tych/ ná wyznánie prawdy y náuki A
4: poftolfskiew trácił. Po śmierci Grzego=
5: rzá wtorego/ nástał Grzegorz trzeci.
6: Tęń skoro ná wstępie Papieftwá łwe=
7: go/ Cefarzá Leoná y włzytki iemu o=
8: nego kácerftwá pomagájące/ Pátry=
9: árchy y Bifkupy wykláł (iáko Greccy
10: Hyftorykowie świadczą) potym gdy
11: Longobárdowie zwielkimi wołki Pa
12: piezá y Rzym oblegli/(*marg*) Zonáras. (-) niewiedząc Grze
13: gorz trzeci do kogo fię miał po obronę
14: kościelną vćiec: wiedząc iż Cefarze (do
15: ktorychfię byli zwykli Papieżowie vćie
16: kác) Heretykámí byli/ bał fię áby przy=
17: łzedłzy zwołki/ mocą kacerftwá nie
18: rozmnożyli/ á goršzy niŹ cíelełny roz=
19: boy dułzny vćzynili:(*marg*) Plátin. in
: vitá Gre=
: go. 3. (-) tedy fię do Káro
20: lá Krolá Fráncufkiego/ ktory wielkim
21: názwány był/ iáko do práwowierne=
22: go/ y wielce cześć Bożą y kościelną
23: miłującego Chrześciániná/ po obro=
24: nę vćieklá ktory iednym piłanim łwo=

- 25: im do Luidbrándá Krolá Longobár-
26: dow/ Rzym wybáwił/ y kościół Bo=
27: ży wcale záchował. Od tego czáfu Wło

O iij

łkie

strona: 200

200.

O Odstąpieniu

Grekow od K. B.

- 1: łkie y zachodne Páńtwa od Cefarzow
2: Greckich ábo wíchodnych/ iáko od
3: Heretykow ták długo przedtym y po=
4: tym kościół Boży pfuiących/ y duŕze
5: Chrześciánłkie zarážaiących odstąpili.
6: Potym Leonie Cefarzu/ iefzče gorŕzy
7: Konstántyn piąty/ Copronim/ to iefł
8: plugawiec (Bo chrzełł fwoy w dziećín
9: łtwie plugáłtwem cíelełnym á potym
10: duchownym zmázał) názwany ná=
11: łtał. Ten nie tylo był heretjkiem y Apo
12: łtátą:(*marg*) Sygeber
: t9 in Cro
: nico. (-)ále złości włzytkich pełen/ dzia=
13: teczki niewinne dla Czárnokxięłtwa
14: **mordomał** [!] / Dyabłom łłużył/ Kátho
15: liki ktorzy obrázy mieli/ mękami roz=
16: máitemi zábijał/ Mnichom łię
17: zenić y fluby łámác kázał/ zony cudze
18: niewłtydliwie gwałcił/ y więcey niŕzli
19: ktory pogáńłki on Dyoklecyan krwie
20: Chrześciánłkiey rozłał. To bącząc
21: Páńtwa zachodne/ Cefarłtwo do Rzy

- 22: mu gdzie też było pierwey przeniesli: á
23: innego sobie Cefarzá Rzymfkiego Ká=
24: rolá wielkiego wczynili. ktorego po=
25: tym Leo trzeci Papież w Rzymie ná
26: Cefarstwo Koronował/ około roku
27: Páńfkiego 796: po czterech set lat y

dáley

strona: 201

Wtora część.

201.

- 1: dáley/ iáko Konftántyn wielki Kon=
2: ftántynopole zbudował.

3: Rozdział 8.

- 4: **Iáko prożne tjm/ iż páńftwá świeckie zacho**
5: **dnie od Cárogrockich Cefarzow/ Tyrrá=**
6: **now y Heretykow odefzli/ Grekowie do**
7: **wodzić chcą/ iż kościół Rzymfki od Grekow**
8: **á nie oni od niego odstąpili.**

- 9: Czkołwiek żadnemu
10: bącznemu tego wywodzić
11: nie potrzebá/ iáko to ieft
12: płonna rzecz á gruntu za=
13: dnego nie ma/ gdy niektorzy Greko=
14: wie mówią: Laćinnicj od Grekow od
15: ftąpili: bo sobie innego Cefarzá Rzym
16: fkiego obráli/ á tego ktory był w Cá=
17: rogodzie opuścili: ponieważ káždy
18: rozumny baczy/ iż inne ieft świeckie
19: páńftwo krolow y pánow Chrześcián
20: fkich/ á inne Kościelne poślufzeńftwo

- 21: y iedność owiec Chryštułowych/ o kto
22: rey fię tu mowi. Niewinni fą krolo=
23: wie Chrześciańscy y inne rzeczy połpo
24: lite/ iednego nád łobą Cefarzá mieć y ie
25: mu pośluzęństwo świeckie czynić/ y ie=
26: dnáko rzecz łwoię połpolitą łprawo=
27: wác: ále iednáko wierzyć/ iednego pá

O v

łterzá

strona: 202

202.

O Odłtąpieniu

Grekow od Koś. Boże.

- 1: łterzá duchownego nawyźłzego mieć/
2: y w iedności kościelney być/ to fą w=
3: łzyfscy winni/ y bez tego zbáwienia
4: mieć nikt nie może. Ani práwo przy=
5: rodzone/ áni práwo Boże tego nie v=
6: czy/ áby ieden Pan był świecki włzyt
7: kiego Chrześciańłtwá. Bo takim oby
8: czáiem Koroná Polłka z łwymi Krol
9: mi od tyle łet lat w grzechuby byłá/
10: iż Cefarzew Chrześciańłkich nigdy
11: nád łobą nie miałá/ áni im podległá
12: byłá: winnaby mu fię poddác. Toż
13: fię o innych krolełtwách y páńłtwách
14: mowić może. Rzecz pewna iest/ iż ża
15: dne krolełtwo wolne/ ná to żadnym
16: práwem obwiázáne nie iest iedno we
17: dle potrzeby łwey y zwyczáiu pány ło=
18: bie łtáwi/ y práwá iákich wedle Bo=
19: gá y rozumu ná dobry rząd łwoy y po=

- 20: koy potrzebuie. Lecż wżytkiemu
21: Chrześciáńtwnu mieć *iedne*^{go} naywyż=
22: łzego w rzeczách duchownych páfterzá
23: y wodzá (dla iedności wiáry y naby=
24: wánia rzeczy onych wiecznych/ y kro=
25: leńtwá onego bez końcá) nie tylo iest
26: wielka potrzebá/ ále tełz y Chryńtufo=
27: we rofkazánie y pońtanowanie Bofkie

ktoremu

strona: 203

Wtóra część.

203.

- 1: ktoremu wżyłcy na świecie Chrześci
2: ánie podlegli. Bo Chryńtus iáko łam
3: nie łprawował ná świecie kroleńtwá
4: tego łwieckiego/ y owłzem rzádu rze=
5: czy łpłolitey łwieckey/ ktory ná ten
6: czás był/ nie odmieniał: ták tełz nie
7: pońtanowił w Ewánieliey y w końcie=
8: le łwoim ładnych krolow áni pánow
9: łwieckich zá vrzędniki/ iedno tylo A=
10: pońtoły y mniey łze káplany/ y nád ni
11: mi iednego nawyźłzego páfterzá wżyt=
12: kich owiec łwoich. (*marg*) Mátt. 16.
: Luk. 10.
: Ioán. 21. (-)á to dla tego/ dá=
13: iác znác/ iż łwieckim páńńtwom do=
14: puńcił ták łię rzádzić/ iáko rozum przy
15: rodzony vczy/ y *iáką* [!] / nalepiey wedle
16: woley Bołey y dobrego łwego/ rozu=
17: mieię. nie rofkázuiąc im/ áby iedne=

- 18: go Cefarzá nád łobą mieli: Ale ża=
19: dney owce swoiey/ co ich iedno iest ná
20: świecie nie dopuścił/ áby w rzeczách
21: duchownych do iednego się sprawce y
22: wrzędniká iego nawyższego Piotrá/
23: znać/ y iego słuchác nie miała. Bo w
24: roznych krolestwách y ięzykách y na=
25: rodách/ ma być iedná wiará Chryštu
26: łowá: y ma być táka iedność/ żeby w
27: żyfcy Chrześciánie w rzeczách du=

żnych

strona: 204

204.

O Odstępieniu

Greków od Kość. Bo.

- 1: żnych byli iáko mąż ieden y ciáło ie=
2: dno/ serce iedno/ y dużá iedná. A ie=
3: dná wiará/ y iedność/ y ciáło iedno/ bez
4: iednego widomego náuczycielá y pá=
5: źterzá/ y iedney głowy być nie może.
6: Zadna rzecz poľpolita ná swoię Mo
7: nárchią y wytrwanie obietnice Bo
8: żey nie ma: przeto się częłto mieni á w
9: swey chlubie wżelki świecki rząd nie
10: łtoi łam tylo kościół Boży ten takiej
11: Monárchiey rząd/ właśnie od B. po=
12: łtanowiony ma. Y przeto się nigdy
13: nie mieni/ áni mienić może aż do koń
14: cá światá. Przetoż widziem po dziś
15: dzień/ iż wiele krolow Chrześciánłkich
16: będąć równi łobie/ á ieden drugiemu

- 17: nie podlegający/ wszyscy się do iedne=
 18: go Papieża y namiestnika Chrystufo=
 19: wego odzywają: y iemu iako synowie
 20: posłuszeństwa w duchownych rzeczach
 21: y w tych świeckich ktore ku iedności y
 22: podwyższeniu wiary S. służą/ oddają.
 23: Prawdą iżby tak bardzo lepiej/ gdyby
 24: wszyscy królowie y panowie Chrześci=
 25: ańscy/ iedną świecką głowę/ y iedne=
 26: go Cesarza Monarchę mieli gdyby
 27: ta pewność była/ iżby on ieden zawieść

ich y

strona: 205

Wtóra część.

205.

- 1: ich/ y pobłdzić nigdy nie mógł. Tę
 2: pewność ma kościół Boży w rzeczach
 3: wierze służących: iż Papież około zbá
 4: wienney náuki y prawowierney wiá=
 5: ry nigdy zablądzić nie może/ ani to
 6: iest podobna/ aby ta opoka na ktorey
 7: Chrystus kościół fwoy zafadził/ zá=
 8: chwiać się iakim błędem miała.(*marg*) Mátt. 16. (-)Bo
 9: tę ma od Bogá pewną nie odmienną
 10: obietnicę/ iż tego iednego wiara wstác
 11: nigdy nie ma/ na pocwierdzenie wżyt
 12: kich bráciey.(*marg*) Luc. 22. (-) Gdy tedy świeckie pán=
 13: stwo y Monarchia takiego od Bogá
 14: przywileiu nie ma: ale ludzie doználi/
 15: iż ci Monarchowie/ ktorzy światem
 16: wszystkim poki Pan Bog dopuścił rzą

17: dzili/ wielce w łwym rządzie y powin
 18: ności łwey poblądzili: łłufznie od nich
 19: (aby łami przy nich nie zginęli) odfę
 20: powáli. Y temi fię ony czterzy łław=
 21: ne Monarchie rozerwały. Toż fię łtá=
 22: ło Cefarzom Cárogrockim. Poki za=
 23: chodne pánłtwá baczyły/ iż im wedle
 24: Bogá y zpożytkiem dobrego rządu ich
 25: pánuią/ połłufzeńłtwo im czynili: Ale
 26: gdy fię łzkodliwemi y iádowitemi He=
 27: retyki ztáli/ á kácerłtwá ty ktore ná

włchod=

strona: 206

206.

O Odłłąpieniu

Grekow od Koł. Bo.

1: włchodnych pánłtwách włzczepili/ po
 2: zachodnich rozłiewác y mocą ie roz=
 3: mnazác poczęli/ y bronić ich od pułno
 4: cnych nieprzyiációł/ y poháncow Got
 5: tow/ Longobárdow/ y innych nie mo
 6: gli: łłufznie łobie dla obrony y zácho=
 7: wánia wiáry Kátolickiey innego Ce=
 8: łarzá obráli/ y tám Cefarłtwo Rzym
 9: łkie/ to iefł do Rzymu przeniefłi: gdzie
 10: teź był pierwey przed Konłłánty=
 11: nem wielkim/ niżłi [!] fię przez iefłcze nowy
 12: Rzym vrodził. Lecź Papieź/ y Chryłtu
 13: łow Wikáryi ná ziemi od Chryłtułá
 14: przez S. Piotrá w Rzymie fundowá=
 15: ny/ iáko był Papieżem y vrzędnikiem

- 16: Chryśtułowym nawyższym/ choćiaż
17: Konftántyn páńftwo świeckie do Cá=
18: rogradu przenioł: ták też gdy fię do
19: Rzymu páńftwo świeckich krolow
20: wrociło/ tymże Papieżem zoftał. Iá
21: ko mu pierwłżą odmiáną świeckich
22: rządow nic nie vbyło/ ták mu wtorą
23: nic nieprzybyło. ząwždy ieden iest nie
24: odmienny potomek Piotrá S. ná ie=
25: go przywileie iemu od Bogá dáne w
26: ftępuiący: Co ludzie ftánowią/ ludzie
27: płowác y odmienić mogą: co Bog

fam

strona: 207

Wtora część.

207.

- 1: fam vfundue y poftáwi/ tedy żaden
2: człek wzrucić te^{go} nie może. Bog fam
3: przez Piotrá S. w Rzymie Papieżá o=
4: fadził/ y iemu wżytkim owcom fwoim
5: poftużeníftwo przyftoyne rofkazał/ iá
6: ko fię w pierwłzey części wywiodło. A
7: ták tego ftátutu żadne odmiánj y prze
8: nożenia páńftw świeckich płowác nie
9: mogą. Prozno fię tym Cefarze Cáro=
10: groccy nád Papieżmi mścić/ ábo wię=
11: cey fwemu zbawieniu fzkodę czynić
12: chćieli. Dla świeckiego pánowánia/
13: odstąpili Bożego rofkazánia y ducho
14: wnego rządzenia. Dla tego co ludzie
15: poftánowili/ to chćieli płowác co po

- 16: Itánowił sam Bog: chcąc sobie świec
17: kie pánftwá przywrocić/ duchowne po
18: łłufzeństwo płowáli/ á zá tym y fwe
19: świeckie vtráćili w niepołłufzeństwie/
20: wroftárgnieniu kościoła Bożego: zá
21: ktorým inną sobie wiárę (iáko niżej o
22: baczym) vkowáli/ y w wiele błędow du
23: chownych w pádli.(*marg*) 3 Reg. 11.
: 12. (-)Ták się równie z=
24: Itáło z onymi dzieśiącią pokolenia w
25: żydoftwie/ ktore tego rozerwánia fi
26: gurą było. Dawidowe kroleństwo
27: świeckie/ Pan Bog dla grzechow fyná

iego

strona: 208

208.

O Odstąpieniu

Greków od K. B.

- 1: iego Sálomoná ná dwoie rozdzielił: y
2: on rozdział był zwoley iego: Lecż nie=
3: chciał Pan Bog/ áby się wiárá S. y
4: Połłufzeństwo kościelne dzieliło: ále że
5: by wżyfcy iáko pierwey ználi kápłany
6: fwoie y ftárfze duchowne w Hieruzá=
7: lem/ y do nawyzłżego kápłaná odzy=
8: wáli się/ náukę iego/ y iedność wiá
9: ry świętey trzymáiąc. Lecż Hierobo=
10: am boiąc się áby tą iednością wiáry
11: pod iednym nawyżłżym kápłanem w
12: Hieruzálem/ pánftwá świeckiego nie
13: strácił: zákazał poddánym swoim áby

- 14: do Hieruzálem/ nie chodzieli/ áni ká=
15: płaná nawyższego flucháli. Y náczy
16: nił im innych fałszywych káplanow/
17: y innych Bogow ile chciał. Tákże
18: lię z Cárorockimi Cefarzmi ftáło
19: zá ich grzechy y kácerstwá rozdzielił
20: Pan Bog páństwo/ y odiał im zacho
21: dne pánowanie: ále niechciał Pan B.
22: ábyfię rząd kościelny raz poftánowio
23: nj mienił/ iedno żebj toż pośluzieństwo
24: duchowne Papieżowi oddawali. A o
25: ni ná pomłtę chcąc tym łobie przywro
26: ćic państwá strácone/ inszych łobie ká=
27: płánow y Patryarchow okrom wo=
28: ley Papieſkiey naczynili: y zátym inną

strona: 209

Wtóra część.

209.

- 1: rozną wiárę vczynić łobie/ náyymo=
2: wkę odłzczepieństwá łwego mušieli: á
3: iáko ono dziešięć pokolenia w vporze
4: trwáiąc/ w ręce ná koniec pogáńſkiey
5: zginęli.

6: Rozdział 9.

- 7: Iáko fię Grekowie od Heretyctwá Mono=
8: thelitow y Obrázoborcow náyroćili: y ná
9: śiodmym Zborze y Niceyi z Rzymſkim ko=
10: ściołem z iednoczyli.

- 11: **P** O śmerci [!] tego okrutni
12: ká y Heretyká Konftánte=

13: go piątego Kopronimá Ce=
14: farzá Cárogrockiego/ ktory
15: przez trzydziesći lat pánuiąc Grecyą
16: Heretyctwem zaráził/ y wiele złego w
17: kościele Bożym náczyńił/ krotko był
18: lyn iego Leo czwarty ná pánłtwie. kto
19: rego żoná Irene z lynem małym Kon
20: łtántynem łzołtym ná pánłtwie będąc/
21: kościoł Boży wípokoilá/ y Greki do ie
22: dności kościelney przywiodłá/ zá tá=
23: ką iáko Grecki Zonárás nápiłá przy
24: czyną.(*marg*) Zonárás

: in vitá

: conłtan.

: 6 et Ire=

: ne. (-)Páweł Pátryárchá Cárogroc

25: ki czwarty ná tey łtolicy obrázobor=

26: cá/ w łtárości fię vpamiętał/ y żálu=

27: iąc błędow łwoich kácerłkich/ zpuścił

P

Patry

strona: 210

210.

O Odłtąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

1: Pátryárchołtwo/ y łam fię ná pokutę
2: w kłáłztorze zámknął. Tám gdy go Ce
3: łarzowa pytałá/ dla częgoby to czynił:
4: z żáłością y z płáczem rzekł: bogday=
5: bych był nigdy ná tey łtolicy w takim
6: kościołá Bożego rozerwáníu nie łie=
7: dział: żáłuię zá grzechy moie/ á rádze

8: áby ná moie mieyfce Táráfego dobre=
9: go Kátoliká poftáwiono/ á o Synod
10: fię pilnie poftárano/ ná ktorymby
11: fię takie rozerwanie kościołow Bożych
12: wfpokoliło. Szła w poftuch dobra rá=
13: dá/ poftánowiony ieft Tarázyus ná Pá=
14: tryárchoftwo/ y o Synod powfzech=
15: ny pilne było ftáranie.(*marg*) In com=
: pendio hi
: ftor. In
: vitá Ire
: nes et
: Conftán. (-) O tym Cedre=
16: nufz Grecki Hyftoryk tak nápifał: Po=
17: fławfzy powiáda Tárázyus/ lifty do
18: Rzymu około Zboru wczynienia/ y po
19: fławfzy wyznánie wiáry fwey do Adry
20: aná/ był od niego poćwierdzony. Wi
21: dziífz iáko fami Grekowie świadczą/ iż
22: káždy Kátholicki y prawowierny Pá=
23: tryárchá/ náftępuiąc ná ftolicę/ wy=
24: znánie wiáry do Rzymu połyłał/ á
25: poćwierdzenia od Papieża profił. Tedj
26: Irene bárzo wielką w tym pilność v=
27: czyniła/ á pińcząc do Adryána Papieżá/

profi=

strona: 211

Wtora część.

211.

1: profiła áby Zbor S. zebrány był w

2: Nicey.(*marg*) Tom.

§ Conc. 2. (-)Vczynił to ochotnie Papież

3: Adryan/ y wezwáwłzy włzytkiego

4: Chrześciánłtwá Biskupy przez pošły

5: łwoie y liłty w Nicey/ z onymi Bisku=

6: py znowu Monothelity y Obrázobor

7: ce potępił: á pošłufzeńłtwo Grekowie

8: wedle łtárodawnego porzádku głó=

9: wie y páłterzowi łwemu wyználi. Iá

10: ko łię z czytánia liłtu Adryanowego

11: ná tym Zborze pokazúie. To łię dzia=

12: ło okołó roku páńłkiego 794 gdy

13: iuż páńłtwo Rzymłkie łwieckie roz=

14: dwoione byłó/ á Károlus wielki ná za

15: chodnych krolełtwách zásiadł. (marg) Rok. páń

§ łkie^o 794. (-)Ná

16: tym łiodnym Zborze zepłowáli oycó

17: wie S. fałszywy Zbor/ ktory w Cáro=

18: grodzie byli oni Obrázoborce vczynili/

19: y názwáćgo łiodnym chćieli. Mie=

20: dzy innymi przyczynámi dla ktorego

21: fałszywym go być náleźli/ ták mowią.(marg) Conc. 7

§ Actio 6

§ Synod

§ bez Pa=

§ piezá fáł

§ łzywy ieft. (-)

22: Ci ktorzy łię ná nim zebráli Biskupi/

23: nie mieli przy łobie ták iáko ten terá=

24: zniefzy Zbor S: Rzymłkiego Papie=

25: zá/ áni ie^{go} káplánow/ ani ie^{go} namie=

26: łtnikow/ ták iáko ná Zborze y Syno=

27: dzie by ćma. Obacz y z tego mieyćcá/

P ij

iż bez

strona: 212

212.

O Odftąpieniu

Grekow od K. B.

1: iż bez Papieżá iáko bez głowy żaden

2: práwy Zbor y Synod nigdy nie był/ a

3: ni być może: á iáko bez tey głowy w

4: wyznániu wiáry/ Bifkupi błádzá.

5: **Rozdiał [!] 10.**

6: Iáko znowu Grekowie z Cefarzmi fwemi y

7: Phociufem/ ktory mocá chćiał Pátryárchą

8: Carogrockim zoftác/ od iedności fię kościel

9: ney odłaczyli/ y kácerftwo Monothelickie

10: y Obrázoborskie ożywili. Y o Bulgárow

11: do kościołá Rzymfskiego przyftániu/ o co

12: Grekowie porużeni/ tu napierwey potwar

13: ne ártykuły ná Rzymfski kościół pífali. A iá

14: ko fię za fię ná ofmym (iáko Lácinnicy li=

15: czą) Zborze z iednoćzyli.

16: **G** Dy dorofł Konftán=

17: tyn ſzofty/ á z opieki mátki (*marg*) Plátiná

: in vitá

: Hádriani

: Primi. (–)

18: ſwey Ireny wyſzedł/ do oy=

19: cowſkiey fię złoſći wrocił

20: wznawiáiąc kacerftwá o=

- 21: ny potępione. A ponim więcej ielzcze
22: Michał trzeci Bálbus názwany/ ktorj
23: znowu obrázy wymiátał. tákże y The
24: ophilus/ ktory po tym Michále ná pań
25: łtwo wftąpił/ tegofz kácerłtwá poma
26: gał. wżákże iuż po śiodnym Zborze
27: mocy ták wielkiej/ iad on Heretycki
28: nie miał. zwłáfcza gdy Cárogroccy

Pátry=

strona: 213

Wtóra część.

213.

- 1: Pátryárchowie w połufzeńłtwie ko=
2: ścielnym byli/ á Cefárzom fię vwodzić
3: nie dáli. od Táráfego poczáwłzy kto=
4: ry na śiodnym Zborze Heretyki z in=
5: nymi Biłkupy potępił/ aż do Igná=
6: cego przez lat niemal fześcdzieśiát/
7: trwála iedność kościelna. Aż gdy był
8: Ignácy Cárogrocki Pátryárchá lath
9: dwánaście ná łtolicy oney/ Michał
10: czwarty Cefarz Cárogrocki łpotwa=
11: rzywłzy wyrzucił go mocą z Pátryár=
12: choftwá/ y wfadził Marłzałká łwego
13: Laiká Phociufa/ tylo przez kilá dni
14: miedzy czerncámi/ iáko Ruś mowi/
15: połtrzyzone⁶⁰/ ná onę łtolicę/ y dołtoień
16: łtwo ták wielkie. Vćiekł fię Ignácy on
17: vkrzywdzony do Papieżá: było też
18: innych wiele w Cárorodzie/ ktorzy
19: tego Cefarzowi nie chwalili: Widząc

- 20: Cefarz Michał iż fię Phocius bez przy
21: zwolenia Papiełkiego ná oney łtolicy
22: ná ktorą go mocą władził/ zołtác nie
23: mogł: piłł do Papieźá Mikołáiá
24: pierwłzego wielkim názwanego/ áby
25: połły łwoie połłł do Cárorodu/ ná v
26: znánie y rozłádenie rzeczy oney. Y po
27: łłł mu dwoy libellus/ ieden ná Igná

P iij

cego

strona: 214

214.

O Odłtąpieniu

Grekw od Kość. Boź.

- 1: cego w ktorym byłá żálobá nań łpifa=
2: ná: á drugi o S. obráziech/ iefliby łtá=
3: wiáne być miáły.(*marg*) Nicol. 1.
: in Epifł.
: ad Mich.
: Imper.
: Conłtan.
: Tom.
: Conc. 2. (–) (Bo y ten Cefarz
4: nie był práwy Kátolik) łczego baczyć
5: mozeź czytelniku/ iáko do roku czáfu
6: to iefł aż do roku páńłkiego 858 Pátry
7: árchá żaden Cárorocki krom Papie=
8: łkiego poćwierdzenia/ być nie mogł: á
9: iáko Papieź był łtárlzym y łedzią [!] Pátry
10: árchow włzytkich.(*marg*) Rok. 858. (–) Tedy Papieź Mi=
11: kołay połłł do Cárorodu połły łwo=
12: ie/ Roáldá y Zácháryałzá/ to im tylo

- 13: porucząjąc/ áby Phociufzá zá Láiká
14: mieli/ a dobrą fprawę o Ignácym w=
15: zięli/ y do ftolice Apoftoľkiew odniefli.(*marg*) Platiná
: in vitá
: Nicol. 1. (-)
16: Dał też y lifti do Cefarzá ganiąc mu to
17: bárzo/ iż Ignácego nie obżáłowáne=
18: go/ áni potępionego zmiátác á człęká
19: *świeckie*^{go} mocą ná nię ftáwić śmiał.
20: Pořłowie oni Papieřcy zle fię á nie wier
21: nie záchowýwáli/ Phociufa ná Pátryár=
22: chořtwie zořtáwili: á przyiechawřzy do
23: Rzymu/ nic innego nie powiedzieli Pá
24: pieřzowi/ iedno iż Ignácy zložon ieřt.
25: Pořłał też był znimi Cefarř sekretarzá
26: řwego Leoná/ profřąc prze żeń Papie=
27: zá/ áby Phociufzá ná řtolicy Cárogroc

kiew

strona: 215

Wtora część.

215.

- 1: kiew zořtáwił: Lecř Papieř obacřyw=
2: řzy złą řprawę pořłow řwoich/ zezwaw
3: řzy/ ktore ná přętcie mieć mogł Biřku=
4: py/ ořwiadcřył fię przed nimi/ y onym
5: pořłem Cefarřkim Leonem: iż nážło=
6: żenie Ignácego nie przyřwalał/ áni
7: przyřzwolić chćiał. Y piřał přzeżeń do Ce
8: řarzá/ y do Phociufzá karřąc ie o to/ iż
9: śmieli niewinne^{go}ářtare^{go} Biřkupá po

- 10: tępić/ y tak kościół Boży przeciw wżyt
11: kim zwyczajom y prawom duchow=
12: nym/ zamieścić: chcąc to mieć/ áby I=
13: gnącego cała rzecz była/ pokiby prze=
14: ładzon nie był: á rofkázuiąc áby obá=
15: dwa/ to iełt Ignácius y Phocius do
16: Rzymu przyiecháli/ á swoię íprawie=
17: dliwość pokazáli. Tym był Cefarz
18: Michał bárzo obrufzon: y nápifał do
19: Pápieża líft nie cudny.(*marg*) Conc.
: Tom. 2. (-)Ná który iá=
20: ko mu ten ś. á wielki Mikołay odpifu
21: ie/ czytay kto może w Konciliách: naj
22: dziełz práwie Apoftolki líft/ y wielce
23: íię zniego zbuduiefz. Tám wyczytałz
24: iákiefy była zówždy powagi ítolicá Pio
25: trá S. á iákie v Cefarzow przodkow
26: tego Michála mieyfce miałá. Mie=
27: dzy innymi słowy/ ktoremi tego Cefa

P iiij

rzá

strona: 216

216:

O Odftąpieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: rzá Papież Mikołay vpomina y ka=
2: rze/ o to go też trofzcze/ iż śmiał ięzyk
3: Lácińfki pogánfkim y Tátárskim ięzy
4: kiem názwać. Dziwuie íię/ práwi/ iż
5: ten ięzyk **háńbiś** [!] / który ná krzyżu pá=
6: ná náfzego vczczonny iełt/ ktorego má
7: zác Bog y pogáninowi nie dopuścił.

- 8: A co więcey/ iż fię Cefárzem Rzym=
9: fkim piżesz/ á Rzymfkiego ięzyká nieu
10: miefz. Iefli fię im brzydżifz/ brzydżze
11: fię tytułem y páńftwem fwoim: á nie
12: piż fię Cefarzem Rzymfkim. (*margin*) Wkościo
: łách Grec
: kich po
: Lácínie
: fpiewano (-)Ná ko=
13: niec wyrzuc go z kościoła Greckiego.
14: Bo wiem iż z zwyczáiu ftárodawnego
15: przy fłużbie Bożey/ czcąc ięzyk Rzym
16: fki/ y ftolicę Piotrá S. pierwey po Lá
17: ćinie Ewánielije/ y Epiftoły Greko=
18: wie czytáią/ toż dopiero dla Grekow
19: po Grecku wykładáią. Ty fá fłowá
20: Pápielkie. ktore dla tego kładę/ áby ká
21: żdy zrozumiał/ iż do tego czáfu Gre=
22: kowie ięzyk Lácínfki/ którym wiará
23: Chrześciáńfká pod Rzymfkim pán=
24: ftwem rozfzerzona ieft/ wtákiesy zftára
25: dawná podáney vcźciwości mieli/ iż
26: go w kościołách fwoich ná fłużbie Bo
27: żey wżywáli. w tymże liście y ná pogro

fki

strona: 217

Wtora część.

217.

- 1: fki Cefarzowi/ ktorými do ftráfzył/ od
2: piſuie/ mowiąc: Nie groście nam/
3: bo fię zá pomocą Bożą przegrozek wá

- 4: łzych nie boiemy/ y dla nich nic ná ro=
5: łkazanie wálze/ co by niewedle Bogá
6: było/ nie vczyniemy: á gotowíłmy
7: dla prawdy krew náłzę rozlać/ á owiec
8: ktore nam Bog poruczył/ áni wam/ á
9: ni komu inłzemu w moc nie damy.
10: Ten to iest papież Mikołay pier=
11: włzy/ ktory w niebytności ná Papie= (*marg*) Pontifica
: le Rom. (-)
12: łtwo obrány/ potyfię krył od tego do=
13: łtoieńłtwá vciekáiąc/ poki mogł. ná
14: ktorym tákie miał o łwey śwíątobli=
15: wości záwołanie/ iż Cefarz Rzymłki
16: Lodwik wtory/ gdy fię z nim z iáchał/
17: łkonia łwego z śiadwłzy/ pod tym Pa
18: pieżem koniá zá wodze przez milę wło
19: łką/ piełzo idąc ręką łwoiá Cefarlką wo
20: dził. Gdy tedy Cefarz Cárogrocki Mi
21: chał wygrozić nic ná Papieżu/ y łwe=
22: go przewieść nie mogł/ chciał łobie
23: przyczyn łzukác zaráz z o nym [!] Phociu
24: łzem/ ktoremiby niepołłufzeńłtwo łwo
25: ie przeciw łtolicy Rzymłkiey pokryć
26: byli mogli. Y nápiłáli pewne ártyku=
27: ły ná kościół Rzymłki (o ktorych zá

P v

tym

strona: 218

118.

O Odłłąpieniu

Grekow od K. B.

- 1: tym idącym rozdziale/ mowić fię be=

- 2: dzie) pokázuiąc iż Lácinnicy fą Here=
 3: tykowie. Tu iuż napierwey potwa=
 4: rzać Láciński y Rzymfki kościół ftoli
 5: cę y wiarę Piotrá S. niepokaláną
 6: Grekowie poczęli: á przed tym nigdy
 7: áni ná siedmi Zborách/ áni domá/
 8: nic ná Rzymfki kościół kłásć nie przy
 9: ftoynego nie śmieli. A zwłáfzczá iż
 10: druga do te^{go} rzecz przyjtąpiłá/ którą fię
 11: do wynaydowánia tákich potwarzy
 12: pobudzili. Tego czáfu niektorzy z ko=
 13: ściółá Rzymfkiego káźnodzieie/ fłu=
 14: dzy Chryftufowi/ ięzyká fłowieńkie=
 15: go/ fłowo Ewánieliey S. Bulga=
 16: rom/ z ktoremi Grekowie wielkie woy
 17: ny wiedli/ przynofząc/ krolá Burgar=
 18: fkiego [!] y pány iego wiarę S. oświeći=
 19: li/ y z pogáńfkich ciemności wywiedli:(*marg*) Plátiná
 : in vitá
 : Nicol. 1.
 : Zonáras
 : Tom. 3. et
 : Cedreng. (-)
 20: ták iż krol poślál do Papieżá Miko=
 21: láiiá/ profząc o náuczyciele wiáry S.
 22: Tedy nic nie miefzkáiąc Papież zácne
 23: do nich Bifkupy y káźnodzieie wyprá
 24: wił/ y tam wiarę Chrześciáńfką pow=
 25: fzechną fundował. Bárzo tym Gre=
 26: kowie porufzeni byli/ widząc iż Bul=

27: gárowie blifcy łásiedzi ich (ktorzy im

byli

strona: 219

Wtóra część.

219.

1: byli woyną częfto śilni) do Rzymu fię
2: po wiarę S: á nie do Cárogradu wćie
3: kli: y boláło ich to ták bárzo/ iż śmie
4: li tu naprzod w tym czásie potwarz
5: ná kościół Boży wymyflác/ iákoby
6: kościół Rzymłki złą á Heretycką wiá
7: rę miał. Y łpifawłzy niektore árty=
8: kuły/ w ktorzych niezbożnie przygá=
9: niác S. kościołowi śmieli/ znimi po
10: łli do Bulgáryey/ duchowne łwoie
11: Greki/ wyprawili. Y tám Cefarz
12: ten Michał z onym Phociufzem/ nie=
13: przyácielem łtolice Rzymłkiew/ iż im
14: ná ich złe poftępki y ná potępienie nie
15: winnego Ignacego Pátryárchi przy=
16: zwolić niechćiała/ odwroćić chćiał
17: Bulgáry od kościoła Rzymłkiego: hy
18: dząc im niepokaláną obłubieczę
19: Chryftułowę/ a wnowe niewinnych
20: Chrześcian włzy łzátáńłkie niezgody y
21: odłzczępieńłtwá łieiąc:(*marg*) Greko=

: wie Bul=

: gárom

: nowochrz

: czonym

: Rzymłki

1: kościół

2: brzdzi. (-) Tá rzecz bár=

22: zo obráziła y o wielki fráfunek przy=

23: wiodła S. Papieżá Mikołáiá: iáko z

24: tego listu znáć/ ktory piśáł do Bisku=

25: pow wżytkey Fráncyey/ oto fię ná

26: Greki żálując y ná to więcey bolejąc/

27: iż między nowe Chrześciány śmieli tá

kie ro=

strona: 220

220/

O Odftąpieniu

Greków od Koś. Boże.

1: kie rofterki śiáć/ á onych taką niezgo

2: dą Chrześciánfką gorzyć/ y wiárę

3: im świętą hydzić. Polecał to Pánu

4: Bogu on S: Papież/ gorącą modli=

5: twą/ zgody y iedności Chrześciánfkiey

6: prágnać. Y vprośił to v Páná Bogá

7: iż zá iego żywotá Bulgárowie przed

8: fię w wierze S. przy kościele Rzym=

9: fkim trwáli/ á mieyfcá potwarzy Grec

10: kiey nie dáli. Ná koniec y sam fię ten

11: Michał Cefarz obaczył/ iż niezbożnie

12: kościół S. prze gniew fwoy kthory

13: miał ná niewinnego Papieża/ wiel=

14: kiego Mikołáiá tárgał/ y zle zpotwa

15: rzał wiárę S. zachodnich Chrześci=

16: an/ y Piotrá S. opokę nie wzrúfo=

17: ney wiáry. Przetoż pokutuiąc wyprá

18: wił pošły do Pápieżá z wielkimi vpo=

- 19: minki/ ktore do grobu Piotrá S. of
- 20: fiárová: (*marg*) Plátina
- : in vitá
- : Nicolai
- : Mágni. (-)profzác aby Zbor S. w Cá=
- 21: rogradie vczynił/ á ty niepokoie y w=
- 22: zgorźzenia Ignácego z Phociufzem v=
- 23: ípokoił. Co obiecawfzy y poľty Cefar
- 24: fkie odpráwiwfzy Papieź Mikoľay/
- 25: wtym vmárl/ y Adryanowi wtoremu
- 26: ktory po nim wftápił/ rzeczy te ku wy
- 27: konániu zoftáwił.

Adry=

strona: 221

Wtora część.

221.

- 1: Adryan tedy wtory/ trzyftá ośm=
- 2: dziefiát y trzech Bífkupow do Cáro=(*marg*) Secun=
- : dum ali=
- : os. 376. (-)
- 3: grodu zábrawfzy/ Zbor S. vczynił: ná
- 4: ktorym znowu Monothelity y obrá=
- 5: zoborce potępieni fą: y Phocyus mo=
- 6: cą ná Pátryárchoľstwo Cárogrockie w
- 7: trácony zložony/ á Ignácycus Ítáry był
- 8: przywrocony.(*marg*) Plátiná
- : in vitá
- : Hadria.
- : 2. Tom.
- : Conc. 2. (-) Ná tym Synodzie Bul
- 9: gárowie mieli poľty íwoie/ prez. [!] ktore

- 10: o wfp okoieniu [!] kościołow wiedzieć ch=
11: ćieli/ Mocno fię o to ftárał ná tym Sy
12: nodzie Cefarz Cárogrocki Bázylus
13: ktory był po Michále wftąpił ná pán
14: ftwo/ ábj Bulgárowie do Cárogrockiej
15: Pátryárchiey obroceni byli/ á po Grec
16: ku wkościółách swoich słuźbę Bożą
17: mieli: lecz oycowie wżyfcy/ kościołowi
18: ie Rzymfkiemu/ ktory im pierwey swiá
19: tłość zbáwienną przynioł/ przyfądzi=
20: li.(*marg*) Bulgaro
: wie Rzym
: fkiemu ko
: ściółowi przyfą=
: dzeni. (-)O tym Synodzie nápifał Cedrenus
21: Grecki Hyftoryk/ te słowá: Bázylus
22: powiáda Cefarz/ rzeczy kościelne ná=(*marg*) In vitá
: Bafilij. (-)
23: práwił/ z Bifkupftwá Cárogrockiego
24: mocą zebránego Zboru/ wygnał Pho
25: cyuła á przywrocił Ignácego: poftá=
26: nowił áby Pátryárchowie vczczeni by=
27: li/ á zwłafzczá naświétfzy Papiełz ftáre

go Rzy=

strona: 222

222.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: go Rzymu: á iż nie godzi fię ná wiel=
2: kim Generálfkim Synodzie fądzić na=
3: wyżzego Bifkupá ftárego Rzymu. O=

- 4: bącz/ Czytelniku/ co ten Greczyn nápi
- 5: łał: á wiákíey czći y powadze byłá fto=
- 6: licá Rzymfká v ftórych Grekow/ álz do
- 7: onego czáfu około roku 870. By to
- 8: ktory łácinník mowił/ mníeyby fię dzi
- 9: wowác mogł: ále Greczyn pírze/ y Ce=
- 10: łarz Grecki twierdzi/ iż ták wielka
- 11: íeft Bífkupá Rzymfkiego íemu od Bo
- 12: gá dána ftáteczność/ około náuki wiá
- 13: ry S. iż nigdy zbłádzić nie może.(*marg*) In áctis
- : Conc. o=
- : ctaui. (-)Te=
- 14: gołz Bázylego Cefarzá łłowá ná tymże
- 15: zborze rzeczone/ czytáią fię tákíe: Ífz
- 16: náświętlzy Pátryárchá ná fwoię łtoli=
- 17: cę przywrocony íeft/ nie zmego to ro=
- 18: łkazánia połzłó: ále dáleko przedtym
- 19: náświętlzy y przeblógółławiony Pa=
- 20: píełz Mikołáy/ o wśzytkim łpráwę má=
- 21: iác/ z Synodu to połtánowił/ áby był
- 22: przywrocon (Ignácego rozumie) y
- 23: z wśzytkim świętym kościołem Rzym
- 24: łkim przekłáł ty wśzytki/ ktorzyby fię te
- 25: mu łprzećiwili. (*marg*) Cefarz
- : Grecki
- : klátwyfię
- : Papie=
- : łkíey boi. (-)Przeto my o tym íego
- 26: dekrećie wiedzác/ y boiác fię klátwy
- 27: od niego wydáney/ zborowego rozłáđ

strona: 223

Wtóra część.

223.

- 1: uk [!] kościoła Rzymskiego/ posłuszniemy
2: być chcieli. y przetośmy go ná iego łto=
3: licę przywrócili. Obacz y ztych słow
4: tego Cesarzá Cárógrockiego iákie po=
5: słuzzeństwo czynił kościołowi Rzym=
6: skiemu/ á iáko się klątwy Papieſkiey
7: boiał/ y ná rozładku kościoła Rzym=
8: skiego w kościelnych rzeczách/ y około
9: stáwienia Pátryárchow Cárógroc=
10: kich przeſtawał. Ták byli Grekowie
11: wkościelney iedności przez ten čás/
12: y był piękny á przyſtoyny Chrześcián=
13: nom między temi kościoły pokoy. To
14: się działo około roku Páńskiego 870.(*marg*) 870. (-)

15: **Rozdział 11.**

- 16: **Iáko Słowieńskie narody/ między ktoremi**
17: **się Polacy y Ruś/ wiarę świętą Chrześcián=**
18: **ską przyjęli/ á iedne się do Rzymskiego/ á dru**
19: **gie do Greckiego Kościoła obrocieli: A iá**
20: **ko Grekowie znowu odzczępięstwo froźſze**
21: **nifzli pierwſze y dłuźſze zącżeli/ gdy Láciń=**
22: **skie Kápłany z Bulgáryey mocą wyganiáli.**

- 23: **O** Koło tegoż czáfu to iest
24: roku od národzenia Pán=
25: skiego 870. wyżſzey y po=
26: znief/ począwſzy od Papie=

27: ża Mikołaiá wielkiego/ y za Michála

28: czwartego/ y potym za Bázylego Ce=

farzow

strona: 224

224.

O Odftąpieniu

Grekow od K. B.

1: farzow Cárogrockich po siódmym do

2: brze Zborze w Nicei/ y po ómym kto=

3: ry był przeciw Phocyufzowi/ ftárowie=

4: czne j bárzo ludne/ á fzeroko po świećie

5: rozfzerzone od flawj názwane Słowien

6: fkie narody/ to ieft Bulgárowie/ Ser=

7: bowie/ Bofnáci/ Ráfzkowie/ Słowa=

8: cy/ Kárwaći/ Dálmáthowie/ Káry=

9: thani/ Iliryczánie/ Czechowie/ Mo=

10: ráwcy/ Polacy/ Slężacy/ Ruś biała

11: y czerwona/ Pánonnowie/ Pomorzá=

12: nie/ Káfzubowie/ Wándali/ j inne Sło=

13: wieńskiego ięzyká wielkie Páńftwá/ y

14: fzerokie nácye/ wiaré Chrześciáńfká

15: przyimowác/ á z ciemności pogán=

16: fkiey wychodzić/ ná iálnóść prawdy

17: Ewánieliey świętey poczęli. (*marg*) Rom. 15. (-)Aczkol=

18: wiek ten národ y ięzyk ielzche od Apo=

19: ftołow y od Páwła S. (ktory w Iliry

20: ku kazał) náuczony/ wiaré S. trzymał

21: y z tego narodu oni ftárzy bárzo y wiel

22: cy święći po wízytkim świećie włá=

23: więni/ to ieft/ S. Marćin Biłkup

24: Turrońki/ y S. Hieronim Doktor

25: kościelny y inni/ pozli: wżakże nie=

26: wiem czemu iawnie miedzy nimi wiá=

27: rá S. nie kwitnęła/ á iáko y czemu

áíz do

strona: 225

Wtora część.

225.

1: áíz do tego czáfu wciemnościách po=

2: gánfkich wiele ich zořtawáło. niezbro=

3: dzonym łádom Bożym to zořtawuie.

4: Napierwży byli do wiáry S. Bul=

5: gárowie/ iáko fię wyżłzey námieniło/

6: po nich Ráľzcźanie/ Serbowie/Bofna

7: cy/ po nich Czechowie y Moráwcy y

8: inne narody Słowieńkie pułnocne.(*marg*) Roku 858.

: Bonfini

: us Lib.

: 10. Dec. 1.

: Blondy

: Dec. 2.

: Lil. 2.

: Cromery

: Lib. 3. (-)

9: Po nich Polacy zá Meczyłáwá: po

10: nich Rufkie páńłtwá zá Włodzimierzá

11: łyná Świętołáwá/ ták iřz rychley niřz=

12: li we łto lath po Bulgárzech/ wřzytkie

13: narodj Słowieńskie Chriřtułowi fię po

14: kłoniły. W Náwroceniu y nauce do

15: wiáry świętey wielką pracą czynili

16: łławni y święci dwa Słowacy bráćia

- 17: rodzeni/ Methodyus y Cyryllus Bi=
 18: łkupi/ od Rzymfkiego kościoła poślá=
 19: ni. A iż Słowieński narod rościągnął
 20: się od południá/ to iest/ od Włofkiew
 21: ziemie y Wenecyey/ aż ná wřchod łłóń
 22: cá/ ku Grecyey/ y ná pułnocy/ ářz do
 23: końcá Europy/ do Wołgi rzeki/ mie=
 24: dzy temi dwiemá Pátryárchiámi/
 25: Rzymfká y Cárogrocká: iedni się po
 26: wiárę S. vćiekli do Rzymu/ drudzy do
 27: Carogrodu: iedni káplány y náuczý=

Q

ćiele

strona: 226

226.

O Odřtápieniu

Grekow od Koř. Bo.

- 1: ćiele y obrzádki łacińskie/ drudzy Grec
 2: kie przyięli. Wřzákże więtzřza część dá=
 3: leko od Rzymfkiego kościoła náuczý=
 4: ćiele miáłá. nie tyłó ci ktorzy byli do
 5: Włoch przylegleyřzy/ iáko Karwáci/
 6: Dálmátowie/ Serbowie/ Słowacy
 7: Kárytani/ ktorzy od włoch po górách
 8: ářz do Węgier záfiedli: ále teř Bulgáro
 9: wie ktorzy Grekom byli bliřřzy: á po
 10: nich Czechowie/ Moráwcy/ Polacy/
 11: Słęzacy/ Kářzubi/ Pomorzánie/ y in=
 12: ne Słowieńskie narody/ wřzytki od
 13: Rzymfkiego kořciola [!] wniesioná wiá
 14: rę S. máią/ Ruř iż tám byłá przyleglá
 15: Cárogrockim Cefarzom/ to iest/ Ki=

- 16: iowłkie Kxiążętá y z innemi narody
17: Rufkiemi/ od Grekow (zktorymi powi
18: nowáctwo y fąfiectwo/ y woyny częſte
19: mieli) wiary fię náuczyli zá Cefarzá
20: Bázylego Kátholiká. Aczkołwiek pi=
21: ſzą Kroniki Rufkie/ iſz Włodzimierz/
22: poſły ſwoie rozſyłał po ſwiećie: áby
23: mu tę wiárę obráli/ ktoraby fię im na
24: lepiey podobála. Ktorzy iáko proſci á
25: grubi gdy tylo ná ſtroie zwierzcho=
26: wne y málowánia Koſciołow y obrá=
27: zow pátrzáli/ á v Grekow ſwietniey=

ſze y oz=

strona: 227

Wtóra część.

227.

- 1: ſze y ozdobnieyſze widzieli/ z Greki prze
2: ſtác woleli. Ná on czás v Rzymian o=
3: brázy y málowánia były ſtáre/ y láty
4: zbotfiále (bo ich nie palili áni wy=
5: miátáli nigdy z koſciołow) á Greko=
6: wie máło przyd tymi obrázy wſzytki y
7: malowánia popaliwſzy/ z wielką ie zá
8: fię po ſiodmym Zborze chęćią/ iako
9: gdy fię co zgubionego náyduie/ wra=
10: cáli/ y nowe á ſwietne ſtáwili/ ná far=
11: byfię y miſterne málárze przefadzáiác.
12: Ták iż koſciół Rzymſki ná on czás od
13: nich malarze brał/ iáko widziem wſtá
14: rych koſciołách Kátholickich/ y w ſa
15: mym Rzymie gdzie málowánia fą

- 16: Greckie. By byli ci posłowie Włodzi=
17: mierzowi mało co przedtym do Gre=
18: cyey przyiacháli (gdy w Heretyctwie
19: y odzłczepieństwie będąc przez czas nie
20: miały obrázy z Kościołow wyrzucáli y
21: palili) pewnie by byli ich Ceremonij
22: nie obráli. Lecż ná ten czas tráfili/ gdy
23: iulfz Rzymfki kościoł z onego kácer=
24: łtwá Greki wybáwił y náuczył/ ifz łtá=
25: wiác w kościele obrázy/ rzecz iefł świę=
26: ta/ y od Apoštołow iefłcże podána.
27: Włzakże posłow onym Pan Bog ná

Q ij

ich

strona: 228

228.

O Odstąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: ich proftotę y dobre ferce pátrząc/ zblą
2: dzić nie dopuścił/ dobrą S. Kátholic
3: ką wiatrę przyięli: y wtęń czas/ gdy fię
4: Grekowie mocnie łtolicy Rzymfkiey
5: iáko głowy łwey trzymáli. (*margin*) w Roz=
: dziale
: przełzym (-)Iáko fię
6: wyżłzey o tym Cefarzu Bázylem/ zá
7: ktorego wiaré przyięli/ iáko práwo=
8: wiernym y iákim iedności Chrześcián
9: skiey/ w posłufzeństwie Papieskim mi=
10: łofnikiem był/ powiedziáło.
11: Włzakże nie długo potym zácżęli Gre=
12: kowie frogi bárzo y iádowity y na

- 13: dłużej trfaiący rofterk y nowe odźcże
14: pieńftwo: nie mogli fię długo pohamo
15: wác/ áby wpokorze y ćichości Chryftu
16: łowey/ iedność kościelną y poślufzeń=
17: łtwo nawyźłzego Páfterzá trzymáli/
18: wyłamywác fię z owczárniey Bożey
19: znowu poczęli/ ztákiey przyczyny.
20: Gdy Bulgáry kościołowi Rzym= (*marg*) Plátiná

: in vitá

: Adria=

: ni 2. (-)

- 21: łkiemu ná Zborze oštátnim Cároroc
22: kim/ iáko temu **krorj** [!] / ie naprzod wiáry
23: S. náuczył przyładzono (przećiw wo
24: ley Bázylego Cefarzá/ ktory fię oto
25: wielce záłtáwiał) znowu poślął kościół
26: Rzymłki do Bulgárycy święte ługi
27: Boże/ Leopárdá Ankonitáńkiego/ y

Domini=

strona: 229

Wtora część.

229.

- 1: Dominiká Táruiłkiego/ y Sylwełtrá
2: Subdyakoná/ áby on narod Greckie
3: mi ná kościół Rzymłki potwarzámi
4: roztárgniony wśpokoili. Co oni poślán
5: cy ták szczęśliwie vczynili/ ifz nie tylko
6: Bulgáry/ ále y ine Słowieńłkie naro
7: dy/ zwłázczá bliłko Grecyey przyległe
8: Pánu Bogu pozyłkowáli. Gryzłá tá
9: rzecz barzo Greki/ ifz fię ták kościół

- 10: Rzymfki y Lácínfki fzerzył/ zwłafzczá
- 11: miedzy Bulgáry/ zktorymi oni woy=
 12: ny wielkie zá ich pogánftwá wiedli: y
 13: ftáráli fię oto/ iákoby byli znowu ko=
 14: ściół im S. Rzymfki ohydźili. Pořáli
 15: káplány fwe/ niezgody miedzy brácią
 16: śieiące:(*marg*) Plátiná
- : in vitá
- : Hádriani
- : 2. (-) ktorzy znowu ony ártykuły
- 17: ktoremi Rzymiány Heretyki czynili/
 18: Bvlgárom pomiátáli. Ná koniec
 19: gdy fłowy nic nie fpráwili/ mocą y rę
 20: ką Rzymfkie wfzytko duchowieńftwo
 21: káplány y Bifkupy z Bulgáryey/ fro
 22: motnie iáko Heretyki wygnáli: á fwo
 23: iemi/ kościoły ich ofadzili. To byłá wiel
 24: ka á nieznośna krzywdá kościoła
 25: Rzymfkiego y wfzytkich zachodnych.
 26: Y tą Grekowie záflepieni/ nigdy v=
 27: przeymego y Chrześciánfkiego fercá do

Q iij

zgody

strona: 230

230.

O Odfłapieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: zgody S. y iedności nie mieli/ ále mi=
 2: łości Bożey zápomniawfzy/ wzgárdy/
 3: potwarzy/ y krzywdy bez przyczyny ná
 4: Rzymfki kościoł przyczyniáli:(*marg*) Rom. 1. (-) y ták in
 5: nym narodom fwego pořłufzeńftwá

- 6: wiarę Kátholicką Rzymńką od Apošto
7: ła Páwła S. wyflowioną/ obrzydźili.
8: iż po dziś dzień w Moskwie brzydźie^{go}
9: człeká niemáľz/ iáko Kátholik: iż y koś
10: ćioły fwoie znowu poświęćaią/ do kto
11: rychby łáćinnik wźedł. Ták Rufi wiá
12: rę S. przáľną y czyftą tym kwáfem ftá
13: rym rozerwánia szátańskiego y nie=
14: nawiści zákwasili/ y tę niepokaláną
15: oblubienicę Chryftufowę kościoł S.
16: Rzymfki zpotwarzoną/ w pohánbie=
17: nie/ tobie narodzie Rufki/ podáli. Ale
18: poľuchaymy co to nam zá Herezye
19: zádawali.

20: **Rozdział 12.**

21: **Ktore Artykuły iáko Herefie y kácerstwá**

22: **Grekwie ná Rzymfki kościoł kładli.**

- 23: **I**Z iuż Grekwie w tym
24: czásie/ to ieľt po tjm wygná
25: niu Rzymfkiego Ducho=
26: wienńtwá z Bulgáryey/ fer=

ce byli

strona: 231

Wtóra część.

231.

- 1: ce byli do iedności świętey stráćili/ y w
2: wielką nienawiść przeciw Łáćinni=
3: kom wpádli: iáko písmo mowi: Przy=
4: czyny szuka/ kto fię z przyáćielem ro=
5: ftác chce: nálezli łobie przyczyny/ ktory

- 6: mi/ odłzczepieńftwo od iedności ko=
7: ściółá Bożego/ y niepołłufzeńftwo fwo
8: ie/ przeciw ftolicy Apoftółfkiey/ po=
9: kryć chćieli. Pierwey ośm ártykułow
10: potym dziewięć/ potym dwádzieściá y
11: łzesć ná Rzymłki kościoł nápiłali/ y
12: Ruśi podáli. Phocius iáko fię wyż=
13: łzey námieniło/ ośm ártykułow prze=
14: ćiw ftolicy Apoftółfkiey nápiłal: kto=
15: re Mikołay wielki Papież/ ktory fię
16: iego rozboiom y wftąpieniu gwałto=
17: wnemu ná Pátrjárchoftwo łprzećiwł
18: wyliczá/ piłząc do Igmara Arcybifku
19: pá Remenłkiego.
20: 1 Iż Rzymiánie wfobotę połzczá.
21: 2 Iż ćwierdzá/ áby Duch S. pochodził y
22: od fyná.
23: 3 Iż fię małżeńftwem S **bzrydzá** [!] .
24: 4 Iż káplanom bierznowác nie dopułzczá.
25: 5 Iż zapułtu przed wielkim połtem dłu=
26: zey przewłoczá.
27: 6 Iż ná ołtarzu záráz z ćiálem Bożym
28: baránká ná wielką noc poświęćaiá.
29: 7 Iż księża ich brody golá.

O iij

Iłz Dya

strona: 232

232.

o Odftąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: 8 Iż Diakony bez kápláńftwá ná Bifkup
2: ftwo poświęćaiá. Tych ártykułow Phoci

- 3: us ná ołmym Zborze/ iáko my liczem zá A=
4: dryaná wtorego Papieżá/ ná którym był z
5: Pátryárchoftwá zrzucion/ áni wlpomnieć
6: śmiał.
7: Potym we dwieście lat bliłko zá Leoná dzie
8: wiątego/ iáko lię niżey powie/ ten dzie=
9: wiąty ártykuł przyczynili.
10: 9 Iż w przáfnym służą Rzymiánie/ to iest
11: iż chlebá przáfnego do śprawowánia Sa=
12: krámentu ciáła Bożego vzywáią.
13: Potym wiele innych rzeczy nápletli/ Ruś
14: proftą zwodzác/ ktore tu dlá tego wyliczę/
15: z Rułkich piím wyięte/ ábyś poznał/ cny czy
16: telniku/ iáko znienawiści y gniewu ládá co
17: plotác/ proftych fercá zwodzili. okrom tych
18: dziewięci w Rułkim piśmie wyliczáią inne
19: tákie Lácínłkie/ iáko oni mowią/ Ierezie.
20: 10 Iż Biłkupi Rzymłcy ná woynę iezdzą.
21: 11 Iż dzieciom w połt zmlecznem ieść dá
22: ią.
23: 12 Iż obrázy rzezáne máią/ ná málowá=
24: nych nie przelłtáiąc.
25: 13 Iż krzyłz czynią ná ziemi páłcem/ y po
26: nim depcą.
27: 14 Iż P. Máryey mátką Bożą nie zową.
28: 15 Iż do ołtárzá niewiałty przypułzczáią.
29: 16 Iż dawione rzeczy/ ptáki y inne zkrwią
30: y liśice/ záby/ niedzwiedzie iezdą.
31: 17 Iz łol chrzłłzczonym wułtá kłáda/ y złlinj
32: błoto vczynione vłzy máżą.

33: 18 Iż lię co dzień po Zydowfku wodą kro

pią

strona: 233

Wtóra część.

233.

1: pię.

2: 19 Iż całą ręką żegnáią/ y krzyfz S. ie=

3: dnym pálcem czynią.

4: 20. Iż Alleluiey od máłfnice aż do wiel=

5: kiej nocy nie śpiewáią.

6: 21 Iż vmárle ciáá Bifkupow przez kilá

7: niedziel nie pogrzebione chowáią/ á ná krzjz

8: im ręku nie fkladáią.

9: 22 Iż kápłani ich trzy Mfze iednego dnia

10: miewáią.

11: 23 Iż powinowáte w małżeńftwo biorą.

12: 34 Iż Mnifzy ich mięfo iedzą.

13: 25 Iż krzyfz S. poście kryią/ áni mu fię

14: klániáią.

15: 26 Iz miáfto przyftępowánia do ftołu

16: Bożego tylo kápłaná ktory miał Mfzą po=

17: cáłuią.

18: Odpowiedz ná ty artykuły.

19: Godzili fię co ná to odpowiedác á

20: czás prozno trawić/ bárzom wąpfił.

21: okrom tego iednego około pochodze=

22: nia Duchá S. wftytkiego fię ná S.

23: wielkich Zborách zámiaác kościoło=

24: wi Rzymfkiemu/ iáko proznych á bá=

25: bich baśni wftydzili. wftyákze dla pro

26: ftych chcę nie co/ nie na káždy ártykuł.

- 27: ále ná niektore krotkio odpowiedzieć.
28: Na pierwŷzy. A co im zá krzywdá/ iż
29: kto pości? iáko my im nie przygánia=
30: my/ iż sobie zapuŷtu vmnieyŷziáią/ á po=

Q v

ścić

strona: 234

234.

O Odŷtápieniu

Grekow od K. Bo.

- 1: ścić pierwey poczynáią: ták teŷ y oni
2: nie máią ŷię oco gniewáć iż Soboty/ y
3: inne wilie y fuche dni pościem. Zwła
4: ŷczá iż ták ma koŷcioł Rzymŷki od
5: Piotrá S. y Páwłá y innych oycow
6: S. podánie. Przyŷtoyno ieŷt bárzo
7: Soboty poŷćić lda trzech przyczyn:
8: 1 Abyŷmy ŷię Zydom ŷprzećiwili/ á ich
9: ŷwięto ŷobotne/ ktore tylo do czáfu/ po
10: ki Chryŷtus nie zmartwych wŷtał/ po=
11: ŷtánowione/ iáko y inne Ceremonie/
12: było/ odrzucili: Bo poŷt przeciwny
13: ieŷt ŷwiętu. 2. Abyŷmy ŷię do ŷwiętá
14: náŷzego Niedzielnego/ y do goręťŷzey
15: modlitwj/ y ŷłuchánia ŷłowá y zakonu
16: Boŷego przypráwili.
17: 3 Abyŷmy płácz y ŷmutek Bogáro=
18: dzice y Apoŷtołow/ ktory w ten dzień
19: mieli/ rozmyŷlili: á zmartwychwŷtá=
20: nie ŷyná Boŷego zwięťŷzym po poŷćie
21: weŷelem roŷzczytáli.
22: Ná wtory powie ŷię niŷey ŷzeroko.

23: Ná trzeci: wełpołek z Heretyki łzczę=(*marg*) Wroz=

: dziale 16. (-)

24: rą ná nas potwarz Grekowie kładą.

25: Bo my małżeńtvo S. czćiemy/ y

26: miedzj siedmią Sákrámentj kładziem

27: y im się nigdy/ iáko czynili Heretyko=

wie

strona: 235

Wtor część.

235.

1: wie nie brzydzim/ áni go nikomu zá=

2: kazuiem: ále czyśtość S: iáko lepřzą y

3: od zbáwićielá y Apořtołow iego radzo

4: ná/ nád małżeńtvo przekładamy.(*marg*) Matt. 19.

: 1. Cor. 7.

: Přal. 75.

: Eccleř. 5. (-)Y

5: kto ią Bogu obiecał/ trwác w niey y

6: żyć/ á Bogu fluby y obietnice chowác

7: rořkázuiemy. A iż duchowni nářzy zo

8: námi się nie báwia/ áni báwić mogą/

9: dla rozdwoienia/ to wedle Apořtołá

10: czynią: áby się nierozrywáli řwiecki=

11: mi zabawámi/ ále obiema rękoma řlu

12: řby się iego S. y zakonu y náuki Bo=

13: řey chwyćili. řeby w kořćiele Bořym

14: náuká zbáwienna nie zginęłá/ ták iá=

15: ko v Ruři przeto zginác muřiałá. Ie

16: řli ktorzy nářzy kářłani wyřtěpuią/ á

17: řlubow řwoich nie chowáią/ to ná řwoj

18: karb czynią: z zakonu to nie idzie. Y

- 19: v Ruśi tácy fię Popi náyduią/ ktorých
- 20: nie powściągliwość małżeństwem fię
- 21: vhamować nie może.
- 22: Ná czwarty. Ták ma być/ nie mo
- 23: że profty káplán bierzmować. Bo íá=
- 24: íne íeft pímo/ iż tego niżły kapłani
- 25: nie czynili/ íedno íami Apoštołowie/
- 26: ná ktorých mieyfcá Bífkupi wftapili.(*marg*) Act. 8. (-)
- 27: Ná piąty. Boday zdrowi pościli

Greko=

strona: 236

236.

O Odftąpieniu

Greków od Ko. Bo.

- 1: Grekowie/ by dobrze wftyki dni w
- 2: rok chćieli: My zá to Páná Bogá
- 3: chwalić będziem/ gdy ie dołkonálże/
- 4: byle w íedności kościelney (bez ktorey
- 5: áni pofty/ áni żadne dobre vczynki po
- 6: mocne nie íą) baczyć będziem.
- 7: Ná ízofty. To ízczera potwarz. Bo
- 8: ofobno ná Wielką noc rzeczy ku ży=
- 9: wieniu Klerykowie żegnáią.
- 10: Ná íiodmy. Znamy fię do tey
- 11: wielkíey íerezy: By Grekowie wro
- 12: íić fię do S. íedności chćieli/ nic íięfz=
- 13: ko by nam brody zápuścic. Acz ich
- 14: nam nie trzebá/ komu trzebá kościoł
- 15: nie zákázuie.
- 16: Ná ofmy. Szczerá potwarz. Nigdy
- 17: tego nie czynią.

- 18: Ná dziewiąty niżey fię powie w
19: rozdziale trzynastym:
20: Na dzieśiąty. Nigdy tego bez wiel
21: kiej potrzeby duchowney żołnierzow
22: Chrześciańskich/ nie czynią. A kościół
23: żołnierzstwa duchownym/ pod vtrą=
24: tą spráwováníá kápłáńftwa/ zákázuie.
25: Ná iedenafty. Głupstwo to wiel=
26: kie mowić iżby dzieci y inni/ ktorým
27: poft do czego lepszego y potrzebniey^{go}

przełzka=

strona: 237

Wtoraa część.

237.

- 1: przekadza pościć byli winni. Leczyć
2: nie morzyć chce mátká kościół ś. dzie=
3: ci fwoie. Lecz v Ruśi/ byle fię nie o=
4: skromił/ iáko oni mowią/ to ieft mię
5: ía á máłlá nie fkuśił/ choćiaby pięć
6: kroć ná dzień iadł/ tedy to wielkim po
7: ítem zowią.
8: Ná dwánafty. Czym rozny rzezá=
9: ny obraz od malowánego/ niewiem:
10: iáko tu drewno/ ták tám farbá. A o=
11: biemá koniec ieft/ áby znáczely żywe o
12: łoby.(*marg*) Exodi 25. (-) A też rzezáných y lanych przy=
13: kład ieft w piśmie ftárym/ á máłowá
14: nych nie pomnię.
15: Ná trzynafty. Po krzyżu S. gdzie
16: go znáć/ nigdy nie depcem.
17: Ná czternafty. To łzczera potwarz

- 18: Ná piętnafty. Załłone od ołtarzá
- 19: męká Chryłtułowá rozerwáá: (*marg*) Luc. 23. (-) y tá=
20: iemnice zakonu łtárego przez Ewan
21: geliá S. zrozumiane łą y odkryte/ gdy
22: lię ná Chryłtušie Pánie náłzym táie=
23: mne prorocwá łpełnił/ á krew bá=
24: ránka niewinnego do przybytku wie
25: cznego wniesiona ieft. (*marg*) Heb. 9. (-) (*marg*) Amphi=
: lochię in
: vita Bá
: filij (-) Przetoż Apo
26: łtołowie S. záłłony y przegrody v oł=
27: tarzá nie mieli/ dopiero Bážyli wiel=

ki włcho=

strona: 238

238:

O Odłtápieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: ki włchodnich kołciółách to záczáł/
2: gdy iego Diakon łłżąc v ołtarzá/
3: złým weyrzenim ná białą głowę łku=
4: łzony od czártá był: dla tego záłłone
5: v ołtarzá/ áby zá nię białe głowy nie=
6: chodziły/ vczyńił. Lecż kołciół S. A=
7: połłolłki Łáćinłki/ ktory ieft wiewłłzym
8: przyiáćielem czyłłtołci niżli łą Greko
9: wie/ takich lię pokus nie boiác Apo
10: łłolłłkie podánie záchowywa/ á Zydw
11: łłkich záłłon/ ktore Chryłtus łłgáł
12: ná ołtarz nie kłádzie.
13: Ná łzefnáfty. Boday zdrowi y záł

- 14: ki iedli kiedy im zdrowe/ a mięła nie=
 15: málz. Stárego zakonu o brákowaniu
 16: y czyłtości ábo nieczyłtości potraw nie
 17: trzymamy.(*marg*) Act. 15. (-)A to co o krwi y dawio=
 18: nym Apoštołowie powiedzieli/ do czá
 19: łtu tyło trwác miáło/ poki fię z tego Zy
 20: dowie gorłzyli. Iuż teraz Piotrowi
 21: S. włzytkę zwierzynę przyniešiono/ y
 22: powiedziano/ iedz á nic nieczyłtym nie
 23: zow/ co Bog łtworzył/ y co ku połłu
 24: dze ludzkiej y potráwie służyć może.
 25: Ná siedmnałty y ołmynałty. W=
 26: tey mierze zgadzaią fię z Heretykami/
 27: ktorzy fię z świętých Ceremonij kościel

nych

strona: 239

Wtóra część.

239.

- 1: nych nátrząłaią. Przeto ie tám odłfy=
 2: łam/ gdzie ná to Heretykom odpowie
 3: damy. My żadnych Ceremonij Grec
 4: kich nie gánim/ ktore od łtórych S.
 5: przodkow máiá/ byle fię prawdzie Bo
 6: żey y piłmu S. niełprzełwiły. Mo=
 7: że łobie kościół łtánowił Ceremonie iá
 8: kie być wedle czáłu zbáwieniu ludzkie=
 9: mu ku pomocy rozumie.
 10: Ná 19. 20. 21. niemałz ná co od=
 11: powiedác: Kościół S: gdy łmutne rze
 12: czy rołzczyłtá/ á ludzi do pokuty y plá=
 13: czu przywodzi Alleluiey/ ktora pieśń

- 14: ieft wefela/ niefpiewa.
15: Ná 22: To tylo z przywileiu ná
16: Boże Narodzenie. nie fpowinności/ ále
17: zdobrey woley wedle fwego nábożeń=
18: ítwá kápłani czynią/ dla pewnych
19: táiemnić/ o ktore íię nam Grekom
20: Íprawować nie trzeba. Ponieważ to
21: pewna/ gdy tego dla ludzkiego zbá=
22: wienia/ dla chorych y innych przygod/
23: potrzebá ieft/ á innego kápłaná nie
24: máłz/ może ieden dwie Mfzy y trzy
25: mieć/ byle náłzczo/ bez świeckiej po=
26: tráwy. Bo ten Sakráment/ dla ludz
27: kiej potrzeby y poćiechy zbáwienney

poftá=

strona: 240

240.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Boże.

- 1: poftánowiony ieft.
2: Ná 23. Tego nigdy nie czynią aż w
3: piątym pokoleniu. Lecz nawyżłzy Bi
4: íkup/ gdy tego ieft wielka potrzebá/
5: dla dobrego wżytkiego kościoła y kro
6: leftw Chrześciáńfkich/ y pokoju po=
7: ípolitego/ dozwołić pánom wielkim
8: ná ktorych wiele należy/ może. Bo
9: ná zakon Moizełzow około tego/ íá=
10: ko y ná inne práwá/ gdzie práwo przy=
11: rodzone y w nowym zakonie pífane
12: niezákroczy/ obowiązány kościół

- 13: Chryśtułow nie ieft. Dwie żywe żenie
14: mieć á rozwody węzła małżeńskie=
15: go czynić/ to ieft przeciw Ewánieli=
16: ey/ y iálnemu łowu Bożemu. Co v
17: Grekow zá grzech fię nie poczyta.(*marg*) Mátt. 19. (-)
18: Ná 24. 25. 26. czáfu łzkodá.
19: Toć łą ony wielkie/ iáko Ruś mowi
20: Ierezie/ dla ktorých fie námi ták bár
21: zo Grekowie brzydzą/ y ktorými pro=
22: łtą Ruś zwiedli/ y niewinnie kościoł
23: Boży do nich odniefli/ y iedność im
24: S. Chrześciáńfką wzmierzyli. Tego
25: tylo dotknę/ iż ták wielki był iad Gre
26: kow przeciw Rzymfkiemu kościoło=
27: wi/ iż by byli y pod ziemią potwarzy

nań

strona: 241

Wtóra część.

241.

- 1: nań łzukáli: lecz chwálá Bogu/ nigdy
2: nic nie nálezli/ coby fię do wřzu łtátecz=
3: nych á biegłych wnáuce kościelney/ y
4: w piśmie S. przynieść mogło.
5: Obácź/ Cny czytelniku/ iż tego ni=
6: gdy wřzyłcy łtárfzy y młodřzy Greko=
7: wie ná kościoł Rzymfki mienic nie=
8: śmieli (wczym dziś niektorzy z Ruśi
9: y Heretykow wřłyřzawřzy przygániác
10: śmieią) áby wtym Kościoł Rzymfki
11: błądził/ iż pořpolitemu człeku pod ie=
12: dną ofobą przeniařwięřzy Sákrament

- 13: daie. Nigdy tego y nawiętłzy z Gre=
14: kow nieprzyiaćiele Rzymiánom/ zádá
15: wác nie śmieli. á gdj ták rzeczj mále j ni
16: czemne wymyfláli/ pewnieby tey ták
17: wielkiew byli nie zániecháli. Bo y Gre
18: kowie fami/ kto fię dobrze przypátrzy
19: pod iedną ośobą dáią. Acz Rułcy Popi
20: nic około tego nie rozumieią/ co ofo=
21: by/ á co rzecz famá w Sákrámeńcie
22: tym dziwnym: y gdzie iest poświęce=
23: nie krwie Páńłkiew/ á gdzie niemáfz/
24: rzadko około tego co vmieią.

25: **Rozdział 13.**

26: **Iáko zá Leoná Papieža dziewiętego/ Gre=**

27: **kowie o przafny chleb przygániác kościoło=**

R

wi

strona: 242

242.

O Odstąpieniu

Greków od K. B.

1: **wi Rzymłkiemu poczęli/ á iáko ie Papiežo=**

2: **wie vpomináli y ná Synody y dyłputácye**

3: **wzywáli.**

- 4: **T** Ak niewinną á niepo=
5: kaláną Oblubienicę Chry=
6: łtułowę zpotwarzywfzy y
7: wzgárdziwfzy Grekowie/
8: po gwałtownym wygnániu z Bulgáryey/
9: nic nie opuścili co ku wiecznemu roz=
10: działowi od kościoła y od przełożone=

- 11: go fwego/ y nieprzyiázni ku Lácinni=
12: kom służyć mogło. (*marg*) Około ro
: ku Pán=
: fkiego.
: 805. (-) Pápieże Rzymfkie
13: po wśzytkiey Grecyey od Chryłztofá po
14: cząwśzj z Liturgiey wymiátác y wymá=
15: zywác rofkazáli: (Bo we Mfzy iáko y
16: my dziś ná pierwśzym ie závždy miey=
17: fcu modlác fię zá Páttryárchy y Cefarze
18: kładli) wyklińáli/ złorzeczyli/ y iáko
19: zá przekłète heretyki mieli. Lecż Pa=
20: pieżowie/ miłosci Chrześciánfkiey
21: krzywdy fwey zápomináiąc/ zfercá nig
22: dy tráćić przeciw im niechćieli: ale ie
23: iáko oycowie/ nie mądre fyny/ czę=
24: ftym vpominánim y pośły fwemi obfy=
25: łaiąc/ leczyli/ do zgody Chryłtufovey
26: przywodzili/ y ná Synody wzywáli.

Ale

strona: 243

Wtor część.

243.

- 1: Ale iáko ichże Hiftoryk Láonicus(*marg*) Libro 10.
: n prefa=
: tione. (-)
2: świadczy Grekovej niechćieli: y fám
3: że ná fwe Greki wypowiedá/ ifz fie w
4: fwarách około wiary kocháiąc Biłku=
5: pom Rzymfkim do zgody fię przywo=
6: dzić nie dáli. (*marg*) Roku.

1048. (–)

7: Potym około roku Páńfkiego 1048.
8: wpułtora ftá lath/ po oney krzywdzie
9: którą Rzymfkiemu kościołowi w Bul
10: gáryey vczynili/ zá Leoná dziewiątego
11: przed piąćfiet lath/ náftał ná ftolicę
12: Cárogrocką Michał: ktory wziąwfzy
13: wthowárzyftwo Leoná Arcydaná ná
14: on czás Bifkupá Bulgárskiego/ człe=
15: ká vczonego ále vpornego/ poczał zno
16: wu pychę y wżeteczność/ onego Ia=
17: ná (ktorego był Grzegorz wielki vfkro
18: mił) iufz od czterech fet lat vmárłá/
19: ozywiác: á piác fię y czynić Pátryárchá
20: Aekumenikus/ to ieft/ náwyżłzy y ge=
21: nerálki Pátryárcha. Y poczał Alexán
22: dryfkiego y Antyołkiego Pátryárchę
23: ktorzy do onego czáfu przy Rzymfkiey
24: ftolicy ftali/ á Grekow w odźczepień=
25: ftwie nie náfládowáli/ pod fię y pod
26: fwoie práwo y przełożéńftwo/ iako
27: mowi Leo dziewiąty/ podbijác. Ná ko

R ij

niec

strona: 244

244.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

1: niec to czego iego przodkowie nigdy
2: w odźczepieńftwie nie czynili/ poczał
3: Láćińskie kościoły y kłafttory w Kon
4: ftántynopolu y w Grecyey płowác/ y

- 5: do tego niewolić/ áby po Grecku w
6: kościołách fluzyli.(*marg*) Leo 9. cá.
: 20. in Epi
: fto. ád
: Micháel.
: Conftát.
: Epif. (-) A co gorzey nową
7: potwarz ná kościol łácińfki włożył/ pi
8: fząc do Bifkupow w Apuliey/ názwał
9: Lácinniki Heretyki Azymity/ iż w=
10: przafnym á nie wkwáśnym chlebie o=
11: fiáruią: nowe im oto kácerftwo zádá=
12: iąc.(*marg*) Greko=
: wie Lá=
: ćinfskie ko
: ścioly w
: Greciey
: pfowáli.
: Leo 9. in
: Epift. 2
: ad eun=
: dem. (-) Leo dziewiąty Papieſz tego imie=
13: niá o to fię fráfuiać/ nápiſał do onego
14: Michála Cárogrockiego/ y do Akryda
15: ná Bułgárfskiego Bifkupá wielki liſt y
16: práwie Apoſtolfskie do iedności vpomni
17: nánie/ ktory ma rozdziałow czterdzie
18: ści y ieden. Słuſznaby tu wſzytek wło
19: żyć: iedno te máłe kxiáſzki nie znio=
20: fą. kto moze proſzę przeczytay/ wielce

21: fię wćiefzył y siłá náuczylz. (marg) In 'Epist

: áverfj

: Micháe=

: lem Con=

: ftán. Epi

: fcop. (-)Rowny ieft

22: onemu ktory Mikołay pierwfzy Pa=

23: piefz/ przed ófmjm Zborem do Michálá

24: Cefarzá nápifał. Ná ten list Papiefki/

25: Bo ieft mocnych y dziwnych z Duchá

26: S. fłow pełen/ nieco fię wfkromiwfzy

27: on hárdy Cárógrocki Bifkup Michał/

odpifał

strona: 245

Wtora część.

245.

1: odpifał/ nie iáko fię ku zgodzie máiać/

2: y tákże do zgody Papieżá vpominał.

3: A Papiefz mu te fłowá w drugim liście

4: piŕze.

5: Piŕanie twoiego czći godnego brá=

6: terftwá dofzłó nas/ wktorym nas do

7: zgody y iedności rzeczy Chrześciánom

8: wiernym ze wŕzytkich napotrzebniey=

9: fzey y nalepŕzey/ przywodzilz:(marg) Słowá

: Leoná 9.

: do Gre=

: kow. (-) áby po

10: dŕugiey y fzkodliwey niezgodzie/ corká

11: (to ieft ftolicá Cárógrocka) z przeied=

12: náney mátki wwfelić fię moglá. Y po=

- 13: tym. Wiele/ prawi/ do wżu náfzych o to=
14: bie nieznośnych rzeczy dochodzi. Snać
15: nowymeś w ftanie duchownym/ á nie
16: po ftopniácheś ná doftoieńftwo Bifku
17: pie wftąpił. Co fię czynić nie godzi. Bo
18: tego y Apoftolka nauką y chwalebne
19: Kanony nie dopuſzczáią. ktemu no=
20: wą hárdością y prágnieniem przełożeń
21: ftwá Alexándryifkiego y Antiofkiego
22: Páttryárchę ná ftórych przywileiách go
23: dności ich wżzkodzić/ á onych nád prá=
24: wo y fłuſzność podbić pod fię chcefz.(*marg*) Ztąd znác
: iż inni Pá=
: tryárcho=
: wie od koś
: ciołá
: Rzymfkie
: go nie by
: li odftąpi
: li. (-)

- 25: Prozną chwałą podniesiony y pompą
26: świecką/ ná Chrjftuſa dla nas vbogie=
27: go nie pomniſz: iż on vbogie miáftecż

R iij

ko ná

strona: 246

246.

O Odftąpieniu

Grekow od K. B.

- 1: ko ná fwoie národzenie obrał/ á wiá=
2: fkinie nie wkrolewfkich goſpodách go=
3: fpodę miał. Iákie to ieft y iáko brzyd=

4: kie y oplákáne świętokrayfskiej części
5: przywłafzczenie/ iż fię vniwerfalnim
6: Pátryarchą zowiez y pífelz/ gdyż do te
7: go czáfu ten kto Bogá miłue nie=
8: śmiałię tym tytułem nigdy zdoić. A
9: kto po Chryftufie słuźnieyby mógł
10: tymię słowem okraśić/ iáko ten kto=
11: remu rzeczono: tyś Opoká ná ktorey
12: zbuduię Kościół moy? A wždy nie náy
13: duiem áby fię zwał Piotr święty vni=
14: uerfalis Apoftolus/ chociaź był Kxią
15: żę Apoftolow: y żaden z iego potom=
16: kow tym fię imieniem tak niewyczáy
17: nym zwác nie przyzwolił. Acz wielkie
18: mu Leonowi przodkowi náźemu y ie=
19: go potomkom/ S. Zbor Chálcedońki
20: tem tytuł przyfádził. Oto Ian wáfz
21: ktory przed cztermi łthy y czterdzieści
22: lath ten tytuł wynálazł/ w hárdości
23: łwey zginął/ od Peláiułzá y Grzego=
24: rzá wielkiego y nnych [!] wyklęty. Coź
25: mu pomogła Pychá iego? Iáko cień
26: minęła wśzytká. Iáko wy zdrowie zá
27: brácią połóżyćie/ ktorzy prózney chwa
28: ły w tym tytule/ ktorymię wśzytek ko

strona: 247

Wtora część.

247.

1: **ćioł** [!] gorzy/ połóżyć niechcecie? vpamię
2: tayciełz fię próżę wtym szalenśtwie/ á=
3: byś tego wcześnikiem nie byl o kto=

- 4: rym piáno. Ná nawyżłze pátrzy á on
- 5: iełt krolem nád wżyftkimi fyny hárdó=
- 6: ści.(*marg*) Iob. 41. (–)
- 7: A ná ono (piłze tenże Papiełz) kto=
- 8: fię nie zdumieie/ iześ ty teraz po świę=(*marg*) Anno 1020.
- : O przal=
- : uym [!] (–)
- 9: tych y prawowiernych oycách/ po ty=
- 10: śiácu y dwudzieftu lat nowych fię po/
- 11: twarcą ná Láćińłki kościoł wyrwał/
- 12: iłz wykłinałz tych wżyftkich/ y iáwnie ie
- 13: przenałłáduiełz/ ktorzykolwiek wczefni
- 14: cy łá Sákrámentu w przalnym.(*marg*) Obacz iłz
- : dopioro [!]
- : po tyśiá=
- : cu lat
- : Greko=
- : wie o
- : przafuy [!]
- : chleb nie=
- : słuźnie
- : przygá=
- : niác Láći
- : nikom po
- : częłi. (–) Tę
- 15: śmiáłość twoię/ y zpowieśiśmy po=
- 16: ználi/ y zliftu fię twego do Apulczykow
- 17: pokazáá. Smiełz to twierdzić/ iłz kwá
- 18: śny chleb był/ w ktorym Pan Apošto
- 19: łom łwoim táiemnicę ciáá łwego ná

20: wieczerzy zoftáwił? Ten fałsz z oboygá

21: Teftámentu łácnó pokázác. Bo nie=

22: przyfzedł był płowác zakonu ále pełnić

23: przeto wedle rozkazánia zakonnego/

24: zprzafnym y zwinem ftarą Páfchę

25: Ípráwował/ y zaráz zprzafnego y zwi

26: ná iáko Lukáfz S. powiáda/ nową

27: vcźnióm podał.(*marg*) Luk: 22.

: Exod. 12. (-)Bo przez ony ósm

R iiiij

dni

strona: 248

248.

O Odstápieniu

Grekw od Kość. Boż.

1: dni niewidác było nic kwásnego po

2: wftytkich gránicách Zydowfkich/ á v=

3: kogofię kwás nálazł/ ginęła dułzá iego

4: z Ludu fwego. Gdyby tedy był kwás

5: ná wieczerzy Páná Iezufowey/ ábo że

6: by go on y vcźniowie iego fkuřili: fłufz

7: nieby iáko przestępcy zginęli. Y pan

8: by fwym nieprzyaciółow mowić nie

9: mógł: A kto mi zwas grzech moy vká=

10: zác może? Tedy było nań fałszywych

11: świádkow fzukác nie trzebá.(*marg*) Ioán. 8. (-) Lecż tęn

12: ktory nigdy nie grzeszył/ áni fię zdrádá

13: w vściech iego náłázłá: to co fam idác

14: ná mękę vcźnióm zlecił/ iáłnie przez A

15: pořtołá/ w ktorym famże mowił/ po=

16: wiedziál: vżywaymy nie wfтарыm

17: kwásie/ áni w kwásie złości y nieprá=

- 18: wości/ ále wprzałney czyłtości y praw
19: dy.(*marg*) 1. Cor. 5. (-) Y ná drugim mieyfcu. Trochá/ po
20: wiáda/ kwáfu/ wżytko zámiełzanie płu
21: ie. A gdzie się co płuie/ tám się náturá
22: ná gorłze mieni/ y wádę iáką przyimuie
23: Y potym zámýkáiąc tenże Papież mo
24: wi: Ia tám połły moje flę/ ktorzy Cię
25: y otym y o innych rzeczách potwár=
26: nych/ fzerzey łpifania náłzego náuczą/
27: teraz więcey się tym báwić niechce.

Náucz

strona: 249

Wtora część.

249.

- 1: Náucz się bráćie miły opátrznie á po=
2: kornie mowić. Nápiłaleś nam: Gdy
3: by ty do kościoła Rzymłkie⁸⁰ przyłtał/
4: miałby z tobą Rzymłki kościół wżyt=
5: ki Kościoły po wżytkim świecie. A
6: co to zá morłkie dziwy námiłłzy brá=
7: ćie?(*marg*) Rzymłki
: kościół
: głowá
: bez człon=
: kow być
: nie może. (-) Rzymłki **kościół** [!] **bedą** [!] głowá y
8: mátką kościołow/ ma być bez człon=
9: kow y bez corek? A iákółzby mógł być
10: głowá y matką nazwany? Wierzemy
11: y dla tego mowiemy y łtátecźnie wy=
12: znawamy/ iż Rzymłki kościół/ nie

- 13: ieft ośierociály/ áni sam zořtał iáko ty
- 14: mnimaž: ále ktorakolwiek nácyá po
- 15: wřzytkim řwiećie od niego fię w hár=
- 16: dořci fwey dzieli/ á znim niezgadza:
- 17: nie ma być zá kořcioł miáná áni zwá
- 18: ná/ ále zá zborzyřzće Heretyckie/
- 19: y zá řcháckę odřzczepieńcow/ y řynágo=
- 20: gę řzátáńfką.(*marg*) Czytay
- ! pilnie. (-)Niech vřtáńą kácerřtwá
- 21: y odřzczepieńřtwá/ á miłuiącym Bogá
- 22: niech wzgorřzenia nie będzie/ ále po=
- 23: koy wielki. (*marg*) Přál. 118. (-) Kto fię w Chrzeřćiańfkim
- 24: imieniu kocha przeřtań złorzeczyć y
- 25: gábác [!] kořcioł S. Rzymřki Apořtol=
- 26: řki. Bo prozno gořpodarzá cřci/ kto
- 27: małżonkę iego lýy. Złey to ieft řławy

R v

mowi

strona: 250

250.

O Odřtápieniu

Grekw od Ko. Bo.

- 1: mowi mędrzec/ ktory fię oycá wřtydzi:
- 2: á przekłęty ktory mátkę gniewa.(*marg*) Eccl. 3. (-) A
- 3: na ono co kořcioły Láciniřkie wymio=
- 4: táli/ ták piřze.(*marg*) Aduer=
- ! řus Mich
- ! cáp. 29. (-)Iáko mam řpráwę/ w=
- 5: řzjtkiřćie Láciniřkie kořcioły zámknęli/
- 6: Mnichom y Opátom kłářztorýřćie po
- 7: bráli/ chcąc áby powářzemu řyli. Pátrř
- 8: iáko wtey mierze kořcioł Rzymřki

- 9: więtsze ma baczenie y miłość. Bo má
10: iąc w Rzymie y przed Rzymem wiele
11: Greckich kłaźtorow/ ábo kościołow/
12: żadne^{go} niepokoju do tąd nie ćierpią/ á
13: ni im oycowłkiego nabożeńłtwá y zwj
14: cźáiu zákázuią/ y owłzem rádzą im/ á=
15: by przy nim łtali. Bo nie ma kościoł
16: Rzjmłki łercá heretyckie^{go} ktore łię włzj
17: tko w rozdziałách kocha mowiąc przez
18: one dziątek rozboynicę nierządną: áni
19: mnie/ áni tobie/ zábij á rozśiekay.(*marg*) 2. Reg. 3. (-)
20: Lecź miłością práwą máćierzynłką
21: ná Sálomoná woła y próśi. Profzę Pá
22: nie/ day iey to dziećię żywe á nie zábí=
23: iay go.(*marg*) Ceremo=
: nie rozne
: w iedney
: wierze nie łzko=
: dzą. (-)Bo wie iż rozne Ceremonie y
24: zwyczáie/ nic zbáwieniu nie łzkodzą
25: gdzie iedna wiárá w miłości robiąca
26: co może/ iednemu Bogu włzytkich zá=
27: leca: Poty łą święte y Duchá Boże=

go peł=

strona: 251

Wtóra część.

251.

- 1: go/ pełne słowá tego Leoná dziewięte
2: go przed piąćiąłetlat piłane. Skto=
3: rjch wiele/ Cny czyłtelniku/ zrozumieć

4: możesz. Naprzod iż Papież nigdy nie
5: zaniechał śtárác się o ty zgubione ow=
6: ce od owczárnie swoiey/ y wten czas za
7: cne y wielce wczóne póły do Konstan
8: tynopolá półłał/ między innemi Vm
9: bertá Opátá Lenomáńského: który
10: tám przyechawszy/ błędy Greckie y v
11: por ich vkázował/ y ná gadanie y dípu
12: tácyą wśytkich Grekow wyzywał/
13: którzyby Rzymśkiemn [!] kościołowi w=
14: czym przygáne dáć śmieli Ale oni w
15: vporze trwáli y máło co Papieścy po=
16: słowie śpráwili. Wracájąc się do domu
17: księgi im dwoie ten Vmbertg/ o ich od
18: śzczepieńśtwie nápisane/ w których o=
19: czyściał kościołá Rzymśkiego nie po=
20: pokalaná [!] náukę/ zostáwił. Druga się
21: śtąd pokázuie/ iż Alexándryjski y An=
22: tyofki Páttryárchá do tego czáfu zá gło
23: wę swoię y śtarśzego/ nie Cárorockie=
24: go/ ále Rzymśkiego Papieżá ználi. Iá
25: kósz potym we śtu lat około roku 1137
26: w Antyochiey był Synod wśchod=
27: nych zá dozwoleńim Papieśkim. ná

który

strona: 252

252.

O Odstąpieniu

Greków od Koś. Bo.

1: który Papież Innocencius wtory śwe

2: go prefidentá półłał Piotrá Arcybi=

- 3: ĩkupá Lugduńfkiego: iáko ťwiadczy
- 4: Tyrius lib. 15. cáp. 16. 17. ná kto=
- 5: rym Synodzie Rádulfá Pátryárchę
- 6: Antyoťkiego z ťtolice złożono.(*marg*) Tyrius
- : lib. 15. cá.
- : 16. 17. (-)Pod
- 7: tymże czáfem zá prefidenciá tegofz Le
- 8: gatá Papieťkiego/ był Synod w Hieru
- 9: zálem/ ná ktorým teź był Máxim Ká
- 10: tolik Ormiáńťki Biťkup. gdzie Or=
- 11: miáńťkie błędy zgánione ľá/ zkto=
- 12: rych wynić Kátolik Ormiáńťkj obie=
- 13: cał. Co tenże Tyrius ťwiadczy. To
- 14: widzifz iź przed czterzmiťtylat ĩ Pá=
- 15: tryárchowie wťchodni zwierzchnoťć
- 16: Piotrá S. ználi. (*marg*) Grego=
- : ras Nice
- : phorus
- : lib. 10
- : Rom. Hi=
- : ťtor. (-)Nápiťał y ieden Hi
- 17: ťtoryk Grecki Gregorás Niceph: Gdy
- 18: Grekow/ powiada/ papieźowie Rzym
- 19: ťcy ná Synod zwieťć nie mogli: poťlá
- 20: li do Konťtántynopolá wielce vczone
- 21: Doktory y Biťkupy y Mnichy/ áby
- 22: wťzytkim Grekom/ około pochodzenia
- 23: Duchá S. y od ťyná diťputacyá ťtáwi
- 24: li. ĩ powiáda tákiego ťercá byli/ iź
- 25: wołáli po rynkách Cárogrockich/ na

26: diŕputacyą wyzywáięc/ zá tę prawdę

27: ktorey bronili/ ieŕliby przekonáni by=

li w o=

strona: 253

Wtóra część.

253.

1: li/ w ogieñ iŕc chcąc/ y zdrowie ŕwoie

2: ŕadzác. Ale powiáda ten Gregorá iŕ

3: ŕię im żaden z Grekow nie ŕtawił/ áni

4: znimi gádac ćciał. Pátrŕ iáko praw

5: dziwie ná ŕwoich Grekow vpor y ká=

6: mienną twárdóŕ ŕwiadczy/ wkto=

7: rym ŕtwardzeni/ do zgody ŕię miec ták

8: zápamiętále niechćieli.

9: Rozdział 14.

10: Iáko zatwárdziáli byli Grekowie w vporze

11: ŕwem/ á iáką nieprzyiazń przeciw Lácinni=

12: kom pokázowáli gdy fzli ná zdobywánie od

13: Turkow Bożego grobu. A iáko potym po

14: niewolnie byli z koŕciołem Rzymŕkim zie=

15: dnoczeni/ gdy Lácinnicy Cárograd opáno=

16: wáli.

17: **O**D tego czáfu to ielŕ po

18: Leonie 9 Papieżu ielŕcŕze

19: więcey w vporze ŕwym y od

20: ŕzczepieñŕtwie twárdzieli iá

21: ko ŕkámieniáli Grekowie: iŕ mieyŕcá

22: żadnemu vpominániu Papieŕkiemu

23: nie dáli/ áni ná Synody ná ktore czę=

24: ŕto przyzywáni byli/ przyiezdźác/ á pra

25: wdę fwoię pokázác/ niechćieli. Ná ko

26: niec tę iádowitą á zápamiętáłą niena

27: wiść przeciw Chrześcíanom pokázo=

28: wáli/ iż gdy fię do ziemie S: ná zdoby=

wanie

strona: 254

254.

O Odstąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

1: wanie grobu Bożego y zręki pogái-

2: íkiey ziemie oney po ktorey deptály no

3: gi Bogá náiże^go Iezufa Chrytufa/ wy

4: bawienie/ íamym duchem Bożym w=

5: zrużeni/ krew fwoię y gárdlá ofiáru=

6: iác/ zá vpomináim Pápiefskim wyprá

7: wowali/ y ze wízytkich zachodnych kro

8: lestw/ iedni morzem/ drudzy ziemiá

9: przez Polfkę y Podole vfámi wielkimi

10: około roku páńskie^go 1088. ciągnęli: Gre

11: kowie wielce im przekadzáli. (*marg*) Około ro

ku Pań.

1088. (-)Bo nie

12: mogąc Cárogradu minác/ przez Grec

13: kie páńftwá ciągnác muśieli. Nápiśał

14: włáfny ich Hiftoryk Grecki Nicetás/ iż

15: Manuel Kommenus Cefarz Caro=

16: grocki Lácinniki do Syryey idące/

17: mieczem/ zdrádą/ trućicznámi gubił/

18: y w mąkę z ktorey chleb czynić mieli

19: wapno nie gálfzone kłáść kazał. (*marg*) Libr. 1.

: rerum a

: Mánuele

: Com. gefta=

: rum. (-) A

20: przed nim niebaczný Cefarz Olexy

21: pierwŵzy/ zbráciwŵzy fię z Turki/ prze

22: chodu Chrześciánom Lácinŵkiego ko

23: ścioła do ziemie S. bronil/ y v Kon=

24: Itantynopolá gdy fię nic złego woŵfká

25: Chrześciánŵkie od Chrześcián nieŵpo

26: dziewáły/ wiele ich pogubił: (*marg*) Tyrius

: Libro. 2.

: ca. 5. 6. 7.

: Viŵper=

: gen. an=

: no Do.

: 1106. (-)Y krolá

27: bábilónŵkiego ná Lácinniki w ziemie

S. krew

strona: 255

Wtora część.

255.

1: S. krew w grob Boży rozlewájące/ po

2: budzáć przez częŵte poŵty fwoie do nie=

3: go niezániechał. Táka bylá y niena=

4: wiść y niewdzięczność Grekow prze=

5: ciw Rzymŵkie⁸⁰ kościoła ludziom/ kto

6: rzy ich nieprzyaciódom/ y krzyzá S.

7: ták fię mocno záŵtáwiác chćieli/ o fła=

8: wę wŵzytkiego chrześciánŵtwa y imię

9: Bogá náŵzego Iezuŵa Chryŵtuŵa. <http://rcin.org.pl>

- 10: Y dokazáli tego Grekowie iż po
11: ośmdzieśiát lat/ przez ktore Lácinni=
12: cy w ták dálekich ftronách/ Hieruzálem
13: y ziemię S. krwią fwoią oblaną y od
14: pogánftwá wyzwoloną trzymáli/ tá=
15: kie przefkadzánia od Grekow máiąc/
16: Grob Boży vtráćili: A Grekowie zá=
17: tym niezgody w odzeczepieńftwie sie
18: iący y kościół Boży y iedność Chrze=
19: ściánfką tágáiący/ prędzey w pogán=
20: fkie ręce wpádli.
21: Dáli też znác niektorzy niezbożni
22: Cefarzowie Greccy/ iż tylo ná złość
23: Lácinnie y Papieżowi/ Greckiego koś=
24: ciołá ziednoczyć niechćieli: á iedność
25: S: kościelną/ zá świeckie panowá=
26: nie przedawáli/ świętokráyfkim y

nezbo=

strona: 256

256.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Boże.

- 1: niezbożnym fercem: Bo za czáfu Pa=
2: pieżá Alexándrá trzeciego około roku
3: 1165. Cefarz Cárorocki tenże Má=
4: nuel Kommenus/ ktore^{go} fyn Alexy Iá
5: gniškę corkę krolá Francufkiego Phi=
6: lipá zá żonę miał/ widząc iż Cefarz
7: Rzimfki Fryderyk Bárbárośfa rzeczó
8: ny/ wielce Papieżá y Rzymfki Kościół
9: przenáfládował: rozumiejąc żeby do o

- 10: pánowánia zachodnich kroleństw po=
11: godę miał: zacne pofelstwo do Papie=
12: zá Alexándrá po dwa kroć wyprawil/
13: obiecuiąc mu zá pewne ziednoczyć ko=
14: ścioł Grecki z Rzymfkim/ (*marg*) Plátiná
: in vitá A
: lexán. 3. (-) ták iáko z
15: Ítárodawná z iednoczony w poślufzeń=
16: Ítwie iego był/ ktemu wielgą pomoc
17: ná Cefarzá Frydrichá/ by iedno ná to
18: przyzwolić chciał/ żeby Cefarstwo
19: Rzymfkie do Cárogradu iáko było pier
20: wey przywrocił á iednego Cefarzá v
21: czynił. (*marg*) Przywro
: cenia Ce=
: íarstwá Greko=
: wie v Pa=
: pieżá pro
: íli. (-) Potymże się ípraw/ Cny czyteli
22: niku/ iż Grekowie/ nie dlá zley náuki/
23: áni dla żadnego Heretyctwá iáko się
24: potwarzác nie wftydzieli/ od kościo=
25: łá się S. oddzielili: ále tylo dla świec
26: kiego pánowánia y prožney czći świec
27: kiej. Pátryárchowie Cárogroccy dla

zwierz=

strona: 257

Wtóra część.

257:

- 1: zwierzchności nád innymi wíchodny=
2: mi Pátryárchámi/ do ktorey im Pa=

- 3: pieżowie prześzkadzáli/ żeby łami Pa=
4: pieżmi nád innymi bjć mogli: á Cefarze
5: dla przywrocenia ku łobie *świeckie*^{go}
6: *zachodne*^{go} páńłtwá. y przeto połłufzeń
7: łtwá czjnienia łwjm duchownjm záká
8: zowáli/ abj tjm do pozyłkánia łobie kro
9: łeftw zachodnych łwieckich/ drogi łzu=
10: káli. Co iefli łię godziło/ vmiey káždy
11: vważyć. iáko to grzech wielki dla nędz=
12: nego pánowánia/ ták wiele dułz tráćć
13: á łuknią Chryłtułowę rozdzierác y ciá=
14: ło duchowne iedności kołciółá iego
15: tárgác: oczym iułz łię wyżłzey mowiło. (*marg*) w Rozdz.

: 8 wtorey

: częłci. (–)

- 16: Iefłcze iedney drogi Pan Bog ná vpá=
17: miętánie Grekow y przywrocenie ich
18: do iedności kołcielney vżyć raczył:
19: chcąc ich tym połłufzeńłtwá S. y poko
20: ry náuczzyć/ á ich hárdóść vkroćć/ y po
21: kázác wmałym czáłie/ iłz mu iedność
22: y zgodá Kołciółá S. iego miła iefł.
23: Około roku 1206 gdy ná Páńłłtwie (*marg*) Plátiná

: in vitá

: Innocen=

: tij 3. (–)

- 24: Cárogrockim był Iłáák/ brát iego ro
25: dzony Alexy/ zdrádlíwie go poimaw=
26: łzj do więżzenia władził/ y oczy iemu wy
27: łupiwlży/ łam łię ná Páńłłtwie poładził.

strona: 258

258.

O Odstąpieniu

Greków od Koś. Bo.

- 1: Syn Izaakow Alexi wciekł z cney trfo
- 2: gi/ y vdał się do Pápiezá/ Cefarzá/ y in=
- 3: nych zachodnych Chrześcian: którzy
- 4: na on czas woýfká swoie ná obronę
- 5: Bożego grobu gotowáli/ zwłazczá
- 6: Fráncuzowie y Weneći/ oznáymuiąc
- 7: im tyráńftwo y okrucieftwo [!] Stryiá
- 8: swego: prosił ich dla Bogá/ áby oycá
- 9: iego wyzwolili: obiecuiąc im to y po=
- 10: przyięgáiąc/ iż kościół Grecki do ie=
- 11: dności y posłuzzeństwá stárádawnego
- 12: przywieść miał. Tedy dla tego łame=
- 13: go kościoła S. ziednoczenia/ Chrześci
- 14: áńskie ony woýfká do Cárogradu się ru
- 15: szły: y podeń przyiáchwászy trzeciego
- 16: dnia miáftá dobyli/ y ná Páńftwo syná
- 17: onego ślepego/ tego to Alexego wfa=
- 18: dzili: ktory prętko z oycem vmárwšy/
- 19: Cefarftwo wręku Lácińskich zostáwił
- 20: Gdy tedy Kátolicy kościoła Lácińskie
- 21: go Greci opánowáli/ postáwili ná Ce
- 22: sarftwie Báldwiná Fráncuśkiego/ á
- 23: ná Pátryárchoftwie Tomáśa Máuro
- 24: cená Weneć/ którzy kościół S. nie ty
- 25: lo Grecki/ ále y Antioſki y Hierozolim
- 26: ſki/ do iedności y posłuzzeństwá Papie

27: łkiego zupełnie przywiedli/ zá dziwną

á ofobli=

strona: 259

Wtóra część.

259.

1: á ofobliwą opátrnością Bołką. ktory

2: y tym tákim obyczáiem Grekow zgo=

3: dy y iedności náuczyć chciał. Y trzymá

4: iąc przez lat 60 Cárorockie Cefar=

5: łtwo/ znowu Greki ziednoczyli y ko=

6: ścielny pokoy náprawili: ták ifz ná

7: wielkim Zborze Láteráńfkim/ zá In=

8: nocentego Papieżá trzeciego/ około

9: roku Páńłkiego 1216 (ná którym by (*marg*) Roku P.

: 1216. (-)

10: ło 70 Arcybiskupow/ y 400 Bisku

11: pow Lácińfkich y Greckich y innych

12: około fześcifet Doktorow) byli połpołu

13: z Láciinniki Pátryárchá Cárorocki y

14: Hierozolimłki. Y czytamy/ ifz połłu= (*marg*) Con.

: To. 3. (-)

15: fzeńłtwo znowu Papieżom te kościoły

16: odzczepione oddáły. Co fię lepiej zrozu

17: mie z tych łłow/ ktore tám miedzy ka=

18: nony/ y połtánowienia kościelne/ piła

19: ne fá. ták łtoi w rozdziale czwartym. (*marg*) Con. Lá=

: ter. Mág

: cáp. 4. 5. (-)

20: Acźkolwiek Greko/ ktorzy fię zá cźá

21: łow náłzych do połłufzeńłtwá łtolice A=

22: połłofłkiej wrocili/ cźcić y połłáć chce=

23: my/ obyczáiom y obrzędóm ich/ ile we=

24: dług Bogá możem/ vgádzáiąc: wżák=

25: że wtym zgádzác im nie możem/ áni

26: chcem/ łzczego dużne niebeśpieczeń=

27: łtwo roście/ y co kościelney vcźciwo=

S ij

ści vwłó=

strona: 260

260.

O Odftápieniu

Greków od Ko. Bo.

1: ści vwłoczy. Bo iákofię byl Grecki ko=

2: ścioł zniektorymi łwemi pomocniki/

3: od pośłufzeństwa łtolice Apośtołłkiew

4: oderwał: tákfię bárzo Grekowie Lá=

5: ćinniki brzydzić poczęli/ iłz miedzy in=

6: nymi rzeczámí/ ktore ku obrzydzeniu

7: ich niezbożnie czynili/ gdy fię tráfiło

8: iłz kápłan Láćińłki ná ich ołtarzu ofiá=

9: rę czynił/ nie pierwey ná onym ołta=

10: rzu Młzey mieć chćieli/ áłzby on iáko po

11: mázány obmyli. ktemu Chrześćiąnie

12: od Láćinnikow znowu chrzćić fię ich

13: ważyli/ z śmiáłości y z vporu. Y ielzczę

14: to niektorzy iáko łłyszem do tąd czynią

15: My tedy chcąc tákie wzgorżenie od ko

16: ściołá Bożego oddálic/ zá zdánim S.

17: Zboru łurowie rołkázuiem/ áby fię te=

18: go więcey nie ważyli: ále fię z kościo=

19: łem S. Rzymłkim zmátką łwoią/ iá=

20: ko łynowie pośłufzeństwa zgádzáli á=

21: by byłá iedná owczárnia y ieden Pá=

- 22: łterz. A ktoby fię śmiał tego ważyć/
23: mieczem wyklęcia vbity/ z doftoien=
24: łtwá y vrzędu kościelnego niech złożon
25: będzie.
26: Ná tymże dopiero Synodzie/ Pa=
27: piełz y oni oycowie ś. chcąc iułz przy ło=

bie

strona: 261

Wtóra część.

261.

- 1: bie zátzymać łtolicę Cárogrocką/ kto
2: ra fię tak częłto odrywáá/ dáie iey
3: pierwłze mieyłce po łtolicy Rzymłkiey.
4: ále żadney Iuryłdykcyey ná inne Pá
5: tryárchy nie dáie/ wte łłowá mowiąc.
6: Odnawiáiąc łtare przywileie łtolic
7: Pátryárchowłkich/ zá pochwalenim
8: S. powłzechnego Zboru/ vłtáviamy
9: áby po Rzymłkim kościele (ktory zá po
10: łtánowienim páńłkim nád innymi w=
11: łzytkimi/ porządney mocy ma przod=
12: kowánie/ iáko mátká y náuczycielká
13: włzytkich wiernych Chryłtułowych)
14: miááá pierwłze mieyłce Cárogrocka/
15: wtore. Alexándryiłka/ trzećie Antyo=
16: łka/ czwarte Hierozolimłka: zácho=
17: wuiąc káżdey znich łwoię dołtoyność/
18: tak iż gdy tych łtolic Biłkupi od Rzym
19: Rzymłkie^{go} Pállius/ ktorj ielłt známię zupełno
20: ści mocy Biłkupiey/ wezmą/ y przyię
21: gę wierności y połłufzeńłtwá vcżinia: á

22: by też oni tenże Pállius swoim podle=

23: głym Biskupom dawać mogli: przyi=

24: muiąc od nich wyznanie zwyczajne

25: wedle Kanonow/ y flubowanie poflu

26: fzeńftwa kościołowi Rzymkie^{mv}. krzyż

27: pánki niech kaza przed sobą wżędzie

S iij

nośic

strona: 262

262.

O Odftapieniu

Grekow od Koś. Bo.

1: nośic/ chyba w Rzymie/ y gdzieby kol

2: wiek náwyższy Biskup ábo ie^{go} pofel A

3: poftolſkiey doftojności herbow vżjwá

4: iący był/ nośic go nie będą. á we wżyt

5: kich ziemiách/ ich Iurisdikciey podle=

6: głych/ do nich apelácye być máią/

7: chyba by kto/ do ftolice Apoftolſkiey

8: áppelowác chciał/ temu pokornie miey

9: fce dáć máią. Poty fą fłowá Kon

10: cylium wielkiego Láteránſkiego Z

11: ktorego fie znaczy/ iż też j ná tenże czás

12: Grekowie fie znowu z ftolicą Apoftol=

13: ſką ziednoczyli. y po Pállius/ to ieft

14: moc duchowną ná náftawaniu fwo=

15: im/ Pátryárchowie Carogroccy y inni

16: do ftolice Apoftolſkiey fláli: lecz y to

17: nie długo trwało.

18: Po tym Koncilium Láteránſkim(*marg*) Rok Pá.

1273. (-)

- 19: wielkim/ około roku 1273 za Grze=
 20: gorzą dziesiątego Papieża/ był wiel=
 21: ki Zbor oycow S. a Lugdunie mie=
 22: ście Francuskim/ około wyprawy do
 23: ziemie S. y około ziednoczenia Gre=
 24: kow kościołem Rzymkim. (*marg*) Platiná
 : in vitá
 : Greg. 10.
 : Grego
 : [r]as lib. 5 (-)Było ná
 25: nim Biskupow 500 Opátow 60 ná
 26: to Koncilium przyiachał sam Cesarz
 27: Cárogrocki Michał 7 Páleologus z

wiele

strona: 263

Wtóra część.

263.

- 1: wiele Biskupow y duchowieństwem
 2: swoim. Tam im znowu dofyć się ztało
 3: około pochodzenia Duchá S. y od fy=
 4: ná: y za powodem Cesarzá Michála
 5: z iednoczeni są znowu/ y posłuszeństwo
 6: kościelne przyięli. (*marg*) Lib. 5.
 : in inicio. (-)Piżze ieden Grecki
 7: Hiſtoryk Nicephor Gregorás/ iż z tey
 8: vnicy Lugduńkiey Grekowie trzy
 9: Kondycye przyięli. Pierwiza/ aby Pa
 10: pieżá w swoich kościelnych modli=
 11: twách z innymi Pátryarchámi miáno
 12: wáli. Druga aby áppellácyey do Rzy
 13: mu duchownym nie bronili. Trze=

- 14: ćia/ áby we wŕzytkim zwierzchność ko
15: ścioła Rzymfkiego ználi. (*marg*) Becus
: Grecki
: Doktor. (-)Do ktorey
16: zgody/ powiáda/ niektorzy Grekowie
17: przywieść fię nie dáli. Leź Michał
18: Cefarz do tego ie prośbámi/ grośbá=
19: mi/ y karanim przywodził. Y Ioze=
20: phá Pátryárchę (od Papieżá wyklęte=
21: go) przeto z łtolice wygnał/ y nieiákie
22: go człeká wielce vczonego ná imię Be
23: ká/ iż ná tę świętą zgodę vpornie przy
24: zwolić niechćiał/ do więzienia dał. A
25: chcąc Cefarz żeby ten Bek^{us} prawdę v
26: znał/ á niewinności fię Láciińfkiego
27: kościoła/ y práwemu wyznaniu oko=

S iij

ło Du

strona: 264

264.

O Odftąpieniu

Grekow od K. Bo.

- 1: ło Duchá S. pochodzenia/ y od fyná
2: przypatrzył: pośłał mu do więzienia
3: Xięgi Greckie/ nie Láciińfkiego/ ále
4: Greckiego iednego Doktorá ná imię
5: Blemmidy. (*marg*) Blemmi=
: das Grec
: ki Rzym=
: fkiego ko=
: ścioła pi=
: łanim bro

nił. (–) który będąc wczonym y do
6: brym człkiem/ nápifał był ofobliwe
7: księgi (áčz táiemnie/ boiác się nieprzy=
8: iázni v fwoich Grekow) w ktorých o=
9: czyścił Lácínfki kościół nieśłufznie
10: od Grekow łpotwarzány: y nazbierał
11: zwielá Doktorow Greckich łtarych
12: świádectwá/ około pochodzenia Du
13: chá S. y odfyná. Y innych wiele rze=
14: czy w te ksiągki ten Blemmidá zebrał
15: ku fzczyrości wiáry/ y nie pokaláney
16: náuki łtolicy Rzymfkiey/ łłużące. Ty
17: księgi gdy Beko przeczytał/ prosił á=
18: by mu ci Doktorowie łtárzy Greccy
19: ktorými Blemmidás świadczył/ przy
20: nieśieni byli. Tákwczynić Cefarz ka=
21: zał. Y obaczył/ długo ie y pilnie czytá
22: iąc: y łtofuiąc iedno z drugim/ iż przy
23: Lácínfkim kościele prawdá/ ná koniec
24: nie tylo się z Rzymfkim kościołem zie=
25: dnoczjł/ ale też złtárjch j świádectwá ś:
26: oycow Greckich zá Lácinniki więcey
27: do onjch ksiąg przjczjnił. Y potjm gdj

Pátry

strona: 265

Wtora część.

265.

1: Pátryárchą Carogrockim zołtał/ (*marg*) Aż do ro=

ku p: 1273

Mfza v

Grekow

- 1: po Rzym=
2: fku bywá=
3: ká. (-)nie
4: tylo ony trzy Kondycye przyiął/ ále
5: z Rzymfkim kościołem ná wśzytkim
6: fię z iednoczywśzy/ przestáwał. okrom
7: tego/ powiáda ten Greczyn/ iż iuż po
8: Papieśku/ to ieft Lácínskimi obrząd=
9: kámi Mśzey álbo Liturgiey w Cáro=
10: grodzie nimieli/ chybá ieden raz wnie
11: ktorym kościele.
12: Tu fię godzi vwáżyć/ wierny Chrze
13: ściáninie/ iáko miedzy Greki po wśzyt
14: ki wieku oderwánia ich/ miał Pan
15: Bog káżdego czáfu y w káżdym prá=
16: wie ftu lat y gęściey/ fwoie Greki kto
17: rzy kościół Rzymfki oczyściáli/ y znim
18: fię iednoczyli: o iego krzywdę ábo iáw
19: nie mowili/ ábo táiemnie/ prze furyą
20: ludu vpornego/ pifali. (*margin*) Závždy
21: miedzy
22: Grekámi
23: byli/ kto=
24: rzy przy
25: Rzymfkim
26: kościele
27: ftali/ y óń
28: mowili. (-)Y teráz zá ná
29: fzych lat ná Koncilium Trydenckim
30: wiele Greckich Bifkupow było/ kto=

- 21: rzy wpołączności kościoła Rzymfkie=
 22: go przeftaią. Baczyć też możelz iż
 23: przed trzemifty lat/ zgodá fię tá wzno
 24: wiła bárzo znácznie/ ktorey iáko y in=
 25: nych po śmierci tego Michálaá sío=
 26: dmego Cefarzá/ y tego Beká Pátryár
 27: chi/ Grekowie nie trzymáli.

S v

O ołtá

strona: 266

266.

O Odftápieniu

Grekow od Kość. Boż.

1: Rozdział 15.**2: O ołtátnim świeżym y nie dawnym w Fłó=****3: rencyey Grekow y Ruśi z kościołem Bo=****4: żym z iednoczeniu/ y lift wieczney: á nie ro=****5: zdzielney zgody y z iednoczenia/ y o piáci Ar****6: tykulech ktore Grekowie wyználi.**

- 7: **P** Rzyflifmy do tak świe
 8: zych á niedawnych około z
 9: iednoczenia Grekow y Ru=
 10: sí z kościołem Bożym/ po=
 11: łtempkow: iż ledwie łpamięci ludzkiey
 12: wyfzły. Iełli nie oycowie/ tedy dziádo
 13: wie narodow Ruśkich pámiętać mo=
 14: gli o Sidorze/ iáko oni zowá/ ábo o Izi
 15: dorze Metropolićie Kiiowfkim/ iáko
 16: im to z iednoczenie przyniołł/ opowiá
 17: dał/ y iáko práwy Apołtoł Chryftu=
 18: łow y połłaniec/ pokoj z niebá ná ziemi

- 19: ludziom dobrej woli z wiáfłtował. kto
20: rym iáko oni/ żal fię Boże/ wzgárdzili/
21: á wedle ftárego vporu fwego Láćin=
22: fkim fię/ to ieft kościołá Bożego/ y Pio
23: trá S. ftolicę towarzyftwem/ zgodą
24: Chrześciáńfką zbrzydili/ Heretyki y
25: przekłętymi nas zowiąc: śmierć to á=
26: bo raczey zacne męczeńftwo tego to
27: Sidora pokazało: ktorym on iáko

wierny

strona: 267

Wtoraa część.

267.

- 1: wierny fługá Chryftułow y miruno=
2: **śi**ćil [i] / ftáteczne fwoie pofelłtwo zapie=
3: czętował. Co iáko fię działo/ iuż teraz
4: pośluchaymy.
5: Roku páńfkiego 1438 to ieft przed
6: ftem trzydzieścią y ośmią lat/ vczy=
7: nione ieft Koncilium w Florencyey/
8: ábo iáko Grekowie mowią ośmy Zbor
9: tak włchodnich/ iáko y zachodnich Bi
10: f kupow: zá czáfu Papieżá Ewgeniu
11: fzá czwartego: ktory fię w Ferarzu
12: poczáł/ á drugiego roku fkończył fię
13: w Florencyey. Ná nim co y iáko fię
14: działo/ wżytko po Grecku od Gre=
15: kow famyh doftátecznie wypifano
16: ieft: y fkryć fię ftjm y táic Grekowie nie
17: mogą. Ná ten wielki á nádewfzyt=
18: ki/ ná ktorych fię odfzczepieńftwo Grec

- 19: kie gásiło/ názniacznieyfzy Synod/ do
 20: browolnie á fwym funnieniem przyći=
 21: śnien i [!] Grekowie przyiácháli/ nie lá
 22: dá iácy/ áni przez połty: ale łam ofo=
 23: bą fwoią Ian Paleologus Cefarz
 24: Grecki/ y łam olobą fwoią Iozeph Pá
 25: tryárchá Cárogrocki/ y przy nim wie
 26: le Metropolitow y Biskupow Grec=
 27: kich/ y innych przednich á łprzewybor

niey

strona: 268

268:

O Odstąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: nieyfzych Doktorow/ y co náuczeńfzych
 2: z Grecyey ofob. Przyiáchali też y po=
 3: łłowie trzech drugich Pátryárch/ to ieft
 4: Alexándryifkiego/ Antyofkiego/ y Ie
 5: rozolimfkiego/ ná tenże wielki Zbor.
 6: Był też ná nim imieniem włzytkich na
 7: rodow Rufkich/ przy Grekách ftoią=
 8: cych/ Ifidor ábo iáko oni mowią Si=
 9: dor Metropolitá Kijowfki. Ci włzy=
 10: łcj z Lácinniki y kościołem Rzymfkim
 11: iednoftáynie/ iednomyflnie/ w Du=
 12: chu Bożym/ w Duchu pokoiu Chry=
 13: łtułowego/ przez czternaście miefięcy
 14: namawiáiąc fię/ y wolnie w miłości
 15: gadáiąc/ taką vnią/ ziednoczenie/ y w
 16: iedno ciało łpoienie Chrześciáńftwá v
 17: czynili/ nápiłali/ podpíłali/ zápieczęto

- 18: wáli/ iáko słowo od słowá położono
19: ieft. (*marg*) Sesionie
: vltimá. (-) Na ktorego listu pifanie/ obrał
20: Zbor wżyltek szesć Grekow a szesć Lá
21: ćinnikow/ áby zporady oycow onych/
22: nápiřali wieczną zgodę. Co gdy vczy=
23: nili zgodnie/ ná ofáttnim síedzeniu z
24: wielgá rádością wżytkich/ był czytá=
25: ny list po Lácinnie y po Grecku w ty
26: słowá.

Lift

strona: 269

Wtora część.

269.

- 1: **Lift S. vniesy ábo ziednocze=**
2: **niá Grekow z Lácinniki.**
3: **Ewgenius Biskup sługá sług Bożych/ ná**
4: **wieczną pámiątkę/ zá przyzwolenim ná rze**
5: **czy niżej opisane/ namilřzego syná nášzego**
6: **Ianá Páleologa Cefarzá Romáńského**
7: **iáśnie vrodzonego/ y tych którzy**
8: **zásiedli mieyřcá Pátryárchow**
9: **bráćiey nášzych/ y innych wktor**
10: **rych się ftáwił kościół**
11: **wřchodny.**
12: Wefelię niebo y raduyřie ziemi: ściá
13: ná się ktora dzieliłá wřchodny kościół od za
14: chodnego rozwáliłá: y náwrocił się pokoy
15: y zgodá/ przez on węgielny kámieñ Chryřtu
16: řa/ ktory zdwoygá vczynił iedno: y iednę
17: ściánę mocnym miłości y pokoiu y wieczney

- 18: iedności przymierzem łpoić raczył. Po wiel
 19: kiej mgle y chmurnych á niewdzięcznych o=
 20: błokách/ rofterkow łtórych/ iáfne nam po
 21: żądány iedności promienie zaświeciły.
 22: Wefel fię mátko kościele S. ktora ná dzie
 23: ci łwe do tąd niezgodne/ iuż ziednoczone y
 24: łpokoyne pátrzyłz. Nie dawność prze ich ro
 25: zdziały rzewno plákála: á teraz zá ich zgo=
 26: dą/ zniewymownym wefelem Bogu włzech
 27: mogáczemu dziękuiefz. Wefelcie fię wły=
 28: łcy wierni po włzem łwiecie/ ktorzy fię być
 29: Chrześciány mieniće: á tey S. kościołowi
 30: powłzechnemu rádości pomagaycie. Owo
 31: zachodni y włchodni oycowie/ po długim ro
 32: łtárgnieniu y różnościách/ wdáiącfię ná nie=

bełpie=

strona: 270

270.

O Odstąpieniu

Greków od Ko. Bo.

- 1: bełpieczności morzá y ziemie/ y zwycięzyw
 2: wły włytyki trudnoći/ ziócháli fię tu ná ten
 3: łwięty y powłzechny Zbor/ zwielgim wefe
 4: lim y zwielkim przenałwiętfzey iedności/ y
 5: łtárey miłości wznowienia prágnieniem. y
 6: ná łwym fię przedfięwzięciu nie omilili. Bo
 7: po długim y trudnym wybádaniu/ zá łáłką
 8: Duchá S. do **nałwiętczey** [!] ktorey prágnęli
 9: iedności przyłli. A kto fię za to dobro=
 10: dzieyłtwo włzechmogáczego Bogá godnie
 11: wydziękowác,może? Kto fię nád Bołkiego

- 12: zmiłowania łkárbem niezduemieie? czyiego
13: ták zelázneho ferca tá wielkosć dobroći
14: niebieskiey niezmiękczy? zápewne nie łą to
15: włomności ludzkiey wynálałki/ ále Boskie
16: łprawy: ktore z wielką pokorą y vczczenim
17: przemowác y zá nie dziękowác mamy.
18: Tobie sławá/ tobie chwałá/ tobie dzięki
19: Chryłtušie łtudnico miłosierdzia: ktoryś
20: to dobrodziejłtwo oblubienicy twey powłze
21: chnemu kościołowi dał/ y náłze czáły tymes
22: cudem miłosći twey vczcíc raczył: áby w=
23: łzyłcy wysławiáli dziwy twoie. Wielki bo
24: wiem y Boski dar/ Bog nam zesłał/ y oczy=
25: máchmy to ogłądáli [!] / czego ini przed námi
26: ácz bárzo prágnełi/ widzieć nie mogli. Bo
27: ziąchawłzy łię Łáćinnicy y Grecy ná then
28: prześwięty powłzechny Synod/ wielkiey
29: pilności y chęci vzyli/ áby miedzy nimi on
30: też Artykuł/ o pochodzeniu Duchá S. vftá
31: wicznym wpytánim był rozebran. A
32: przytoczywłzy wywody łpíłmá S. y wiele
33: świádectw Doktorow włchodnych y zacho
34: dnych: gdy iedni mowili iż Duch S. pocho

dzi od

strona: 271

Wtora część.

271.

- 1: dzi od oycá y od łyná/ á drudzy od oycá
2: przez łyná/ włzyłcy ná iedno rozumienie/ ácz
3: słowy roznemi/ oko mieli. Bo Grekowie
4: to co mowią/ iż Duch S. od Oycá pocho=

5: dzi/ nie tym vmysłem mowili áby fyná od
6: miátáli: ale iż fię im tak zdało (iáko oni mo
7: wią) żeby Lácinnicy/ mowiąc iż Duch S.
8: pochodzi o d [!] oycá y od fyná / dwa początki y
9: dwoie thchnienie czynili. Y przeto niech=
10: ćieli mowić/ iż Duch Swięthy pocho
11: dzy od oycá y od fyná. A Lácinnicy twier
12: dzieli/ iż nie tym vmysłem mowią/ iż pocho
13: dzi Duch S. od oycá y od fyná/ żeby oycu
14: odeymowali to/ áby on być nie miał zrzo=
15: dłem i początkiem wżytkiego Bořtwá/ to
16: ieřt fyná y Duchá S: ábo żeby tego co Duch
17: S. od fyná pochodzi/ Syn od oycá niemiał:
18: ábo żeby dwa początki y dwoie thchnienie
19: czynić mieli: lecz tylo ieden początek być
20: y iedno thchnienie Duchá S. twierdzą/ iá
21: ko y do tąd twierdzieli. tak iż z tego wżyt
22: kiego iedno fię prawdziwe rozumienie zbie
23: ra y zchodzi. Przetoż to niżej nápiřane S.
24: y Bogu miłe ziednoczenie/ iednym řercem
25: vczynili y na nie zezwolili. A ták w imię
26: S. Troyce/ Oycá/ y Syná/ y Duchá S. zá
27: pochwalenim tego powřzechnego Zboru Flo
28: **Florenckie**⁶⁰/ řkázuiem aby tę prawdę wiáry ká
29: źdy Chreřćiánin wierzył y przyiął/ y wy=
30: znawał: iż Duch S. z oycá y fyná wiecznie
31: ieřt/ y iftność řwoię y ieřteřtwo ma záras z
32: oycá y z Syná/ y zobudwu wiecznie iáko zie
33: dnego początku/ y z iednego thchnienia po=
34: chodzi. Obiářniáiąc to co S. Doktoro=
<http://rcin.org.pl>

strona: 272

272.

O Odstąpieniu

Greków od K. B:

- 1: wie y oycowie mowią: iż od oycá przez fy=
- 2: ná Duch S. pochodzi/ że fię to do tego ro=
- 3: zumienia ściąga/ ábjfię to znáčjło/ iż też fyn
- 4: **wedle [!]** Grekow ieft przyczyną/ á wedle Lá=
- 5: ćinnikow ieft początek iftności Duchá S.
- 6: iáko y oćiec. A ponieważ wśzytko co ieft
- 7: oycowńkie dał rodzenim oćiec iednorodne=
- 8: mu fynowi fwemu (okrom tego co ieft być
- 9: **oycem [!]**) to łamo/iż Duch S. od fyná pocho=
- 10: dzi/ to tenże fyn od oycá wiecznie má/ od
- 11: ktorego też wiecznie rodzony ieft. Ská=
- 12: zuiem też/ iż obiáśnienie y wyłozenie słow
- 13: onych y od fyná/ dla pokazania prawdy y dla
- 14: potrzeby ná on čás/ słuźnie y rozumnie
- 15: do wyznaniá wiárj ábo Credá włożono ieft.
- 16: Ktemu iż tak w przafnym/ iáko w kwáfnym
- 17: pńzenicznym chlebie/ prawdziwe fię ciáło
- 18: Chrjtułowe poświęca. y kápłani w oboyg
- 19: ciáło Boże poświęcać máią/ káždy wedle zwj
- 20: czáiu fwego/ ábo wíchodniego álbo zacho=
- 21: dniego. Ná d co iefli prawdziwie pokutu=
- 22: iący wmiłości Bożey zeydzie/ pierwey niż=
- 23: li słuźnymi owocy pokuty/ zá dopuźczenie
- 24: y opuźczenie dośic vczyni/ duźze fię ich ka=
- 25: ranim Czyscowym po śmierci czyścią. kto
- 26: rych fię im męk vlżywa/ gdy wierni żywi

- 27: im pomagają/ przez ofiarę Młzey S. przez
28: modlitwy/ y iálmuzny/ y inne vczynności po
29: bożne/ ktore wierni zá wierne czynią/ we=
30: dle poştánowienia kościelnego. A duŕze
31: tych ktore po przyięciu chrztu żadnego fię
32: grzechu nie dopuściły: y te ktore po zmazá
33: niu grzechow/ ábo w ćielech fwych/ ábo bez
34: ćiał (iáko fię rzekło) oczyścione fą/ zaráz

do nie=

strona: 273

Wtor część.

273.

- 1: do niebá idą y iásnie pátrzą na Bogá w
2: Troycy iednego/ ták iáko ieft. Acz wedle
3: roznych zaslug ieden dofkonałey nizli dru=
4: gi. A tych duŕze ktore w vczynionym grze=
5: chu śmiertelnym ábo w łamym pierworo=
6: dnym ſchodzą/ zaráz do pieklá idą/ wŕzakże
7: roznym karánim fię karác máią. nád to fka
8: zuiem iż S. Apoştolfka ſtolicá y Rzymſki Bi
9: ſkup ma nád wŕzytkim ſwiátem przodkowá
10: nie/ y ténże Rzymſki Biſkup ieft potomek
11: S. Piotrá Kſiążęćią Apoştolfkiego/ y pra
12: wdziwy Chryſtuſow námieſtnik/ głową ko
13: ſćciołá wŕzytkiego/ y chrzeſćiańſtwá wŕze=
14: go ieft oycem y náuczycielem: y iemu w Pie
15: trze S. daná ieft zupełna moc/ ná paſzą/
16: rząd y ſprávowanie powŕzechnego koſćio
17: łá. Iáko fię tez to w dzieiách powŕzechnych
18: Zborow y w ſwiętych Kanoniech ábo prá=
19: wách Duchownych zámyka. Nád to wyzna

- 20: wamy/ porządek wczyniony wprawie ducho
 21: wnym/ około wielebnych Pátryárchow: iż
 22: Konftántynopolſki Pátryárchá wtory ieft
 23: po naświétyzym **Kzymſkim** [!] Bifkupie// Trze
 24: ci Alexándryifki/ Czwarty Antyoſki/ Pią=
 25: ty Ierozolimſki. Wcále ich práwá y przy=
 26: wileie wſzytkie záchowuiąc. Dat. w Flo=
 27: rencyey ná zásiedzeniu iáwnym Synodu
 28: ktore w Wielkim kościele było. Roku wcie
 29: lenia Páńſkiego 1439. fzoſtego dnia
 30: Czerwca Bifkupſtwá náſzego Roku 1X.
 31: Teć fą pięć Artykułow/ Cny czytelniku
 32: o ktore grá ſzlá: to ieft ná ktore fię ie=
 33: dnomyſlnie w duchu S. y prawowier=

T

nym

strona: 274

274.

O Odſtąpieniu

Grekow od KośBo.

- 1: nym wyznániu wiáry Kátholickiey
 2: zgodził kościół Grecki z Lácińſkim.
 3: Pierwſzy. Iſz Duch S. ták pochodzi
 4: od Syná iáko y od oycá: á iſz Lácińſki
 5: kościół żadney wtym przygány nie
 6: ma/ iſz do wyznania wiáry przyłożył
 7: y od Syná.
 8: Wtory/ iſz ták wprzáfnym iáko w
 9: kwáśnym chlebie/ poſwięcony Sákrá
 10: ment przenaświéty być może: wedle
 11: zwyczáiu/ iáko ktorey ſtronie od przod=
 12: kow podano ieft

- 13: Trzeci/ iż świętych dufze idą do nie=
14: bá zaráz/ y widzą twarz Bożą/ á zlych
15: ná potępienie wieczne.
16: Czwarty/ iż Czyściec iest do ktorego
17: po śmierci ci idą ktorzy tu w pokucie
18: y włałce Bożey łtego światá zchodzą/
19: ná wypłacenie doczełnego karánia:
20: ktorzy fię ofiárą Młzey S. y iáłmu=
21: známi/ y innemi dobrymi vczyńkami
22: wiernych żywych/ porátowác mogą.
23: Piąty/ iż Biłkup Rzymłki iest na=
24: wyżłzym łprawcą włzytkiego kościoła
25: powłzechnego Chrześciánłkiego/ ná=
26: miełtnik Chryłtułow y potomek Pio=
27: trá S. y głowá włzytkich Chrzełcian:

ktore=

strona: 275

Wtóra część.

275.

- 1: ktoremu w świętym w Pietrze/ daná iest
2: zupełna moc/ ná rządzenie y łprawo=
3: wánie włzytkiego **kościoła** [!] .
4: Tyło o pierwłzy Grekowie łpor y ga
5: dánie czynili/ to iest/ o pochodzenie
6: Duchá S. Lecż te inne cztery/ wol=
7: nie á vprzeymie wyználi/ iż ták iest/ á
8: inaczey mowiący/ przekłęci łą.
9: Wczým fię obácż káždy iáko bliłki
10: potępienia iest/ ktory ná tym co fię tu
11: łpolnie z Duchá S. połtánowiło/ nie
12: przeláie. á z głowá włzytkiego Chrze=

13: ściągńtwa to ieft/ z Papieżem iáko tu

14: Grekowie wyználi ziednoczonj nie ieft.

15: **Rozdział 16.**

16: **Iáko o pochodzeniu Duchá S. y od fyná**

17: **Grekom fię dofyć ftáło/ y doftátecznie wy=**

18: **wiodło iż to wierna Ewángeliey S. y Ká**

19: **tolicka prawdá/ ták iż na tym przeftáli/ y toż**

20: **wyznáwáiąc roziecháli fię.**

21: **D**ziwować fię káždy

22: może ták wielkiemu Grec

23: kiemu y Rufkiemu/ iáko

24: tu doznawamy/ vporowi:

25: iż nas Kátholiki zwác do tego czáfu w

26: pífmách swoich Rufkich blizniercá=

27: mi ná Duchá S. y Heretykámi nieprze

T ij

ftáią

strona: 276

O Odftąpieniu

276.

Grekow od Ko. Bo:

1: ftáią/ o to/ iż tę prawdę Bożą y wy=

2: znánie Troycey S. nierozdzielney/ tak

3: ćwierdzim/ wedla S. pífmá y oycow

4: S. ftárowiecznych/ Greckich y Láciń=

5: fkich: iż Syn Boży ták iáko óciec przy

6: rodzenno y zoycem iednoiftotno Du=

7: chá S. ma: y ták od niego iáko y od oy

8: cá nierozdzielno/ iáko od iednego po=

9: czątku/ bez początku/ pochodzi. Bo acż

10: zázwdy tá prawda y to wyznánie tá=

- 11: kie **iáwnę** [!] było/ w wżytkim koście=
- 12: le Lácińfkim y ftárym Greckim: wżák
- 13: że ná tym Zborze Florenckim bárzo fię
- 14: znácznie woczách wżytkiego światá/
- 15: j woczách wżjtkich Grekow obiásnjło
- 16: O którym wiedzác Grekowie/ **ścífne**= [.]
- 17: **ny** [!] łumnięniem swoim/ y wftydzác fię
- 18: ták vpornych ná kościoł Lácińfký po=
- 19: twarzy: nieśmieli ná początku tego
- 20: kościołowy Rzymfkimv zádác/ żeby
- 21: wyznánie ich y náuká około pochodze
- 22: nia Duchá ś. zła byłá/ á zśprawdąfię E
- 23: wángeliey S. niezgadzała: (*marg*) Sefio. 3. (–)ale iż to w
- 24: Kredó ábo w wyznánie **wiáoy** [!] okrom
- 25: Grekow włożyli/ á przydáli. Tę ná=
- 26: wietfzą winę kładli ná Rzymfki kościoł
- 27: **dłá** [!] ktorey powiadá Márek Ephefki

Gre=

strona: 277

Wtóra część.

277.

- 1: kowie od ftąpili od Lácińnikow Lecz
- 2: dobrze mu powiedziano. Ieśli to pra
- 3: wdá iż **Dnch** [!] S: przychodzi y od Syná/
- 4: á czemu fię wyznác tey prawdy niego=
- 5: dzi: (*marg*) fefione
- 6: : feptima. (–)zwłáfzczá gdy tego potrzebá prze=
- 6: cíw kácerftwu ktore było ná on čás?
- 7: A gdyby dla tego Grekowie od Rzym
- 8: fkiego kościołá odstąpic mieli: tedy
- 9: by to byli dawniey vczynili. Ale wie

- 10: dząc to wyłożenie wyary kościoła
- 11: Rzymkiego/ długo w iedności iego ży=
- 12: li/ y żaden z włchodnych słuźnie te=
- 13: mu nigdy przyganić nie śmiał: ále
- 14: wżyciek świat w vczelniſtwie wiary z
- 15: ſtolicą Apoſtolfką Piotrá S. przeſta=
- 16: wał. Dopiero po ſiodnym Zborze gdy
- 17: ſię prze inne przyczyny doſyc nie słuź=
- 18: ne/ iáko wyżſzey pokazano ieſt/ Gre=
- 19: kowie oddzielili: tą ſię iákoby słuźną
- 20: záſłonić/ y ſwoie odſzczepieństwo y nie
- 21: poſłuźeństwo ku ſtolicy Rzymkiej po
- 22: kryć/ chćieli. Ná to Grekowie odpo=
- 23: wiedzieć/ ná koniec nie mogąc: gdy
- 24: im to w ich ſtórych Doktorách po=
- 25: kaźáno ieſt/ iż ták vczyli/ ták wierzyli:
- 26: przeſtác ná tym y to wyznác muſieli/ iá
- 27: ko ſię w liſcie tym vnicy pokazało.

T iij

Iam

strona: 278

278:

O Odſtąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: Iam tu wyznánie y náukę około tego
- 2: Doktorow S. Greckich ná wjeťſze po
- 3: háńbienie tych proźnych mow/ poło=
- 4: żyć vmyſlił. ktore tákie ſą.

5: **Swiadectwá Greckich ſtá=**

6: **rych y młódſzych Doktorow/ iż**

7: **Duch S. pochodzi y od ſyná.**

- 8: Báfilius w księgách trzećich przeciw Eu=

- 9: nomiufzowi twierdzi/ iż Duch S. ma od fy
10: ná/ effe/ to ieft iáko słowacy ftárzy przeło
11: żyli/ iefteftwo. (*marg*) *Sesfi. 20.* (-)Y ná drugim mieyfcu (iá=
12: ko fami Grekowie ná Ołmym Zborze przy
13: wodzili) od fyná/ powiáda/ Duch S. ieftez
14: ftwo ma/ od niego bierze y opowieda nam.
15: A iákoż wedle tego S. Báfilego od fyná nie
16: pochodzi/ gdy to effe ábo ieftezftwo od fyná
17: ma/ ták iáko y od oycá.
18: Athánázyus (lib. de vnitate fidei ad
19: Theophilum) wielgi on S. ták mowi/ z mo
20: cy oycá y fyná pochodzi Duch S. moc łameę
21: boftwá máiący. (*marg*) *In Epis.*
: ad Sera=
: pionem. (-) Y ná drugim mieyfcu: Chry
22: ftus/ powiáda/ Duchá S. z fwey iftności
23: Bogá z Bogá z siebie iftotnie będącego/
24: śwym Apoftołom y oblubieńcy fwey kościo
25: łowi pokázał/ mowiąc/ zmego wezmie/ to
26: ieft z iftności moiey. Y ieft Duch S. iedno
27: iftotny fynowi od ktorego wżytko ma co
28: ma. Y on mnie vwielbi/ to ieft/ ná łobie
29: Boftwem ktore odemnie ma/ mnie sław=
30: nego Bogá być pokáże. Y ná drugim miey
31: fcu. Duch S. mowi/ cokolwiek má od sło=

wa Bo=

strona: 279

Wtóra część.

279.

- 1: wá Bożego ma/ y gáni kościoł tu zebrány/
2: wynáłafce tego kácerftwá/ y wyznawa iż (*marg*) *In orati=*

: one de

: concilio

: Niceno (-)

3: Duch S. nie stworzony prawy Bog obie=

4: má jednoistoty iest.

5: To są słowa S. Athanaszego/ w których ka

6: żdy baczyć może/ iż pochodzenie Duchá S.

7: także synowi iako y oycu przypisuje: ponie

8: waż wszystko co Duch S. ma/ od syna ma/

9: także iako y od oycá/ iako od jednego po=

10: czątku/ toć y pochodzenie bez wątpienia.

11: Też iest w iego Credzie ábo w wyznaniu (*marg*) Libro 9.

: cap. 44.

: In Ioan=

: nem: (-)

12: wiary Cyrillus Alexandryiski zacny/

13: itary/ y wielki Doktor tak też mowi v Ja=

14: na S. na ono mieyŃce: ProŃić będe oycá á

15: da wam innego poćiefzycielá: Nikt nie wát

16: pi/ powiada/ iż Duch synow iest. Bo ieliby

17: syn od oycowŃkiej iŃtnoŃci był oddalony/ á

18: iakozby mogł Duchá oycowŃkiego dawać

19: tak iako Ńwego? Bo piŃmo iest/ iż tchnął na

20: vcźnie mowiá: Bierźcie Duchá S. To te

21: dy mowić y wierzyć Ńię muŃi/ iż w dobrách

22: przyrodzonych boŃtwá syn ma z oycem iŃto=

23: tne vcźeŃtictwo/ y tymze ŃpoŃobem Du=

24: chá ma iako y oćiec/ nie przychodnego áni

25: zwierzchnego (Boby to głupie y Ńzalone by

26: Ńo rozumienie) ále iako káždy znaŃ wŃá=

- 27: Ínego Duchá íwego ma/ ktorego zwnętrzno
28: ści fwey ná wierzch wypuľzcza. Przetoż cie=
29: leśnie Chryftus thchnął/ tym znákiem v=
30: kázuiąc/ iż iáko z vft człowieczych cielesnie
31: duch ludzki pochodzi/ ták z Boľkiewy íftno=
32: ści/ ták iáko boľtwu przyftoi/ Duch ktory
33: zniewy íeft wyćieka.
34: Y ná drugim mieyfcu. Nie íeft/ powiá=

T iij

dá od

strona: 280

280:

O Odfłapieniu

Grekw od Koś. Bo.

- 1: da/ od fynowfkiewy íftności Duch oddalony/
2: ále zniewy przyrodzenno pochodzi. A coż
3: może być iásniewy rzeczono? (*marg*) Libro 10.
: cap. 41.
: in Ioan. (-)
4: Epiphánius/ bárzo też iásniewy/ mowi/
5: Iáko nikt nie zna oycá íedno fyn/ á nikt (*marg*) In Anco
: rato et
: Herefi 74 (-)
6: nie zná fyná íedno oćiec/ ták śmiem mo=
7: wić/ iż Duchá nikt nie zna íedno oćiec y fyn
8: od ktorego pochodzi y bierze.
9: Didimus Alexándryifki preceptor S. Hie
10: ronimá ták wyznawa. (*marg*) Libro de
: Spiritu
: fáncto. (-)Zbáwićiel ktory
11: prawdá íeft mowi: Niebędzie mowił (Duch
12: S.) íam od íiebie to íeft nie bezemnie/ y nie

- 13: bez moiej/ j oycowŝkiey woley. (*marg*) De confē
- : crátione
- : diftincti.
- : vltimá
- : ć. Salua
- : tor. (–) Bo ŝam od ŝie
- 14: bie nie ieŝt ále od oycá j odemnie ieŝt. Bo to
- 15: ŝamo co ieŝt/ y czym ŝtoi/ j co mowi/ od ojca y
- 16: odemnie on ieŝt. Iá prawdę mowię/ y thchnę
- 17: to co on mowi. Bo Duch prawdy ieŝt. Y
- 18: niŝey mowi tenŝe Didimus: Duch S. ieŝt
- 19: Duch prawdy/ Duch mądroŝci/ nie moŝe ŝlu
- 20: cháć/ ŝyná mowiącego częgoby nie wiedział.
- 21: Poniewaŝ to on ieŝt co ŝię od ŝyná podáie/
- 22: to ieŝt pochodzący Bog z Bogá/ Duch pra
- 23: wdy pochodzący od prawdy (á prawdá ieŝt
- 24: ŝyn iáko ŝam o ŝobie rzekł: iam ieŝt praw=
- 25: dá) Náđ to nikt iáŝnieyŝzych ŝłow/ o pocho
- 26: dzeniu Duchá S. od ŝyna prágnąć nie moŝe.
- 27: Chryzoŝtom S. gdy mowi/ wŝytko to co (*marg*) In Ioan=
- : nem: (–)
- 28: oćiec ma y ŝyn tákŝe ma: okrom tego iż on
- 29: ieŝt rodzący á ŝyn ieŝt rodzony: iáŝnie dá=
- 30: ie znać iż tákŝe ma pochodzenie Duchá S.
- 31: iáko y oćiec/ poniewaŝ pochodzenie y th=
- 32: chnienie rodzenie nie ieŝt.
- 33: Simon Metháphrátes ták teŝ wyzna=
- 34: wa w żywoćie S. Dionizego Aeropágiti/

Wnie=

- 1: Wniebo/ powiada/ moy Chrifus wftąpił y
2: do oycowfkiey fię ftolice wrocił/ y Duchá S.
3: ktory od niegoſz pochodzi vczniom ſwoim
4: ſpuścił/ áby narod nie wierny ſpráwował.
5: Anáftázius z gory ſiná ták teſz mowi: Z **cie** [!]
6: **łefney** [!] właſności y podobieńſtwa Boſkich o=(*marg*) Concilio
: Florenti.
: actio. 7. (-)
7: ſob miedzy ſobą złączenie poymuiem: Bo
8: iáko Duch wft iego/ to ieſt Bożych/ Duch
9: fię S. zowie/ chociaſz ieſt wftámi iednorodne
10: go. Y niſzey Duch S. z niego (to ieſt z ſyná
11: pochodzi/ y poſylá fię nie tylo od oycá/ ále teſz
12: y od ſyná:
13: Opuſzczam inne Greki młodſze/ iáko Blem=
14: midę/ Beká/ Belfarioná/ y inne ktorzy o=
15: tym wielkie księgi piſali przeciw ſwoimſze
16: Grekom/ á wiárę S. Kátolicką koſcioła
17: Rzymſkiego oczyſciáli/ práwie po wſzytki
18: wieki Greckiego odſzczepieńſtwa.
19: Kláde náde wſzytko/ iáwnie dwu wiel=
20: kich Zborow S. wtorego y ſíodmego napo
21: waſnieyſze ſwiádectwo.
22: Wtorey Synod dwufet oycow w Ephezie
23: ták mowi. Duch Boży/ powiada/ od ſyná (*marg*) In ſymbo
: lo. De con=
: ſecra. di=
: ſtinctio.
: vltima. (-)

- 24: odłączony nie ięft: Bo fię zowie Duch pra
25: wdy/ á prawdá Chryftus ięft: przetoż od
26: niego także iáko y od oycá pochodzi.
27: Ná síodnym Zborze przywodzą oycowie
28: z Athánázego S. kazanie o Obrázie Paná (*marg*) *Actione*.

: 4. (-)

- 29: náfzego/ przy ktorým fię w Berycie wzyfcy
30: Zydowie náwrocili/ iż z Bifkupem ktory ie
31: chrzścił ták po chrzeście wyznawali. Ieden
32: Bog y oćiec á on nie rodzony/ ieden fyn á on
33: rodzony Chryftus ktorego náfzy oycowie v=
34: krzyżowali/ á myfmy go zá práwego Paná

T v

poználi

strona: 282

282.

O Odftąpieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: poználi/ ieden Duch S. od obudwu pocho=
2: dzący/ przez ktorego wierzem iż zbáwieni
3: będziem. (*marg*) *Actione*.
: 7. (-)Iefzcze iáwnie wzyćiek ten Zbor
4: síodny w wyznániu wiáry fwey mowi/ wie
5: rzem w Duchá S. ktory od oycá y od fyná
6: pochodzi. Czymże fię tu Grecki vpor wy=
7: mowi?
8: To co około Dámáfcená zámíátáią/ iż ná
9: iednym mieyfcu przy tego/ iż Duch S. nie (*marg*) Zonaras
: Tom. 3. (-)
10: pochodzi od fyná: niechay wiedzą/ iż Ian Dá
11: máfcen przed síodnym Zborem fwoie kfię=
12: gi/ de fide orthodoxá/ piął. bo w nich náu=

13: ki o Obráziech/ przeciw ktorým w ten čás
 14: mowiono brony/ w który też čás iuż niekto
 15: rzy Grekowie około tego wyznánia o Du=
 16: chá S. pochodzeniu od fyna/ fzemráli. Dla
 17: tegoż ná tym Synodzie oycowie wżyfcy
 18: z Hádryanem z Rzymfkim y z Tárafem
 19: Cárogrockim ták wyználi/ iż Duch S: po=
 20: chodzi od oycy y od fyna/ áby fię ono wát=
 21: pienie niektórych y tego to Dámáfcená/ vgá
 22: síło. Ná tym Zborze siódmym będąc ten
 23: ołobą fwoią Dámáfcenus/ y zowie fię Ioán
 24: nes **Monáchns** [!] / vpomniał fię/ widząc zgo
 25: dne wyznánie oycow S. około tego. y w
 26: Hiftoryey ktorą potym piśał o Bálráámie
 27: y Iozáphácie tákie wyznánie czyni. Syn/ po
 28: wiáda/ ieft iáfność chwały/ y słowo ifto=
 29: tne ktore było ná początku v Bogá/ y bez
 30: początku ieft y bez końcá/ przez ktore wży
 31: tko fię stáło widome y niewidome. Wiedz
 32: powiáda/ y o iednym Duchu S. od oycá y od
 33: fyna pochodzącym/ Bogu dofkonałym y o=
 34: żywiájącym. To fą słowá Dámáfcená. A

nie

strona: 283

Wtóra część.

283.

1: nie dziw fię w tym poprąwił. Bo y wka=
 2: zánium o vmárłych dáie znác/ iákoby potę=
 3: pieni w piekle/ znowu do poznánia wiary
 4: S. przyść mogli. (*marg*) Sesfio
 : vltima. (-)Dobrze powiedział Ce=

- 5: farz Páleologus ná ołmym Zborze Fłorenc=
6: kim: Ieden dwa ábo trzy Doktorow o=
7: mylić fię mogą: ále kościół S. o którym P.
8: rzekł/ tyś ielt opoká/ zbłądzić nie może.
9: Toż fię o Ianie Theophilákcie mowi/ iż bę=
10: dąc około tegołz czáfu/ przetołz Láćinni=
11: kom w tey mierze przymowił/ iż ie zle zro=
12: zumiał/ áby oni dwa początki w Boftwie
13: kładli. Nieizby tego przec miał/ iż także fyn
14: iáko y oćiec iftotnie Duchá S. ma. kto fię te
15: mu tám iego pińaniu przypátrzy/ tak nay=
16: dzie. A iż przeciw Cyryllowi Alex: mowi.
17: Włzyłcy Grekowie práwowierni nigdy
18: tego przec nie mogli áni mogą/ iż Duch S.
19: fynowłki ielt: A iż od oycá pochodzi y od fy=
20: ná ábo przez fyná. To włzytkoż zá iedno
21: gdy mowią od fyná/ iáko gdy mowią przez
22: fyná. Bo to w Troycy S. zá iedno fię po=(*marg*) *Libro de*

⌘ Spirytus

⌘ fancto. (–)

- 23: czytá/ iáko náuczá S. Báfilius: Y iáko fię
24: w liście vniefy Grekow z Láćinniki obiáśni
25: To też słufznie káždy wważyć może/
26: iż kościół Boży záwždy po włzytki wie
27: ki Doktory y náuczyciele máiac/ nie
28: tylko Greckie/ ále też miał y Láćin=
29: łkie. Y owłzem niektorzy w Láćinłkim
30: ięzyku stárfzy łą dáleko níżli Greccy:
31: Iáko Ireneus/ Cypryanus/ Tertuli
32: anus/ y inni którym włtárożytności

strona: 284

284.

O Odstąpieniu

Greków od Ko. Bo. ś.

1: żadny lię Grecki zrownąć nie może/ z
2: tych/ ktorzy fą w ręku y wzywaniu koś
3: cielnym. Bo ci ftárłzy fą niżli Bazyli=
4: us/ Nazyánzenus/ Chryzostom y in=
5: ni. Dyonizego S. Arreopáity nie liczę
6: Bo tęń Lácińfki kościół fundawał [!] w
7: Francyey/ y tám męczeńfką koronę od
8: nioł. Gdy tedy ci Doktorowie Láciń
9: fcy/ tak ftárzy/ y drudzy/ iáko Hylá=
10: ryus/ Ambrozyus/ Auguštynus/ Leo
11: Gregoryus/ Hieronimus/ y inni włzy
12: fcy tak vczyli/ y tym pífmá fwoie zá=
13: gęścili/ ifz Duch S. pochodzi y od Sy=
14: ná: tofz pewnie mowią co y Doktoro=
15: wie Greccy. Bo ieden Duch S. przez
16: nie náuczał: y rzecz nie podobna/ áby
17: lię zgádzác nie mieli. Iefli niektorzy
18: włchodni vczyli/ iż Duch S. od oycá
19: przez fyná pochodzi: tofz mowili co y
20: Lácińnicy/ ifz Duch S. od oycá y od
21: fyná/ iáko od iednego początku pocho
22: dzi. Táki wywod ná ofmym Floręc=
23: kim Zbore [!] / bárzo Greki pokonał/
24: gdy ich tym Bessaryon Grecki także
25: Biskup przypierał. A tu Márek E=
26: pheski/ nie mogąc żadnego ná to od=

27: poru dąć/ milczeń musiał. Nád to Sy

nod

strona: 285

Wtoraa część.

285.

1: nod Piąty tak mowi. We wżytkim ná
2: śláduiem S. Oycow Doktorow koś=
3: ćielnych/ Athánázego/ Hilárego/ Bá
4: zylego/ Grzegorzá Theologá/ Grzego
5: rzá Nifená/ Ambrożego/ Auguřtyná/
6: Theophilá/ Ianá Cárogrockiego/ Cy
7: ryllá/ Leoná/ Probuřa: y przyimu=
8: iem wżytko/ to co o práwey wierze y
9: potępieniu Heretykow wjłozyli. Piáci
10: Doktorow Láćinńkich wyřłowili y po=
11: ćwierdzili ich náukę y piřmá/ wiedząc
12: iřz ći z Grekámi ktore wyliczyli/ iedney
13: wiáry vczyli. A poniewař v Hilárego/
14: Ambrożego/ Auguřtyná/ Leoná/ nic
15: gęřřzego nie ieřt/ iáko to/ iřz Duch S.
16: pochodzi y od Syná: tedy pewnie tę
17: ich náukę/ iáko z Greckimi zgodná/
18: pochwalili y poćwierdzili. A co wię=
19: cey/ kto tego przy/ áby Duch S. nie po
20: chodził tak od řyná iáko od oycá: czyni
21: w Bořtwie nie rownořć/ á oycá w iřto
22: tnořci Bořtwá/ roznego od řyná rozu
23: mieć muři. Bo ieřli Duch S. od Oycá
24: pochodzi/ á od řyná nie pochodzi: iuřz
25: ma óćiec to czego řyn nie ma. A to ieřt
26: fařsz wielki/ y bluznierřtwo Arryán=

27: Íkie. Bo okrom rodzáyítwá/ co łamy

perfo=

strona: 286

286.

O Odśtąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: perfony dzieli/ íź fyn oycem nie íeft/
2: áni óciec fynem/ wízytko z oycem ro=
3: wno/ íáko ieden Bog znim/ fyn ma.
4: Ná óftátek rozności w włáności
5: perfony niebędzie miał Duch S. od fy
6: ná/ íefli ábo Duch S. od fyná/ ábo (co
7: íeft nie podobno) fyn od Duchá S: po
8: chodzić nie będzie. Bo w iednym Bo=
9: ftwie Troycey S. niemáź żadney ro=
10: zności/ iedno z ftrony perfon. A perfo
11: ny pochodzenim tylo/ íź tęń od tego á
12: nie tęń od tego ftoią/ y rozne od fiebie
13: łą. kto rozumny w wyznániu S. wiá=
14: ry [Troy]cyey nierozdzlelney [!] / zrozumie
15: co mowie: á profty/ niechay temu da
16: pokoy/ by fię ná tey głębokiey wodzie
17: nie zanurzył.
18: Temu fię podziwuy/ Cny czytelniku/
19: íź teraz náśiałofię ták wiele Herety=
20: kow/ ktorzy z vmyłfu z pilnością fzu=
21: káią/ wczymby kościół S. Rzymłki
22: włzczypác/ á iemu przygánić mogli: źa=
23: denfię nigdy tego ważyć nie śmiał (o=
24: krom bluzniercow Troycey S. Nowo
25: chrzecenów/ ktorzy fię Bogá w Troycy

26: iedynego z poháncy zaprzeli) áby w=

27: tym wyznániu kościołowi Rzymfkie=

mu

strona: 287

Wtóra część.

287.

1: mu przygánił. Y owłzem wśzyfcy fię z

2: Grekow śmieią/ iż wtym ták niebácź

3: ni fą/ á nie widzą/ ifz iefli tego pocho=

4: dzenia Duchá S. y od Syná przą/ wło

5: mek wielki czynią wyznánią Bogá w

6: Troycy iedynego.

7: Rozdział 17.

8: **Przećiw tym ktorzy tego S. Zboru Florenc**

9: **kiego nie trzymáiąc iáko fą winni/ vpornie**

10: **y bezrozumnie mu przygániaią/ iákoby tám**

11: **Grekwie znięwoleni być do tákiey vniej mie**

12: **li á iż ieden Márek Biskup Ephefski tám nie**

13: **przyzwał/ á iż fię więcey Zborow czynić o**

14: **krom siedmi niegodzi. Y o Testámenćie**

15: **Iozephá Pátryárchi Cárogrockiego/ [y] wo**

16: **towániu Grekow ná oftátnim zásię [zborze.]**

17: **C**I ktorzy fobie ten [prze=]

18: **śławny y wielki Syn [od lek=]**

19: **ca ważą/ ábo im gárdz[ą bez]**

20: **wątpienia łamym Pánem**

21: **Bogiem gárdzą: y nie wierzą áby**

22: **Duch Boży kościół Kátholicki śprá=**

23: **wował y rządził. (marg) [Reg.] 15. (-)Iefli kto iednym po**

24: **rządnym ftárfzym swoim wzgárdziw=**

- 25: Ízy/ ÍłyÍzy onę Írogą przymowkę od Pá
26: ná Bogá: nie ćiebie wzgárdzili ále
27: mnie: (*marg*) 1. Reg. 8. (-)dáleko więcey/ kto wÍzytkiego
28: Íwiátá páłterzow y nawyźÍzego kápła

ná

strona: 288

288.

O OdÍtápieniu

Grekow od Kość. Boż.

- 1: ná czterech Pátryárchow/ y ták wie=
2: le BÍkupow nie Íłucha: pewnego po=
3: tępienia nie vydzie. (*marg*) Deut. 17. (-)Mowi pífmo: kto
4: by kápłaná nawyźÍzego nie poÍłuchał/
5: z wyroku Íędziego/ zábit być ma: íáko
6: Írodzey tęn zginie y karan będzie/ kto=
7: ry y przy nawyźÍzym kápłanie/ ze wÍzyt
8: kiego ChrześciáńÍtwá przednieyÍzego
9: duchowieńÍtwá/ zá nic Íobie nie ma.
10: To co ony Íiedm Zborow miáły/ y to
11: czym ich wyznánie y poÍtánowienie
12: było powážne/ to Íię wÍzytko na tym
13: S. zborze náyduie. Íeft ná nim obec=
14: ny nawyźÍzy BÍkup/ á páłterz Íwiátá
15: wÍzytkiego/ y opoká oná kośćielna/
16: bez ktorey záden Synod wážny/ íáko
17: Grekowie Íami znáią/ nie ícft [!]: Íą czte=
18: rzey Pátryarchowie/ Íą głowy wÍzyt=
19: kiego ChrześciáńÍtwá duchowne/ po=
20: rzádnie wezwáne y zebráne: íeft y Ce=
21: Íárz obecny/ á Íwiádek tego y execu=
22: tor co kápłani Boży Ítánowią: Íą wol

- 23: ne á żadną niewolą nieściśnione na=
24: mowy. A iáko Grekowie przy fwym
25: Cefarzu Greckim y obecnym/ zniewo
26: leni być mogli? A chwałá Bogu iż
27: tam Cefarz Láćinłki obecny nie był/ á

ich

strona: 289

Wtóra część.

289:

- 1: ich Grecki był/ áby tey wymowki nie
2: mieli. Przeczytay kto może oštátnie oy
3: cow tych záśiedzenie/ iáko ná nim Gre
4: kowie ořobno miedzy łobą łami/ w do
5: mu **Pátryátchy** [!] łwego wotowáli. tám
6: włtyłyzł co łam **Cefars** [!] Páleologus mo
7: wił w ty łłowá. Ia powiáda/ ten S.
8: generalłki Synod/ nie mnieyłzy być
9: rozumiem nád inne/ ktore łię ábo wiet
10: łzą lidzbą oycow/ ábo Grzegorzámi/
11: Cyrillámi/ y innymi zacnymi Doktor=
12: mi zálecály/ y powázne były. (*marg*) Cefarz
: Grecki o=
: łmy Zbor
: ma zá
: wielki y
: práwy. (-)rozu=
13: miem iż teź ten Synod niemniey łeřt
14: poboźny y łwięty/ y nie mnieyłzą v
15: mnie ma wćciwořć: przeto iż na nim
16: trudnieyłze wátpienie/ rozbieráne łeřt:
17: y ludzie przez ktore łię to dzieie/ wiel=

- 18: giej czći godni łą: á zwłafzczá nawyż=
 19: łzy Bifkup/ y ktemu Pátryárchá náłz
 20: przenaświęćzy. Gdy tedy ten Zbor
 21: táki ieft y ták wielki/ ia złálki Bożey
 22: Cefarz/ przeftáwác chcę ná tym co on
 23: poftánowi: y to co ołádzi: (*marg*) Bącz íłz
 : wiewtłza
 : częśc oy=
 : cow ná
 : Synodzie
 : zámyká. (-)ábo to ná
 24: czym wiewtłza częśc oycow przeftánie/
 25: wedle zwyczáiu moich przodkow/ y we
 26: dle możności świętego Cefarftwá/ bez
 27: żadney wymowki/ bronić tego obiecu

V

ie. Y

strona: 290

290.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: ię. (*marg*) Obącz
 : Grecki
 : náśládow=
 : niku Ce
 : łárzá Grec
 : kie^o dzi=
 : wne sło=
 : wá. (-)Y dla tych przyczyn przerzeczo=
 2: nych/ y dla tego/ iż ták rozumiem: iż
 3: gdzie ná wielkich y generalłkich Syno
 4: dách/ o náuce Bożey ftánowia/ we=
<http://rcin.org.pl>

5: dle poľpolitego oycow zdánia/ kościół
6: Boży zbłądzić nigdy nie może: Bo
7: być może/ iż dwa ábo trzy y więcej/
8: rzecz iáką iedną vwážáiąc/ zábłądzić
9: mogą: Lecż kościół powfzechny/ o kto
10: rym Pán rzekł: Tiś ieft opoká/ á ná
11: tey opoce zbuduię kościół moy/ y bra
12: my piekielne iego nie przemogą: zblą=
13: dzić nigdy nie może. Bo ináčzey fło=
14: wá zbáwićielá náfzego/ prozneby były/
15: y wiará by náfzá vpádłá. Co iż by by=
16: łá wielka fzkoda: wierzyć raczey ma=
17: my/ iż kościół Boży omylić fię nigdy
18: nie może. A ták iákom rzekł/ muśi
19: Cefarłki Maiełtát kościelnych wyro=
20: kow bronić. Poty fą fłowá Cefarłkie.
21: Po nim Iłidor Rułki rzekł. Rádżę á
22: byłmy zachodnych Doktorow piłmá
23: przyięli: á iż Duch S: od fyná ieftez=
24: łtwo má/ a óciec y fyn fą iednym po=
25: wodem Duchá S. to ia wierżę/ y wy
26: znawam/ y przed Bogiem y wámi iá=
27: wnie mowię. Po nim Belfaryon Ni=

ceńłki

strona: 291

Wtóra część.

291:

1: ceńłki dłu^{go} Lácínłkie wyznánie chwa
2: łac: ná koniec tym zámknął: iż ten
3: Chrześćíanin zbáwion być nie może
4: ktoryby nie wierzył iż Duch S. od oy

5: cá y od fyná pochodzi. (*marg*) Czuy fię

: Greczy=

: nie co

: Grecki

: Befaryon

: mowi. (-)Po nim Bi=

6: íkup Mityleńki rzekł: Iam zmłodo=

7: ści frodze fię o to z Lácinniki fwarzył/

8: y wielki fpor trzymał. iż mi fię zdáło

9: iákoby dwa powody w Troyce S. kłá

10: dli: ále teraz gdy ná Synodzie/ ich fię

11: náuká obiášniłá: poznałem iż ináčzey

12: niżem mnimał/ y fłuśnie trzymáią.

13: Y niżey mowi: ia też ták iáko oni o

14: Duchu S. przed Bogiem y ludzmi wie

15: rzę y wyznawam. Toż y inni wyzná

16: li. A drugiego dnia gdy fię ná toż miey

17: fce Grekowie zefzli/ to iest w dom Pá/

18: tryárchi fwego: przypomniał Cefárz/

19: áby inni tákże Biskupi zdánia fwe wol

20: nie powiedzieli. y zdáło fię wżytkim á

21: by pierwey Pátryárchá fwoie wotum

22: powiedział. Tedy ták rzekł Iozeph Pá

23: tryárchá. Ia náfzey oycowfkiey náu=

24: ki nie odftąpię/ áni iey odmienię/ ále

25: wniew pokim żyw trwác będę: wżák=

26: że iż Lácinnicy nie bez przyczyny/ áni

27: fwoim włáfnym zdánim/ ále świádec

292.

O Odstępieniu

Greków od K. Bo.

- 1: twy świętych przywiedzeni/ wierzą/
- 2: iż Duch S. od oycá y od fyná pocho=
- 3: dzi: przeto ia im przyzwałam/ y zni
- 4: mi się iednoczę/ y przyzwałam ná to
- 5: iż to słowko/ przez fyná/ powod duchá
- 6: S. znaczy. To gdy mówił (mowią
- 7: dzieie tego Zboru) Pátryarchá/ wśzy=
- 8: ścy oycowie á zwłazczá ci/ ktorzy się
- 9: pierwey nabárzey śprzeciwiłi/ to ieft/
- 10: Cizycki/ Trápefuński/ Monenbáfen=
- 11: ſki/ y Herákłeński Metrápolitowie y
- 12: Biskupi/ ná toż tákże zezwolili: o=
- 13: krom iednego Epheskiego (Márká)
- 14: ktory w tym niedowierśtwie zośtał/
- 15: prząc tego iż Duch S: od fyná nie po
- 16: chodzi. Lecż Zbor wśzyćiek Grecki (mo
- 17: wi Hiſtorya) ná tym ſtánał/ iż Duch
- 18: S. pochodzi od oycá y od fyná/ ták iá=
- 19: ko od iednego pocżátku y powodu/ ie
- 20: dná iſtotnościá/ iednym thchnieniem/
- 21: przez fyná iáko iednoifotnego y iedno
- 22: przyrodzonego. Náziutrz/ powiá
- 23: da/ Grekowie się zá się zefzli/ y przytym
- 24: że zośtáli: y ná trzech liſtách to ſwoie
- 25: wyznánie ſpifali. Ieden poſáli nay=
- 26: wyższemu Biskupowi/ drugi Cefarzo
- 27: wi/ á trzeci podáli Pátryarśze. Kto=

- 1: ry lift/ gdy náywyższy Biskup oglądał/
2: wielce się wwfelił: y zezwawfzy ná pręt
3: ce ták Greckie iáko Lácínfkie Bifku=
4: py (Cesarzá tylo y Patryárchy nie by=
5: ło.) Y kazał lift on po Grecku y po Lá
6: ćinie czytać. Gdy się czytanie dokoná
7: ło/ wfzyfcy się do obłápiánia y **cołowá** [!]
8: **nia** [!] fpolnego Grekowie z Lácinniki
9: rzućili. O iáko to było miłe a lube po=
10: cáłowánie/ y pokoiu danie bráćiey
11: przez ták długi czás niezgodnych. O
12: iáko záspiewáli w dziecznymi głófy y
13: fercy on Dawidow Pfalm: (*marg*) Pfal. 132. (-)O iáko ieft
14: dobro y miło w iedności bráćiey mie=
15: fzkác. Tam Grekowie błogofławień=
16: ftwo wzięli/ tám ná nie z główy Aa=
17: ronowey/ to ieft naywyżfzego kápłaná
18: on wonny oleiek łálki y miłofierdzia
19: Bożego/ y pokoiu niebiefkiego wyla=
20: ny ieft. w ktorjm/ by byli trwáli á wpier
21: wfzy fmod odfzczepieńftwá niewpádli/
22: nigdyby w táką zgubę y pogánfkie rę=
23: ce záprzedáni nie byli. Mowią iefzcze
24: dzieie tego Zboru po Grecku: Názá=
25: iutrz gdy się fpołem tákże zefzli á inne
26: rzeczy námawiáli/ powiedzą iż Páttry=
27: árchá Cárogrocki nagle fkonał. Przy

strona: 294

294.

O odstępianiu

Grekow od K. B

1: bieżeliśmy wnet y náleziłmy vmárle=

2: go. á pytaiąc lię iáko vmárł/ łudzy

3: powiedzieli: po wieczerzy/ łzedł ná fwoj

4: pokoy/ ták iáko był zwykł pić/ á pi=

5: łząc/ drzeć y mglec poczł/ y ták vmárł:

6: A chcąc widzieć co pił/ tenże lił świe

7: żo á **dapiero** [!] nápiłany náleził.

8: **Testament Iozephá Pátryár=**

9: **chy Cárorockiego Grekom wšzyt=**

10: **kim práwie w godzinę śmierci piłany.**

11: Iozeph zmiłóšierdzia Bożego Cárorocki

12: y nowego Rzymu Arcybiskup y Ekumenicki

13: Pátryarchá. Iżem ku końcu żywotá mego

14: przyłzedł: dla tego z powinności mey/ fy=

15: nom **milym** [!] z łáski Bożey/ moje wyznánie

16: tym liłtem oznáymuię: iłz to co Kátolicki y

17: Apółtolłki P: Iezu Chriłtułow kołciół **Rzy**^{mv}

18: **łtare**^{go} trzyma y łwięci: to ia włzjtko trzjmam

19: wierzę y wyznawam/ y ná nim wielce prze=

20: łtaię. Przebłogósláwionego tełz oycá oy=

21: cow/ y nawyzłżego **Błłkupá** [!] Rzymu łtarego

22: Papięzá/ przyznawam być Pána náłżego

23: Iezufa Chryłtułá namięłtnikiem. tudziełz

24: tełz iłz czyłciec dułżny iełł nie przę. Da=

25: tum w Florencyey ółmega dnia Miełię=

26: cá Czerwcá Roku Páńłkiego 1439.

- 27: Wyłtąpże tu kto/ á tak wolne po=
28: łtępki Grekow bacząc śmiej bezro=
29: zumnie mowić/ ílz fię Grekom zniewo
30: lenie iákie działó/ gdzie widziłz ílz Ce=

farz

strona: 295

Wtóra część.

295.

- 1: farz świecki potentat y obrońcá ich/
2: łam tak święte y wielkie y innym pier
3: wżym rowne to Koncylium zowie:
4: gdzie Márkowi Ephefkiemu y vporo
5: wi iego wolność dáią/ á nikt go od ie=
6: go zákamiáłości poniewolnie nie od=
7: wodzi: y łtym vporem wolnie do do=
8: mu odieždza: gdzie vmieráiący/ y ná
9: łąd Boży idący/ Pátryárchá w godzi=
10: nę śmierci/ ktora fię iufz nic nie boi/
11: czym świat ten z ktorego zchodzim/
12: grozić może/ tak wolnie y cudownie
13: bez pytania łam z powinności łwey
14: dla przełtrogi y náuki łynow łwych wy
15: znawa/ y tym S. wyznánim život
16: łwoy y vprzejme do iedności kościelnej
17: bez ktorey zbawion być niemogł/ łer
18: ce pieczętuie. Y łyny łwe włzytki Gre=
19: ki y Ruś y Mołkwę vpomina y nau=
20: cza/ áby ná tym włzytkim co kościoł
21: S. Rzymłki Apołtołki vczy przełta=
22: wáli: A Papieža zá nawyžłzego oy=
23: cá oycow/ y Páłterzá páłterzow ználi.(*marg*) 1. Petr: 18 (-)

- 24: O by sie rozmyślili á pomnieli ná ten
25: wielki y zacny y cudowny Teftáment
26: Pátryárchy fwego/ á iemu práwe iáko
27: przyftoi fynom poftúżeńftwá/ miey=

V iiii

íce

strona: 296

296:

O Odftápieniu

Grekow od Kość. Boż.

- 1: íce dáli: byliby ná dobrej zbáwienney
2: drodze/ á tego co Duch S. przez cztery
3: Pátryárchy/ przez oycá oycow/ przez
4: Bifkupy y przełożone kościołá wftzyt=
5: kiego poftánowił/ gánićby nie śmieli/
6: ále ráczey **znabożeńftmem** [!] y pokorą w
7: duchu pokoiu y iedności przyimowáli
8: ták iáko winni fą.
9: Co fię Márká tego Ephefkiego człe
10: ká ktory śiał miedzy brácią niezgody/
11: dotyczy: wielka rzecz ífz fię miedzy
12: ítem/ iedná vporna á nieunoftzona
13: głowá naydzie: gdyfz miedzy dwunaś=
14: cią/ ieden fię Iudaftz wftzkole Chryftu
15: fowey nálażł. By to co dziefięć row=
16: nych fobie poftánowi/ ieden/ imże ro=
17: wny/ ábo iefzcze niższy/ rozpárác miał
18: świátby nigdy rzádu niemiał. w vś=
19: íciech dwu ábo trzech świádectwo ftoi/
20: ná iednym nigdy. wíęftza część miedzy
21: roznemi zámyka w káżdey fprawie. A
22: tak iáko Cefarz famże Páleologus

23: powiedział/ co więcźlza część oycow

24: poftánowi/ ná tym przeltáwác y tego

25: bronić y podpierać potrzebá: gdy tu

26: nie tylo więcźlza część/ ále wzyficy o=

27: krom Márká/ iedno mowią: śmiech

z sie=

strona: 297

Wtora część.

297.

1: z siebie ráczey czynił tęn Márek/ á niź

2: liby miał był iákie oycow onym roztár

3: gnienie vczynić. Rozum przeprzelz/ ále

4: vporu bezrozumnego nigdy. Znowu

5: Márká tego po kilá kroć ná dyfputá=

6: cyą/ y mowienie y podpárcie tego co

7: zle fałzywie trzymał/ wyzywano: á on

8: y ná oczy iść niechciał/ iáko **przeklety** [!]

9: Heretyk. Bo to ielt włáfnie Heretyc=

10: two/ pímu wywodom/ oycow S.

11: mieyfca nie dáć: á ná fwym tylo prze=

12: ftáwác.(*marg*) Vpor

: wielki

: Márká

: Epheskie=

: go. (-)Mowił ná koniec tęn Márek

13: áby był fwoy hárdy vpor/ iefli nie wzy

14: ćiek/ tedy iáką cząftkę iego przewiodł:

15: Niechay tylo z kredá Lácinnicy to fło

16: wo y od lyná wyrzucą/ á wźędzie po

17: innych księgách y modlitwách ich/

18: niechay fię to iáko prawdá wyznawa

- 19: iż Duch S. pochodzi od syná. Pátrz
20: ná to głuptwo y nieznošny vpor/ nie
21: o prawdy temu szło vznánie (bo wi=
22: dział iż to prawdá Boža co mowił ko
23: sciół Rzymfki) ále o wygránie: áby
24: ná iego fię cokolwiek chociaŝ nie wŝyt
25: ko z stáło. Ná Niceńfkim pierwfzym
26: Zborze trzydzieści Bifkupow/ nie ie=
27: den Márek/ iáko tu/ od onych oycow

V v

otftá=

strona: 298

298.

O Odfąpieniu

Grekow od Ko. Bo:

- 1: odfápi/ y podpifać ich wznania nie
2: chćieli: szóli to w pošuch? izali dla te^{go}
3: Zbor S. mocy mieć y powagi fwey nie
4: miał? Ták to w pošuch szó/ iáko gdy
5: przy kilká seth woiennych trábách/ ie=
6: dná pifczálká śpiewa.
7: Lecż iefcże wiefza niebáczność tych
8: fię pokázuie/ ktorzy mowiá: iż wiefcey
9: Zborow y Synodow być/ iedno siedm
10: nie może. Bo Košciół Boży wedle
11: Sálomoná ná tych siedmi flupách zbu
12: dowány ief: á iufz ofmego niepotrze=
13: bá. To ief/ tego ktory Greki potępia y
14: błędy ich vkázuie/ y vpor á niepošluzeń
15: ftwo ich odkrywa. Radby złodziey to
16: ftánowił gdyby to vfluchano/ gdy wi=
17: dzi/ iż towárzyŝe iego karzá/ áby Woy

- 18: tá/ y Burmiłtrzá dáley nigdy nie
- 19: było: żeby wolno kráść mogł/ a ná za=
- 20: dne fię karanie nie ogládał. Rowny
- 21: ieft tákiemu kto to mowi/ iż Zborow
- 22: więcej okrom fiedmi nie pokrzebá [!] . Nie
- 23: widzą ci ludzie/ iż ten ieft koniec y tá po
- 24: trzebá Zborow S: áby Heretyctwo wy
- 25: korzenione było/ á zdrowa náuká cáła
- 26: zoftála: áby fię wiára roftárgniona He
- 27: retyctwem pošilála/ á zgorżenia y złe

oby=

strona: 299

Wtóra część.

299.

- 1: obyczáie/ iáko złe ziele z ogrodá/ y win=
- 2: nice B: wyplewione było. (*marg*) Mátt: 18.
- 3: 1. Cor: 11. (-)A ponieważ
- 4: Apoštoł mowi: iż Heretyctwá być mu=
- 5: łzą: y Zbáwiciel náłz świádczy/ iż zgorźze
- 6: nia być mułzą: á iákołzby to przeftáło/
- 7: nieprzyáciele mieć/ á obrony nánie nie
- 8: mieć? Nigdy złodzieie y rozboynicy nie
- 9: vftáią/ á vrząd ktory nas od nich broni
- 10: ma vftáwác? Ieśli to obiecowác y mo=
- 11: wić kto może: iż żadne kácerłtwo po
- 12: síodmem Zborze nie powłanie/ áni fie
- 13: rołterkow y wzgorżenia w Kościele
- 14: Bożym/ námnoży: tedy y to rzec mo=
- 15: że/ iż Zborow więcej nie potrzebá. Co
- 16: iáko ieft nie ludzka ále Anielfka/ nie
- 17: Ziemfka ále Niebiefka/ nie tego czáfu

- 17: gdzie grzech iefzcze mieyfce ma: ále one
18: go gdzie bezgrzeźni iuź zoftáníem/ ká=
19: źdy to widzi. A iáko tu ná woynie po=
20: koy łobie Kościół obiecować może?
21: Przetofz nigdy tego mieczá/ kthorym
22: Heretyki y złe pogorźzenia vmarza y
23: zábija/ od boku nie odpáźe. Tácy co
24: mowią/ ífz ofmega Zboru niepotrze=
25: bá/ iuź ná siedmi dofyć: nieprzyácie=
26: le fą zgody y iedności Chrześciáńfkíey:
27: ktora fie na Zborach zawięcey fundu=

ie/

strona: 300

300.

O Odftápienin

Grekw od Ro. Bo.

- 1: ie/ y nápráwuie. Iákoby rzekł/ ízko=
2: dá poprawowác/ co fie płowác poczý=
3: na/ niech iuź wzyfłtko zginie. To iefł
4: brzydkie á nie Chrześciáńfkíe fłowo.
5: A to pímo ktore przywodzą o fie=
6: dmi fłupach/ ták do tego fłuży/ iáko (*marg*) Prou. 9.
7: [5.] Reg: 7. (-)
8: dwánaście lanych wołow/ ktore mo=
9: rze ono ábo kadz wody/ ktora prze
10: Chrzeft wzyfłtek Kościół Chrześciáń=
11: fki znaczyłá/ ná łobie trzymáli. Du=
12: chowne rozumienie pífmá/ iefł zówždy
13: rozmáite á dziwne/ y niewyczerpány
14: fkarb máiące. Zniego żaden fie árty=
14: kuł wiary dowodzić niemoże. Bo tofz

- 15: piśmo Doktorowie S: á dáleko praw=
16: dziwiew/ o siedmi Sákrámentach ko=
17: ścielnych/ ktorých Kościoł wżyśtek
18: przyczynić y vmnieyśzyć niemoże/ wy=
19: kładáią. Tákże y o siedmi dárach Du=
20: chá S. A ták wymowki niema nikt/
21: przecźby tego S. Zboru ósmego przyi=
22: mowác/ á iáko głófu Bożego śluchác
23: káždy wierny Chrześciánin niemiał.
24: ná ktorým on głos zebráných ślug y
25: Kápłanow Bożych/ ktorzy mieyścá
26: Apołtołfkie záśiedli/ brzmi: Ták fie
27: zdáło Duchowi S. y nam.(*marg*) Acto: 15. (-)Tho iest

głos

strona: 301

Wtóra część.

301.

- 1: **głos** [!] Kościelny/ náuká Boża/ wiará
2: Powśzechna/ ktorą wżytkiego świá=
3: tá głowy/ y Kápłani Chryśtuśowi/ ná
4: tym Świętym y prześławnym Zborze
5: wyználi.

6: Rozdział 18.

- 7: **Iáko ná ten wielki Synod Floręnccki (ábo iá**
8: **ko Grekowie zowią Ófmy) Ormianie/ Iáko**
9: **bitowie/ y Murzynowie/ álbo Ethyopiáni**
10: **byli przyzawni [!] y co fie z niemi spráwiło.**

- 11: **N** A w śławienie thego
12: wielkiego Synodu ófme=
13: go/ to iefzcze Pan Bog v=

- 14: czynić raczył/ co vmnie iest
15: w wielkim podziwieniu: iż nań nie ty=
16: lo Greki/ ále dálekie bárzo/ y dawno
17: od iedności Kościoła Bożego odłączo
18: ne Chrześcijánfkie narody/ przypro=
19: wádził: y one także iáko y Greki/ zwła=
20: łzczá Ormiány do kupy S: owczárniey
21: łwoiey/ przygárnać raczył. Z czego iá=
22: ką Chrześciánie rádość mieli/ zá przy=
23: wroceniem ták rozproszonych Owiec/
24: do iedney owczarniey/ z liftu tegoż Pa=
25: pieżá Ewieniufzá zrozumiesz. Tháka
26: była pilność y chęć/ do pozyłkánia Dufz
27: krwią Bożą odkupionych/ tego Pa=

pieża

strona: 302

302.

O Odftąpieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: pieżá Ewgeniufzá/ iż po włytkim świe
2: cie/ gdzie iedno imię záłzło Chrześcián=
3: fkie/ poły y lifty rozefłá/ wzywáiąc
4: ich ná ten wielki Zbor/ áby ábo łámi
5: ftárfzy ich przyiácháli/ álbo poły po=
6: łáli. A iż okrom Grekow (tho iest
7: tych ktorzy Greckiego ięzyká vzywáli/
8: álbo obrządki kościelne od nich mieli)
9: łá ine wielkie trzy narody/ álbo Sekty
10: Chrześciánfkie/ ielzche dáleko dawniey
11: niżli Grekowie/ od Kościelney iedno=
12: ści oderwáne/ álbo dawnością y dále=

- 13: kością/ á trudnością prześcia od Pa=
 14: pieżow zaniechane/ to iest Ormiianie/
 15: Iakobitowie albo Suryani/ y Ethi=
 16: opiianie albo Popiiani: tych wżyftkich
 17: obeftał Papież. A iż nie wżytkim zna=
 18: iomo iest/ co to zá Sekty fą/ trochę
 19: dla oznaymienia przypomnię.
 20: Ormiianie iefzcze zá Sylweftá Pa=
 21: pieżá/ y wielkiego Konftántyná przez
 22: nieiákiego Grzegorzá Cudothworcá
 23: názwanego (nie onego Neoceláryi=
 24: fkiego/ ále inżzego) światłością wiá=
 25: ry Niebieskiej oświeceni fą: zá Dyr=
 26: tháda albo Terydátá Krolá wielkiej
 27: Armeniey Pogániná frogiego: ktory

fię

strona: 303

Wtóra część.

303.

- 1: fię fłowu Ewángieliey S: przez tego
 2: Grzegorzá do iego Pánftwá wznieśio=
 3: ney/ bárzo náprzodku fprzećiwił:(*marg*) Nicepho=
 : rus lib: 8.
 : Cap: 35.
 : Et Hifto
 : ria Arme
 : nica ling=
 : ua con=
 : fcripta. (-) y
 4: S: Grzegorzá do błotney głębokiey
 5: y ciemney wieże pofadził/ gdzie od nie=

- 6: iákíey Chrześciáńfkíey wdowy karmio
 7: ny przez lat czternaście/ okrutną nę=
 8: dzę Męczennik Chrystufow cierpiał.
 9: Aż gdy nieiákie Rzymfkie y zacne Pá=
 10: nienki/ dla przenásładowania ktore
 11: było zá Dyoklecyáná rozlewce krwie
 12: Chrześciáńfkíey [!] / z gárdłem y pánień=
 13: łtwem wćiekáiąc/ aż do wielkíey Ar=
 14: meníey záfzli: tám pokoíu łzukáiąc/
 15: pokoíu nienálezli: chybá ten ktorego
 16: im níkh odíąć nie mógl. O ktorych
 17: gdy fię ten Dyrthádes dowiedział/ ro=
 18: zmáitemi ie mękámi mordowác y po=
 19: zábijác kazał. Co gdj oná wdowá Grze
 20: gorzowi S: w więzieníu łiedzácemu
 21: powiedziáła: záłostíá zięty mąż Boży
 22: prósił Páná Bogá/ áby onego okru= [!]
 23: bniká [!] Dyrthádá ręká fwoię iáko Ná=(*marg*) Dan: 4. (-)
 24: buchodonozorá dothknał/ á iego do
 25: czáfu miedzy beftyie poczytał/ żeby fię
 26: wieprzem być vczuł/ á w błócie się wa=
 27: láiąc potráwámi beftyálfkimi żyw był.

Ták fię

strona: 304

304.

O Odstąpieniu

Grekow od Kość: Bo

- 1: Ták fię łtáło/ Krol/ iáko wieprz iáki/
 2: łzálec począł/ y wšzyfcy domownicy ie=
 3: go/ y Pánowie niektorzy. Miedzy
 4: ktoremi cí/ co ná nie iáko ná wieprze

5: pátrzyli/ bącznieyfzy/ do S: Grzego=
6: rza wćiekli fię: pomocy od iego Bogá
7: profząc. Ten miał wftęp do pozyfká=
8: nia wftyfthkiew Ormiánfkiew Ziemie
9: Grzegorz S: Bo gdy Krolowi/ y do=
10: mowi iego/ zdrowie y rozum modli=
11: twą fwoią przywrocił: wiary ich S.
12: náuczyl/ y miał we wftyfthkim Krolá
13: y Pány powolne: do fundowánia y o=
14: zdobienia wiary **Chrześcánfkiew** [!]: ifz
15: wftyfthkę ziemię onę do Chrztu Swię=
16: tego przywiódł. Y pothym z onym
17: Dyrthádem Krolew do Papieżá Syl=
18: weftrá po błogofławieńfthwo/ y do
19: Konftántyná Cefarzá/ po wieczny po=
20: koy iáchał. Thák Ormiánie goráco
21: bárzo y mocnie wiárę S: rozmnożyli/
22: y do Perfyanow iá Sąfiad fwoich w=
23: niefli. Y trwáli w iedności kościelney
24: y pod poftufzeńftwem ftholice Rzym=
25: fkiew (á nie Carogrockiew/ bo tefz ie=
26: fzcze byłá Cárogrocka nie vroflá) aż
27: do czwartego Zboru w Kálcedonie.

Bo ná

strona: 305

Wtora część.

305.

1: Bo ná trzecim zá Celeftyná Papieżá
2: Neftorá Cárogrockiego Pátryárchę/
3: (ktory dwie perfonie kładł w Pánu ná
4: fzym Iezuſie/ á innego czynił z Má=
<http://rcin.org.pl>

- 5: ryey narodzonego/ á innego z oycá
6: przed wieki) z innymi Biskupy/ Or=
7: miánie też potępił: Potym zwiedze=
8: ni przez Heretyki/ zwłafzczá Sergiufzá
9: nie iákie⁸⁰ vcznią Ewtjchefa/ iákobj ná
10: czwartym Synodzie w Kálcedonie
11: Neftorowá náuká pochwálona byłá:
12: przeto iż tám S. oycowie zá/ powo=
13: dem Leoná Papieżá dwie náaturze w
14: Chryftušie rozne y rozdzielne wyználi:
15: nie mogli tego poiąć co perfoná á co
16: náaturá.(*marg*) Nicepho=
: rus lib: 18
: Cap: 53. (-) przetołz listu Leoná Papie=
17: zá w ktorym Ewtychefa Archimędry
18: tę Cárorockiego potępił/ przyiąć
19: Ormiánie nie chćieli: y Leoná zá Here
20: tyká mieli/ y czwarty Zbor przekliná
21: li. Potym w inne błędy iáko to bywa
22: gdy owcá od páłterzá fię odłaczy záfzli:
23: á vpomnieć fię przez lat dziewięćset nie
24: dáli [!] . Y tak ręką y niewolą pogáńfką
25: Turecką od Bogá pokaráni/ po ro=
26: zmáitych kroleństwách rozproźzeni są.
27: Ci iáko fię ná tym ołmem Zborze z ie=

X

dnoczy

strona: 306

306.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: dnoczyli/ niżej fię powie. Idę do Iá

- 2: kobitow
- 3: O tymże częście to ięft po czwartym
- 4: Zborze Kálcedońskim Iákob nieiáki (*marg*) Nicepho.
- : Libro 18. cap.
- : 52. (-)
- 5: Zánzalus názwany Syryánim/ Ew=
- 6: thychiáńki błąd/ ktory iednę nátu=
- 7: rę w Chryftušie y zmieszanie boftwá z
- 8: człowieczeństwem kładzie/ w Sjriey roz
- 9: mnożył. y wiele przyległych narodow
- 10: y kroleństw zaráził/ y íprofnych innych
- 11: błędow násiał: iákoby boftwo w Chry
- 12: ftušie cierpiáło/ á człowieczeństwo nie
- 13: práwe wnim było: y na inne nieznoś=
- 14: ne kácerstwá odwodząc ie od Zboru
- 15: czwartego/ y oycow S. y poślufzeń=
- 16: ítwá kościelnego/ ludzi wiele námo=
- 17: wił. Y ták tá fektá od Kátolikow fię
- 18: w Syryey (ktore ony Melchitás to
- 19: ięft/ Krolewkie zwáli/ íz Cefarzá
- 20: Márcyaná/ ktory czwartego Syno=
- 21: du wiáry bronil/ náśladowáli/) od=
- 22: dzieliwfy/ wiele narodow wíchodnych
- 23: zwiodlá/ z ktorymi tákże w ręce po=
- 24: gáńskie/ od Bogá pokarána wpádłá.
- 25: Ty Iákobity gdy Ewgenius Papież
- 26: na Sjnod ten Floręnccki wezwał/ Ian
- 27: Iákobitá (ktory fię zowie S. Márká

Alexan=

- 1: AlexádryiŃkiey Ńtolice y wŃzytkie⁸⁰ E=
2: giptu Libiey/ Pentápolá/ y zachodniey
3: Afryki Pátryárchá) odpisał Papiežo=
4: wi/ iż przyŃć nie mogli/ áni poŃlow po=
5: Ńlác/ prze niewolá y moc Turecká/ kto
6: rzy mu tego nie dopuŃzczáią. W tym (*marg*) In Epis.
: Afiatica. (-)
7: liŃcie iáko piŃze Iákob Návárchus zo=
8: wie/ ten Ian Iákobitow Pátryárchá/
9: BiŃkupá RzymŃkiego/ doŃkonáŃŃciá
10: kápłáńŃtwá/ y wŃzytkich koŃciołow A:
11: poŃtolŃkich páterzem/ kŃiáżęćiem ká=
12: płáńŃkim/ y wŃzytkich pielgrzymiá=
13: cych wodzem/ ktory im drogę zbáwie
14: nia vkázuie/ y chorych ieŃt lekarzem. (*marg*) Patrz co
: Iákobite
: o koŃciele
: RzymŃkim
: rozumie=
: iá. (-)
15: Tákze tego to Pátryárchy Iákobitow/
16: w Hieruzálem/ namiŃŃnik Iędrzey O
17: pát Syryánin/ (Bo Iákobitowie/ Po
18: piani/ y Ormiánie/ y Grekowie/ iako
19: y Lácinnicy kłáŃtory Ńwoie przy Bo=
20: żym grobie w Ieruzálem máią) w
21: Ńwym tákze liŃcie do Pápieżá Ewgeni
22: uŃzá zowie Papieżá/ głowá y Dokto=
23: rem powŃzechnego koŃciołá. A o ko = [!]

- 24: **ściele** [!] Lacińskim trzyma/ iż on zołtał
25: przy tey náuce/ którą Piotr S. y Pá=
26: weł podali: którą gdy inne kościoły o
27: puściliy/ y od Rzymfkiego fię kościoła

X ij

matki

strona: 308

308.

O Odstąpieniu

Greków od Koś. Bo.

- 1: mátki y miłtrzá fwego oddzielili/ dáne
2: fą pogániłtwu ná pośmiech y vpa=
3: dek. Iáko to iálnie/ powiáda/ znác
4: ná Ormiánach/ ná Grekach/ y ná nas
5: Iákobitách. Ná koniec/ wyznawa
6: Bogá w Troycy iedynego/ á iż imię ie
7: go zniepokáláney mátki/ ciáło wzieło
8: y z stáło fię poyśrzednikiem náłzym.
9: Poty fą fłowá wyięte ztych liftow Ia=
10: kobitow/ ktore kładzie tęn to Nawár
11: chus. ktorjm fię przypátruiąc łzami fię
12: zálewam/ iáko ták wielkie národy w=
13: fchodnie/ y stárzy bárzo Chrześciánie/
14: teraz dopiero niewolą pogániłką ftra=
15: pieni/ znaią co to iedność Chrześcián=
16: fka/ á ftolice Piotrá S. pośłufzeństwo.
17: z ktorego fię wyłamawfzy/ wblędy
18: y kácerftwá/ y zátym wpogániłką rękę
19: wpádli: nieflucháiąc stárfzego y nawyż
20: fzego kápłaná/ pokłonić fię fprośnemu
21: Turczynowi muieli. A co więcey/ w=
22: błędy tákie y iády duż Chrześciánfkich.

- 23: záfzli. Terazby rádzi do iedności fię
24: kościelney wroćili/ gdyby mogli: Bo=
25: że przyimi ferce y fkruchę ich.
26: Co fię Murzynow ábo Popianow
27: dotyczy: ci maiąc wiárę S. iefzcze od

Thoma

strona: 309

Wtora Część.

309.

- 1: Tomafzá S. **Apoftála** [!] fundowaną/ ni
2: gdy od niey nie odstępowáli/ y byli
3: záfzdy w iedności kościelney y wpo=
4: fłużeńftwie kościoła Rzymfkiego: ie=
5: dno ifz prze niebeſpieczność drog/ y dá
6: lekość ich tey tám krainy/ częftego po=
7: rozumienia z ftolicą Apoftolfką mieć
8: nie mogli/ áby fię iey około rzeczy wie=
9: rze S. należących dokłádác y rádzić
10: mogli: tedy wproftocie w wiele błę=
11: dow/ ácz bez kácerftwá y vporu/ wpáść
12: muſieli. Co fię lepiej ftego liftu zrozu=
13: mie/ ktory ná tenze czás do Ewgeniu
14: ía Papieżá/ gdy był ná Zbor S. przy=
15: zwány/ Nikodem Opáth/ namieft=
16: nik Pátryárchi Etyopiánfkiego pifał
17: z Hieruzálem. z ktorego fłowá wyię=
18: the tenze Návárchus kładzie tákie.
19: Íáwna rzecz ieft/ powiádá/ ifz ci kto=
20: rzy od Rzymfkiego kościoła odstąpili/
21: vpádlí: gdy káždy fwoię wiárę chwali
22: (co z czártá ieft) á opuſciwfzy náukę

- 23: Apoftolrką/ zá swoią głową idzie.
24: wżákże kościół Etyopiánki/ cały y
25: wolny zořtał: przeto/ iřz nigdy dobro=
26: wolnie y zniedowiárfwá/ ták iáko in
27: ne kościoły nie zgrzeřzył/ y przeto w=

X iij

niewolą

strona: 310

310.

O Odfłapieniu

Grekow od Xo. Bo.

- 1: niewolą y wzgubę pogáńrką nie w=
2: padł: ále iřz prze dálekość mieyřc y
3: drog niebeřpiecznořć/ oddzielony bę=
4: dać/ niedbáľřtwem Papieřow y zánie=
5: chánim w zápomnieniu był: iřz przez
6: pięřřet [!] lat nas nie náwiedzali/ áni li=
7: řtow do nas řłáli.(*marg*) Pářř co
: Popiáni
: o kořćiele
: Rzym=
: řkim trzy=
: máią. (-)Wřzákże my Etyo=
8: piánie w tákiey wadze mamy řtolicę
9: Rzymřką: iřz tych nogi cáľuiem/ kto=
10: rzy z Rzymu do nas przychodzą/ y řzá=
11: ty ich drápáiąć/ kéfy ony zá reliquie
12: chowamy. A nie dziw temu. Bo ieřli
13: Sábbá Krolowa/ iácháľá do Hieruzá
14: lem/ áby řłucháľá mądrořći Sáľomo
15: nowe: dáleko więřřzy ieřř Pápieř Bi=
16: řkup nawyřřzy/ á niřřli Sáľomon. Kte

- 17: mu Krol nález Etyopiánki/ ták wiel=
18: ce łobie sławę Rzymfką y wiarę Láciń
19: fką waży/ iż nic bárziefy nie prágnie/ ie
20: dno áby fię Etyopiánie z Rzymiány
21: ziednoczyli: á żeby fię pod nogi Papie=
22: fkie poddał/ y wżytko to ochotnie
23: przyimie/ co iedno fię o zgodzie ná fy=
24: nodzie poftánowi. Wyznawa być gło
25: wą wżytkich kościołow Papieża/ kto
26: ry iáłnością swoią świat oświeca/ y
27: ktoremu fię wżyfcy Pátryárchowie/

Biskupi

strona: 311

Wtóra część.

311.

- 1: Biskupi/ Cefarze y Krole klániáią.
2: A nie połyłam/ powiáda/ pośłow na dy
3: fputacyą y gadanie/ iedno ná przyię=
4: cie tego wżytkiego/ co Papieř około
5: wiary poftánowi. Bo kto do Słońcá
6: światło nořić ma? Wielka iest y ftáro
7: wieczna Lácińfka náuká/ wżytkiemu
8: światu znáiomá. A nie trzebá fię vcz=
9: niowi nád miřtrzá przeřadzac. To pi-
10: řzú ci Etyhopiánie w liřcie do Ewgeni
11: uřzá Papieřa roku Páńfkiego. 1441.
12: 18 dnia Octobrá. Y przydáie tęto
13: Nykodjm Etyhopfki/ iż przyiáchác do
14: Papieřa miał táiemnie/ żeby fię Pá=
15: tryárchá Iákobitow/ y Sárácenowie
16: nie dowiedzieli/ żeby mu nie przeřzkodzi

- 17: li. Tenże Návárchus powiáda/ iŕz ná
 18: tenże čás przyzwány Alexándryifki y
 19: Egiptu Pátryárchá/ odpifuiąc Papie=
 20: żowi/ zowie go opoką wiáry/ y od wil=
 21: kow obronićielem/ y głową wŕzytkich
 22: Kościołow/ y wŕzytkich Pátryárchow
 23: Protectorem: obiecuiąc to wŕzyŕtko
 24: przyiść/ co on poŕtánowi: á iŕz piŕał
 25: Ianowi Páleogowi Cefárzowi/ áby
 26: te iáko okrutniki wykorzeniał/ kto=
 27: rzyby tego co ná Synodzie S: poŕtáno

X iij

wiono

strona: 312

312.

O Odŕtápieniu

Srekow od Koś. Bo.

- 1: wiono ielt/ nie przyimowáli. Datum
 2: 1440. I. Septembrá. Poty fą fłó=
 3: wá Pátryárchy Alexándryifkiego/
 4: ktory miał ŕwego poŕlá ná tym S:
 5: Synodzie Obácź/ Cny czytelniku/ iá=
 6: ko v tych ták dálekich narodow/ fła=
 7: wá ŕtolice Piotrá S. zgáfnąc żadną
 8: dawnością y żadnym kácerŕtwem nie=
 9: moglá. A iáko oniey trzymáią: áby
 10: ŕie Chriŕtuŕowe ŕłowá iŕciły. Popiá=
 11: ni ci/ y tych náŕznych czáłow do Papie=
 12: zá poŕły ŕláli/ proŕząc o náuczyciele/ y
 13: práwemi ŕie ŕyny poŕŕuŕzeńŕtwá być
 14: znáiąc. Czego ŕie z inąd dowiedzieć
 15: moŕelz. .: .:

16: **Rozdział 19.**

17: **Summá Liftu ziednoczenia**

18: **Ormian ná tymże ofmym S: Syno=**

19: **dzie Floręcckim.**

20: **Eugenius Biskup sługá sług Bożych ná**

21: **wieczną pámiątkę.**

22: Raduyćie fię Bogu wípomnożyćielowi ná=

23: szemu/ śpiewayćie Bogu Iákobá wšyřcy po

24: wšyřtkim świećie Chrześćianie. Owo iesz=

25: cze wípomniawšy Pan ná miłosierdzie swo=

26: ie/ drugi rozerwánia kámień/ przez dzie=

27: więćlet lath/ y dáley zářtárzáły/ z kościołá

28: šwego wyrzucić raczył: á ten ktory ná nie=

29: bie czyni zgodę á pokoy ná ziemi/ ludziom

dobrey

strona: 313

Wtóra część.

313.

1: **dobre** [!] woley/ wielce pożądané ziednoczenie

2: Ormian/ swoią niewymowną łaską špráwił.

3: Błogosławiony Bog y Oćiec Páná nášzego

4: Iezufá Chriřtufá/ Oćiec miłosierdzia/ y

5: Bog wšzelákiey poćiechy: ktory nas ćieřzy

6: we wšyřtkich **doległoćiach** [!] nášzych. Bo wi=

7: dząc łaskáwy Pan/ iż Kościoł iego y pořtron

8: nym y domowym niepokoiem štrapiony był:

9: żeby mógł w wćilkach wytchnąć/ A mocniey=

10: fię nieprzyiáćiołom swoim štáwić/ rozmáitą

11: go záwřdy poćiechą pošilác raczy. Bowiem

12: y ono wielkie Grekow ziednoczenie/ ktore

13: w łobie ma wiele šzerokich ięzykow y naro=

14: dow/ y ten dziś Ormiański lud/ który nie po
15: pułnocnych y wśchodnich stronach szeroko ro
16: słuścił/ w iedney wierze y związku miłości z
17: łtolicą Apostoła postąnowił. Toć są za=
18: prawdę wielkie y dziwne Bożkie łaskawo=
19: ści dobrodziejstwa/ iż nie było za oboje/ ale
20: y za iedno wydziękować nie rozum ludzki Bo
21: Źkiemu maieństawi/ nie może. A ktoby nie
22: temu wielce nie dziwował/ iż przez ieden
23: tak krotki czas/ dwie rzeczy tak zacne/ y tak
24: dawno požądane/ tak nie szczęśliwie na tym
25: Zborze skończyły. Zaprawdę Pan to słu=
26: wił/ á dziwno jest w oczach naszych. A iako
27: by wto ludzki dowcip y mądrość trafić mo=
28: głą/ gdyby łaska Boża tych tak wielkich rze=
29: czy nie zaczęła y skończyła? A tak chwalmy/
30: y z całego serca błogosławmy Pána nájze=
31: go/ który sam ty wielkie/ cudowne rzeczy
32: czyni: iemu śpiewamy sercem/ wśty/ y w=
33: czynki/ ile słabość ludzka nájza przemoże.
34: Dziękujemy za ty dary/ prosząc y modląc nie/

X v

aby

strona: 314

314.

O Odstąpieniu

Grekow od Kości. Boż.

1: aby tak iako Grecowie y Ormianie iednoię
2: z Kościołem Rzymskim łtali: inne także na=
3: rody/ á zwłaszcza piątnem Chrześciáńskim
4: ozdobione/ wteyże się iedności zamknęli: á
5: żeby wśzyćiek lud Chrześciáński/ nienawiści

6: Ípolne y woyny vgásiwŷy/ w pokoju fię y w=
7: bráterfkiey miłości vwefelili y odpoczywá=
8: li. A Ormianie wielkiey fą fławy godni/
9: ífz fskoro ná Synod od nas przyzwáni fą/ chęć
10: do Kościelney iedności pokázuiąc/ pošy
11: fwe zacne/ nabożne/ y vczone z doftátecz=
12: nym poruczeniem/ ku przyięciu tego wczym=
13: kolwiekby Duch S. ten Zbor S. oświecił/
14: zdalekich bárzo kráíow/ z wielką pracą y nie
15: bešpieczeńftwem ná Ziemi y ná morzu ná
16: ten Synod S. wyprawili. A my wedle po=
17: winności náfzey páfterfkiey/ całym fercem
18: chcąc ták świętą rzecz fkończyć: częftokroć o
19: tym ziednoczeniu rozmowęfmy znimi mieli.
20: á żeby fie nic nie mięfzkáło/ ze wfzytkich fta=
21: now Synodu tego/ obráliŷmy ludzie w prá=
22: wie Bożym y ludzkim vczone/ ktorzy o tym
23: znimi pilnie fprawowáli/ o ich fię wierze ták
24: z ftrony iedyney íftotności Boŷkiey/ y trzech
25: Perfon/ iáko teŷ z ftrony człowieczeńftwá
26: Páná náfzego Iezu Chryftá/ y około siedmi
27: Sákrámentow/ y inych rzeczy ku wierze y
28: obrządkom powfzechnego Kościoła słuŷá=
29: cym/ pilnie wywiadowali. A ták po dłu=
30: gim gadaniu/ rozmowách/ y fprawowaniu/
31: y oglądaniu wiela świádectw Oycow S.
32: kościelnych/ ktore fię do tych rzeczy o kto=
33: rych rozmowá byłą przywodziły: zdáło fię
34: nam być potrzebno/ áby ná potym miedzy

strona: 315

Wtóra część.

315.

- 1: tymi Ormiány/ o prawdzie wiary S: żadne
- 2: wątpienie nie było: á żeby iednoŝ z ŝtolicą
- 3: Apoŝtołŝką rozumieli/ á ziednoczenie to wie=
- 4: czne y mocne/ bez przeŝzkody żadney trŝać
- 5: mogło: ábychmy im/ z vchwały tegoŝ S:
- 6: Zboru/ y zá ŝądáním tych ŝamych poŝłow
- 7: Ormiányŝkich/ krotki wyrok dáli o prawdzie
- 8: práwowerney wiary/ ktorą w tey mierze
- 9: Koŝcioł Rzymŝki wyznawa.
- 10: Naprzod tedy dáiem im S: Symbolum
- 11: (álbo wyznánie wiary) ktore ŝto y piędzie
- 12: ŝiát Biŝkupow/ ná powŝzechnym Cárogroc=
- 13: kim Zborze vczynili: z przydáním onego ŝło=
- 14: wá y od Syná/ ná obiáŝnienie prawdj/ y dla
- 15: potrzeby ŝłuŝnie y rozumnie włożone. Kto=
- 16: re ŝię ták ma. Wierzę w iednego Bogá. etc.
- 17: Po wtore dáiemy im poŝtánowanie
- 18: czwártego Zboru Powŝzechnego Chálce=
- 19: dońŝkiego/ ktore ná piątym y ŝoŝtym odno=
- 20: wione ieŝt/ o dwu náturách w iedney perŝo=
- 21: nie Chryŝtuŝowej/ etc. Summá wŝzytkie=
- 22: go ieŝt/ áby Ormiány z Koŝciołem S: wy=
- 23: znawáli/ iŝ w Pánie náŝzym ŝą dwie rozdziel
- 24: ne á nie zmieŝzáne náturze/ to ieŝt/ ludzka y
- 25: Boŝka: iŝ **ŝięani** [!] Boŝka w ludzką/ áni ludz=
- 26: ka w Boŝką obrociłá/ iáko przekłety Ewty=
- 27: ches mowił: ále ŝię obiedwie w iedney per=
- 28: ŝonie Syná Bożego ziednoczyły, czego nie=

- 29: zbożny Neftorius przął/ dwie perfonie w
30: Chryftufie kładąc/ á inego z Oycá bez wieku
31: á innego z mátki docześnie być mienił.
32: Trzećie. Dáiem im (mowi Zbor S.) poftá=
33: nowienie o dwoiey dzielno=
34: ści Chryftufowej/ ná przerzecżonym szoftym

Zborze

strona: 316

316.

O Odstąpieniu

Greków od K. Bo.

- 1: Zborze obwiezcżone. Ktore fię ták ma:
2: Dwoie przyrodzoną wolą w Pánie náłzjm/ y
3: dwie przyrodzone dzielności nie rozdzielno/
4: nie przemienno/ nie rozlicżno/ nie zmiefzen=
5: no/ wedle S: Oycow náuki/ iednáko wyzna
6: wamy. Y dwie woli przyrodzone/ nie łobie
7: przeciwno/ iáko niezbożni twierdzą Herety=
8: cy/ ále powolną ludzką wolą iego/ á nie
9: łprzećiwiáiącą fię/ á ráczey podległą iego
10: Boskiey y włzechmocney woley/ etc.
11: Cżwarte. Iż do tąd Ormiánie okrom
12: trzech S. Zborow/ Niceńskiego/ Cárogroc=
13: kiego/ Epheskiego/ żadnych inych powłzech=
14: nych/ ktore fię po tych czyniły/ áni łtolice tey
15: S: Biłkupá Leoná/ zá ktorego powodem
16: Zbor Chálcedońki zebrány był/ nie przyię=
17: li: powiádáiąc/ iż ták byli łpráwieni/ iż
18: Zbor Chálcedońki/ y przerzecżony Leo/ po=
19: tępionego błędu Neftorowego náłładowác
20: miał: daliłmy im łpráwę/ iż fáłżywie łprá=

- 21: wieni łą/ á ífz Synod Chálcedońki y prze=
22: błogosławiony Leo/ świętobliwie y pra=
23: wdziwie o dwu naturách/ w Chrístufie prze=
24: ciw niezbożney Neftorowey y Ewtychefo=
25: wey nánce [!] / poftánowił. Y rofkazálifmy im
26: áby tego przebłogosławionego Leoná kto=
27: ry był práwym słupem wiáry/ świętobli=
28: wości wżelákiey y náuki pełny/ zá święte=
29: go/ y miedzy święte słuźnie poczytánego/
30: mieli y czćili. Ażeby nie tylo trzy Zbory S:
31: ále wżytki ine powfzechne/ zá powodem Bi=
32: fkupow Rzymfkich porządnie vczynione/ iá=
33: ko y inni wierni/ ze czćią przyięli.
34: Piąte. Dla tychże Ormian ták terá=

zniey=

strona: 317

317.

Wtóra część.

- 1: zniefzych/ iáko też y potomnych łácniefzy
2: náuki/ około prawdy Sákrámentow Ko=
3: ścielnych/ dálifmy im tę w krotkości zawią=
4: zaná náukę. Siedm íeft Nowego Zakonu
5: Sákrámentow/ etc.
6: Krotká á potrzebna o siedmi Sákrámen=
7: tách kościelnych náuká íeft im podána. A
8: około náświętżego Sákrámentu **ciálá** [!] Bo=
9: żego/ to im też polecono/ w te słowá:
10: Ponieważ ták Kościół S: Rzymfki od prze
11: błogosławionych Apoštołow Piotrá y Pá=
12: włą náuczony/ iáko też y inne kościoły Lá=
13: cińkie y Greckie (w ktorych wżytkie święto

- 14: bliwości y náuki światłość/ od początku ná=
 15: łtawáiącego Kościoła świeciłá) ták chowá=
 16: li/ y chowáią: bárzo iest nie przyłtoyno/ á=
 17: by ktora ziemiá stym łię powłzechnym y słu=
 18: łznym zwyczáiem zgádzác nie miálá: łkázuz=
 19: iem áby łię y Ormiánie z włzytkim światem
 20: Chrześciánłkim [!] zgadzáli/ á żeby ich Kápłani
 21: w ofiárowániu kielichá trochę wody w Wi=
 22: no miełzáli: Bo wedle świádectwá Dokto=
 23: row S: wierzem íłz łam Pan ták ten Sákrá=
 24: ment w Winie z wodą miełzánym połtáwił.
 25: Co tefz służy ku známionowániu Páńłkiey
 26: męki. Bo ták mowi S: Alexánder Pápiełz
 27: piąty od Piotrá S. Íłz w ofiárze táiemnic
 28: ktore przy Młzy Pánu ofiáruią/ Chleb tylo
 29: á Wino z wodą miełzáne/ ná ofiárę kłásć łię
 30: ma. Nie łámo Wino/ nię [!] łámá Wodá/ ále
 31: oboie zmiełzáne. Bo oboie/ to iest/ Krew
 32: y Wodá z boku Chryłtułowego wypłynęło.
 33: Ktemu tefz to służy/ ná znák pożytku tego
 34: Sákrámentu/ ktory iest ziednoczenie ludu

Chrześci=

strona: 318

318.

O Odstąpieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: Chrześciánłkiego z Chryłtułem. Bo wodá (*marg*) Apoca. 17 (-)
 2: lud znáczy wedla onego píłmá/ wielkie wo=
 3: dy wielki lud łą.
 4: Szofte. Dáiem tym pošłom krotkie ono
 5: wyznánie wiáry przez błogosłáwionego A=

- 6: thánázego pińáne/ ktore fią ták ma. Kto=
7: kolwiek zbáwion być chce. etc.
8: Siodme. Dáiem im dekret ziednoczenia
9: z Greki ľkończonego/ y ná tym powńzechnym
10: Zborze Floręńckim obwońanego. Ktore fię
11: ták ma. Ewgenius etc. Ráduycie fię. iáko
12: wyńłzey. .: .:
13: Ofme. Miedzy innemi rzeczám y o tem
14: byłá z Ormiány gadká/ ktorychby dni świę=
15: ćic mieli ty świętá/ to iest/ Ziáftowanie
16: P: Máriey dziewice/ Národzenie S: Ianá
17: Chrzćicielé/ y Národzenie y Obrzezanie P:
18: náfzego Iezufá Chryftufá/ y Ofiárowanie ie
19: go w Końściele/ álbo oczyszczenie P: Máry=
20: ey dziewice y dofyc iáfnie prawda fię po=
21: kazáń/ ták z świádectwá oycow S: iáko ze
22: zwyczáiu **Końcońa** [!] Rzymńkiego/ y inych wńzy=
23: tkich powńzechnie v Lácinnikow y Grekow.
24: A ták áby w tákich świętách miedzy Chrze=
25: ściány rozne obrzádki nie były: z częgoby
26: wzrufzenie mińońci vrońc mogńo: skázuiem/
27: ták iáko prawdzie y rozumowi przyńtoi/ we=
28: dle wńzytkiego świátá záchowánia/ áby teńz
29: y Ormiánie święto Ziáftowánia P: Má=
30: riej dnia 25. Márcá/ Národzenie Ianá
31: S. Chrzćicielá 24. Czerwcá/ Národzenie
32: wedle ciáń Zbáwicielá náfzego 25. Gru=
33: dnia/ Trzech Krolow 6. Stycznia. Ofiá=
34: rowanie Páńńkie do **Końcońa** [!] / álbo Oczy=

strona: 319

Wtóra część.

319:

- 1: ścienie Bogárodzice/ wtorego Lutego
- 2: dnia/ znákomićie święćili.
- 3: To wśzytko pośtánowiwśzy/ przerzeczeni
- 4: pośłowie Ormiáńcy/ śwym y śwego Pátry=
- 5: árchy/ y wśzytkich Ormian imieniem/ ten
- 6: zdrowy Synodálki dekret/ ze wśzytkimi ie=
- 7: go ártykuły/ wykłády/ pośtánowieniem/ po=
- 8: dánim/ rośkazánim/ wśzytkę náukę wnim
- 9: opifána/ y to wśzytko czego vczy/ y co trzyma
- 10: S: Stolicá Apośtołfka y Kośćiół Rzymfki/
- 11: ze wśzelákim nabożeńśtwem y pośłufzeń=
- 12: śtwem przyięli/ przyimuią/ y obłápiáią.
- 13: Ktemu ty wśzytki Doktory y S. Oyce/ kto=
- 14: re Kośćiół Rzymfki pochwalił/ teśz y oni z=
- 15: vcźćiwośćią przyimuią: á ktore ofoby/ y
- 16: rzeczy ten Kośćiół Rzymfki gáni y potępia/
- 17: oni teśz y zá zgánione y potępione máią:
- 18: wyznawáiąc iáko prawdziwi śynowie po=
- 19: ślufzeńśtwá/ tym imieniem iáko fię rzekło/ iśz
- 20: tey Stolicie Apośtołfkiej/ cokolwiek pośtá=
- 21: nowi y rośkaże wiernie poślufźni będą. Da=
- 22: tá w Florencyey ná iáwnym zásiedzeniu w=
- 23: Kośćiele wielki czynionem Roku Páń=
- 24: śkiego 1439. 22 dnia Liśtopádá. Papie=
- 25: śtwá náśzego roku dziewiątego.

26: **Rozdział 20.**

27: **Iáko Grekowie do domu przyiáchwśzy/**

28: **zá wzburzeniem Czernców prośtych á vpor=**

29: nych przez Márká Epheskiego/ Synodu S.

30: y iedności kościelney trzymać nie chcieli/ y

31: w ręce Pogáńskie wpádli/ Y o Sidorze ábo

32: Ifidorze Kijowfkim Metropolićie.

Gdy

strona: 320

320.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: **G**dy fię Grekowie z O=
2: ímego Zboru/ w wielkiew
3: zgodzie/ iedności y miłości/
4: z Lácinniki roziácháli: Má=
5: rek Epheski/ rozfiewcá niezgody mie=
6: dzy bráćią/ y sługá Dyabelfki/ w Cá=
7: rogradzie y po wśzytkiew Grecyey/
8: Czernce profte á vporne wzburzył/ y
9: lud pośpolity: ktorzy po rynkách Cáro
10: grockich biegáiąc iáko bez rozumni/
11: Oyce ony S. y Zbor ich potępili/ y ná
12: Lácinniki wołali: przekłęć/ y ći zni=
13: mi co nam ich kácerftwá przyniefli. A
14: chociaż Cefarz Ian Paleologus ktorzy
15: w Florencyey był/ ftátecznie fię zácho=
16: wał: y Gennádus Scholárius Ká=
17: tolik/ ktorzy teź ná ólmym Zborze był/
18: ná ftolicy y Pátryárchoftwie Cárogroc
19: kim/ po Iozephie siedział/ y księgi o
20: zwierzchności kościoła Rzymfkiego y
21: Papiefkiew ten Greczyn nápiśał:(*marg*) Sande=

: rus in

: Monár=

: chia Ec=

: clefia.

: libro. 7. (-)wízák

22: że iłz ci krotko byli ná tych wrzędách/

23: y prze bunty y wzburzenia/ popierác

24: rzeczy **połtonowionych** [!] nie mogli: po

25: ich śmierci gdy fyn **te^{go}** Ianá Cefarzá/

26: Konftántyn iedenafty/ ná páńftwo

náftąpił

strona: 321

Wtora część.

321.

1: náftąpił: wízYTEK kościoł Grecki iáw=

2: nie fię y z Cefarzem y z Pátrjárchą od ie

3: dności S. oderwał/ á znowu Rzymiá

4: ny iáko Heretyki przeklinał.

5: A Ifidor Metropolit Kijowłki iá=

6: dác ze Włoch do fwey Ruśi/ niofác on

7: S. pokoy y iedność/ ná gránicy Pol=

8: íkiew iáko piíze Miechowitá/ z wielką

9: czcią w Sandeczu álbo w Sączu/ od

10: Zbigniewá Kárdynála y Biskupá Krá

11: kowłkiego przyięty ieft.(*marg*) Miecho=

: uień. lib.

: 4. cap. 57

: Cromery

: lib 22. (-) Y tám w ko=

12: ściele Rzymłkim po Grecku iáko ie=

13: dneý wiáry Kátolickieý Biskup/ y ie=

- 14: dney głowy członek Mszą S. fluzyl/ v
15: iednegoż ołtarzá co y Biskup Kráko=
16: włki. O iákoby to miła iedność/ by=
17: lmy te^{go} y tu w Wilnie doczekáli. Nio=
18: łac tedy do Ruśi ieden list z iednocze=
19: nia Papieski z ołownymi/ á drugi Ce=
20: łarfki z złotymi pieczęćiami (iáko mowi
21: Miechowitá.) iáko mniemam przez
22: nieiáki čás Rułkie te narody ktore łą
23: pod Krolew Polłkim y wielkim Księ
24: łtwie Litewłkim/ do iedności S. przy
25: wodził y náuczał. Ale gdy do Moskwy
26: (Bo Moskwá w ten čás nie miála
27: inłzego Metropolitá iedno Kijowłkie

Y

strona: 322

322:

O Odłtápieniu

Grekw od Koś. Bo

- 1: go) przyiechał/ ténże Chryłtułow po=
2: koy przynoszący/ gdzie iuż byli Greko=
3: wie Cárogroccy znowu odłzczepieńcy
4: vprzedzili/ y niezgodę wśiali miedzy
5: brácią: poimány był/ y ná łrogie wię=
6: zienie od Moskwiewłkiego poładzony/
7: o to/ iż iedność y pokoy Chryłtułow
8: ktory oni kácerłtwem zwáli przyno=
9: śił y opowiedał: Nie włtydzili fię Me
10: łropolitá y iáko oni mowią mironośi
11: ćielá łwego od Bogá y łtolice Piotrá ś.
12: połłanego/ ná ciężkie więzienie dác y

- 13: męczyć/ y wżytki iego dobrá pobrać/ y
14: z Metropolictwá zkládác. Co on dla
15: tey prawdy Bożey/ dla iedności Chrze
16: ściánfkiey/ fktorą/ iáko práwi Chry=
17: řtuřow Apořtoř chodźiř/ y ktorey fię nie
18: wřtydziř/ áni wřprořnym więzieniu y
19: okowách řiedzac záprzař/ řkromnie y
20: pokornie iáko Chryřtuřow męczennik
21: ćierpiař. Y ná řmierć fię zá to vmrzeć
22: gotowař. Bo řlyřzař iř go zgubić ććie
23: li.(*marg*) Acto. 12. (-)Lecz iáko Piotr S. Anieřfká mo=
24: cá zwięzienia wybáwiony od Bogá
25: byř/ áby tymře řtátkiem y wtey Koro=
26: nie męczeńfkiey y Greki karař. Bo gdj
27: fię do Rzymu wroćiř ten řřidor Mi=

kořay

strona: 323

323.

Wtora ćzęść.

- 1: kořay Papięř piąty iáko Kárdynařá y
2: wielce vczonego ćřłeká w Greckim y
3: w Láćinřkim ięzyku:(*marg*) Plátiná
: in vitá
: Nicol: 5. (-) wypráwiř go do
4: Cárogrodu/ Grekow wřzytkich y Ce=
5: řarzá Konřtánte⁸⁰ ktorzy iuř bji zgořá
6: od kořciořá znowu odřtápiř/ y Zbor
7: ořmy zbluznili/ vpomináiac/ áby ko=
8: řciořá S. nie tárgáli/ á w iedności wiá
9: ry řjli: grořac im přętkim od Bogá řka

- 10: ranim. Bo iáko piŕze Gennádi^{us} Scho
11: lárius Grecki/ nápiŕał był liŕt do wŕzy=
12: tkich Grekow Papież: miedzy innymi
13: łowy ták im prorokował: Czwarty (*marg*) Luc. 13. (-)
14: rok iuŕ temu nie płodnemu drzewu
15: Greckiemu przychodzi/ w ktorym wy
16: cięte będzie: Co fię w kila lat ábo w nie
17: cále lećie zŕtáło. Iáchał Ifidor do
18: Cárogradu/ vpominał/ mowił/ y śmie
19: le Greki karał/ grzech ich táki y nieŕtá
20: tek y ŕwá wolá przekłádáiąc/ y pom=
21: łtá od Bogá **groŕáco: biecuiąc [!]** iefli fię
22: do Pána Bogá y iedności kościoła ie=
23: go náwrocá iŕ w ręce pogáńŕkie nie w=
24: pádná. Ale gdy zákamiáli niechćieli/
25: iáko Prorok Hieremias/ z Grzeŕzniki
26: onymi nie vkáránymi/ w obłęzenie
27: miaŕtá wpadł. Bo przyŕzli Turcy ro=

Y ij

ku

strona: 324

324.

O Odstąpieniu

Greków od Koś. Bo.

- 1: ku páńŕkiego 1453. á przez pięćdzie-
2: ŕtá y kilá dni miałto oblekwŕzy ŕzeŕć-
3: dziesiátego dnia Cárograd wzięli:(*marg*) Cálcocon
: dilas lib.
: 8. (-)Bo
4: ŕkie y ludzkie rzecz y pogwałćili/ Cefa=
5: rzá łamego zábili/ w krwi Chrzeŕci=
6: áńŕkie y brodzili/ y głowę wŕzytkiego w

- 7: łchodnego Chrześciańtwa wziawłzy/
8: do Europy y do zachodnych krolestw
9: wrotá łobie/ odłzczepieńtweŃ y vpo=
10: rem Greckim/ otworzyli. Ták fię
11: łkończyło Páńtwa Greckie/ ták fię od
12: łzczepieńtwa y nie połłuzenieńtwa ku ko
13: łciołowi Bożemu zápláciły. Czego fię
14: záł Boże.(*marg*) Plátiná vt łuprá. (-) łfidor iáko Plátyná powiá
15: da/ ktory dla wiáry S. y iednołci/ dru
16: gie to więzienie y niebełpieczeńtwa o=
17: chotnie łierpiał: zátaiony w grubych
18: łzáciach pogáńłkiey ręki vłzedł:(*marg*) Sandery
: in Monár
: chia fol.
: 556. (-)y łnac
19: fię do Mołkwy wrocił/ y tám męczeń=
20: łká Koronę odnieł ná koniec miał/
21: o onę prawdę Kátolická y iednołć á
22: pokoy Chryłtułow záfordowány.
23: Wielki to záprawdę *człęk* [!] y máž Apo=
24: łtolłki/ nie tyle mocnołciá wiáry/ ále
25: y krzyzá Chryłtołowego łierpliwołciá
26: włławiony: Niemnieyłzy tu od onych
27: zacnych y wielkich łług y męczenni=

kow

strona: 325

Wtora część.

325.

- 1: kow Chryłtułowych. *ktore*^{go} krew nie=
2: winna woła ná łię/ Narodzie Rułki á
3: był Grekom tego ták zápámiętałego

- 4: vporu nie pomagał/ ále iefli oni nie=
5: chcą/ wroć fię ty do onych S. oycow
6: ftórych Greckich/ ktorzy w iedności
7: powŹeznego kościoła y ftolice Apo=
8: ftolfkiey żyli. Do czego co cię pobudzić
9: ma/ y coŹ zbáwieniu Źwemu winien/ z
10: tey części trzeciey zrozumieź.

11: **Zámknienie tey wtorey części**

12: **Iáko czterzmi cudy ten Ofmy Zbor P.**

13: **Bog w sławić ráczył/ ná więtfze potępienie**

14: **tych ktorzy go nie trzymáią. A iż o vporze**

15: **Grekow fami Grekowie Źwiadczą.**

- 16: **A** BtyŹ obaczył każdy/ iá=
17: ko fam w dobrowolnie po=
18: tępienie idzieŹ/ ktorzy tego
19: S. Zboru nie ŹluchaŹ/ áni
20: ná nim przeŹtáiefz/ á tą vnią ktora fię
21: ná nim Źtáá gárdziŹ/ obácź iákiemi
22: cudy/ iáko czterzmi drogiemi kámiień=
23: mi ten Synod P. Bog ozdobić raczył.
24: PierwŹy fię zda być nawiętfzy ze w=
25: Źzytkich: IŹ národy ChrzeŹciáńskie ze
26: wŹzytkiego Źwiátá/ gdzie iedno imię y
27: Źławá ChrzeŹciáńka kiedy záŹzłá/ o=

Y iij

nim

strona: 326

326.

O OdŹtápieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: nim nie tylo wiedzieli/ ále tefz náń ze=

2: zwolili/ iednym sercem/ iednemi wŕty.
3: á zwłafzczá iŕz oni Chrześciánie ták da=
4: wno oddzieleni od iedności Kościel=
5: ney/ z ták dálekich ŕtron/ zá dziwną
6: pomocą Bożą nań przyiácháli/ ná ie=
7: dno fię/ iáko małz ieden y ciáło iedney
8: głowy Chryŕtuŕowey zgodzili. á co ie=
9: ŕzczę dziwnieyŕzego iest: wŕzytcy fię do
10: Mátki ŕwey do Kościoła Rzymŕkiego
11: iáko corki przyználi. á tę ŕtárą Mátkę
12: ŕwoię/ v ktorey mleko Ewánieliey S.
13: zŕfali/ vcźčili. Krwie oney zniey wzię=
14: tey żadna ŕtárowieczność wyniŕzzyć
15: nie mogła: przedŕię Mátką ŕwoię dzie=
16: ci w ták długi czás poznály. To nie ŕą
17: ludzkie ŕpráwy/ ále Boŕkie dziwne.
18: Drugi cud iest/ iŕz P. Bog wzbudził
19: Pátryárchę Cárogrockiego/ Iozephá/
20: ktory po oney zgodzie z wielkiey rádo=
21: ŕci/ iáko biały Lábec z Symeonem (*marg*) Luk. 2. (-)
22: ŕtarcem Pioŕnkę onę przed ŕmiercią
23: záŕpiewał. Iuŕz teraz wpuŕć ŕługę
24: twego Pánie/ gdym tey iedności do=
25: czekał. Y oznaymił mu P. Bog go=
26: dzinę ŕmierci iego/ y kazał tákí Teŕtá-
27: ment Grekom y wŕzytkim ŕynom ŕwo=

im

strona: 327

Wtóra część.

327:

1: im Duchownym nápiłác. To ŕą zá=

- 2: prawdę nie ludzkie sprawy.
3: Trzeci iż się Proroctwo Mikołaja
4: Papieża piątego nad Greki/ którzy
5: tym Zborem S. albo więcej Panem
6: Bogiem/ y iednością Kościoła iego/
7: wzgardzili spełniło: iż suche drzewo
8: czwartego roku/ to jest/ w czwarte
9: sto lat/ iako się dzielić od Papieża po=
10: części (rok za sto cierpliwość Boża li=
11: częścią) od Turkow wycięte jest. To
12: proroctwo z Duchá S. á nie z ludzkie
13: go dowcipu wroflo.
14: Czwarty ten jest cud/ iż Isidor te=
15: go S. Zboru y iedności Chrześciań=
16: skiej broniąc/ cudownie y od Moskwy
17: y od Turkow wyzwolony jest: a tak
18: wielkim á męczeńskim sercem/ zdro=
19: wia o to naktawiał. A co ielzcie wię=
20: cej ielli tak jest/ iako drudzy twierdzą/
21: o ten pokoy y S. iedność y nawrocenie
22: Grekow y Ruśi/ iako Męczennik zá=
23: bity jest. Kto to pilnie y dobrym ser=
24: cem wważy/ pozna sprawy Boże/ á
25: głofu Bożego/ który go do iedności
26: S. Kościoła iednego wzywa/ wflucha.
27: Zamykając tę wtórą część/ á vpor

Y iijj

niezno=

strona: 328

328.

O odstąpieniu

Grekow od K. B.
<http://rcin.org.pl>

- 1: nieznośny Grekow pokazując/ przy=
- 2: wodzę ich Historyką Greckiego/ y zdá=
- 3: nie iego o ólmym Zborze/ y o takim
- 4: niešťátku niešťczęłliwych Grekow kto
- 5: remu rychley podobno niżli Láćiń=
- 6: ſkiemu wiárę dádzą/ ći ktorzy przy=(*marg*) Rerum
- 7: Turcica=
- 8: rum lib. 1. (-)
- 9: nich ſtoią. Ty ſą ſłowá Láoniká Kál-
- 10: kokondyle. .: .:
- 11: Rzymiánie/ powiáda/ y nawyźſzy Biſkup
- 12: ich żadney pogody nie opuſzczáiąc/ poſyłáli
- 13: do Grekow/ áby ſię ziąchawſzy ná iedno
- 14: mieyſce/ y Concylium ábo Zbor czyniąc/
- 15: zgodę z ſtrony wiáry S. miedzy ſobą ſpoili.
- 16: Lecż Grekowie/ przez wiele lat ſwary prze=
- 17: ćiw Rzymiánom wſzczynáiąc/ niechćieli oy=
- 18: cowſkiego nabożeńťwá ſwego zámieſzác.
- 19: Ná koniec Ian Páleologus Krol Grecki/
- 20: nábrawſzy w Cárogradzie Biſkupow y v=
- 21: czonych Grekow/ ziąchał ſię z Biſkupem
- 22: Rzymſkim Ewgeniufzem Czwartym. Tedy
- 23: Grekowie y Rzymiánie z ſtrony rzeczy wie=
- 24: rze S: ſłużących zgodzili ſię. Ale Greko=
- 25: wie ktorzy byli domá zoſtáli/ nie chćieli te=
- 26: go chowác co ſię we Włofzech ná Synodzie
- 27: ſtánowiło. Stąd znác/ powiáda/ iſz Gre=
- 28: kowie z ſtrony Wiáry S. wſtáwicżne nie=
- 29: zgody ſiali y mnożyli.
- 30: Stych ſłow tak nie podeyrzánego

29: świádká Greczyná/ o fwyh Grekach

30: táką prawdę/ ktora fię w tey wżyt-

31: kiej części wtorey wywodziła/ vzna=

wáią=

strona: 329

Wtóra część.

329.

1: wáiący/ obáč káždy/ iáko Papiežo=

2: wie/ y ten S. Lácińki Kościół był zá=

3: wždy zgody/ y iedności Chrystufowej

4: przyiaćielem y fundownikiem/ y do=

5: niey wieść y vpominác Grekow nigdy

6: nie przeštał: wiedząc/ ifz okrom niey

7: zbáwienia Dufz fwoich mieć nie mogli.

8: Z drugiey ftrony dáie znác/ tęże

9: Greczyn/ iáko Kościół Rzymfki zá=

10: dney przyczyny nie dał do rozerwá=

11: nia. Lecz fami Grekowie w rofter=

12: kach fię y niezgodzie kocháli/ one fiali

13: y mnożyli/ od iedności vćiekáli/ y rze=

14: czy ku pokoiowi á fpołeczności S. po=

15: ftánowane pfowáli/ á tárgác ie y roz=

16: fypowác śmieli.

17: Boże pokoiu y Páfterzu wielki náfz/

18: fundowniku iedności Iezu Chryfte/

19: ktoryś przyfzedł zbierác á nie rozprá=

20: fzac: weyrzy ná nie/ á day im w tey

21: niewoli Pogáńfkiey/ ktoraś ich dla

22: tego odfzczepieńftwá dotknác raczył/

23: ferce fkruźzone. plagá twoiá niech fię

24: im ták iáko Pháraonowi/ ná zátwár=

25: dzenie y zállepienie oczu ich nie obráca:

26: ále ráczey ná powftánie ich. w którym

27: ćiebie y twego ná ziemi namieftniká

Y v

Ízuká=

strona: 330

330.

O Odftápieniu

Grekow od Ko. Bo:

1: Ízukáiąc/ y do twey iedności S. z po=

2: korą fie wráćáiąc/ niechay naydá

3: przed okiem twoim Bořkim hoyne

4: miłofierdzie/ y stey niewoley wyfwo=

5: bodzenie/ ku niewoley řluzbie twoiey.

6: Zmiłuy się nád ludem twoim/ y owcá=

7: mi owczárnicy iedney twoiey. A tym

8: Ruřkim narodom day ten rozum/ że=

9: by ich w ták řlepym vporze nie nářlá=

10: dowáli/ ále ráczey imi řię karząc w

11: przybytku domu twego/ y w iedno=

12: řci ćiałá twego ofadzeni/ y łobie/ y

13: bráćiey řwey zgubioney/ miłofier=

14: dzie twoie wielkie á nie prze=

15: bráne ziednáli. Ktory z Oy

16: cem y Duchem ř. Kro=

17: łuietź ná wieki/

18: Amen.

Trze=

strona: 331

331.

1: Trzećia część.

2: O przelstrodze y vpo=

<http://rcin.org.pl>

3: minaniu Narodow Ru

4: fkich przy Grekách ftojących

5: áby fię z Kościołem S.

6: y z ftolicą Rzymńką

7: ziednoczyli.

8: Przedmowá.

9: **N**A przeftrogę y vpomi

10: nanie narodow Ru fkich zá

11: Grekami idących/ vzy=

12: wam fłow krolá Ezechia

13: fzá:(marg) 2. Pár. 30. (-) ktory ofátki one z dziefiáci poko=

14: lenia/ od Ieruzálem y iedności kościo=

15: łá Bożego od fzczone y ręką pogán=

16: fką fkaráne/ vpominał y wzywał do

17: S. iedności/ mowiąc: Synowie Izrá=

18: elfcy/ wroćcie fię do páná Bogá Abrá

19: hámá Izááká y Izráelá/ á on fię tefz

20: wroći do tych ofátkow/ ktore vřly rę

ki

strona: 332

332.

O Odftąpieniu

Grekow od Ko. Bo.

1: ki Krolá Afyryifkiego: nie bądźcie iá=

2: ko oycowie wáfzy y brácia wáfzy/ kto=

3: rzy odftąpili od Páná Bogá oycow

4: fwoich: y dał ie Pan w záginienie/ iá

5: ko fami widźicie. nie zatwárdzáyćie

6: krczyce wáfzey/ iáko oycowie wáfzy/

7: podayćie fię Pánu/ á wroćcie fię do

- 8: przybytku iego/ który łobie poświęcił
9: ná wieki. Tákże ia też mowię do cie=
10: bie/ Narodzie Rułki: Synowie iedne^{go}
11: Bogá Iezufa Chryłtufa/ chrztem S.
12: odrodzeni/ owce iedney owczárnie y
13: iednego páłterzá niewidomego/ pod ie
14: dnym widomym Piotrem niegdy fku
15: pione/ Chrześciance krwią Chryłtufo
16: wą oblani: wroćcie fię do Pána Bo=
17: gá który w pokoju w miłości y w ie=
18: dności miełzka:(*margin*) Pál. 75. (-) (*margin*) 1. Ioan. 4.
: Ioan. 17 (-)wroćcie fię do Chry=
19: łtuła nie rozdzielnego/ y do Tełtámen
20: tu iego/ ná którym nam miłość y ie=
21: dność odkazać raczył. (*margin*) Ioan. 10. (-)wroćcie fię do
22: wiary iednej/ do owczárnie iedney/ y do
23: páłterzá iednego/ przy którym byli łtá
24: rzy y święci Grekowie oycowie wá=
25: łzy/ przez tyśiác lat y dáley. Nie bądź=
26: cie iáko ci młodłzy Grekowie bráčia
27: wáłzy/ ktorzy ták wiele kroć czyniác/

zgo=

strona: 333

Trzecia część.

333.

- 1: zgodę/ połtánowienia y z iednoczenia
2: z kościołem Bożym/ nigdy nic łtátecz
3: nie nie trzymáli/ ále odmienni á nie
4: práwi/ przeciw S. **Zborem** [!] / nád vmo
5: wę/ nád práwo/ nád przyłtoyność/
6: y połtánowienie kościelne/ y Duchá ś.

- 7: niezszywaną łukienkę Chrystułowę ro
 8: zdzierali/ y nie dawno przed pułtorą
 9: łtu lat/ to łromotnie vczynili.(*marg*) Ioan: 19. (-)Y prze
 10: to dał ie Pan Bog w rękę Turecką iá=
 11: ko łami widzićie. Nie zátwardzayćie
 12: krzczyce wálzey/ abyście iármá Chry=
 13: łtułowego w połłufzeńłtwie namiełtni
 14: ká iego Piotrá S. y potomkow iego
 15: nošć pokornie nie mieli: á w hárdó=
 16: łćie wálzey ginęli. podayćie łię pod rękę
 17: Bożą. Poććie do oney mocney opoki y
 18: przybytku/ do kościoła Rzymłkie^{g0} kto
 19: ry łobie Bog poświćcił ná wieki. iłz
 20: go do te^{g0} czałfu żadna łtáłość/ áni okru
 21: ćieńłtwo/ áni kácerłtwo/ obálic nie mo
 22: głá/ áni obálili ná wieki: dla łłowá y o=
 23: bietnice one^{g0} ktorým ziemiá y niebo
 24: łtoi. (*marg*) Matt. 16.
- Ł Luk. 22. (-)Do cze^{g0} czymłię nawięcey przywo
 25: dzić/ y iáko tę S. iedność wykonać/
 26: maćie/ iuż zapomocą Duchá S. wtey
 27: ołtátney częłći przelożyć wam chcę.

28: **Rozdział 1.**

strona: 334

334.

O Odłtąpieniu

Grekow od K. Bo.

- 1: **Iáko łą niebełpieczni zbáwienia ći/ kto-**
 2: **rzy przy Grekách Odłzczepieńcách łtoią.**

3: Ezmi przedię/ Naro=

- 4: dzie Rulki/ á vważ pilnie:
5: w iákim niebezpieczeństwie
6: zbáwienia twego ieltes/ i=
7: dác zá temi ludzmi/ ktorzy cię od ie=
8: dności Kościoła Bożego/ y od práwe=
9: go Pafterzá twego oddzielili/ á do mi=
10: łości y zgody/ y iedności Chrytufo=
11: wey tákie złe ferce vczynili. Pátrz iá=
12: ko odniey vćiekáią/ práwo wiernemi
13: fię hydzą/ y łami tylo Chrześcíanmi
14: być chcą/ inne wżytki zachodne ko=
15: ścioły bez práwá/ bez rozumu/ bez
16: dowodu potępiáiąc. Obáčz iefli to
17: Duch ielt Boży/ Duch miłości Chry=
18: řtufovey/ ktory rozprařa/ rozdziera/
19: ludzie wádzi/ á zgody nierad widzi.
20: Powádzic fię/ y w řwary zařc bráćiey/
21: rzecz ielt ludzka y przygodna: ále dłu=
22: go w gniewie trřác nie ielt rzecz Chrze=
23: ściánřka: á zgody y iedności niechćieć/
24: y od niey biegác/ á záwřdy iá rozpárác/
25: Dyiabelřkie ielt dzieło. Powádzili fię
26: Grekowie z Lácinniki/ bráćiá iednego
27: Oycá Chryřtuřa/ y iedney Mátki Ko

ścioła

strona: 335

Trzecia część.

335.

- 1: ścioła S. nie dziwno: ieden drugiemu
2: iáką do gniewu przyczyną dał: Lecř
3: Lácinnicy przez Bifkupá nawyřřzego/

- 4: iáko Oycá obudwu/ trfác w rofter=
 5: kách nie chcieli/ Greki przenáydowná=
 6: li/ ták wielekroć do zgody vpomináli.
 7: Częfto bárzo Papieżowie przez lifty/
 8: kxięgi/ y pifania rozmáite/ y przez po=
 9: fty fwoie/ Greki obfyłáli/ y płáčzli=
 10: wie nád ich oderwánieniem nárzekáiąc
 11: wfkázowáli: Bráčia mili/ człokiś=
 12: cie náfze y Krew ze krwie/ y kości z ko=
 13: ści náfzych: czemuście fię od nas odłą=
 14: czyli/ á od iedney głowy fwoiey od na=
 15: wyższego Kápłaná oddzielili?(*margin*) Iofu. 23. (-)Czemu=
 16: ście P: Bogá/ to ieft/ iedności y miło=
 17: ści Chrześciáńfkiey odstąpili/ á inny=
 18: ście fobie Ołtarz/ inny Kościół vczy=
 19: nili/ okrom tego w ktorymeście przez
 20: tyfiąc lat práwie z fwemi przodkámi
 21: zbáwienie fwoie náydowáli? Czemu=
 22: ście námi z towárzyftwem náfzym w=
 23: zgárdzili? Iefliż my wam iáką przy=
 24: czynę dáli/ z iedzmy fię do kupy/ ná
 25: Synod S zdaymy fię ná wyrok Du=
 26: chá S. Ktory w Synodziech porzą=
 27: dnych Kościół Chryftufow rządzí:

przeftá=

strona: 336

336.

O Odstąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: przeftánieniem ná tym co Bifkupi świá=
 2: tá wżytkiego naydą. iedno fię nie tár=

- 3: gaymy/ á rofterkow w Chrześciań=
4: łtwie nie rozmnażaymy. Niedaymy
5: poćiechy Pogánłtwu/ y nieprzyiaćie=
6: lom wiary S. áby fię z náfzych rofter=
7: kow wefelili/ á rozdwoione y niezgo=
8: dą ołłábione opánowác/ y Kościoł
9: Chryłtułow gubić mogli.
10: Ták ná Greki wołáli wřzyłcy iák=
11: miarz od piąći łet lat y dáley Papiežo=
12: wie/ iáko y łami Grecy znáią/ (okrom
13: onych łtárłzych ktorzy Greki z rozmái=
14: tego Heretyctwá wrywáli/ y zá tę ie=
15: dność iáko Márcin y Sylueryus Pa=
16: pieżowie krew rozłali/ y innych wiele
17: połłow Papiełkich Grekowie pogubi=
18: li) Szczęśćiło łie niektórym/ iáko A=
19: dryanowi wtoremu/ Innocentemu
20: trzećiemu/ Grzegorzowi dziefiątemu/
21: ále nie długo. co fię około iednośći z=
22: Greki ná S. Zborách połłánowił/
23: to Grekowie tągáli/ á nic łtátecźnie
24: nie trzymáli. ∴ ∴
25: Nakoniec/ połłzczęśćił P. Bog Ew=
26: geniulżowi Czwartemu w Floręcyey/
27: iáko fię rzekłó: Przyiácháli Greko=

wie

strona: 337

Wtóra część.

337.

- 1: wie z Pátryárchą y Cefarzem łwoim:
2: Łáćinniki o przydanie onego łłowká

3: w Kreda (y od Syná) obżáłowáli/
 4: Íprawę wzięli/ Prawdę y niewinność
 5: Kościoła Rzymfkiego náleżli/ zgodę
 6: S y iedność poştánowili/ podpifali/
 7: zápieczętowáli/ Zwierzchność Papie=
 8: żowi mocą wielkiego Synodu wyzná=
 9: li/ y przy swoim Cefárzu y z pocało=
 10: waniu/ y Ípolnym obłápieniu y wdá=
 11: niu pokoiu Chryftuśowego z wielkim
 12: fię wefelim roziácháli. Ale (niestety y
 13: wípomnieć przykro) do domu przyiá-
 14: chwáfzy/ wĺzytko wniwecz obroćili/
 15: miłość y iedność zrzucili/ pokoy ská=
 16: zili/ poştánowienie Duchá S. zbluzni=
 17: li/ znowu Lácinniki domá pokątnie
 18: potępiwĺzy/ do swego fię błotá y Dya=
 19: belfkiego dzieła/ to ieft/ rofterkow y
 20: odźczepieństwá wroćili.
 21: Obáczże/ Narodzie Rułki/ zá iá=
 22: kim vporem y niewłtydem y práwie/
 23: iż ták mam rzec/ Ízaleńftwem/ idziełz.
 24: Izali to nie Dyabelskie dzieło/ od zgo=
 25: dy wćiekác/ á nigdy fię niechćieć ied=
 26: nác? A po ielzće gorzey/ Wiáry/ łło=
 27: wá/ ślubow/ Sądow/ z mowy przy=

Z

Ítoyne

strona: 338

338.

O Odśtápieniu

Grekow od Koś. Bo.

1: Ítoyney/ y porządney nie trzymác?

<http://rcin.org.pl>

- 2: Iuſz v ludzi nigdy nic pewnego/ áni
- 3: w Duchownych/ áni w ſwieckich ſprá=
4: wách nie zoſtanie? Iuſz y po Syno=
5: dách nic/ y Sądown żadnych nie trze=
6: bá: iuſz pokoiu/ miłości/ ſprá=
7: wiedliwości/ nigdy między ludzmi nie
8: będzie. Rychleyby bez łożcá ſwiát
9: być mógł/ niżli ludzie bez rządow y trzy=
10: mánia rzeczy tych ktore ſię raz poſtá=
11: nowią. A zwłaſzczá ná porządnych
12: S. Zborách powſzechnych/ gdzie ká=
13: żdy Chrześciánin wyznawa/ y wierzy:
14: iſz tám Duch S. gdy o Wiárę S. rzecz
15: ieſt/ wſzytko ſtánowi. Y tám ono
16: ſłowo Apoftoſkie brzmi. (*marg*) Acto. 15. (–)Ták ſię nam
17: zdáło y Duchowi S. Obácźże zá iá=
18: kimi ludzmi idzieſz/ á iáko cię nie tyle
19: w to ſproſne á vporne odſzczepieńſtwo/
20: ále y winę zbáwienia twego niebeſ=
21: pieczności/ prowadzą. Bo wſzytcy v
22: Grekow y z Greckiego Kościoła prze=
23: łożeni Duchowni/ zá tym odſzczepień=
24: ſtwem/ ná doſtoynoſci nie wchodzą
25: drzwiami/ ále inędy iáko włázowie. (*marg*) Ioan. 10. (–)
26: Ponieważ od głowy/ y od nawyżſzego
27: Biſkupá/ iáko byli przez lat dziewięć=

ſet

strona: 339

Trzecia Część.

339.

1: ſet zwykli/ mocy niebierzą: áni ná

- 2: Pátryárchę żadnego Cárogrockiego/
3: á pogotowiu ná żadnego ktory od nie=
4: go moc Duchowną bierze/ Papież nie
5: zezwala: (*marg*) In bulla
6: Coenae.
7: Domini. (-) y owfzem iego wykлина/ y
8: innego Cárogrockiego Pátryárchę w=
9: Włofzech miánuie.A iákoř oni do
10: řkárbow Chryřtuřowych otworzyć ko=(*marg*) Matt.16. (-)
11: mu mogą/ poniewař kluczy od nawyř
12: řzego kluczniká Piotrá S. y potomká
13: iego/ ktoremu řamemu iáko řtářiže=(*marg*) Matt. 16.
14: Ioan. 21. (-)
15: mu/ wřzytkiego Kořciołá klucze dáne
16: řá/ nie bierzą? Zátymře idzie/ iřz wřzy=
17: řcy ich Biřkupi y Popowie/ áczkolwiek
18: pořwięcenie máią (ieřli řukcefia v nich
19: nie rozerwána trfa. Bo y w tym po=
20: domno [!] mogłby kto zá takim niepo=
21: rządkiem ich wępić) ále mocy ná roz=
22: grzeřzenie/ y rozwiázanie nie máią.
23: Wřzytkim ieřt w tákiew klátwie y od=
24: dzieleniu/ od głowy y řtářiže^{go}/ záhámo
25: wána. Przetofř nikogoř prawdziwie
26: nie rozgrzeřzáią/ y wrzędy řwoie Ká=
27: pláńkie řpráwuiać/ grzeřzą. Y ři co od
28: nich Sakrámentá biorą/ wtym že
29: grzechu řá/ y nic řię od nich ku pořyt=
30: kowi zbáwiennemu brác nie mogą.

strona: 340

340.

O Odfłąpieniu

Srekow od Koś. Bo.

- 1: O byś [!] ná to oczý otworzył Naro=
- 2: dzie Rufki/ á vwazył/ iáko to fą wielkie
- 3: y prawdziwe rzeczy/ ktorých byłmy/
- 4: my Kátholicy/ ktorzy iásniey ná ty
- 5: Duchowne fprawy/ y táiemnice wiary
- 6: pátrzem/ mowić nie śmieli. Lecż y
- 7: wy łami to bączýc możećie: ifż Popowi
- 8: może moc ná rozgrzełzanie y ná fluze=
- 9: nie/ y ná inne Kápláńłkie vczynności/
- 10: Włádyká záhámowác: á Włádyce
- 11: Metropolitó/ á Metropolitowi Pá=
- 12: tryárchá. A ponieważ Pátryárchá
- 13: Cárogrocki/ ma y mieć muśi łtárlze=
- 14: go/ á inny nie iełt/ iáko fię pokazáło/ ie
- 15: dno Papież: może Papież włzytkę moc
- 16: zátzymác Pátryárlze/ ifż iey áni łam
- 17: vzywác/ áni innem wolnie y flufznie
- 18: podác nie może. Iákołż fię ták dzieie.
- 19: Toć iełt wierna á iłta Prawdá/ y ná=
- 20: uká/ y Wiárá Kośćiółá Bożego. Ná
- 21: ktorą gdy fię rozmyśliłż/ małż fię ná co
- 22: wezdrgnąc/ á o S. iedności y obroce=
- 23: niu fię do tych kluczy y łkárbow Bo=
- 24: zych/ y do Kluczniká Chryłtułowego
- 25: pomysłić.
- 26: Nákoniec/ Odfzczepieństwo ták iełt
- 27: od Kácerłtwá bliłkie/ iáko kłos od

strona: 341

Trzecia Część. 341.

- 1: ziarná w ziemię wrzuczonego. Bo iá=
- 2: ko máła ráná ná początku co dzień
- 3: więczłza/ gdy iey nie goiż roście: ták
- 4: odłzczepieńftwo od Kościoła/ co dzień
- 5: w nowe y więtłze błędy idzie/ iż fię z nie
- 6: go rozna y kácerfka wiára vczyni. Bo
- 7: bez wodzá y bez głowj prętko owce zá=
- 8: błędzą/ a im dáley tym więcey błędy ro
- 9: ftą. A zwłáfczá zá długim y ftárym
- 10: bárzo zániechánim/ gdzie fię rola zále
- 11: ży/ á niechędoży: gdzie ogrod bez plewi
- 12: dlá ieft/ chwałtow y byla prętko ná=
- 13: rodzi/ y práwie włzyćiek zároście y do=
- 14: bre nášienie ftráci. Ták Grecki y Ru
- 15: fli kościół/ będąc bez Zborow S. bez
- 16: náuki/ bez porządnych páłterzow/ y
- 17: to co dobrego fię z początku wśiało/ ze
- 18: płowác fię muśi/ tákim oddzielenim y
- 19: zaniechánim. A zwłáfczá gdy Chrze
- 20: ściánie w ręce pogánłkie w pádną/ w
- 21: ktorych do porządku/ náuki/ y z inny
- 22: mi narody Chrześciánłskimi porozu=
- 23: mienia/ przyśc bárzo trudno.

24: Rozdział. 2.

25: Artykuły błędow tych/ ktore fię w Rułkim

26: nabożeńftwie náyduią.

strona: 342

342.

O Odfłąpieniu

Grekow od Ko. Bo.

- 1: **I**á tych niżej położy=
2: nych błędow/ z vragánia za
3: dnego áni znie chući/ nie wy
4: liczam (nie day Boże cze=
5: go bez vprzeyej miłości y ku zbáwie
6: niu bliznich náfzych vprzeyejgo fercá
7: tu mowić) z požalenim to wyczytam/
8: á wtákim zániechánium y **nieumiętno**= [!]
9: **ści** [!] Duchownych Rułkich/ dziwuię fię
10: iż iefzcze czego gorzszego nie máż. Ty=
11: lo bych rad ábyś **te^{go}**/ Narodzie Rułki
12: práwie pálcem dotknął/ iż odzłczepień
13: łtwo od kościelney iedności/ bez wiel=
14: kich błędow/ y heretyctwá y zbáwie=
15: niu łzkodliwych zabobonow/ być nie
16: może.
17: 1. Pierwfzy á głownieyfzy ieft ártykuł błę
18: dow Greckich/ złe o Duchu ś. rozumienie/ á v
19: **włeczenie** [!] łynowłkiey z oycem wpochoźzeniu
20: duchá S. rowności. Oczym fię iuż dołyc mo
21: wiło. w ktorym iefli vporne łtoią/ á tego
22: przą/ iż Duch S. nie pochodzi od łyná ták iá
23: ko y od oycá: nie tyło błąd ieft/ ále y kácer=
24: łtwo łprofne.
25: 2. Przeto odzłczepienie od kościołá/ mowić
26: śmieią: iż kościół Rzymłki ná mieyłce Pio=

- 27: trá S. wftępujący/ nie ma zwierzchności y
28: władzey od Bogá dáney nád kościołmi wftzy
29: tkiego światá. To ieft przeciw Ewánieliey

ktora

strona: 343

Trzeciá część.

343.

- 1: ktora iednego Páfterzá Piotrá widomego
2: y namieftniká Chryftułowego wftzytkich bá=(*marg*) Ioan. 21. (-)
3: ránow y owiec Bożych vkázuie. Przeciw
4: wftzytkim ósmiom Zborom/ ktore zá to/ iá=
5: ko fię vkazało Bifkupá Rzymfkiego záv=
6: żdy miály.
7: 3. O świętych trzymáią/ iákoby iefzcze w
8: niebie nie byli/ á ná twarz Bożą nie pátrzi
9: li: ale do widzenia twarzy Bożey ciá z/
10: martwychwftánia czekaią.(*marg*) 2. Cor. 5. (-) Co im też ná O
11: fnym Zborze zádano. To ieft przeciw pi=
12: fmu S. y Apoftolfkiey náuce/ y przeciw w=
13: fzytkim Doktorom Greckim y Lácínfkim.
14: 4. Trzymáią iż żadnego czyifcu niemáfz/ á
15: przedfię fię zá vmarłe modlą:mieniąc po=
16: dobno/ iż potępionym w piekle pomoc dác
17: fwemi modlitwami/ ofiárami/ y iáłmużná=
18: mi mogá. Co ieft fprofny bład/ kácerftwo/ (*marg*) 1 Cor. 3. (-)
19: y fałzywa náuká przeciw Ewánieliey/ Apo
20: ftolfkiemu pímu y Doktorom S. Co fię ná
21: innym mieyfcu wywodzi.
22: 5. O małżeńftwie S. y zwiátku iego nie ro
23: zdzielny w nowym zakonie nic nie trzy=
24: máią. rozumiejąc iż fię rozwiązáć to może

- 25: od ludzi/ co się od samego Boga wiąże. y
26: przeto około tego wielkich jest y iawnych
27: błędów dofyć między nimi. Ieden ma kilá
28: żon żywych: á Popowie y Władykowie/ flu=
29: by Bogu wczjnione y Sakrament też rozwią
30: zuią: á możni postrzikiży ná czernjce iedne
31: drugą wolnie biorą y ile ich chcą. Co jest
32: przeciw słowom Bożym y náuce Kátolic=
33: kiej.(*marg*) Matt. 19. (-) Ażeby kto nie rzekł iż to z swej wolej
34: ludzkiej/ y złej sprawy Duchownych idzie/ á

Z iij

nie

strona: 344

344.

O Odstąpieniu

Greków od Koś. Bo.

- 1: nie z zakonu Greckiego: tedy niech wie/ iż
2: im to ná ómym Zborze zádano iáwnie: y
3: spráwuiąc się o to/ mienili/ iż bez przyczyny
4: nie rozwodzą. A ono iedná ná świecie przy
5: czyná się nie náydzie: dlá ktoreyby ten się
6: węzeł/ gdzie się porządnie raz stánie rozwią
7: zác się tak mógł/ áby drugą żonę ábo drugie
8: go mężá zá żywotá kto miec mógł ábo mo=
9: głá. Inna rzecz/ gdzie nigdy prawe mał=
10: żeńtvo nie było/ áni byc mogło/ ábo gdy
11: ie od mieszkánia z sobą kościoło wyzwoli/ á
12: żyć w czyfłości obiemá/ ábo się zgodzić/ każe.
13: 6. Powiádaią/ iż nie może być więcej ie=
14: dno siedm Synodow ábo Zborow pow=
15: szechnych: y ktoryby iedno był ómy ábo dzie
16: wiąty y dáley/ tedy iuż jest przeklęty. To

- 17: ieft wielkie głupstwo y fałsz y do zguby ko=
 18: ścioła Bożego drogá. Bo nigdziefz fię pokoy
 19: y iedność Chrześciáńfka y obroná wiáry S.
 20: przeciw kácerftwom/ ktore **záwżgy** [!] powftá
 21: iá nie ftánowi/ iedno ná S. Zborách. ktore
 22: im fá gęftfze y częftfze: tym więtfza iedność
 23: Chrześciáńftwá y porządek kościelny ro=
 24: ście/ y przeciw fałszu obroná. Znać że fię Gre
 25: kowie ómega Zboru boiá/ ná którym fię
 26: błędow fwyh wftydzili/ y oczyścić kościoł
 27: Rzymfki muśieli. Y teráfz od Zboru S. iá=
 28: ko winni od fędziego vćiekáią. kto zle czy/
 29: ni/ písmo mowi/ od śwíátłóści vćieka: á
 30: kto dobrze/ żadnego fię fądu nie boi/ ále i=(*marg*) Ioan. 3. (-)
 31: dzie ná śwíátłóść/ áby fię pokazały fpráwy
 32: iego.
 33: 7 Czwierdzą iż w przafnym chlebie prze=
 34: nachwálebnieyfzy Sakrament/ poświęcon

być

strona: 345

Trzecia część.

245.

- 1: być nie może. Co ieft głupi bład á nie rozu=
 2: mny/ przeciw písmu S. ktore nie tylo to mo
 3: wi iż Pan wziął chleb (á nie mowi ieftli przá
 4: fny ábo kwaśny) ále iż czáfu tego wieczeryą (*marg*) Exod. 12. (-)
 5: fwoię fpráwował/ gdy kwas wedle zákon
 6: ney vftáwy/ nie tylo zdomow/ ále y ze wfzyt
 7: kiego Kroleftwá Zydowskiego wymiátano.
 8: 8. Ná Mfzy fwoiey ábo obiedniey/ chlebu
 9: proftemu á iefzcze nie poświęconemu klá=

10: niąią fię y pádaia: á po poświęceniú żadney
11: czći przenaświętfzemu Sákrámentowi y ціá
12: łú Bożemu/ nie czynią. Co pofzło ná bál=
13: wochwálftwo/ iefli nie ieft fzczere bálwo=
14: chwálftwo.
15: 9. Twierdzą/ iż fię nie tylo słowem Bo=
16: żym/ ále y Modlitwą Kápłáńfką ftáie Ciało
17: Boże y Krew ná Ołtarzu: iáko ná ofmem
18: Zborze przeciw temu ichże Belfarion piśał
19: y mówił. Co ieft wielki błąd/ áby fię co w=
20: tey **mierrze** [!] modlitwie Kápłáńfkiey przy=
21: piśać miáło: ktora **drugdy** [!] ieft brzdka przed
22: Bogiem gdy w grzechu v ołtarzá służy: á ie
23: dnák y nagorfzy kápłan/ nie modlitwą fwo=
24: ią áni záśługą/ ále łamym mocnym sło=
25: wem Bożym/ ten wielki Sakráment czyni.
26: 10. Przenachwálebnieyfzy Sakráment/ raz
27: w Wielki czwartek poświęcony/ cáły rok
28: dla chorych chowáią: mieniác iż fię innych
29: dni świeże poświęconego chorym dáć nie go
30: dzi. To ieft wielka nie vcziwość cíáła Bo=
31: żego: Ponieważ ofobá chlebá trwác ták
32: długo cáło/ bez zprochnięnia/ ábo zápłowá
33: nia nie może. Gdzie iesli ofobá y łmák chle=
34: bowy ginie/ pewna rzecz ieft iż tám cíáła

Z v

Boże=

strona: 346

346.

O Odstąpieniu

Greków od Ro. Bo.

1: Bożego nie máfz/ y ieft fzczere bálwochwál

- 2: ńtwo/ y chorych ofzukanie.
- 3: 11. Popowie ich gdy co ćiałá Bożego zo=
- 4: ńtanie po przyimowániu wiernych/ po obie
- 5: dzie y náiadłzy ńię/ idą do Cerkwie y ono co
- 6: zbyło bez vcźciwości/ ábo zmálą cźcią nie
- 7: przyłtoynie iedzą. To iełt wielka nie vcźci
- 8: wość ták wielkiego Sakrámentu/ o którym
- 9: kościół S. poftánowił/ áby nátfzczo brány
- 10: był. Y tráfią ńię iż łobie popowie ná obie=
- 11: dzie podpiją.
- 12: 12. Nic o to niedbáią gdj w niedońtátku wi
- 13: ná gdzie ludzi wiele do łtołu Boże^{go} idzie wo
- 14: dę miefzáią po pońwięceni u kielichá/ ták bár
- 15: zo iż tám łmáku winnego nic cźuć nie będzie.
- 16: To gdy ták iełt/ łzcżera iełt omyłká ludzi
- 17: ktorzy mniemáią áby tám krew byłá Páń=
- 18: łka. poniewálz gdzie práwego winá y winne
- 19: go łmáku nie máłz/ pońwięcóna być krew
- 20: Páńłká nie może/ áni tám iełt:
- 21: 13. Spowiedz tełz S. v nich w lekkiey wadze
- 22: iełt. Bo Popowie idą do Młzey bez łpowie
- 23: dzi w náwiętfzych grzechách/ á nie łpowiá=
- 24: dáią ńię iedno iáko lud połpolity/ raz w rok
- 25: To iełt nie tילו wielka krzjwda przenańwięť
- 26: łzemu Sákrámentu/ ták do nie^{go} łprońnie iść
- 27: mogác ńię łpowiedzią S. (bez ktorey gdy być
- 28: może/ żadne odpufzczenie grzechow nie iełt)
- 29: oczýścić: Ale teź zátroczenie dułzne tego kto
- 30: ry nie godnie wedle Apofłoá przyłtępuie.(*marg*) 1. Cor. 11. (–)
- 31: Bo nie ták łą święći Popowie ich/ áby przez

32: rok zgrzeŝzyć nie mieli

33: 14. Bierzmowania S. y potwierdzenia zá

34: Sákráment Koŝcielny niemáią: a wŝytcy

przećiw

strona: 347

Trzecia część.

347.

1: przećiw S. Piłmu twierdzą/ żeby ie Pop

2: dáwać záwždy mogł. iákoŝ y káždy z nich dá=

3: ie. Co ŝię slowu Bożemu **ŝptzećiw** [!] : ktore

4: vkázuie/ iŝ tego Sákrámentu záden mniey=(*marg*) Acto. 8: (-)

5: ŝy Káplán okrom Apoŝtołow/ ná ktorych

6: mieyŝce Biŝkupowie wŝtąpili/ nie dawał.

7: 15. Pomázanie oŝtátne Oleiu S. kładá ná

8: vmarłe/ y tego Sákrámentu nád ŝamym bez

9: duŝnym ćiałem vzywáią. To ieŝt błáđ

10: wielki y nieznoŝny/ áby Sákráment ktory

11: ŝamym tylo ćiałom y ziemi okrom duŝe/ ŝłu=

12: żył. 16. Ná potłumienie czyŝtoŝci S. w=

13: Piŝmie S. zálecone y cnoty wyŝokiey no=

14: wego Teŝtámentu/ zádnego do Kápláńŝtwá

15: nieprzypuŝzczá/ z vŝtáwy y z zakonu/ ktory=

16: by żony niemiał: ták iŝ zádnego Popu vnich

17: bez żony nie naydzieŝ. To ieŝy frogi grzech

18: dáry Boże czyŝtoŝci S. płowáć/ á wŝytkim

19: łáŝki tey/ ktora Bog nie ktorym hoynie dáć

20: może/ vwłoczyć. Ieŝt teŝ to nie máła krzy

21: wdá S. czyŝtoŝci: ktora ták zelżona ieŝt/ iŝ

22: iá od doŝtoieńŝtwá kápláńŝkiego odmiátáią.

23: 17. Gdy ná Kápláńŝtwo y inne Stany **Du=**

24: **chowne** [!] Włádykowie ŝwięca/ zádna miára

- 25: bez pieniędzy być nie może: áby tyle á tyle
- 26: kop zá to dáć **niemiał** [!] poświęcony. Czego
- 27: łobie zá grzech nie máią. A ono to iest łpro=
- 28: łne świętokupstwo/ w którym dáry Duchá
- 29: S. pieniędzmi z Symonem Czárnoksięzni=(*marg*) Acto. 18. (-)
- 30: kiem/ ktorego Piotr S. oto zgromił/ łzáciią.
- 31: 18. Chrzyłmá S. powiádaią/ iłz poświęćić za=
- 32: den Włádyká y Metropolit nie może/ o=
- 33: krom łamego Pátryárchy. To iest błáđ
- 34: wielki/ y ciągnie z łobą wiele nieprzyłtoy=

ności

strona: 348

348.

O Odstąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: ności. Bo dołtáiąc z ták dáleká Krzyłmá/
- 2: Bez ktorego Sákrámenty niektore być nie
- 3: mogą/ wiele ludzi záwodzą/ y łami łię omy=
- 4: láią. Gdy álbo zginie álbo łię z fáłłzuie/ ál=
- 5: bo łię dawnołćią czáfu zepłuie. A ono w=
- 6: Kátolickim Kołćiele/ co rok łię odnawia od
- 7: Bískupá dla potrzeb Chrzełćiańłkich.
- 8: 19. Zwierzchnym Cerymoniam y obrzádkom
- 9: więcey dufaią niżli trzebá. Y w obrázách
- 10: S. y około wzywánia S. Bołych/ y w in=
- 11: nych Kołćielnych rzeczách wiele máią nie=
- 12: práwołci: iáko to zá nie vmieiętnołćią/ y
- 13: wielkim przez ták długi czás Synodow y na
- 14: práwy potrzebney zániechánim być mułi:
- 15: iłz łię bez łpráwy y náuki/ y czyłóćieniá á ple=
- 16: widłá Kápláńłkiego/ z nabożeńłtwá wiele

17: rzeczy w zabobony y złe wzywianie/ obraca.

18: **Rozdział 3.**

19: **Iż o wielkie rzeczy idzie/ á iż inna wiara**

20: **ieft v Ruśi zá Greki idącemi.**

21: **T** V iako baczyfz/ Ná=

22: rodzie Ruſki/ nie liczą fię

23: rzeczy te/ ktore ku Cery=

24: moniam/ to ieft/ ku temu

25: ná czym Wiara nie nalezy/ fluzą: z

26: czym y bez czego Wiara być dobra mo=

27: że: nie idzie tu o śpiewanie Alleluiey/

28: ani o święconą wodę (iako nam Gre=

29: kowie zádaia) ani o dluzsze albo krot=

30: lze pofty/ ani o brody zapufzczone albo

podrzy

strona: 349

Trzecia część.

349.

1: podftrygane: ale o rzeczy Wierze S.

2: fluzace/ ktore wyznac na Zbawienie

3: potrzebá: bez ktorych zdrowa nauká

4: y cala wiara być nie moze: á o ktorych

5: iedna Wiara/ y iedno wyznanie/ ie=

6: dno ferce/ y iedny vfta być maia/ mie=

7: dzy wlytkimi na swiecie Chreściany.

8: Wczym iefli fię nie zgadzamy/ wiary

9: iedney nie będzie. A dwie sobie rozne

10: być dobre nie mogą: albo ta dobra/ á

11: ona zla: albo ta zla/ á ona dobra.

12: Wiem iż między wami wiele ieft ta=

- 13: kich/ ktorzy mowią: iednać to wiá=
 14: ra v Grekow y v Rzymian/ fami tyl=
 15: ko Heretykowie/ Zwingliani/ Lute=
 16: rani/ Nowochrzczęncy/ y inni złą
 17: wiarę máią: Boże day by ták było.
 18: Prawdá iíz oni ftárzy święci Greko= [!]
 19: wię [!] / y práwie świat wżyztek niemiál
 20: inney wiáry rozney iedno tę/ ktorey
 21: Rzymian náuczył Piotr S. y Páweł:
 22: ále kto fię dziś przypátrzy/ á tych wá=
 23: szych Grekow ktore łobie zá ftárzje fwo
 24: ie duchowne mácie/ pilnie spyta/ co
 25: o Rzymńkim y Lácińńkim Kościele
 26: trzymáią: wielka fię rozność y wielka
 27: nienawiść przeciw nam Kátolikom

V

Gre=

strona: 350

350.

O Odstąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: v Grekow naydzie. Słyżę iíz przed
 2: lat kilkiem álbo kilánaście/ tu w Wil=
 3: nie był nieiáki náuczony człek Ducho=
 4: wny/ z Cárogradu poślány od Páttryár=
 5: chy do was: tego/ iáko mam spráwę/
 6: námowicieście żadną miarą nie mo=
 7: gli/ áby do I. M. K. Biskupá dzifiey=
 8: szego Wileńńkiego Wáleryaná/ fzedł á
 9: iego przywitał. Mienił iíz známi Ká=
 10: toliki społęczności żadney około wiá=
 11: ry y rzeczy Duchownych mieć fię nie=

12: godzi/ zá Heretyki nas poczytáiąc.
13: A w Moskwie ták rzecz iest brzydka
14: Rzymkiego Kościoła Chrześcíanin/
15: iłz go zá pogániną poczytáią/ y zá po=
16: łługę Bogu máią tákiego trácić y zá=
17: bijác. To fię ktemu mowi/ iłz tera=
18: znieyfzy Grekowie/ nie tey Wiary łą/
19: ktorey byli/ gdy známi żyli w iedności
20: S. iuż inną łobie vczyniwłzy/ nas He=
21: retykámí zowią: á ináčzey o nas niżli
22: wy ktorzyście fię prawdzie náuki ná=
23: łzey przypatrzyli/ rozumieią. Oddzie
24: láiąc fię od nas/ oddzieloną też y od
25: łzczepioną wiárę łobie vczynili: ktora
26: iuż nie iest wiára/ ále iefli w niey vpor
27: ni łą/ heretycłtwo iest y náuká obłędli

wa.

strona: 351

Trećia część.

351.

1: wa. Przetoż cię wiernie przełstrzegá=
2: my/ ábyś tym Grekom nie dufał: á nie
3: tych fię mlodych/ ále onych łtórych kto
4: rzy w zgodzie byli z kościołem Rzym=
5: łkim/ trzymał: y zá tymi łzedł/ ktorzy
6: ółtrożnieyfzy około łwego zbáwieniá
7: będąć/ záwždy fię z łtolicą Piotrá S. y
8: z łwym nawyżłzym Pálterzem iedno=
9: czyli: á teraz przed pułtorem łtu lat iá
10: wnie ná ółmym Zborze tego poprá=
11: wili.

12: Rozdział 4.

13: Iáko fię ftárodawnością y przodkámí

14: fwemi wymáwiác nie mogą/ áni ftárszymi

15: fwoiemi Duchownemi.

- 16: **R**zekł by kto z was/ da=
17: wna y ftára ieft Wiárá Gre
18: kow/ ktorych iefzcze y Apo=
19: ftoł Páweł S. nauczał/ y
20: ták wiele S. Oycow w niey fię poświę=
21: ćili/ y Pánu Bogu podobáli. Praw=
22: dá/ á kto tego przeć może? Do teyże
23: my ftárey S. Wiáry onych wielkich
24: zacnych oycow wńchodnich Bázylego/
25: Chryfoftomá/ Grzegorzá/ Athaná=
26: zego/ Máximá/ y innych/ was wzy=
27: wamy. Bo ći wńzytcy y inni/ áż po

fiodnym

strona: 352

352.

O Odftąpieniu

Grekow od Koś. Bo.

- 1: fiodnym Zborze we fto y niemal dwie
2: scie lat w iedności z Kościołem Lá=
3: ćińfkim żyli/ Zwierzchność Papiefką
4: nád fobą ználi/ w pokorze y ćichości
5: fercá/ y w poddánftwie Vrzędniká ko=
6: ścielnego nawjźfze^{g0} Pánu Bogu fię po
7: dobáli. Do tych my was wzywamy/
8: y profiem Bogá/ áby onych Oycow
9: fercá y wiareę/ w was fyny ich włác ra=

- 10: czyl: żebyście tak iako oni w miłości
11: Bożey/ y pokoiu/ á zgodzie/ á iedno=
12: ści Chrześciáńskiey/ zbáwienie fwoie
13: naydowáli. Odtąpcie onych zuchfá=
14: łych/ hárdych/ nieposłufznych/ Gre=
15: kow/ Ianow/ Phocyufow/ Michá=
16: łow y teráznieyźzych vpornych/ á zgo=
17: dy Chrześciáńskiey nie nawidzących/
18: Pátr. Cárogrockich: (iefli tácj fą) Ná
19: śláduycie y tych Grekow/ ktorzy y da
20: wno y świežo ná łtolicy Cárogrockiey
21: śiedząc/ tę iedność S. Kościelną ráili/
22: do niey was wzywáli/ onych Menow/
23: Tharáfiufow/ Páwłow/ Bekow Scho
24: láriufzow: śłuchaycie Testámentu prá
25: wego śwego oycá Iozephá Patryar=
26: chy Cárogrockiego. Idźcie zá tymi
27: Greckimi Doktormi/ ktorzy w tych

piąci

strona: 353

Trećcia część.

353.

- 1: pięci set lat przed námi/ z fczere⁸⁰ fercá
2: z kościołem się Rzymśkim iednoczyli/
3: á was do tegoż przywodzili/ iako fyno
4: wie łtarych onych S. Grekow. Pom=
5: nićie na Iozephá iáki wam Testá=
6: ment zošťawił. Nie zápominaycie I=
7: fidorá ábo Sidorá/ ktory oto więzie=
8: nie ćierpiał y fnać gárdło dał y krew
9: rozlał/ áby was był do tego przywieść

- 10: mógł/ co my wam teras rǎdzim.
11: Prozno fię przodkǎmi wymawiǎc
12: małz/ bez lidźby iest Grekow stǎrych y
13: młodych/ ktorzy wam przykład tey ie
14: dności vkazǎli/ á ciebie narodzie Ru=
15: łki przełtrzegǎli y nǎuczylil/ y teras
16: łwieżym S. ołmem Zborem cudow=
17: nieć Pan Bog iǎko fię rzekło **pokażǎł [!]** /
18: iǎko mu fię to z iednoczenie podobǎło:
19: á odłtǎpieniǎ y rozerwǎnia kołcielne
20: go dłużey ćierpieć niechćiał/ ále odłzcze
21: pieńce pogǎńłkǎ ręǎkǎ pokarał.
22: Iełli tych S. Grekow przodkowie wǎ
23: łzy łłuchǎć niechćieli/ á zǎ hǎrdemi fię
24: nie zǎpokornymi/ zǎ **odłzczepiełscy [!]** / á
25: nie zǎ tymi ktorzy iednołci y zgody
26: Chrzełciǎńłkiey vczyli/ vdawǎli: oni
27: zǎ to teraz odpowiadǎiǎ. Te grze=
28: chow y głupłtwǎ oycow twoich nie nǎ

a

łłǎdny

strona: 354

354.

O Odłtǎpieniu

Grekow od Koł. Bo.

- 1: łłǎduy: á to czyń co widzilz leplźego y
2: nǎ co fię narody wszyłkie Chrzełciǎń=
3: łkie y oycowie Ołmi S. Zborow Du=
4: chem S. zgodzili. Miałby wiewćłzǎ wy
5: mowkę/ gdyby włzyłcy Grekowie y
6: zǎwżdy przyłjnym odłzczepieńłtwie łtali:
7: ále gdy wielka częłć y po włzyłki czǎły/

- 8: y owłzem wżylcy bącznieylzy y nabo=
9: źnieylzy/ fwych fię Grekow vporem
10: brzydźili/ á doiedności zkościołem
11: Rzymłkim/ rádzili wymowki mieć
12: nie możesz. Lešli też ktorzy przodko=
13: wie wálzy o tych odźczepieńłtwách
14: Greckich niewiedzieli/ á ieden kościoł
15: S. iáko máią w Kredzie fwoim/ wy=
16: znawáli: tych potępic/ mym zdánim/
17: nie możem: wżákże ich też wymawiác
18: fię nie godzi/ iefli o tym odźczepień=
19: łtwie wiedząc/ z niektórymi Greki ko=
20: ścioł ś. Rzymłki bluznili: do ktorego
21: iedności/ zdrády Grekow odźczepień
22: cow zrozumiałwly/ vdác fię byli win=
23: ni. To wiemy/ iż łtárość nie czyni rze
24: czy dobrej ktora ná przodku zła byłá.
25: Y pułtorá tyśiácá lat Zydom nie po=
26: moga [!] / iż fwych przodkow w niedo=
27: wiárłtwie náłłáduią. Y nikogofz łtá

rowie=

strona: 355

Trzecia część.

355.

- 1: rowieczność/ w tym co iefł przeciw
2: Bogu nie wymowi. Stárlzy Iákobito
3: wie/ y dawniey/ to iefł od czwartego
4: Zboru odłtąpili/ á przed fię w Heretyc
5: twie przodkow fwych wymowki nie
6: máią. Tákże Ormiánom y iáko Zbor
7: Floreńcki mowi/ dziewięćłet lat nie=

- 8: wadziła/ áby fię z kościołem S. zie=
 9: dnoczyć/ á błędow przodkow fwoich
 10: odstępic nie mieli. Lecż tobie narodzie
 11: Rufki mnieyfa wymowká/ bo cho=
 12: ciáz od pięćfiet lat był w tym przy zu=
 13: chwálych Grekách/ odłzczenieństwie:
 14: iednákież po wśzytki czáfy tych pięćfiet
 15: lat/ miał Greki fwoie Kátoliki/ kto
 16: rzy cię fwym przykładem do iedności
 17: S. y wiáry práwey/ przywodzili y vpo=
 18: mináli. Miáleś zawżdy onj Stepháni
 19: Nicephory/ Blemmidy/ Metáfráfty/
 20: Beki/ Belfarioni/ Ifidory/ Scholá=
 21: ryulze/ Iozephi/ miáleś przed puł=
 22: torąftą lat Zbor Floręnci wśzytkich
 23: Grekow/ ktorzyć to odłzczenieństwo
 24: zgánili: miáleś y tu przy łobie przez
 25: tę wśzjęk czás/ łásiádj twoie Polaki/
 26: ktorzy cię do iedności S. wzywáli/ y
 27: twe^{go} tobie zbáwienia niebeśpieczność
 28: vkázowáli: miáleś y brácią fwoię wie

strona: 356

356:

O Odstąpieniu

Grekow od Ko. Bo:

- 1: le zacnych ludzi z Rufkie^{go} pokolenia/
 2: przez te wśzytkie pięćfiet lat/ ktorzy fię
 3: do kościoła S. Rzymfkiego iáko do
 4: głowy fwey od odłzczenieństwá nówra
 5: cáli/ ciębie przykładem fwym do te=

6: goż wzywáli. A ták wymowki ża=

7: dney z przodkow fwych y z tey záftárzá

8: łości y dawności mieć nie możelz.

9: **Rozdział 5.**

10: **Iáko dla trzech przyczyn ktore w kościele**

11: **Rufkim fundowane fá/ trudno fię dobrego**

12: **rzádu y obmyślánia práwego o zbáwieniu**

13: **ludzkiem fpodziewác kto má/ iefli fię z kościo**

14: **łem Rzymfkim nie ziednoczy.**

15: **T** O cię iefzcze więcey wzru

16: fzać ma gdy obaczyż/ Narodzie

17: Rufki/ iáko zle vćiebie wiárá

18: **Chrześciáśfka [!]** vgruntowána ieft/ iż z

19: niey nigdy práwey počiechy y ochłody

20: duży twey/ y pokármu á náuki ducho

21: wney mieć nie możelz. Okrom tego iż

22: ci wiárę twoię ci fwarliwi Grekowie

23: prętko fprofnym odfzczepieńftwem zá

24: kwási/ y rofterk á nie pokoy z kościo

25: łem Bożym rychło po przyięciu wiary

26: do ciebie wniefli/ iedność y miłość to

27: bie brzydząc/ á nas niewinnie do cie=

bie

strona: 357

Trzecia część.

357.

1: bie odnofząc: okrom tego mowię trzy

2: inne rzeczy tobie ku wielkiej **przeľko=**

3: **dze [!]** duchowney/ od Grekow podáne

4: fá/ z ktorymi fię nie vmieiętność wko

- 5: rzeniá: zá ktorą nigdy bešpieczney
6: á gruuntowniey náuki y spráwy zbá=
7: wienney miec nie możesz. To ieft mał
8: żeńftwo Duchownych twoich/ á ięzyk
9: Słowieńki/ á złe vtwierdzone poftu=
10: fzeńftwo świeckich przeciw duchow=
11: nym. Zá tymi trzemi rzeczami/ tobie
12: náuką Boża ginie/ fprofność fię y gru
13: bość korzeni/ do vznánia prawdy
14: oczy fię ćmią/ zá nieumieiętnością błę
15: dy náftaią/ obroki dułzy twoiey ktore
16: z słowá Bożego mieć maż vftaią/ rząd
17: żądny dobry y nic dołkonáłego być nie
18: może. Acz wřhodnim kościołom/ kto
19: re małżeńftwu dopuściło kápłáńftwá/
20: (to ieft żonáte y z zonámi mieřkáią
21: ce/ ná Popořtwá bierzą) tego my iáko
22: nie chwalem/ ták teź zá rzecz znořną
23: á nie zá wielki błąd poczytamy: wřzák
24: że ná rádę Páná nářzego/ ná przyklá=
25: dy ř. Bożych/ ná one wielkie we wřcho
26: dnych y zachodnych kościołách ludzie
27: pátrząc/ zá to mamy y ták vczem: iż

a iij

kápłá=

strona: 358

358.

O Odřtápieniu

Grekow od Koř. Bo.

- 1: kápłanom bez żon ieft przyřtoyniey/ á
2: kościołowi Bożemu y náuce zbawien
3: ney pożyteczniey. Moglić to Greko=

- 4: wie dobrym łercem czynić: áby fię nie=
5: rzádem y nie vcźciwością S. ftan ká=
6: płánki nie zelzył: wżakże ná inne fię
7: więtfze rzeczy oglądáiąc/ nie mądrze
8: to vczynili. Acz to znác káždy mu
9: sí/ iż ná nierzády y zbytki **ćiełefne** [!] / nie
10: ieft dofkonałym lekárftwem S. mał=
11: żeńftwo (Bo widziem iż mało nie ták
12: wiele cudzołożników/ iáko y tych łpro=
13: śników) wżakże by dobrze S. małżeń
14: łtwo wżytkie nierzádną chuc gásiło:
15: przedfię kościołowi **Boże^{mv}** poźjteczno
16: nie ieft/ ábj fię páłterze y náuczjciele ie^{go}
17: y kápłáni żonámi báwili.(*marg*) 1. Cor. 7. (-)Bo wedle
18: Apołtoła S. rozdwoionymi będąc á
19: iednę rękę do gołpodarłtwá/ dzieći/ żo
20: ny/ obracáiąc/ á drugą do zakonu y ná
21: uki fıwey y ludzkiey: dobrze vrzędu fıwe
22: go duchownego/ ktory obu rękú po=
23: trzebuie/ odpráwowác nie mogą. A
24: iáko człek skłonniefzy do śwíatá: y
25: druga fię ręká do świeckich rzeczy o=
26: broći. Za tym nieumieiętność w ftan
27: fię duchowny korzeni: zá nią błędy/ zá

nią o

strona: 359

Trzecia część.

359.

- 1: nią opufzczenie náuki ludzkiey y łłowá
2: Bożego. Stąd idzie iż lud Boży/ ká=

- 3: znodziei y obrokow duchownych zbá
4: wieniu potrzebnych mieć nie może. A
5: gdy kácerftwo náftanie/ bronić fię pá=
6: fterze nie mogą/ áni vmieią/ áni owiec
7: od błędow wybawić mogą. Wilkom fię
8: nieodeymą/ y owce pogubią/ y fami się
9: bie ná koniec. Wielki rozum kościoła
10: Rzymfkiego/ iáko głowj/ y czoła dofko
11: náłości Chrześciánfkiey. Czyftość ká
12: płanom y dla ofiar wftáwicznych/ kto=
13: rych kościołowi potrzebá/ y dla náu=
14: ki chować każe. Iefli ktory nieczyfty
15: karze go y kárác y z vrzędu złożyć ro=
16: fkázuie: widzi iż fám fobie y duży fwey
17: fzkodzi/ ále kościół fię nieumieiętnością
18: nie záraża. Iefli oboygá to yeft y náu=
19: ki y przykládu mieć nie może/ tedy w=
20: źdy náukę ma. złemu zgubá/ ále ko=
21: ściółowi vtráty wnáuce zdrowey nie
22: máż. Lecż v Ruśi to znác/ iż tym w
23: fzytká náuká vpádłá/ á Popi z chłopie=
24: li/ y nigdy znich tákiey iákiey trzeba
25: poćiechy/ owce mieć nie mogą.
26: Ktemu wielce cię ofzukáli Greko=
27: wie/ Narodzie Ruſki/ iż ci wiárę S.

a iij

podá=

strona: 360

360.

O Odfłápieniu

Srekow od Koś. Bo.

1: podáiąc/ ięzykác fwe^{go}Greckie^{go} nie po

- 2: dáli: Aleć ná tym Słowieńłkim prze
3: łtać kazáli/ ábyś nigdy do práwego ro
4: zumienia y náuki nie przyjłzedł. Bo tjło
5: ty dwa łą ięzyki Grecki á Láćinłki/ kto
6: rymi wiára S. powłzem łwiećie roź=
7: łzerzoná y łzczepioná iest: okrom kto=
8: rych nikt w żadney náuce á zwłázcżá
9: w Duchowney wiáry S. dołkonálem
10: być nie może. Nie tyło przeto/ iż inne
11: ięzyki włtáwicznie łię mięniá á włwey
12: klubie vzywánia ludzkiego łtać nie
13: mogą (Bo łwych Grámmátyk y Ká
14: lepinow pewnych nie máią/ ty dwa ty
15: lo zázwdy iednákie łą á nigdy łię nie
16: mieniá) ále też y przeto/ iż w tych ty=
17: lo dwu/ náuki wfundowáne łą/ á prze
18: łżyć łię ná innne ięzyki dołtáteczenie
19: nie mogą. Y nie było ielzcze ná łwie=
20: ćie/ áni będzie żadney Akádemiey/ á=
21: ni Kollegium/ gdzieby Theologia/
22: Philozophia y inne wyzwolone náuki
23: inłzym łię ięzykiem wczyły y rozumieć
24: mogły. Z łłowieńłkiego ięzyká nigdy
25: żaden wżonym być nie może. A iuż go
26: teraz práwie nikt dołkonále nie rozu
27: mie. Bo tey náłwiećie Nácyey nie

máź

strona: 361

Trzećia Część.

361.

1: máź/ ktoraby im ták iako w księgách

- 2: ieft mowiłá: álwych teź reguł Grám=
- 3: mátyk y Kálepinow do wykłádu nie
- 4: ma/ áni iulz mieć może. Y ftąd Popi
- 5: wálzy/ gdy co w Słowieńfkim chcą ro
- 6: zumieć do Polfkie^{go} fię vdác po tłumác
- 7: two mułzą: